

INSCRIPTIONS OF ANCIENT NEPAL

7

CC-0. Agamnigam Digital Presevation Foundation, Chandigarh

INSCRIPTIONS OF ANCIENT NEPAL

VOLUME ONE : INSCRIPTIONS

INSCRIPTIONS

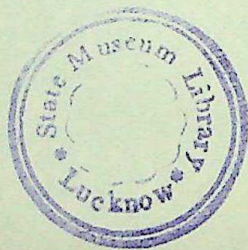
OF ANCIENT NEPAL

D R REGMI

abhinav publications

NEW DELHI

First published in India 1983

5554

ISBN 0-391-02559-7

© D. R. Regmi

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage and retrieval system, without permission in writing from the publishers.

Jacket & inside design: Yashodamohan

Publishers

Shakti Malik
Abhinav Publications
E-37 Hauz Khas, New Delhi-110 016

Printers

Hans Raj Gupta & Sons
Anand Parbat
New Delhi-110005

PREFACE

The first collection of Nepalese inscriptions appeared in 1888 with the publication of Bhagwanlal Indraji's book 'Twenty-three Inscriptions from Nepal', in which 15 inscriptions of the ancient period with photocopies of the rubbings are published. They include 3 of Mānadeva (1, 2, 3), 1 of Śivadeva (5), 3 of Amśuvarma (6, 7, 8), 3 of Jīṣṇugupta (9, 10, 11), 2 of Śivadeva II (12, 13) and 2 of Jayadeva (14, 15), 1 of Śivadeva I (S. 535) and the rest of unnamed kings. Bhagwanlal Indraji's was the pioneer work in this field.

Bendall had preceded Indraji. He visited Nepal in 1885 and published 3 inscriptions in his book 'A Journey of Literary and Archaeological Researches in Nepal and Northern India during the winter of 1884-85'. They were additional records. The inscriptions are one from Bhadgaon (Golmodhital), one from Sundhara, Patan and last, the stele of Gairidhara in Patan.

Bendall was followed by S. Levi who added more inscriptions in the third volume *Le Nepal* printed and published in 1902 in Paris. Levi reproduced the Changu Pillar inscriptions with more lines added to Bhagwanlal Indraji's but added 20 of his own. There are altogether 21 inscriptions in the book. Our inscriptions nos. 2, 3, 10, 25, 27, 46, 49, 57, 58, 61, 62, 63, 64, 75, 94, 106, 135, 139 and 143 are exclusively credited to Levi.

Bendall was shown utmost courtesy by the Government.

He had free access to the newly constituted Bir Library where he obtained a palm leaf copy of the manuscript of the old chronicle composed about the end of the 14th century. The chronicle, some leaves of which are reproduced in photos in two articles (attached to Journal of the Asiatic Society of Bengal 1903, pp. 1-32 and to H.P. Sastri's Catalogue of Palm leaf and Selected paper mss in the Darbar Library Nepal, 2 volumes, Calcutta, 1905, 1906), is a rare find for the early medieval period.

The chronicle (he designates three sections as V¹, V², V³) as compared with the colophon dates of the mss available in H.P. Sastri's catalogue and others laid a sound basis for a correct history of the period of the country up to Jayasthiti-malla's time. But Bendall had failed to understand the importance of the chronicle in the light of the colophon dates. Colophons were much limited at the time the catalogue came out. But it cannot be denied that there was an element of unconsciously committed negligence. Bendall's History serves the purpose of introductory history as he also claims it to be so for that period. But the first section of this chronicle is much too complicated and erroneous.

After Bhagwanlal Indraji, the next historian of repute was Sylvain Levi who visited Nepal in the last days of Maharaja Bir Shumsher. Levi was fortunate enough to be allowed to stay longer than any other scholar. He was an erudite scholar of Sanskrit, vastly learned in orientology and possessed a thorough knowledge of the history of India, Tibet and China. While in Nepal he used his time and energy to collect rubbings of inscriptions available to him. He also obtained chronicles compiled by efforts of scholars of the early 19th century based on both Buddhist and Brahmanical traditions, which he used along with the inscriptions, to write his history of Nepal. But he did not know that he had ignored many inscriptions. S. Levi utilised Chinese sources no doubt. But this did not compensate the loss suffered on account of the negligence of locally available materials which with a little more effort could have been at his disposal. Even the account of Hiuen Tsang and Li I Piao he could not use in the proper direction as he was misguided by prejudices in favour of Tibet. He misread Tibetan history as narrated by Bu-ston, and could not

Preface

vii

find out the exact dates of Srong Tsang Gampo. Then he wrongly concluded that the epoch of the later group of inscriptions was to be sought in 595 A.D., some 48 years earlier to the actual date as it will appear later. His errors were, however, more due to his inability to trace related indigenous data of the period. The volumes Levi produced nevertheless bear the impression of a superb work of a man who was vastly learned in orientology. The 21 inscriptions though mostly incorrectly read are ably edited and presented with comparative notes full of references to standard classical texts. But as inscriptions are not the main source materials for Levi's chronology and history the books he wrote might be ignored for the present.

Levi while editing the inscriptions adds notes quoting chapters and verses from allied Indian classics, which had relevance with reference to the subjects mentioned in the many passages of the records. The treatment is masterly in so far as the same helps us to understand the terms and facts common to the inscriptions and literatures of both Nepal and India.

He has brought out wealth of materials, which on all accounts are valuable. But Levi has not been able to explain many classical Sanskrit terms as well as had failed to grasp the implication of non-Sanskritic words used except in a few cases. It so appears that Levi and others suffered from no official restrictions but then had no proper guides and if they failed to achieve anything substantial it was because conditions in Nepal were not ripe for a full scale research in the country.

None of these scholars could stay in Nepal for a long time. No one could go outside the Valley. But even their stay in the Valley was for a limited duration of time. They could hardly stay for more than a fortnight. There were no efforts made to prolong the stay and make an extensive and intensive search for the objectives. But their eyes also failed them. They could have marked the steles for rubbing as they walked and saw them. But they were not so watchful.

Prof. Tucci who came to Kathmandu in 1929 en route to Tibet did not find it possible to spend more than a few days and there was little time for him to divert his attention to the study of Nepalese historical sources. But Tucci's performanc

was surely better while he conducted his tour of west Nepal in 1954.

K.P. Jayaswal was the last of the old guards to come to Nepal in quest of historical materials and for visiting sites. As in the case of Bendall and Levi he was treated as a state guest and got the same facilities. But his stay was only for ten days and he could hardly do anything but enjoy a glimpse. He could not discover any new materials. Yet he wrote a book publishing the same with the name 'History and Chronology of Nepal', which is based on insufficient and unreliable materials. Nevertheless some of his observations have attracted notice of scholars.

In the late forties the Bir Library collected rubbings of inscriptions. This was the richest collection thus far made. Some of our scholars utilised them in the next decade for publishing in monthly magazines. However, the printed items were much limited and Nepalese themselves hardly get the credit for writing up till then.

Since early 1951 foreigners were allowed entry by the Government and Nepal was no longer a closed land. The Nepalese also were permitted to work in the field unhindered as the foreigners as research scholars. If previously the Government frowned upon such research activities, this was no more the case when gates of freedom had been opened. In this period many who had found the atmosphere uncongenial earlier but who continued their taste for such work seized the opportunity to collect suitable materials for history writing. I also tried the hard job along with others. But there were several handicaps, which few could overcome, the greatest being shortage of money and materials. Physical labour alone could not do the miracle. Resources were equally essential specially when one had to plough a virgin soil.

As far as the search of inscriptions by the Nepalese themselves goes the names of two Nepalese, Baburam Acharya and Mahant (monk) Naraharinath, come readily to notice. Both were connected with a monthly in Sanskrit devoted specially to historical writing. This monthly, however, ceased publication after a year and then M. Naraharinath on his own published 3 magazines one after the other, the last of which was Itihāsa Prakāśa, ill assorted but valuable. The various

issues contained only a few inscriptions of the Nepal Valley. But pages were filled with copies of texts of copper plate inscriptions and chronicles of 11-16th centuries from Jumla and other principalities in the far west and in early sixties Khardar Baburam Acharya was employed by the king to write a biography of Prithivinarayan Shah but he had to dictate his writing on account of blindness and old age. M. Naraharinath left his job unfinished to go to politics, and his material is not duly utilised in the field of paleographical research. There was little work done until R. Gnoli, an Italian scholar, brought out his collection.

Amongst the foreigners the names of Professors G. Tucci, R. Gnoli and Luciano Petech are prominent. All three writers are historians in their own way. Petech wrote about the early history of Medieval Nepal based on collections of ms colophons made by Pandits of the Bir Library. But R. Gnoli who has published quite a large number of ancient inscriptions is more relevant for us. R. Gnoli published all the data available to him, which included also those already published. His book 'Nepalese Inscriptions in Gupta Character' published with photostat copies of inscriptions is by far the largest collection of inscriptions published until 1958. Gnoli not only published new materials but corrected errors in the reading of the script made by Bendall, Indraji and S. Levi. He did not, however, visit sites but depended solely on the impressions collected by the Bir Library (now National Archives). If Gnoli himself had undertaken exploration he could have obtained more materials.

In the sixties the quarterly *Abhilekha Saṅgraha* brought out inscriptions, some old and some new, the former with improved reading. Later another quarterly 'Pūrnimā' continued the same laudable job. The sum total of the research appeared 18 years later in a separate book 'Lichchhavi Kālka Abhilekha' edited by Dhanavajra Vajracharya. The work was published by the Centre for Nepalese and Asian Studies, T.U.

The number of inscriptions published by Gnoli was 93. These included all the texts of inscriptions published by previous compilers. Gnoli's volume shows also new reigns such as of Rāmadeva and Gangadeva, which he misread as Gaṇadeva. More inscriptions of Śivadeva I and II and

Amśuvarṃā and Jīṣṇugupta and his son Viṣṇugupta have found place in his work. Gnoli's collection also covered all inscriptions of Narendradeva, Śivadeva and Jayadeva. But his reading in some cases is defective and he has also left many lines unread, which he could have read with more effort as the rubbings clearly show them. But the 51 documents newly added are of real historical importance. Gnoli's collection in spite of limitations is an outstanding contribution to the literature on the subject.*

In Gnoli's collections there are several one word or 1 or 2 line inscriptions of no particular significance and so the number might be reduced to some extent. It also might be noted that the actual number of such inscriptions is much less than given in the compilation of Dhanavajra, a young researcher referred to in our text a little later as DV in abbreviated form, whose book has appeared in 1977.

Gnoli was followed by Thomas O. Ballinger who published photographs of 5 inscriptions but without reading anything except the dates.

The Na-bahil stone is the most important of them because it contains a charter of Amśuvarṃā in the old era (500+). The photographs appear in Vol. 4 of the American Oriental Society published in 1958.

But Ballinger was not a historian and treats his subject casually and therefore the 5 inscriptions he brings out in the photographs might not have the importance of other compilations.

It must be said to the credit of Dhanavajra Vajracharya that though coming two decades after Gnoli's volume his collection stands foremost, in respect of the number of inscriptions, of all the contributions so far made in the sixties and seventies. It outbids Gnoli also as far as a few more important records go. We have already made passing reference to it and I think that this must be separately treated to realise its true import which we have done in the next few pages.

Dhanavajra's collection surely deserves fair treatment and therefore we are proceeding to make a wider reference to his

*Gnoli omits plates for inscriptions nos. 7, 24, 30, 31, 48, 49, 75, 79, 81, 82, all Gnoli's numbers.

Preface

xi

work. But it is not the last volume on the collection of ancient inscriptions. Dhanavajra is followed by Hariram Joshi. Hariram Joshi's volume, however, contains just reproductions of the texts of 175 inscriptions, some published by R. Gnoli and others by Dhanavajra. He also published photographic copies of 65 steles. But it appears that Joshi did not try to correct Gnoli, and he also adopted texts published by Dhanavajra in the quarterly 'Pūrnimā', which the latter had later compiled into a book as he came out with a new volume Lichchhavi Kalka Abhilekha. The 'Pūrnimā' versions in many instances were erroneous, which Dhanavajra himself corrected in his forthcoming book. But Joshi by adopting what was published in 'Pūrnimā' seems to ignore the errors creeping in the texts published in that quarterly. This shows that his aim was just to collate the published materials. Thus Joshi's work might pass as one more compilation on the subject and not as a work of search and research. But for half a dozen new photographs he deserves the credit due to him. The performance on the whole may be important enough to draw close attention. If he had done his own reading the value of the work would have been really high.

As we have already said, Dhanavajra's collection is the latest work on the subject. It contains some new inscriptions not available in R. Gnoli. Although the collection goes without photostat copies of the rubbings yet the Nepali translation and explanations add a special importance to it. Dhanavajra's collection is exhaustive and shows considerable improvement on the reading of some inscriptions including mostly those of R. Gnoli, and is certainly by far the largest collection of Nepalese inscriptions so far published. Dhanavajra has published 190 inscriptions and this collection is impressive no doubt. But Gnoli's work with photographic plates has also its own special features. In fact Dhanavajra also has accepted a large number of inscriptions from Gnoli as they stood. Dhanavajra has improved on Gnoli's reading of some lines in so far as they go as regards many others. The collection, however, includes numerous one or two line inscriptions, which have no historical value as in the case of R. Gnoli. If minor one or two word or one line or two line inscriptions were not counted

the total number would be considerably less in the collections of both Gnoli and Dhanavajra.

It is not my intention to disparage any attempt to include in the publications one or two line inscriptions. This has been the practice without exception since a long time and Gnoli and Dhanavajra were not expected to follow any other course. I have myself done it as I could not avoid the same. But what I want to stress is the fact that the collection would not have looked so large as it appears when everything is assembled.

In spite of a large number of one or two line inscriptions Dhanavajra has added quite a good number of inscriptions, which are not available in Gnoli. Of course, he also availed of many rubbings collected by the Bir Library, and it was important as many of such inscriptions had escaped the Italian scholar's notice. Dhanavajra has also added on his own yet more inscriptions.

As we go through Dhanavajra's collection it appears that if there are new additions already enumerated many inscriptions given by Gnoli are also as great many without any correction and some with minor correction and yet a few with major corrections. Dhanavajra also has corrected dates in some cases where they were wrongly read. But such instances are not numerous. The inscriptions from Gnoli accepted with minor corrections or no corrections number nearly 56, and all are important ones. Such inscriptions belong to various reigns extending from Mānadeva to Jayadeva but they appear more in number since Gaṇadeva's reign. The inscriptions of Dhanavajra over and above what Gnoli gives might be distributed over a long period to different reigns.

Whatever it might be Dhanavajra's collection has the largest number of inscriptions published thus far. To his credit it should also be said that he gave a correct reading to doubtful letters, which earlier had confused Gnoli. They might be limited, but they have their own importance.

He has surely presented an epigraphic survey down to details. But in this attempt Dhanavajra himself had committed mistakes in reading though to a limited extent. He has also left gaps in lines of a few passages, which required filling. I have corrected the wrong reading as well as filled the gaps.

This fact apart, the translation in Nepali of the inscriptions as done by him is not as intelligible as it should be, Dhanavajra has tried to pass many Sanskrit words as Nepali, which is a source of confusion. The words used in the inscriptions came from classical Sanskrit and it was difficult even for a well versed Sanskrit scholar to understand them. This is the reason that makes Dhanavajra's translated passages unintelligible even to Nepalese readers. My translation into English though meant for people knowing the English language and with or without Nepali does not suffer from this defect. The translation conveys the exact meaning of the words used in the epigraphs as I understand them. But many words being obscure could not be rightly translated.

Dhanavajra's explanations offered to every inscription represent a fresh attempt to give fuller information about so many things connected with the theme of the record. He must get the credit for what he has done. However, numerous loopholes are traced there in the book, and he has also skipped over quite a few words which have important bearing on economic and political subjects. All these need elaborate treatment, which also I have done here, but such cases are limited in number.

The present volume was scheduled to come out quite early in the sixties. The inscriptions were collected since quite long long ago. But on account of the author's preoccupation with political and later with other academic activities, the author could not give close attention to the final phase of writing and there was a considerable delay in finalising the manuscript. Now it is ready and I am placing the same before the scholarly world.

The volume carries photographic plates of the inscriptions published here under different captions. Their number is much larger than that of R. Gnoli or Hariram Joshi. There are 80-90 more plates than in R. Gnoli's collection.

Altogether I have published 164 inscriptions, out of which a large number of smaller records with no historical significance also have got place to keep up with the usual practice. I have left 23 inscriptions given by Dhanavajra but added a few new ones. But those omitted or adopted are not historically important. However there is much scope for search as

the new finds in the Changu and Pasupati area go to prove.

Now, a few words about the arrangement of the inscriptions.

The readers should refer to the contents for the identity of the number in the translated part allotted to inscriptions in the original Sanskrit.

And one thing more. There has been a mistake in the numbering of the inscriptions from 54 to 58. The readers should correct 58 to 54, and then 54 to 55 followed by 56, 57, 58 (original 54). I regret this mistake.

The readers are also requested to note that in the English translation the word *malla* has been translated as deer or goat or some other animal. This might mislead them. But it is not the intention of the author to translate *malla* as a particular animal as far as this is done in the translation text. The readers might refer the question to the special note volume (III), where the subject is dealt with in detail.

I should also like to submit that the word *dūtaka* coming at the end of the text before the date line has been translated in different possible versions, all of which might not be strictly correct. The exact meaning is found in the part of the book giving special notes, etc.

The book is divided into 4 sections: (1) the text, (2) the English translation, (3) the plates and (4) special introductory notes for every inscription in historical perspective. The fifth section is being published as a separate volume under a new caption 'Nepal as Known from Inscriptions'. The corrigenda and addenda find place at the end of the 4th section.

Lastly, I owe a debt of gratitude to all the scholars who have worked in the past on the subject, in particular to C. Bendall, Bhagwanlal Indraji, Sylvain Levi, J.F. Fleet, Baburam Acharya, M. Naraharinath, R. Gnoli, Dhanavajra, H.R. Joshi, S.M. Rajavamsi, M.P. Khanal, Pantha brothers and others for enabling me by their contributions to bring out this collection of Nepalese epigraphic records.

I regret that the photograph of the Dumja stone inscription is missing.

CONTENTS

	Preface	v
	System of Transliteration	xxi
	General Abbreviations	xxiii
I	The Changu Pillar Inscription	1-6
II	Lazimpat Śivalinga Inscription of Naravarmma	6
III	Lazimpat Trivikrama Image Pedestal Inscription	7
IV	Tilagaṅgā Image Inscription	7-8
V	Kṣema Sundari's Lazimpat Śivalinga Inscription	8
VI	Mānadeva's Śivalinga Inscription near Buḍhānīlakantha	9
VII	Tuṇḍāldevī one line Inscription	9
VIII	Śivalinga Inscription in the Paśupati area near the Dakṣiṇāmūrti temple	10
IX	Another Paśupati Śivalinga Inscription	10-11
X	Tebahal Inscription	11-12
XI	Trident Base Inscription of Jayalambha	12-13
XII	Chabahil stele	13-14
XIII	Guṇavatī's Lazimpat Śivalinga Inscription	14
XIV	Palanchok Stele	14-15
XV	Inscription of Keltol (Kathmandu)	15
XVI	The Swayambhunātha Inscription	15-17
XVII	Effigy base Inscription of Changu	17
XVIII	Sūryaghat Śivalinga Inscription	18
XIX	Inscription on the platform of Chaṇḍeśvara	19
XX	Ādinārāyaṇa (Thankot) Inscription	19-20
XXI	Tistung Stele	21
XXII	Bahalukha, Trilingeśvara Inscription	21-22
XXIII	Jaisideval (Kathmandu) Stele	22-24
XXIV	Sitapaila stone Inscription	24
XXV	Kisipidi Inscription of S. 449	25
XXVI	Khapinche (Patan) Inscription	25-26

XXVII	Satyanārāyaṇa (Harigaon, Kathmandu) Inscription	26-30
XXVIII	The Āryaghat Maṇḍala Inscription	30
XXIX	Chowkitar (Kathmandu district) Inscrption	30-31
XXX	Bhaṣmeśvara area Śivalinga Inscription	32
XXXI	Narke Mahādeva Śivalinga Inscription	32
XXXII	Sankhu (Kathmandu district) Inscription	33
XXXIII	Ābhiri Gomini's Śivalinga Inscription at Paśupati	33-34
XXXIV	Śivalinga Inscription across Āryaghat bridge in the Paśupati area	34
XXXV	Lagantol (Kathmandu) Avalokiteśvara Image base Inscription	34-35
XXXVI	Bhāravi's stele of Harigaon (Kathmandu district)	35
XXXVII	Pharping, Kochhntol Stele	35-36
XXXVIII	Chowkitar Stele II	36-37
XXXIX	Luku Mahādeva Slab in Balambu	38
XL	Hitigā stone of Balambu	39
XLI	Kisipidi stone of S. 482	39-40
XLII	Kulachcheṇtol Inscription of Kisipidi	40-41
XLIII	Deonani quarter Inscription of Satungal	41-42
XLIV	Inscription of Sheraphant (Noakot) Valley	42-43
XLV	Harihara Image Pedestal Inscription of the Paśupati area	43-44
XLVI	Tchapaligaon Stele	44-45
XLVII	Mangal Bazar (Patan) Water conduit Inscrption	45-46
XLVIII	Inscription of Sikubahi (Patan) near Sankhamul	46-47
XLIX	Viṣṇupādukā Hill stele near Budhanila- kantha	47-48
L	Inscription of Chapagaon	48-49
LI	Chyasaltol (Patan) Stele	49-50
LII	Kumhaletol (Bhadgaon) Stele	50-51
LIII	A stele in front of the Changu Temple door (west)	51-52
LIV	Bhimsen Temple (Patan) Inscription	53-54
LV	Banepa Stele	54-55

LVI	Golmadhitol (Bhadgaon)	55-56
LVII	Tulachheñtol (Bhadgaon)	56-57
LVIII	Dharamthali Stele	58
LIX	Buḍhānīlakaṇṭha Stele	59
LX	Inscription of Satungal	60-61
LXI	Inscription of Tokha	61-62
LXII	Inscription of Dharampur	63-64
LXIII	Inscription of Khopasi	64-65
LXIV	Inscription of Dhāpāsi	65-66
LXV	Inscription of Lele	66-67
LXVI	Lagantol-Jaisideval Inscription	67-69
LXVII	Nabahil (Patan) Inscription	69-70
LXVIII	Bungmati Inscription	70-71
LXIX	Harigaon Inscription (I) of Amśuvarma	71-72
LXX	Inscription of Bhatuwal	73-74
LXXI	Tistung Stele II	74-75
LXXII	Inscription of Inayatol, Bhadgaon	75
LXXIII	Changu Nārāyaṇa Image Kavacha (coat of arms) Inscription	75-76
LXXIV	Amśuvarma's Harigaon (Kathmandu) Inscription II	76-77
LXXV	Sanga Inscription	77-78
LXXVI	Sundhara (Patan) stele	78-79
LXXVII	Taukhel stele	79-80
LXXVIII	Otutol (Kathmandu) Inscription	80-81
LXXIX	Gairidhara (Kathmandu) Inscription	81-82
LXXX	A Stele at the cross road near Western gate of Paśupati Temple Precincts	82-83
LXXXI	Inscription of Kisipidi	83-84
LXXXII	Bankali Image Pedestal Inscription	84
LXXXIII	Fragment of a stele in Pharping	84-85
LXXXIV	Another Fragment of a stele in Pharping	85
LXXXV	Degutale Platform slab (Darbar Square, Kathmandu)	85
LXXXVI	Inscription of Gokarna area across the river Bagmati	85-86
LXXXVII	Inscription of Dumja	86
LXXXVIII	Ancient Water Tank Inscription	87
LXXXIX	Harigaon Brick Inscription	87

XC	Chapatol Ilananhi (Patan) Buddha Image Pedestal Inscription	88
XCI	Inscription on a Chaitya in a courtyard near Guita bahi by the side of the Main Road	89
XCII	Bhimsen Temple Stele	89-90
XCIII	Inscription of Bhogyananhi tol (Patan)	90
XCIV	Thimi Inscription I	91
XCV	Naksal (Kathmandu) Viṣṇu Image Pedestal Inscription	91-92
XCVI	Chitlang Stele of Udayadeva	92-93
XCVII	Tavajhyā (Chhinnamastikā) Inscription	93-94
XCVIII	Malitar Inscription	95
XCIX	Bhairavadhokā Stele near a wall	95-96
C	Ādeśvara Śivalinga Inscription	97-98
CI	Kevalpur Inscription	98-99
CII	Balambu Dhākāsitol Inscription	99-100
CIII	Yangāhiṭi (Kathmandu) Inscription	100-101
CIV	Chañdeśvara Pillar Inscription	101-102
CV	Chañdeśvara Pedestal Inscription	102-103
CVI	Thankot Inscription	103-104
CVII	Maligaon Inscription	105-106
CVIII	Yangahiti Inscription of Bhīmarajanadeva and Viṣṇugupta	106-108
CIX	Bhṛṅgāreśvara Temple Inscription	108-109
CX	Changu Temple Slab of Stone	109-110
CXI	Tebahal wall slab	110
CXII	A seal at Dhumvārāhi	111
CXIII	Another Seal at Dhumvārāhi	111
CXIV	Chobar Inscription	111-112
CXV	Yampibahi water conduit Inscription	112
CXVI	A slab in a courtyard called Lunjhya in the Royal Palace at Patan	112-114
CXVII	Yangahiti Inscription of Narendradeva	114-116
CXVIII	Deopatan Inscription	116
CXIX	Kasaiñtol (Deopatan) Inscription	117-118
CXX	Naksal Road water conduit Inscription	118-119
CXXI	Gairidhārā Inscription (Patan)	119-120
CXXII	Inscription of Anantalingeśvara area	121-122
CXXIII	Bhairavanath temple stone (Bhadgaon)	122-123
CXXIV	Vaṭuku Bhairava (Patan) Temple stone	123

CXXV	Balambu Vihara stone	124
CXXVI	Chyasaltol (Patan) Slab of stone	124-125
CXXVII	Yanamugal or Yangavahi stone	126-128
CXXVIII	Vajraghar slab of stone	128-130
CXXIX	Sankhu slab of stone	130-131
CXXX	Chikandeo pedestal Inscription	131
CXXXI	Nala water conduit Inscription	131-132
CXXXII	Lagantol Inscription (lost)	132-133
CXXXIII	Sonagothi or Bhiringāreśvara slab of stone	133-134
CXXXIV	Inscription of Gorkha	135-136
CXXXV	Thimi Inscription (II)	136-137
CXXXVI	Balambu Inscription of Śivadeva	137-140
CXXXVII	Narayanachaur, Naksal	140
CXXXVIII	Inscription of Musumbahal	141
CXXXIX	Chyasaltol (Patan)	141-142
CXL	Minanath Water conduit	142-144
CXLI	Jaisideval Water conduit	144
CXLII	Pasupati Stele of Jayadeva II	144-148
CXLIII	Naksal Narayanachaur (II)	148-155
CXLIV	Inscription of Jñāneśvara	155-156
CXLV	Tangahiti	156-157
CXLVI	Kumbheśvara	157
CXLVII	Vārāhī Image in the Mahābaudhdhatol in Kathmandu	157-158
CXLVIII	Patan Adalat (Court of Justice) Water Conduit	158
CXLIX	Inscription of Bungmati	159
CL	Gaṇabahā (Kathmandu)	159
CLI	Ḍhvākābahā Image	159
CLII	Unknown Site, Patan	159
CLIII	Bhogvananhitol	160
CLIV	Unkown site (Patan)	160
CLV	Tānābahā (Makhantol, Kathmandu)	160
CLVI	Lokeśvara Pedestal in Yangubahi	161
CLVII	Subahal Stone	161
CLVIII	Royal Palace (Kathmandu), Nasalchok	161
CLIX	Lubhu-Motitar	162
CLX	Changu Gate Stone	162
CLXI	Sahottaratantra Colophon	162-163

CLXII	Bhuvaneśvara (Pasupati)	163
CLXIII	A small slab, Pasupati area	163
CLXIV	Palanchok	164
Appendix I	Lumbini Pillar Inscription of Aśoka	165
Appendix II	Aśoka's Niglihava Pillar Inscription	165-66
Appendix III	Musumbahal	166
Appendix IV	Sitapailā Rock	166
Bibliography		167
Index		169
Corrigenda and Addenda		187

SYSTEM OF TRANSLITERATION

a (अ)	ka (क)	dha (घ)
ā (आ)	kha (ख)	na (न)
i (इ)	ga (ग)	pa (प)
ī (ई)	gha (घ)	pha (फ)
u (उ)	ṇa (ङ)	ba (ब)
ū (ऊ)	cha (च)	bha (भ)
ṛ (ऋ)	chha (छ)	ma (म)
é (ए)	ja (ज)	ya (य)
ai (ऐ)	jha (झ)	ra (र)
o (ओ)	ṇa (ञ)	la (ल)
au (औ)	ṭa (ट)	va (व)
am (अं)	ṭha (ठ)	ś (श)
ah (अः)	ḍa (ड)	ṣ (ष)
	ḍha (ढ)	s (स)
	ṇa (ण)	ha (ह)
	ta (त)	kṣa (क्ष)
	tha (थ)	tra (त्र)
	da (द)	jña (ज्ञ)

GENERAL ABBREVIATIONS

Ben	Bendall
Bh	Bhaṭṭāraka
BLI	Bhagvanlal Indrajī
CIII	Corpus Inscriptionum Indicarum (J.F. Fleet)
DV	Dhanavajra Vajracharya
Gn	R. Gnoli
HR	Hariram Joshi
L	S. Levi
M	Mahārāja
Md	Mahārājādhirāja
Pm	Parameśvara
Pbh	Paramabhaṭṭāraka

I. The Changu Pillar Inscription

(BLI I; Levi I (III, II, 2), Sans. Sandeśa I-6; Gn I; DV 2; and HJ 3)

Two pieces of a pillar, one large and one small, stand before the western door of the temple of Narayana at Changu, literally, a round about and swing like ridge—synonymous with Sanskritic Dolādri carrying the same meaning, about 6 miles north-west of Kathmandu. The two are parts of one pillar. The pillar seems to have broken about the bottom, some 80 cm above the ground, where the remaining portion in the shape of a stump still faces the main door. There are only 4 damaged lines on the stump but the other piece which is the second main part of the pillar containing the inscription of Mānadeva is a little far removed from the stump, suggesting that it is now removed from the base and has found a new bottom which is enclosed with a tortoise shaped stone. This tortoise is a new device and it is not surprising that a small portion of this piece of pillar remains underground with more lines of inscription. This is sure in view of the part (c) where the ending seems to be abrupt. We have no doubt that the pillar stood over the stump which faces the western door of the temple, and it is broken at the point where the top of the stump is visible. The breakaway was further broken in two.

The inscribed space is 34 cm wide. The date is *Samvat 386 Jyeshtha śukla pratipadā rohiṇi nakṣatra*. This is the only inscription giving a *nakṣatra* for the whole period.*

The stump of the pillar. This is found on the original base

of the pillar just in front of Changu Narayana Temple. The inscribed part covers 20 cm in width of space. Although Gnoli says that the characters 'seem to me to be later than those of the preceding inscription', he might be wrong. Perhaps this is the broken portion of the same inscription.

The inscription appears to deal with the grant of a piece of land by the same donor.

*Bhagwanlal Indraji has read the first 17 lines of Face II, 17 of Face B and 20 of Face III. All the verses are composed in Śārdūlavikrīḍita metre.

(a) East

- १ संवत् ३०० ८० ६ ज्येष्ठमासे शुक्लपक्षे प्रतिपदि १
 २ [रो] हिरणी नक्षत्रयुक्ते चन्द्रमसि मुहूर्त्ते प्रशस्तेभिजिति
 ३ [श्री] वत्साङ्कितदीप्तचारु विपुल प्रोद्धृतवक्ष स्थलः
 ४ [श्री] वक्षस्तनपद्मबाहु [विम] लः सम्यक्प्रवृद्धोत्सवः
 ५ [त्रे] लोक्यभ्रमयन्त्रवर्त्तीवि [विध] व्यासङ्गनित्योव्ययः
 ६ [दो] लाद्री निवसञ्जयत्यनि [मि] पैरभ्यर्च्यमानो हरिः १
 ७ [श्रीमत्] त्वा न यप्रतापविभ [वैव्या] यामसंक्षेपकृत्
 ८ [राजा] भूदृपदेवः इत्यनु [पमः स] त्यप्रतिज्ञोदयः
 ९ यो रेजे सवितेव दीप्तकिर [णैः] सम्यग्धृ [तैः] स्वैः सुतैः
 १० [वि] द्विर्वहुगवितैर च [पलैः] शू [रै] विवनीतात्मभिः २
 ११ [त] स्याभूत्तनयः समृद्ध [विप] यः संरव्येष्वज्येयोरिभिः
 १२ [वि] जः शङ्करदेव इत्यनुपम दिप्तिप्रदः सत्यधीः
 १३ [सो] यं विक्रमदानमानवि [भवै] लब्ध्वा यशः पुष्कलं
 १४ -संयम्य ररक्ष गामभिमतैर्भृत्यैर्मृगेन्द्रोपमः ३
 १५ [त] स्याप्युत्तम धर्मकर्मयशसः.....वि ढाम्मिकः
 १६ [ध] र्मा [त्मा] विनयेप्सु रुत्त [मगुणः श्रीध] र्मदेवो नृपः
 १७ [ध] र्मणैव कुलक्रमागत.....राज्यं महत्
 १८ [स्फी] तीकृत्य नयैर्नृपपिचरि [तैः सम्] भाव्यचेतो नृणाम् ४

- १६ [ई] जेस-पशुभिः सुरान ¹⁶...गुणैः सम्पन्न मन्त्राद्विभिः
 २० [यज्ञैः कर्म] ¹⁷विशुद्धदेह हृदय इचन्द्रद्युतिः पार्थिवः
 २१ [प] त्नी तस्य विशुद्ध वंश विभवा श्रीराज्यवत्युत्तमा
 २२ [प्रा] णा [नाम] भवत् [प्रिया] कुलगु [णै] लक्ष्मीरिवाग्या हरेः ¹⁸ ५
 २३ रतैर्यशोशुभिरिदं व्याभास्य कृत्स्नञ्जगत् ¹⁹
 २४ याति स्म त्रिदिवालयं नरपतावुद्यानयात्रामिव
 २५ प्रम्लाना ज्वर विह्वलाकुलज ²⁰...नैकमन्दा तदा
 २६ देवाहार विधि क्रिया स्वभिरता तद्विप्रयोगात्पुरा ^६

Lines 22-26 are missing in Gnoli's plates. Also in mine. Bhagwanlal Indrajī's plate has 17 lines and his text is also of the same extent. Levi though he gave the text upto 26 lines also misses the last 5 lines.

(b) North

- १ देवी राज्यवती तु तस्य नृपते भयिर्याभिधाना सती
 २ श्रीरेवानुगता भविष्यति तदा लोकान्तरासङ्गिनी
 ३ यस्याञ्जात इहानवद्यचरितः श्रीमानदेवो नृपः
 ४ कान्त्या शारदचन्द्रमा इव जगत्प्रह्लादयन्सर्वदा ^७
 ५ प्रत्यागत्य सगद्गदाक्षरमिदन्दीर्घं विनिश्चस्य च
 ६ प्रेम्ना पुत्रमुवाच साश्रुवदना यातः पिता ते दिवम्
 ७ हा पुत्रास्तमिते तवाद्य पितरि प्राणैर्वृथा किम्मम ²¹
 ८ राज्यम्पुत्रक कारयाहमनुयाम्यद्यैव भर्तुर्गतिम् ^८
 ९ किम्मे भोगविधान विस्तरकृतै राशामयैर्वन्धनैः
 १० मायास्वप्ननिभे समागमविधौ भर्त्रा विना जीवितुम्
 ११ यामीत्येवमवस्थिता खलु तदा दीनात्मना सूनुना
 १२ पादौ भक्तिवशान्निपीड्य शिरसा विज्ञापिता यत्नतः ^९
 १३ किम्भोगैर्मम किं हि जीवितमुखैस्त्वद् विप्रयोगे सति
 १४ प्राणात्पूर्वमहञ्जहामि परतस्त्वं यास्यसीतो दिवम्
 १५ इत्येवमुखपङ्कजान्तरगतैर्भोत्राम्बुमिश्रैर्दृढम्
 १६ वाक्पाशैर्विहगीव पाशवशगा बद्धा ततस्तस्थुपी ^{१०}

- १७ सत्पुत्रेण सहौर्द्धदेहिकविधिं भर्तुः प्रकृत्यात्मना^{१२}
 १८ शीलत्यागदमोपवासनियमैरेकान्तशुद्धाशया
 १९ [वि] प्रेभ्योपि च सर्व्वदा प्रदत्ती तत्पुण्यवृद्धयै धनम्
 २० तस्थौ तद्धृदया सतीव्रतविधौ साक्षादिवारुन्धती ११
 २१ पुत्रोप्युज्जितसत्त्वविक्रमधृतिः क्षान्तः प्रजावत्सलः
 २२ कर्त्ता नैव विकत्थनः स्मितकथः पूर्वाभिभाषी सदा
 २३ तेजस्वी न च गर्व्वितो न च परां लोकज्ञतान्नाश्रितः
 २४ दीनानाथ सुहृत्प्रियातिथिजनः प्रत्यर्त्थिनाम्माननुत् १२

Lines 17-24 are missing in the photographs of Levi, Bhagwanlal Indrajī, Gnoli and my own.

(c) West

- १ अस्त्रापास्त्र विधान कौशलगुणैः^{२३} प्रज्ञातसत्पौरूपः^{२४}
 २ श्रीमच्छारुभुजः प्रपृष्टकनक श्लक्षणावदातच्छविः
 ३ पीनांसो विकचासितोत्पलदलप्रस्पद् मानेक्षणः
 ४ साक्षात्काम इवाङ्गवान्नरपतिः कान्ताविलासोत्सवः
 ५ यूपैश्चारुभिरुच्छ्रितैर्व्वसुमती पित्रा ममालङ्कृता १३
 ६ क्षात्रेणाजिमखाश्रयेण विधिना दीक्षाश्रितोहं स्थितः
 ७ यात्राम्प्रत्यरि सङ्क्षयाय तरसा गच्छामि पूर्व्वान्दिशम्
 ८ ये चाज्ञावशवर्त्तिनो मम नृपाः संस्थापयिष्यामि तान् १४
 ९ इत्येवञ्जननीमपेतकलुषां राजा प्रणम्योचिवान्
 १० नाम्बानृण्यमहन्तपोभिरमलैः शक्रोमि यातुम्पितुः
 ११ किन्त्वाप्तेन यथावदस्त्रविधिना तत्पादसंसेवया
 १२ यास्यामीति ततोऽम्बयातिमुदया दत्ताभ्यनुजो नृपः १५
 १३ प्रायात्पूर्व्वपथेन तत्र च शठा ये पूर्व्वदेशाश्रयाः
 १४ सामन्ताः प्रणिपातबन्धुरशिरः प्रभ्रष्टमौलिस्रजः
 १५ तानाज्ञावशवर्त्तिनो नरपतिः संस्थाप्य तस्मात्पुनः
 १६ निर्भीः सिंह इवाकुलोत्कटसटः पश्चाद्भुवज्जग्नवान् १६
 १७ सामन्तस्य च तत्र दुष्टचरितं श्रुत्वा शिरः कम्पयन्
 १८ बाहुं हस्तिकरोपमं स शनकैः स्पृष्ट्वान्नवीद् गर्व्वितम्
 १९ आहूतो यदि नैति विक्रमवशादेप्यत्यसौ मे वशम्^{२५}

२०	किं वाक्यैर्बहुभिर्वृथात्र गदितैः संक्षेपतः कथ्यते	१७
२१	अद्यैव प्रिय मातुलोऽविषमक्षोभाणर्वस्पर्द्धिनीम्	
२२	भीमावर्त्त तरङ्ग चञ्चलजलान्त्वङ्गण्डकीमुत्तर	
२३	संनद्धैर्वरवाजिकुञ्जर शतैरन्वेमि तीर्त्वा नदीम्	
२४	त्वत्सेनामिति निश्चयान्नरपति स्तीर्णप्रतिज्ञस्तदा	१८
२५	जित्वा मल्लपुरीन्ततस्तु शनकैरभ्याजगाम स्वकम्	
२६	देशम्प्रीतमनास्तदा खलु धनम्प्रादाद् द्विजेभ्योक्षयम्	
२७	राज्ञी राज्यवती च साधुमतिना प्रोक्ता दृढं सूनु [ना]	
२८	भक्त्याम्ब त्वमपि प्रसन्नहृदया दानप्रयच्छ स्व [तः]	१९

(d) On the stump²⁷

१	वर्षवन्ध..... ²⁸
२	भट्टारक पूजा..... ²⁹
३	खकम्प्रिङ्ग्रामप्रदेशे मानि ५० ४ ³⁰
४	२० दोम्मान मानि २० ³¹

1. Gn, DV read प्रीद्वृत्र ।
2. श्री is omitted by L and BLI.
3. Gn omits विमल though the letters are clear. DV reads विविध । L and BLI रुचिर but the letter is clear.
4. BLI स्म-र्तृ प्र etc. Gn प्रवृत्तोत्सव; L स्मत् पण्डितोत्सवः ।
5. L, BLI भ्रमयन्तवः व्यासङ्ग etc.
6. DV, श्रीमच्छारु वप; Gn, त्सा ।
7. DV, Gn, योरेजे ।
8. BLI, L, DV धृतैः ।
9. Gn, ... BLI, ख्यान्तै ।
10. Gn, भूपः, BLI, L, DV, [राजा] ।
11. BLI, Gn read प तिपदः etc.
12. DV, स्वसंयम्य । Gn.....
13. Gn doubles म in मृग ।

14. Gn, BLI, विद् after य ।
15. Conjectural reading of DV, [मपान्तेपाल] which may be right or wrong.
16. L, सत्वाशभिः; DV, सस्यद्यभिः ।
17. BLI reads upto this.
18. L, भवत् कुलासु-र ।
19. DV, [सत्कर्मावि] ।
20. DV [नाध्या] ।
21. BLI, L, भागर्मम ।
22. BLI, L, प्रकृत्या ।
23. L, गगैः ।
24. BLI, L, सत ।
25. BLI, L, देश्यतसौ ।
26. BLI, L, विधात् ।
27. Both Gn and HJ take it as a different record unrelated to the above I a, b, c. HJ 3, Gn 2.
28. Gn ष.....
29. Gn भट्टारक.....
30. मानि ५०४ ।
31. दो-नमानि २० ।

II. Lazimpat Śiva Liṅga Inscription of Manadeva's Reign

(Gn IV; DV 3; HJ 4) Round the base (*Jalahari*) of a liṅga at Lazimpat, Kathmandu, at a locality called Dhobichaur (the washerman's lawn). The inscribed part is about 106 cm wide and 7.5 cm long. Date: *Samvat 388 Jyeshtha śukla 14*. The metre used here is *Vasantatilakā*.

१ सम्बत् ३०० ८० ८

२ जेष्ठमासे शुक्लदिवा १० ४

शौर्येण नीतिसहितेन विजित्य सम्यक्

चक्रे^१ विशुद्धकर्मा^२

तस्याज्ञया शुभमतेदशुभवृद्धि-

लिङ्गभूत्ये^३ न भक्तिमहता नरवर्म्मनाम्ना

प्रासादस्यानुरूपमिह प्र[कल्प्य]^४

चारुलिङ्गम्^५

1. Gn leaves के ।
2. Correctly read by DV.
3. Gn could not read भृत्य ।
4. Gn, नुरूप-ह प्र... The date Gn puts at the end as 1a and 1b.
5. Letters are damaged.

III. Trivikrama Image Pedestal Inscription at Lazimpat

(L II; Gn III; footnote with Levi's reading; DV 4; HJ 5) The panel of figures is not well preserved. The date figure is *Samvat 389 Vaiśākha śukla divā 2*, and the text is similar to IV. The inscribed part is 5 cm long and 54.5 cm wide.

- १ ॐ संवत् ३०० ८० ६ मातुः श्रीराज्यवत्या हितकृतमनसः^१ सर्वदा
पुण्य वृद्ध्यै राजा श्रीमानदेवः शुभविमलमतिः
पात्रदानाम्बुवर्षी^२
- २ वैशाख शुक्ल दिव २ लक्ष्मीवत्कारमित्वा भवनमिह शुभं स्थापयामास^३
सम्यक् विष्णुं विक्रान्तमूर्तिं सुरमुनिमहितं
सर्वलोकैकनाथम्

1. L could not read हितकृत etc upto सर्वदा ।
2. L's reading thereafter (म्भा)....पातदि-ताम्ब वाभुः ।
3. L reads the next line as दा-यित्वानुत्तह म्इह घ-स्था-यां for a part, which leaves many gaps but the other letters following are correctly presented. In the date portion दिवा २ is missing.

IV. Trivikrama Image Inscription of Tilaganga

(Gn III; DV 5; HJ 6) The base of an image of Viṣṇu Vikrāntamūrti (Trivikrama) lying in the field above the bed of the river Bagmati, where it is joined by a channel of water called river Tilagangā, a little further south of the Paśupati

sanctuary across the sandy bed. The inscribed part is about 60 cm wide and 6 cm long. Date: *Samvat 389 Vaiśākha śukla diva 2.**

- १ संवत् ३०० ८० ६ मातुः श्रीराजवत्या हितकृतमनसः सर्वदा पुण्य
वृद्धये राजा श्रीमानदेवः शुभविमलमतिः
२ वैशाख शुक्ल दिव २ पात्रदानाम्बुवर्षी लक्ष्मीव त्कारयित्वा भवन मिह
शुभं स्थापयामास सम्यक् विष्णुं विक्रान्तमूर्ति
सुरमुनिमहितं सर्वलोकैक नाथम्*

*The metre used here is *Sragdharā*.

V. Another Inscription on Śivaliṅga at Lazimpat

(DV 6; HJ 7) Around the base of a *Śivaliṅga* near a wall on a small hill at Lazimpat, Kathmandu. The *Śivaliṅga* was set up by Kṣemasundari, wife of Mānadeva. The date is 390 *Jyeṣṭha śukla 7*. The inscribed part is 80.5 cm wide and 11 cm long. The metre used here is *Śārdūlavikriḍita*.

- १ कान्त्या कान्तिमतः सुरानिह महैविवृत्तया पण्डितान्
शूराञ्चरतयात्थिनोपि वसुभिश्शुद्धैर्यशोभिन्तृपान्
२ दाक्षिण्येन च दक्षिणानरमयत्सर्व्वश्चि सर्व्वैर्गुणैः
यः श्रीमान्स विशुद्धकाञ्चनवपुः श्रीमानदेवो नृपः १^१
३ पत्नी तस्याब्जपत्रामल शुभनयना श्लाघ्यसौभाग्यरूपा
सञ्चित्य क्षेमसुन्दर्यनुपमगुणधीर्द्वर्मकार्य्यैक कार्या
४ श्रीमत्संस्थानरूपम्भवनमिह दृढद्वारयित्वानुरूपम्
ऐशानलिङ्गमग्न्यं विधिवदनुपमं स्थापयामास भक्त्या २^२
५ संवत् ३०० ६० ज्येष्ठमासे शुक्लपक्षे दिव ७

VI. Śivaliṅga Inscription of Manadeva I near Budhanilakantha

(DV 7; HJ 9) This *Śivaliṅga* is placed a little more than a furlong from the shrine of Budhanilakantha in the north-west, some 500 ft up the hill, near a banyan tree, where the stream Visnumati flows down to the valley. The inscribed part round the jalahari is 87 cm wide and 13 cm long. The date is *Samvat 395 Prathamāṣāḍha 12*. The year symbol is clear.*

*The metre used is *Vasantatilaka* and then *Mandākrāntā*.

- १ स्त्वत्कृतेह यस्मात् त्वत्तस्तस्माज्जगद्विहृतञ्जायते लीयते च
भक्तिप्राणैरमल मतिभिस्त्वम्मुनीन्द्रैरनिन्द्यैः देवैस्सेन्द्रेरपि च भगवन्स्तूयसे-
वन्द्यसे च
- २ कुमतिग्रस्तघोरान्धकारे नानाकारे प्रचुरनरक प्रेत तिर्य्यक्प्रतिष्ठे ये
सेवन्ते न खलु भगवन्स्त्वां जना भक्तियुक्ताः ते सेवन्ते जननमरणव्याधि
दुःखान्यभीक्ष्णम्^१
- ३ [श्रीमानदेव] नृपतिः प्रणतो जगाद यत्स्थापनाजनितमस्ति यदत्र पुण्यम् त
त्सर्व्वलोकसहितस्य विवृद्धमूलम् दुःखक्षयाय भगवन्मम सर्व्वथास्तु
- ४ [संवत् ३००] ६० ५ प्रथमाषाढे शुक्लदिव^२ १२

1. DV reads भीक्ष्णम् as I put it but म् is attached below क्ष्ण ।
2. DV reads 396; Rajavamsi reads 395.

VII. One-line Inscription of Tuṇḍāldevī

(Gn V; DV 9; HJ 11) One of the stones forming the front-line of the platform of the temple of Tuṇḍāldevī, Visalnagar, Kathmandu. The inscribed part is about 26 cm wide and 1.8 cm long. Date: *Samvat 397 Jyēṣṭha śukla diva 2*.

- १ सम्बत् ३०० ६० ७^१ ज्येष्ठ मासे शुक्ल दिव २

1. Gn reads 9; whereas DV reads 7. The latter is correct.

VIII. Śivaliṅga Inscription near the Temple of Dakṣiṇāmūrti

(HJ 12; Gn VI; DV 10) Round the base (*Jalahari*) of a liṅga in the thicket of Patalole quarter in Deopatan, just west of the temple of Dakṣiṇāmūrti in Deopatan. The inscribed part is about 115 cm wide and 17 cm long. Date: *Samvat 399 Āṣāḍha śukla 10*.

- १ संवत् ३०० ६० ६ महेन्द्र समवीर्यस्य कन्दर्प सधश्च्युतेः राज्ञः
श्रीमानदेवस्य सम्य [वपा] लयतः प्रजाः^१
२ आषाढमासे तत्पाद भक्त्या विधिवद्रत्नसङ्घेन सर्व्वदा
रत्नेश्वरः प्रयत्नेन स्थापितोयं सुरोत्तमः भगवते
रत्नेश्वराय रत्नसङ्घेन दत्तं क्षेत्रं यथा
३ शुक्रदिवा १० दुलङ्ग्रामप्रदेशे पञ्चानां शतानाम्भूमिः ४००
खोपुङ्ग्राम प्रदेशे षण्णां शतानां भूमिः ६००^२
दुप्रङ्ग्रामप्रदेशे शतस्य भूमिः १०० ह्यस्मिङ्ग्राम
प्रदेशे द्वयर्द्धस्य शतस्य भूमिः २५०^३
४ विलिविक्षप्रदेशे ५० तृतीयस्य भूमिः ३००
वाग्वतीपार प्रदेशे शतद्वयस्य भूमिः २०० वेम्पाया
मशीत्युत्तरस्य भूमिः १८० खैनपुप्रदेशे नवत्या
भूमिः ६०
५ वल-ल प्रदेशे शतद्वयस्य भूमिः २०० यूप ग्राम
क्षेत्र प्रदेशे शतद्वयस्य भूमिः २००^४

1. metre अनुष्टुप 2. Gn खैपुङ्ग्राम 3. Gn निः 150 4. Gn प्रदेशे
.....भूमिः 100 for the entire line.

IX. Paśupati Śiva Liṅga Inscription

(Gn X; DV 11; HJ 13) Base of a liṅga in the courtyard of a house to the west of the temple of Paśupati. The inscribed part is about 68 cm wide and 15 cm long. The date is 420 *Jyēṣṭha śukla 13*.

- १ [सम्बत्] ४०० २ ज्येष्ठमास^१ शुक्लपक्ष दिव १० ३ श्रीमानदेव नृपते
 इचरण^२ प्रसादात् यः सार्थवाह—रूधीः किल रत्नसङ्घः
 २ नः प्रभुसङ्घनाम्नः लिङ्गाश्रिता कृतिरियञ्जगतो हिताय*
 प्रभुकेश्वरस्य क्षेत्राभिलेख्यं यथा प्रङ्प्रिङ्ग^३ प्रदेशे.....
 ३[प्र] देशे [प] ञ्चाशतो भूमिः ५० पिण्डकं मानिका २० २
 मैसिन्ज्जदेशे चत्वारिशतो भूमि ४० पिण्डकं मानिकाः २० वोतवोरूपप्रदेशे
 पठ्येभूमि [६०]
 ४ प्रदेशे त्रिंशतो भूमि ३० पिण्डकं मानिकाः १०८ सीताटीजोलिप्रङ्^६
 प्रदेशे चत्वारिशतो भूमि ४० पिण्डकं मानिकाः २० ५ प्रयिट्टिखा प्रदेशे
 त्रिंशदुत्तरस्य शतस्य^४.....^५
 ५ पिण्डकं मानि ७० २

*This is the only passage in a metre form, which is *Vasanta-tilakā*.

1. Gn [संवत्] 4-माघशुक्ल पक्ष दिव १० ३ ।
2. Gn प्रासादा त्.....रू.....लर रत्न संघ ।
3. Gn reads प्रङ्पिङ्ग but DV शतस्य भूमि १०० पिण्डक मानि [का] to fill the gap.
4. Gn त्रिंशत्तर स्य-त ।
5. DV adds a conjecture [भूमि १३०] ।
6. DV omits ङ् and reads जोलिप्रङ् प्रदेशे ।

X. Te-Bahal Inscription

(L 3; Gn VII; DV 12; HJ 14) The pedestal of an image of the Sun God. At the present time there is a standing image of Mahākālā over the pedestal, a later replacement over the stone. The pedestal with the image is lying in a corner in the storeroom of a shop to the left side of the entrance to Te-Bahal to the south of the New Road, Kathmandu. The date

is *Samvat 402 Āṣāḍha śukla 15*. The inscribed part is 68 cm wide and 103 cm long.*

*The metre is *Anuṣṭupa*.

- १ [सम्ब] त् ४०० २ राज्ञः श्रीमानदेवस्य सम्यक्पालयतो महीम् आपाढ
शुक्लस्य तिथौ पञ्चदश्यां शुभार्थिना
२ वणिजां सार्थवाहेन गुहमित्रेण भक्तितः संस्थापितोत्र भगनवानिन्द्रो नाम
दिवाकरः क्षेत्रं यथा गुम्फद शुम्प्रदेशे^१
३ शतस्य भूमिः पिण्डक मानिकाचु^२

1. L गुम्फद प्रदेशे; DV गुम्फद् वृम्प्रदेशे but in S.S.I. 9 he read शु ।
2. चु = ६० ।

XI. The Trident Base Inscription of Jayalambha

(BLI 2; Gn VIII; DV 14; HJ 16) Round the base (*Jalahari*) of a *linga* opposite to the northern door of the temple of Paśupatinath on a platform with a tall brass trident. The inscribed part is about 71 cm wide and 9 cm long. Date: *Samvat 413* (without particulars). The trident is not the part of the base. Probably it came to be there being installed later. In the cloth rubbing of BLI the name of the donor appears to be Jayavarmā, but the ink rubbing shows Jayalambha. The letter is damaged, but on-the-spot examination confirms DV's reading *lambha*.*

*The metre is *Vasantatilakā*.

- १ ॐ सम्बत् ४०० १० ३ श्रीमानदेव नृपते श्वरण प्रसादात् भक्त्या विशुद्ध-
मतिना जयलम्भनाम्ना । लिङ्गज्येश्वरमिति प्रथितं नृलोके^१
२ संस्थापितं सनृपतेर्जगतो हिताय ॥ भगवतोस्य लिङ्गस्य कारणपूजाय^३
स य स्वपुण्याप्यायना त्थन्दत्तमक्षयणीयम्^४
३ भूमिः ४५० पिण्डकं मा २०० ज्यैष्ठ्यशुक्ल दिवा ११^५

1. Gn and other writers read वम्म ।
2. There is a comma like mark here which BLI reads 1.
3. BLI [यै] य नार्थदत्त etc. Gn reads य-स ।
4. BLI मक्षय [नीवि]; Gn.....स्वप्रण्याप्याय नार्थ दत्तं मक्षय [निवि] ।
5. Gn reads क.....ज्येष्ठशुक्ल । The third line is missing in BLI.

XII. Chabahil Slab of Stone

(DV I; HJ 22) A slab of stone supporting the right pillar (there are two pillars reclining) and the stone has been devised by someone as a support to the pillar to prevent it from falling down. The inscribed part is 12 cm wide and 28 cm long. In the last line the month and lunar days appear, while the year portion is damaged. This mentions also Jupiter's month. DV thinks that this is the first available inscription of ancient Nepal.*

*The metre used here is *Anusūpa*.

- १ दुर्द्धरैरिन्द्रियैः कृत्स्ना वाह्यते यैरियम्प्रजा
दासवत्तानि सन्धार्य कृपयापरिपीड्य ता दानशील
- २ सम्प्राप्यानुत्तरं ज्ञानं प्रजा दुःखात्प्रमोचिता
प्रमोच्य सत्त्वदुःखेभ्यो योसौ शान्तम्पदङ्गतः म...
- ३ सङ्क्षिप्तं सुचिरङ्कालम्भवनम्भव विच्छिदः
किन्नरीजातकाकीर्णान्निनाचित्रविराजितम् श्री....
- ४ चत्वारिंशच्छपञ्चेह यत्र धान्यस्य मानिकाः
वर्षे वर्षेथ जायन्ते क्षेत्रन्तत्तादृशन्ददौ.....
- ५ भूयः सङ्क्षस्य भक्तार्थं पूजार्थञ्च महामुनेः
क्षेत्रन्दत्तन्तया यत्र ह्यष्टाविंशतिमानिकाः

- ६ विचित्रं देयधर्मस्मि कारयित्वेह यच्छुभम्
स्त्रीभावं हि विराग्याहं पुरुषत्वमवाप्य च शोककाममयैव.....
- ७ माघवर्षे काले आषाढशुद्धि १० अस्यान्दिवसपूर्वायाम्भट्टारक
महाराज श्री.....

1. DV णं ।	2. DV सपञ्चेह ।
3. DV.....	4. after मानिका: ।

XIII. Guṇavati's Śivaliṅga at Lazimpat

(DV 15; HJ 18) Around the western part of the base of a Śivaliṅga placed is a field near the streamlet Tukucha in Lazimpat. Date: *Samvat 419 Jyeṣṭha śukla 13*. The inscribed part of the base is 51 cm wide and 7.5 cm long.*

*The metre is *anustūpa*.

- १ संवत् ४०० १० ६ ज्येष्ठशुक्ल दिवा १३ अस्यान्दिवस पूर्वायाम् भर्तुः
श्रीमानदेवस्य प्रसादोपचितश्रिया
- २ भ त्तद्या स्थापितं लिग (ङ्ग) ड गुणवत्या शुभेच्छया शैवन्देवालयस्थस्य
पितुः किन्नर वर्मणः लिङ्गं सस्थाप्य यत्पुण्यधनञ्चाक्षय्यमस्तिवति

XIV. Palanchok Stele

(DV 16; HJ 19). A slab of stone near the temple of Bhagvati in the village of Palanchok, 15 miles to the east of Kathmandu outside the valley. The date is *425 Māgha śukla pūrṇimā*. The two-line inscription covers the space of 5 cm wide and 6.5 cm long.

- १ संवत् ४२५ माघ शुक्ल पौर्णमास्याम् अस्यान्दिवसपूर्वायां भट्टारक
महाराज श्रीमानदेवस्य

- २ साग्रं वर्षशतमाज्ञापयतः सम्राड्गृहपते स्वत्न्या विजयस्वामिन्या प्रतिष्ठा
पिता देवी भगवती विजय¹ स्त्री*

1. DV reads विजयेश्वरी ।

*The text is also published by M. Naraharinatha in 'Himavat Sanskriti', Pt. I.

XV. Inscription of Kelatol

(DV 17; HJ 8) The stone was lying in the courtyard of (Takhachhen) within Kelatol near the temple of white Machhendranath in Kathmandu, uptill 1953. It was attached to the wall of the courtyard but is not to be seen now when I went there for re-inspection. Some lines are missing and there is no date. The inscribed part is 42 cm wide and 9 cm long.*

- १ विहिते यो निग्रहे.....रतः शुद्धात्मा प्रकृतेः पितेव दयते श्रीमानदेवो
[नृपः]
२ प्राण.....युक्तात्मना.....जितवता क्षमा रक्षता सर्वदा
३ दं श्रुतिधर्मशास्त्र विहितां धर्मक्रियाङ्कुर्वता लोकानां सुख काम्यया
सुविमलम्पानीयमानाय्य.....

*The metre is *Śārdūlavikṛīḍita*.

XVI. The Svayambhunath Inscription

(DV 18; HJ I; Rajavamsi AN)

- १ मा.....रण-ह.....न्यः
२ देवसुत.....रदेवो नरेन्द्र
३ श्रीमा.....र शतलक्ष्मी
४ प्रसादः

- ५ धार.....वस्य गजेन्द्र मत्त
 ६ शङ्करइति.....य्य.....क[स] ¹ ज्ञ ज्ञान
 ७ दीन.....विनीतभृत्य
 ८ पर्विमान
 ९ ²म्पर्ण.....पर.....³मय्यादिमिति
 १० क्षेत्रञ्चाक्षयं दत्तं.....[श्री] मान विहारे.....
 ११ ⁵मेत्यमन्त.....तस्य तनय
 १२ महिम्ना धर्म.....
 १३ लक्ष्मी राजा.....तिर.....सर्व्वः
 १४ सन्धर्म वैभव द्युतिमा न्-ति.....¹³ईजे
 १५ [म] खेरूदारै.....भूमि.....⁶परङ्काया.....
 १६ आलंवश्रेयः निरूपमः सत्वोवदान्तः
 १७ ख्यातः यशोः स्वधर्म कर्म सुनय
 १८ तनयोभिजातः ⁹सर्व्वानितिवर्त्तते
 १९ गुणै ¹⁰नृपतीन्यः अनुपरत धर्म
 २० करुणैकस्त्वम्प्रियः सदा दारणाम्
 २१ भव कठिनवाहुः केसरिमत्तेभ ¹¹विक्रमः
 २२ स्थिर धीः याभिवभ्यति वीधनृपाः ¹²
 २३ मृगाङ्के सरिणमिवरणेष्व भयः
 २४ पितृनिमित्त पतिशितवक्ष सैष्ठव विधान
 २५ कर तिमतिमान् रूपवल सत्त्व तेजः श्रु तः कु
 २६ शलनिधिकलासु निपुण प्रियवत् शुद्ध.....
 २७ साग्रं शतं वर्षाणामाज्ञापयताविचिन्त्य
 २८ निपुणाम् श्रेयोत्थिना धृतिमता.....
 २९ रा वरुणमहेन्द्रवपुषा महता
 ३०

1. R सङ्गज, DV वज्ज ।

2. R म्पर्णोपर, DV पर ।

3. R र्यादम्, DV र्यादम् ।
4. R दत्त, DV दत्त ।
5. R मेत्यमत DV मत्त ।
6. DV ङ्का य, R ङ्काया ।
7. DV श्रयः, R श्रयं ।
8. DV ख्यात यशा-, R ख्यात यशः ।
9. DV सर्वानिति, R सन्वानीति ।
10. DV नृपतीन्यः, R नृपन्तोन्त्य ।
11. DV मत्तेभ विक्रमः, R मत्तेम विक्रमः ।
12. DV नृपाः, R नमा ।
13. R सन्धर्मा एवः मा द्युतिमा—ईजे, DV सन्धर्मा—द्युतिमा [न्] ईजे ।

XVII. Effigy-base Inscription of Changu

(Gn IX; DV 19; HJ 21) The base of an effigy (now lost) to the right of the entrance gate leaning against the outer wall of the temple precincts of Changu Nārāyaṇa.* The inscribed part is about 5.5 cm wide and 5 cm long. Date: *Samvat 427 kārṭika śukla diva 13*.

- १ सम्बत् ४०० २० ७ कार्तिक शुक्ल दिव १० ३ दातय्य तीव विदुषी
प्रथिन प्रभावे श्रीमानदेव नृपती जगती म्भुनक्ति¹
- २ तस्यैव शुद्धयशसश्चरण प्रसादात् पित्रोः कृताकृतिरियन्निरपेक्ष
नाम्ना कृत्वा च तां विधिवदत्र यदस्ति पुण्यम्
- ३ पुण्येन तेन पितृ देवत भागिनो मे पित्रोः प्रवास गतयो घ्रुवमस्तु योगः
अन्यत्र जन्मनि विशुद्ध वतीति कृत्वा

1. DV जगतीं भुनक्ति ।

*The metre is वसन्ततिलका ।

XVIII. Sūryaghāt Śivaliṅga Inscription

(DV 20; HJ 20) Around the base of Śivaliṅga a little above Sūryaghat to the north of Āryaghāt on the hilly bank of the River Bagmati. The inscribed part covers a space of 13 cm in width and 14 cm long. The date is 427 *Āṣāḍha śukla diva I.**

- १ यस्मेच्छया जगदिदम्पृथु विश्वरूपम्
सर्गं स्थिति व्यय जरा व्यसनादियोगैः
सयुज्यते वत तथा प्रतिमुच्यते च
तस्मै नमः सततमस्तु महेश्वराय १
- २ सतत सरल कान्त स्वाङ्ग शोभा समृद्धः
अनुपहत यशोधी विवक्रम श्रीप्रभावः
मुनय विदनुरक्त स्फीतस [द्] वृत्त लोकः
नृपतिरिह हतारि म्मनिदेवो बभूव २
- ३ तस्यानवद्य गुणरत्न निधान भूता
भूतानुकम्प चतुरा विनयप्रवीणा
वीणा निनाद मधुरस्वर वल्गु वाक्या
श्री भोगिनीति कथितास्य बभूव देवी ३
- ४ तस्यां स लिच्छविकुलाम्बर पूर्णचन्द्रः
चन्द्रप्रभामिव शरन्तिशि निर्मलायाम्
स्फीतीजसं दुहितरं जनयाम्बभूव
आत्मानुरूप विविधामल सद्गुणाढ्याम् ४
- ५ नाम्ना सा विजयवतीति राजपुत्री
प्रख्याता विविधकला विचक्षणत्वात्
या पत्यौ हरद्व वार्त्त देव लाभे
भक्तत्वात्तदनु नयक पेशलाभूत् ५
- ६ तीव्र प्रसाद जलघौतमनः कलङ्क
पुण्यक्रिया परिचयैक रसानुरक्ता
लिङ्गन्तदत्र विजयेश्वरमक्षयाय
सात्तिष्ठिपञ्जन मनो नयनाभिरामम् ६
- ७ संवत् ४०० २० ७ आषाढ शुक्ल दिवः १

1. DV read थो probably a misprint.

*The metre up to the 4th verse is śārdūlavikridita but the 5th is Mandakini and thereafter again śārdūlavikridita.

XIX. Chhatra Chaṇḍeśvara

(DV 21; HJ 17) A slab of stone lying to the south of the pedestal of Chaṇḍeśvara facing south. The inscribed part is 78 cm wide and 25.5 cm long.

- १ त्रैलोक्यनाथ.....
- २ पूर्व वात वाहनस्य दक्षिणेन क्षेत्रन्दन्तम्भूमि ३५० पिण्डक
मा २५५....
- ३ १६ काष्ठमूल्यम्पण मेकैकम्प्रति दिवसं मा २.....चैत्रकृष्णपञ्चम्याम्
....थनृ
- ४ पुराणाः १५ ज्येष्ठ शुक्ल त्रयोदश्यां राज्यवर्द्धनदेवस्य
स्तपनमङ्ग पूजा ...
- ५ तर्ह्यम्भूते दानवस्तुनि तृष्णाभिभूतमनस पापबुद्धिर्मा भूदिति कृत्वा
मया स....
- ६ मस्य पूर्व्वेण क्षेत्रन्दत्तम्भूमि २३० पिण्डक मा ११० पणका-तैलघट १
राजा राज्यवर्द्धनस्तपनादीनां भूमि—मा ६० इत्यमिह
- ७ व्ययः मा ५० उभयत्र तैलघट १ भवितारो मद्विध्वं ये नृपाः कुर्युं
रिहान्यथा.....स्तर्हि वयं.....
- ८ तमना लेखितोयं क्रियाकारः स्ववंश्या ननुरक्षता

XX. Ādi-Nārāyaṇa Temple Inscription of Thankot

(Gn XII; DV 22; HJ 24) This is inscribed on a slab of stone about 30 cm wide and 76 cm long standing against the outer wall of the quadrangle of the temple of Ādi-Nārāyaṇa in Thankot village, about 6 miles west of Kathmandu. The top is damaged and completely lost. The date is *Samvat 428 Mārga śukla 1*.

The first two lines are missing in the plate. The reading, therefore, is partly conjectural.

- १ ॐ स्वस्ति मानगृ [हात्परमदेवतव] पप भट्टा
- २ रक महाराज श्रीपा [दानुद्धयातो श्रुत] नयदया
- ३ दान दाक्षिण्य पुण्य प्र[ताप विकसित सित]कीर्त्ति
- ४ भट्टारक महाराजा श्री [वमन्त देवः कुशली]

- ५ जय पल्लिका ग्रामे निवा[सोपगता] न् ब्राह्मण पुरस्स
 ६ रान् ब्रह्मं शुल्हं मुंतेपुल.....प्रधानान्ग्राम कुटुम्बिनः
 ७ साष्टादश प्रकृतीन् कुश [लम्पृ] ष्ठा समाज्ञापयति
 ८ विदितं वोस्तु यथा [स्माभि] रायुष्मन्त्यै^१ प्रियभगिन्यै
 ९ [ज] य सुन्दर्यै स्वसन्तानानुक्रमेण सुस्थित कोट्ट
 १० [म] र्यादिः अचाटाभट प्रवेश्योयं ग्रामो तिसृष्टोस्य
 ११ [ग्राम] स्यसीमा शीताटी गुल्मकस्य पश्चाद्या नदी ततः पूर्व
 १२ [तः].....यावत्पर्वत चूडिका दक्षिणतो तत एव नद्या
 १३ त्य पश्चिमेन दण्ड.....पजु यावद्वस्तिमार्गं सम्प्राप्तेति
 १४ ततोपि च हस्तिमार्गं.....[प] श्चिमतो यावन्तपर्वत चूडिका
 १५ पश्चिमतः पर्वताग्रस्य.....तिप्राग्रापः स्यन्दन्ते पश्चिमोत्तर
 १६ णतोपि शिवक देवकुलस्य दक्षिणतः पानीय मार्गविधि उत्तरेणा
 १७ पि थेञ्चो^३ग्रामस्य दक्षिणतः यावन्महापथः प्रागुत्तरेणापि नव
 १८ ग्रामस्य दक्षिणतो मार्गं एवावधिर्यावत्पूर्वेण नदीम्प्रविष्ट इति
 १९ तदे तस्मिन्ग्रामे ये प्रविष्टाः प्रविविधवश्च ब्राह्मण प्रधानाः सा
 २० ष्ठादश प्रकृतयस्तेषामत्र प्रतिवसतान्न केनचिदस्मत्पादोप
 २१ जीविना स्वल्पाप्यावाधा कर्तव्या यश्चेमामाज्ञां मुल्लङ्घयान्यथा कुमतिकार
 २२ येद्वा तस्याहं दृढन्न मर्षयिष्मामि तदेवं विदित्वात्र भवद्भिर्निवृत्त विश्व
 २३ स्तैरकुतोभयैः स्वकम्माविस्थाधिभिः परस्परेणा श्वासयद्भिश्च समुचि
 २४ तभागभोग कर पिण्डक दानादिभिरपकुर्वद्भि रनया प्रतिपाल्यमानै
 २५ राज्ञा श्रवणविधेयैः सुखं प्रतिवस्तव्य इति समाज्ञापना येष्वागामि
 २६ नो राजानो स्मद्वंश्या भविष्यन्ति तेप्येनामस्मदत्ताम्भूमि मनुमोदितुम
 २७ [हं] न्ति यत्कारणम् बहुभिर्वमुधा भुक्ता राजभिः सगरादिभिः यस्ययस्य
 २८ यदा भूमि स्तस्य तस्य तदा फलम् स्वदत्तां परदत्तां वा यो हरेत वसुन्ध
 २९ राम् स विष्टायां कृमिर्भूत्वा नरकेषु प्रपद्यत इति दृतको याज्ञिक
 ३० विरोचन गुप्तः सम्बत् ४०० २० ६ मार्गशीर्ष शुक्ल दिव १

1. DV मयायुष्मन्त्यै ।

Gn (स्माभि) रायुष्मन्त्यै ।

2. Letters are not at all clear but DV reads [तिप] श्चिमे while Gn reads [त]..... 3. Gn थेञ्चे ।

4. Gn पच्यते but DV is right with प्रपद्यत ।

The metre used in the passage is *anuṣṭupa*.

XXI. A Stele of Tistung Village

(DV 23; HJ 26) The village of Tistung on Tribhuvan Highway, about 20 miles south west of Kathmandu, is approached after passing through the Khani Khola (rivulet) and then a stiff climb and descent. The stone lies in a lawn of a primary school. The date is 434 but the month and day symbols are worn away. The stone is damaged in the lower portion. The top shows in relief a discus (chakra) flanked by two conches (śankhas). The inscribed part is 28.5 cm long and 29 cm wide. H. Sakya has published the text with a wrong reading (Abhilekha Prakāśa, p. 7), which DV claims to have corrected.

- १ [स्व] स्ति नैपालेभ्यः परमदैवतं श्रीवप्प.....1
- २ [पादानु] ध्यात भट्टारक महाराज श्रीवसन्तदे [वः]
- ३ [कुशली] [तेष्ठू] ज्ञ ग्रामे निवासोपगतान् प्रधान (पुर)
- ४ [स्सरान्कुट्टम्बि] नः कुशलभमिधाय समाज्ञापमति
- ५ [विदि] तमस्तु वो यथा

6 to 9 lines are worn away.

- १० सर्वदण्डनाय[क]

11 to 14 lines are also missing.

- १५ संवत् ४०० ३० ४

1. DV [भट्टारक] ।

XXII. Bahalukhatol (Patan) Inscription

(DV 24; HJ 29) A slab of stone near the temple of Triliṅgeśvara in Bahalukha locality, Patan bears this inscription. The date is 435 *Dvitiyā* (Second) *Pauṣa śukla diva 5*. The inscribed part is 9 cm wide and 33 cm long.

- १ ॐ स्वस्ति मानगृहात्.....
- २ महाराज श्रीपादा [नुध्यात] श्री [वस]
- ३ न्तदेवः कुशली.....
- ४ धिक्कृतान्प्रेषणे.....

- ५ त.....स्त.....
 ६
 ७ तद.....
 ८ न.....क्षेत्र
 ९ ईत्त शे चत्वारिंशतो भूमिः
 १० तत्रै प्रदेशे दशानाम्भूमिः ह्रीम्
 ११ को प्रदेशे विंशतो भूमिः गुडन्दुलुन्तर प्रदेशे षण्णाम्भू
 १२ मिः तदासां पिण्डकं १४२ तदेवं विदिता [त्थैन्नक] थं
 १३ ज्जिद्युष्माभिरस्मन्पादोपजीविभिरिय माज्ञा विलङ्घ्य
 १४ यितव्या यश्चेमामाज्ञामुल्लङ्घ्य स्मरयेत्स्मारयेद्या त
 १५ स्याहं यथोचितं मर्यादा बन्धमनुष्ठा स्यामीति समाज्ञा
 १६ पना इतकोत्र सर्वदण्डनायक महाप्रतिहार रवि
 १७ गुप्त इति संवत् ४०० ३० ५ द्वितीय पौष शुक्ल दिव ५

XXIII. Jaisideval Stone Inscription

(BLI 3; Gn XIII; DV 25; HJ 27) A slab of stone of which the inscribed part about 42 cm wide and 57 cm long is standing near the sanctuary of Lhugal Devī not far from the Jaisideval in the southern part of the city of Kathmandu, which is known as Lhugaltole. The top of the stone is carved showing a chakra flanked by two śankhas. Date: *Samvat 435 Aśvayuja (Āśvina) śukla diva 1.*

- १ ॐ स्वस्ति मानगृहात्परनदैवत वप्प भ
 २ ट्टारक महाराज श्रीपादानुध्यातः श्रुतन
 ३ य दया दान दाक्षिण्य पुण्य प्रताप विकसि
 ४ तसित कीर्त्ति भट्टारक महाराज श्रीवसन्त
 ५ देवः कुशली [चतु] ^१ ^२ र्वधिकरणेषु धर्म
 ६ स्था ^३ ^४ णिकाञ्च कुश
 ७ [लम्पृष्टा समाज्ञापयति] ^५ विदितमस्तु वो मया
 ८ ^६ लिग्वल

- ६ कूथेर
- १० ⁷[मधिक] रणाय
- ११ ⁸[भ] ट्टारक
- १२ ⁹व्य तेषान्त्र
- १३ ¹⁰दिकार्येषु सद्रै
- १४ मयापि तेषाम्
- १५ मोचित.....
- १६
- १७ ¹¹[अस्मत्पा] दोषजीविभिरिय ¹²[मा]
- १८ ¹³यश्चे मामाज्ञा मुल्लङ्घ्य.....
- १९ ¹⁴तस्याहं ¹⁵दृढं मर्यादा [वन्धमनुष्ठास्या]
- २० ¹⁵[मीति] समाज्ञापना संवत् ४०० ३० ५ [आश्व]
- २१ युजि शुल्क दिव १ दूतकः सर्वदण्डना
- २२ यक महाप्रतिहार रविगुप्तः ¹⁶इति
- २३ ब्रह्मुडि च महीशीले व्यवहरतीति

1. BLI सेनः ।
2. This does not occur in BLI.
3. BLI स्था [न] ।
4. BLI णेकाश्च ।
5. Not in BLI.
6. BLI लिखल ।
7. BLI omits.
8. BLI omits भ ।
9. BLI शण्ये ।
10. BLI दिकार्येषुसद्रि ।
11. Not in BLI.
12. DV [माज्ञा विल] ।
13. BLI तस्याहं ।
14. DV further वन्धुनुष्ठास्या ।

15. DV [मीति] ।

16. DV just गुप्त ।

XXIV. Sitāpaila Stone

(DV 26; HJ 25) A slab of stone in Sitāpaila, a village about 2 miles west of Kathmandu. The inscribed part is 20 cm wide and 36 cm long. The inscription is dated Samvat 435 without a month and day. It is a charter issued by Vasanta-deva.

- १
 - २ श्री वप्पभट्टारक पादानुध्यातो.....
 - ३[महाराज] श्री वसन्तदेवः कुशली.....
 - ४ यथा प्रधाना इग्राम कुटुम्बिनः [कुशल]
 - ५ [मभि] वाय समाज्ञापयति विदितमस्तु
 - ६ परमदैवत श्री वप्प भट्टारक पा (दानुध्यातः)
 - ७ युष्मदीयग्रामः पूर्व्वेण तोत्तर
 - ८[पर्व]त शिखरात् दक्षिण पश्चिमदेशे.....
 - ९ मार्गात्पश्चिमेन राजभूमे.....
 - १० रमुत्तरेणापि हारागुड् शिखर.....
 - ११ र पूर्व्वमेव यथा.....
 - १२[आयुष्म] त्या प्रिय भगिन्या
 - १३ जयसुन्दर्या.....परमदैव [त]....
 - १४ वप्प भट्टा [रक पादा] नामात्मनश्च श्रे
 - १५ [यसे] पश्चिम..... प्रणाल्याः खण्डफुट्ट
 - १६ प्रतिसंस्कार.....डुलुसिञ्जु
 - १७ पञ्च.....दत्तो दूतकवश्चात्र
 - १८ [स] वंदण्ड नामक महाप्रतिहार रवि [गुप्तः]
 - १९ व्यवहरति संवत् ४०० ३० ५^१

XXV. Kisipidi Inscription

(L 6; Gn XIV; DV 26; HJ 29) A slab of stone with inscribed part, about 38 cm wide and 22 cm long, in the village of Kisipidi near Thankot. Date: *Samvat 449 Prathamāṣāḍha śukla 10*. The first few lines are damaged and except a few all letters are not legible but the last eight lines can be read in toto.

The first few lines are totally worn away. The line numbers are for readable ones.

- १ धिकरणेन पीडा करणीया कुथेर¹
- २ करणमात्र तदुभय मेतद्भू² [व]
- ३ प्रतिमुक्ता इत्येवञ्चावेत्य यूयमद्याग्रेण स
- ४ मुचितकरं ददन्तः सर्व्वकृत्येष्वाज्ञा विधे [याः]
- ५ सन्तो निरुद्विग्न मनसो यथामुखं प्रतिव [स्तव्यमिति]⁵
- ६ इतकश्चात्र सर्व्वदण्डनायक महाप्रतिहार
- ७ रविगुप्तः इति संवत् ४०० ४० ६ प्रथमाषा [ढ]
- ८ शुक्ल दशम्याम्

1. Gn keeps the space vacant upto कुथेर ।
2. The lines 1-2 do not find place in Levi. Gn मेतद्भव ।
3. Gn could not decipher letters before यूयम ।
4. Gn has blank space before मनसो ।
5. DV प्रतिवसतेति ।

XXVI. Khapinchetol Inscription

(DV 28; HJ 31) On a water reservoir of stone attached to the western wall of a large courtyard in Patan known as Khapinche near Chyasaltol to the north east of the old Royal Palace. The inscribed part is 69 cm wide and 7.5 cm long. The date is Samvat 452. The record is devoted to Vaiśampa-

yana (Vyasa's disciple), suggesting that the Harigaon Pillar inscription might be contemporary.

- १ ॐ स्वस्ति महर्षी^१ वैशम्पायने श्रद्धेये.....[संवत्] ४०० ५० २ पौषशुक्ल
तिथौ तृतीयस्याम्भट्टारक महाराज श्रीवसन्तदेवे सम्यग्राज्यम्प्रशासति
२ याज्ञिक विप्रसेनेन वेदकृताम्नाय भगवते कारणपूजा^२तर्ह्यम्ब्राह्मण ध्रुवसेनेन
दत्तन्दक्षिण कोलिग्रामे भूशतद्वयम्पिण्डकञ्च त्रिहिकस्य मानि
३ कया १५० ब्राह्मण वृद्धिषेणेन पिकङ्कूलक प्रदेशे मालार्थ^३ पिण्डक
मानि ७ याज्ञिक वेद भट्टेन दत्तं दुलम्ग्रामे भू ४० पिण्डक १२

1. DV adds [त्री] to correct the mistake.
2. DV reads 30, which is wrong.

XXVII. Satyanārāyaṇa Pillar Inscription

(L 4; Gn XI; DV 35; HJ 23) A pillar standing in front of the western door of the temple of Satya Nārāyaṇa in a north-west suburb of Kathmandu, called Harigaon. The inscribed part is about 30 cm wide and 134 cm long. The date of this inscription is in the damaged portion; therefore is missing, but its characters indicate that 'the inscription belongs to the reign of Mānadeva or at the latest, of Vasantadeva' as Gnoli thinks. Gnoli further says: 'The text consists of thirty-four stanzas. The metre of the stanzas 1-9 seems to be the śloka (anustupa). The few remaining syllables of stanza 10 did not enable me to identify its metre. Stanzas 11-20 are in upajati. The 21 is in rucira. Stanzas 22-25 are in śikhariṇī. Stanzas 24-25 are in praharṣiṇī. The stanza 26 is in manju-bhāsinī. Stanzas 27-28 and 32-34 are in mālīnī. Stanzas 29-30 are in śragdharā. The stanza 31 is in rucirā.'

- १ सयतात्मने
२ धियैष ते नमः
३ त्प्रतिदेह निर्वृ^१[तः]

४						विकीर्णं भानुना
५	...					सर्व्वमात्मनि
६						शिनीवकान्तरा
७		...		...		म येन तेजसा
८	...	...	...			सवितेव ासते
९						पथेन ^२ सौगताः
१०		...				गिराम्पति भवैः
११						स्तर त्रयी त्वया
१२				...		धार्यते
१३				...		न वारणेन
१४						त्वया वैरुहम्
१५						मिद प्रबुद्ध
१६						मतिमता म्ब्रजेयुः
१७				मातर्णं वं ^३		
१८			तये तना मुद्वीक्षया		मित्यम्	
१९			करणादृतेन ^४	नित्यम्पृथुमतिना		
२०			किमिह स्वस्ति वाच्यशेष		कथितन् विद्या	
२१			परान्तास्तिकताम्प्रपन्नै	स्त्रयी भिरोधिर ^५	मांण	
२२	...	धर्मं व्यवस्थाप्यत नाद्य लोके धर्म्मा धर्त्ता त्वमस्यो यदिना ^६	भविष्यः			
२३			वेदं व्यविकीर्णं वाक्त्वादनादिनिष्ठम् ^७		स च	
२४			कथं वेद इहा भविष्यत्वम्भारतादि यदि ना [र च] ण्यः			
२५	(प्र)	माण शुद्ध्या विदितार्थं तत्त्वः प्रकम्प्यमानम् ^८		स्वनिष्ठैः ^९		
२६		[ध]	र्ममित्थं जगतो हितैषी नप्रातनिष्पद्यति ^{१०}			
२७		व्यमात्रा श्रयणादभोक्षणं कुताक्विकैस्त ^{११}		णम्		
२८		व्यचैषीन्त पृथक्प्रमाणं कथन्तदस्यातुमिदं ^{१२}		यः		
२९		प च प्राण वियोगहेतुर्धं प्रत्यवायो ^{१३}		धैषा		
३०		त्वमेव प्रतिर्वैत्सि सम्पन्न वेदितान्यो भुविकश्च [द] रित				
३१	स्तुति	स्यानुवादतो वा स्तुत्येषु वांचा द्वितय ^{१४}				

- ३२ [स्तु] निर्गुणानां विधिना न सन्त्त्वान्न चानुवाद स्त्वयिर....
- ३३ न धर्म्म सकलं न्यहिंसित्व नैवरागादिरयं न्य¹⁵....
- ३४ पिणी वैधयिकीञ्च तृष्णां विधूय शुद्धस्त्वमितिप्र....
- ३५ कामाद्य विविक्तरूप यदि व्यवारिष्यते¹⁶.....
- ३६ स्मृतीनामागतेः श्रुतीनां तदेचलोके नियतां व्य¹⁷....
- ३७ [वि] पाद्य मोहानमृतं व्यसृक्ष त्स्वयञ्च धर्म्मादि जगत्यतिष्ठय¹⁸....
- ३८ यीत्वयागाज्जगति प्रतिष्ठा न्त्वमेव धर्म्मं विविधान तिष्ठिप¹⁹
- ३९ रभ बन्दुप्रतिपाद मेतत्स्वर्गादि शब्दो पनिबन्ध मात्रम्
- ४० यदस्तीति जनो ग्रहीष्यन्नवानिहेवं यदि न व्यनेक्ष [त्]²⁰
- ४१ ता कुमतिभिरंहसा वृतैः कुताङ्गिकैः कथमपि सौगतादि भिः²¹
- ४२ त्व यिप्रथितगिरि प्रभावे यम्पयो निधौ सरिदिव विन्दति स्थितिम्
- ४३ द विनियत पदार्थाद्यनुगमान्तव श्रुत्वा काव्यम् सपदि
मनसागम्य.....
- ४४ ²²....रत्यर्थत्वाद्....परमात्थानुसरणेदधात्युच्चैर्म्मोहं सपदिगत विद्ये²³-
निय....
- ४५ शास्त्रे मनुयम बृहस्पत्युशनसां विधानं कृत्यानाम सुगम पद लोक²⁴....
- ४६ नैवं प्रतिविषयमाधूय निपुणम्फ लेनैवाशेषं न्त्वमिद मम....
- ४७ न्तूप चरितानुवादि भावात्पादादेः प्रतिनियतन्ततश्च काव्य [म्]²⁵
- ४८ रनुकथनादपीह शास्त्रं त्वं शक्ते रिदमपि भारताद्य कार्षीः
- ४९ स्व भवजलधौ विवर्तमाना रागादिप्रपतधियः प्रगाढ मो हा[त्]
- ५० यास्त्वमिति विधाय मुक्तिमार्गं साचीनाम्भुवि पुरुषान्करोषि मन्त्रे
- ५१ सु (खिना)²⁶ विविक्त वचसा त्वया सता कृपया परार्थं विनिवेशि
बुद्धिना
- ५२ ज [ग] तो हिताय सुकृतेह भारते भुवि वाङ्मयं सकलमेव दर्शितम्
- ५३ विदित विविध धर्म्मा वेदिता वाङ्मयानान्तिर वधिक मित्थ्या²⁷
शान्तरागादि दोषम्
- ५४ रवपरार्थस्तद्भवांमोहजाल न्तिमिरमिव विवस्वानंशुभिः
प्रक्षि[णोति]
- ५५ प्रतिविषय नियोगात्पालकत्वाच्च तासांनिपुण तदव बोधात्तद्विवेका
ददोषा त्

- ५६ जगति तदुपदेशान्त्वंमिथ स्तद्विभागा दुपहित इव मूर्त्तिस्थ्यात्मना मत्र
वाचाम्²⁹
सौक्ष्मा³⁰ द्रुव्वोधमीशं स्थितमपि सकलं लोकमावृत्य तत्त्वा वाग्बुद्धयो
रप्यतीत
५८ मपि³¹ मुनिभिः स्वागमाद्द्याततत्त्वम् विद्यारूपं³² विशुद्धे³³
पदमनतिशय
५९ क्षीण संसार बन्धम् स्यादात्मानन्न जातु त्वमिव कथयिता कश्चिदन्यो
द्वितीयः
६० प्रत्याधार स्थितित्वात्पृथगपि पृथक् तत्स्वरूपा विशेषात् नित्यं
धर्मैरयोगा
६१ त्पुनरपि न तथा सर्वकालेःप्रतीतः नाशोत्पादाद्ययोगा स्थितमपि
६२ जगतः सर्वगं व्यापि भावात् चैतन्यं रूपपक्ष स्थितमपि कथये
६३ त्को नु लोके त्वदन्यः निरंहसन्दुरितभिदं विवेकि नंतमोमुपंशमि
६४ तभव विपश्चितं गिराम्पति सुधियम ज्ञी चेतसंमयोदि
६५ तं वचनमुपैतु ते सदा शमित भव भयेन क्षायिणा ज्ञानराशेः
६६ स्वयमुपहित धाम्ना वेद्यपारङ्गतेन जगदपरजसेदंतत्त्व
६७ या सर्वमारा द्वियदिव तिमिराणां क्षायकेनावभाति
६८ गुण पुरुष विवेक ज्ञान सम्भिन्नजन्मा व्यतियुत विषयाणां त्वं
६९ गिरां संविवेकी जगति धनविरूढ व्यापि सम्मोह भेदी च्युतजग
७० द निरोधः खे शशीव चकाः सिः तदहमिति नुनूषद्भिन्न संसार
७१ बन्धम् वितमसमरजस्कं त्वाङ्गरीयां समाद्यम् कथमपि पर³⁴
७२ लघ्वीं स्वान्तिवध्नामि वाचं तदिह पितरि मे त्वं सम्पदसंविधत्स्व
७३ भगवतो द्वैपायनस्य स्तोत्रङ्कृत मनुपरमेण³⁵

1. वृ in Gn, DV. 2. L सौगत । 3. DV भवार्णवं...न...वि दा...भञ्जत्
but the letters are quite illegible; Gn मार्त्तण्ड; L omits
the line. 4. L [क]रण...गेन । 5. DV स्त्रथी विरोधेन निवार्यमाणः ।
However the reading is marred by the letters being damaged.
Gn स्त्रयैनिरोधिभिर; L reads स्त्रयैनिरोधिभिर... । 6. Gn धर्माविरत्ता-
द्यो; DV स्या । 7. Gn as in our text but DV निषम [वचसा] ।
8. L माणम् । 9. L स्थ । 10. DV यदि । 11. DV द्वि [निवार्यमाणाम्] ।

12. DV यदिनान्य । 13. L ष्ठ । 14. DV reads onwards as [म्प्रवृत्तम्]; L द्वितीया । 15. DV [भान्सी] । 16. L omits व्यवरिष्यत and letters following. 17. DV न्यस्यत् । 18. L व्यतिष्ठत । 19. DV प । 20. L व्यतिष्ठत । 21. L सौगतैः । 22. L [नर्तत्वाह्न] । 23. Gn धैन्य... अ. इ. । 24. L नामच...पदाम् । 25. L पाठादेः । 26. Not in L 27. L अमिथ्याचाङ्गरादिदोषम् । 29. L व्यात्मनामंत्रवाचम् । 30. L, Gn सौक्ष्मा । 31. DV (कृति) । The letters are damaged but क is clear. 32. DV माद्यात । 33. L विशुद्धेः । 34. L and DV read पर but Gn परि । 35. The metre as Gnoli says is अनुष्टुप in the beginning 1-6 and उपजाति from 7-20.

XXVIII. The Āryaghāt Mandala Inscription

(DV 29; Gn LXXXVII; HJ 30) The periphery of a raised *Mandala* by the side of the temple of Vatsalādevī in the vicinity of Āryaghāt below the temple of Paśupati. The part inscribed is about 60 cm wide and 2.5 cm long and is just one line.

१ ॐ संवत् ४०० ५० २.....सर्वदण्ड नायक पादानुध्यातो (ध्यातेन)¹
ब्राह्मण पुण्यगोमिना स्वपुण्याप्यायनाय पार्थिवशिला स्थापिता धान्य
पिण्डक मा ३०

1. As DV has corrected the grammatical mistake, ध्यातेन seems to be right, perhaps ध्यात a mistake of the engraver.

XXIX. Chowkitar Inscription

(DV 31; Gn XV; HJ 33) A slab of stone with inscribed part about 41 cm long and 36 cm wide lying in an open field called Chowkitar to the right of the so-called Thado Dhungo in a field below the Dahachok ridge in the Thankot area. On the top there is a relief of a chakra flanked by two śankhas. Date: *Samvat 454 Jyeshtha śukla 7*.

- १ ॐ स्वस्ति मानगृहा त्सम्यक्प्रजा पालन तत्पर
- २ भट्टारक महाराज श्रीवसन्तदेवः कुशली.....
- ३ पुरः सरान्ग्राम कुटुम्बि [नः] कुशलम्पृष्ट्वा (समाज्ञा) पयति
- ४ यथा मयै.....ञ्च.....ङ्ग.....[शोल्ल] कू [थे]
- ५ राधिकरणाभिलेख्यकैश्च पञ्चापराध सर्वदण्डना
- ६ यक महाप्रतिहार रविगुप्तेन विज्ञापिते [न] त्रैव सर्वदण्डनायक
- ७ महाप्रतिहार रविगुप्तेन महाराज महा सामन्त श्रीक्रमलीलेन च साकं स
- ८ मवाय्य तथेति प्रसादः कृतस्तदित्थम्प्रति यदि कश्चिदस्मत्पादोपजी
[व्य]
- ९ न्यो वे मामाज्ञा मुत्कम्याभिलेख्यं प्रवेशयेद् य इच पञ्चापराधेन स्मरेत्
स्मार
- १० येद्वा तानहं दृढन्त मर्षयिष्याम्येवं^१ विदितार्था यूयं निर्वृत विश्वस्ता
- ११ मुखं प्रतिवसतेति ततो ग्रामीणैरपि मा भू द्राजकोशस्या पहानिरिति
- १२ तत्प्रतिमोचनाय स्वे स्वे ग्रामेधिकरणयो रूभयोः क्षेत्रं दत्तम्पश्चि
- १३ मोद्देशे भूमि ७ पिण्डकम् शोल्लाधिकरणस्य मा २ कूथेराधिकरणस्य
- १४ मा १ दूतकश्चात्र सर्वदण्डनायक महाप्रतिहार रविगुप्तः ब्रह्मुडि च
- १५ प्रतिहार भवगुप्ते व्यवहरतीति सम्बत् ४०० ५० ४ ज्येष्ठ शुक्ल दिव ७

1. DV मर्षयिष्यामि एवं ।

XXX. Bhasmeśvara Inscription

(DV 34; HJ 37) Around the base of a śivaliṅga known as Bhasmeśvara in a sanctuary just to the south of Paśupati-natha across the road to Aryaghat. There are more śivaliṅgas including that of Bhasmeśvara placed close to one another. The date is 455 Chaitra śukla diva 10. The inscribed part is 80 cm wide and 11.5 cm long.

- १ ॐ संवत् ४०० ५० ५ चैत्र शुक्ल दिवा १० भगवतः पशुपतेः क्षेत्रे
स्वयम्प्रतिष्ठापितेभ्यो भद्रेश्वर नाथेश्वर शुभेश्वर
- २ स्थितेश्वर रवीश्वरेभ्यः पञ्चभ्यः कारणपूजानिमित्तं खण्डफुट्ट प्रति-
संस्कार निमित्तञ्च प्रतीहार ध्रुवसङ्घ वार्त्तेन ।

- ३ स्वपुण्याप्यायनार्थं मातापित्रोश्च नुग्रहार्थञ्च स्वजन गोष्ठिकाधीन¹
कृत्वा यूपग्रामस्य दक्षिणेन सर्वैद्यक्षेत्रे
४ न्दत्तं भूमि ४०० पिण्डकञ्च मा ४००

1. DV नं ।

XXXI. Narke Mahadeo Base Inscription

(DV 36; HJ 39) Around the base of a śivaliṅga lying in an open field in a village called Gairigaon, a little north of Budhanilakantha shrine. The stone is damaged and some lines are not readable. The date symbols have disappeared. The inscribed part which is visible is 17 cm long and 105 cm wide. The name of the king, however, can be traced. But where to place this inscription in chronological order is a problem. Our placing here should not be taken as final. Epigraphy does help us much in this regard.

- १ भट्टारक महाराज श्रीमनुदेवे राज्यम्प्रशासति
.....
२ विधिवत्तदस्याश्च कारण पूजावलि
भोजन निमित्तन्ते
३ राज्ये विशुद्धमनुजे मनुदेवनाम्नः पादप्र
बुद्धकमलद्वितय प्रसादात्
४ संस्थापितात्र विधिवत्प्रतिमा विचित्रा
शम्भोर्गुणाधिकतया क्षि आहरन्ती भास्वद्विचित्रमणिरल
विभूषणादृथा
५
६ नालपोमि वित्तविभवे मनसापि चार्यः*

*The metre is Śārdūlavikrīḍita.

XXXII. Sankhu Inscription

(DV 37; HJ 38) The pedestal of an image placed in the courtyard of a water conduit called Dhungahiti in Sankhu, a village 7 miles north-east of Kathmandu. Date: 460 *Jyeṣṭha śukla aṣṭamī*. The inscribed part is 44 cm wide and 12 cm long.

- १ ॐ स्वस्ति संवत् ४०० ६० ज्येष्ठ शुक्ल दिवा अष्टम्याम् भट्टारक
महाराज श्रीवामनदेवस्य (साग्रंवर्षशतं)
- २ समाज्ञापयतो भगवतो वामन स्वामिनः क्षेत्रं लेंदुप्रदेशे भूमि १००
पिण्डक मा ५०.....
- ३ सुब्रंकोप्रदेशे भूमि ४० पिण्डक मा २६ शट्मि भूमि १० पिण्डक मा ४.....
- ४ गम्मे भूमि १० पिण्डक मा ४ मिङ्कोभू ६० पिमा ५० भूमि ५ पिमा ३*

*The underlined represents later addition.

XXXIII. Paśupati Śivaliṅga base of Ābhirī, wife of the son of Paramābhimānī

(Gn XVI; DV 38; HJ 40) The base (*Jalahari*) of Śivaliṅga, with inscribed lines, is about 86 cm wide and 17 cm long, lying near the southern outer gate of Paśupatinātha below the Koṭīliṅga sanctuary. Date: Samvat 402 Jyeṣṭha māsa tithau 2.

- १ ॐ आभीरीख्यातगुण भार्या परमाभिमानिनः सूनोः पुण्यविवृद्धेय भर्तु
देवत्वमितः प्रयातस्य पुण्येह निधननिचयै द्विजनमभिपूज्य दानमानाभ्यां
- २ पुत्रेणानुजात (ता) चकार संस्थापनम्भोः दत्त्वा चाक्षयनीवीम्ब
प्रपरिच्छद विभूपादीन् अनुपरमेश्वर संज्ञाञ्च शम्भोर्भुवन^१ सहितस्यास्य
- ३ भगवते देवदेवायास्मै स्यम्प्रतिष्ठापितायानुपरमेश्वर संज्ञितायाभ्यङ्ग
स्तपनार्चन गन्धधूप वलि निवेदनादि प्रवर्त्तनार्थं खण्डकुट्ट^२ प्रतिसं
- ४ संस्कारार्थञ्च पतिदेवप्राणाभीरी गोमिन्या पत्नये त्रिदिवस्थाय पुण्या-
प्यायनार्थं मायुष्मताञ्चा पत्यानाम्भौमगुप्तादीनाम्भोगारोग्यायुरानन्त्या-
वाप्तये

५ वेम्पाग्रामे स्वयंपुपारोपित नदीक्षेत्रं खण्ड द्वयं दत्त मिति । सम्बत् ४००
६० २ ज्येष्ठमासे तिथौ द्वितीयायाम्^३

1. DV म ।
2. Gn पुण्याभी री भगिन्यापत्तये ।
3. The metre first आर्या then उपजाति ।

XXXIV. Śivaliṅga base near the Āryaghāt bridge

(Gn XVII; S.S. 2/1.2.3; DV 39) Base of a linga by the side of the ascent to Mṛgasthali (Deer Park) not far from the bridge over the Bagmati across Āryaghāt. The inscribed part is about 44 cm long and 44 cm wide. Date : *Samvat 467 Vaiśākha śukla 15.*

- १ ॐ स्वस्ति सम्बत् ४००^१ ६७ वैशाखे शुक्ल दिव पौर्णमास्याम्भट्टारक
महाराज
- २ श्रीरामदेवस्य साग्रं वर्षशतं समाज्ञापयति महाराज महासामन्त
- ३ श्रीक्रमलीलः कुशलीः भगवतः नाथेश्वराय मानमत्या दत्तं दोव
- ४ ग्रामोद्देशे^२ शालगम्बिक्षेत्र पिण्डक मा २८ तत्र देशे खुडुस्वामिनः
- ५ दत्तम्^३ मा २

1. Gnoli reads 9; DV reads 7.
2. DV ग्रामोद्देशे ।
3. Gn दत्तु ।

XXXV. Lagantole Avalokiteśvara base

(Gn XVIII; S.S.I. 9; DV 40; HJ 42) The pedestal of an image of Avalokiteśvara in the courtyard of a water conduit lying half way between Lagantole and Bhimsen Tower. The inscribed part is about 77 cm wide and 12 cm long. The date portion is damaged. The inscription belongs to the reign of Rāmadeva.

- १ ॐ स्व [स्ति] [भट्टारक महारा] ज श्री [राम] देवस्य
साग्रम् वर्षशतम् समाज्ञा [पयतः]
२ सर्व्वसत्त्वहित सुखात्थाय भगवत आर्या [व] लोकिश्वरनाथ प्रतिष्ठापितः
देय धर्म्मोयं परमोपासक मणिगुप्तस्य
३ भार्यया महेन्द्रमत्या सह यदत्र पुण्य तद्भवतु मातापितृपूर्व्वज्जमंकृत्वा
सर्व्वसत्त्वाना सर्व्वकार वरोपेत
४ [तथागत स] र्व्वज्ञानावाप्तये

XXXVI. Bharavi's Inscription of Harigaon

(DV 47; HJ 43) A slab of stone originally in Harigaon on the same spot where Amśuvarma's stones lie. But now it is in the collection of National Museum. Date: *Samvat 472 Phalguna śukla 12*. The stone was lost to public view for a long time. But now it has been rescued out of private possession and kept in the Museum by efforts of Śrī Kaisar Bahadur K.C. The metre used here is Śārdūlavikridita.

- १ संवत् श्रीमान् प्रभुश्च न च लोकविरुद्धकारी रूपान्वितश्च न
च रूपमदस्विभर्ति
२ ४७२ सम्पन्नपौरुषबलश्च बहुक्षमश्च दाता च नाम न च
दानविकथनश्च
३ फाल्गुण तेनैवमादिगुणराशिसमन्वितेन श्रीमानदेवनृपतेर्दुहितुस्सुतेन¹
४ शुक्लदि (व) सुस्वादुशीतलविशुद्धजलाभिरामा कीर्त्तिः कृतेयमिह
भारविना न [वीना]
५ १२

1. DV reads नृपतेर्दुहितु ।

XXXVII. Pharping Kochhutol Inscription

(DV 42; HJ 44) A slab of stone placed in a private garden leaning on a wall in the village of Pharping by the side of the

main road. The inscription is damaged in the beginning lines but not wholly. The date symbols reveal 479 Vaiśākha kṛṣṇa dvādaśyām. The inscribed part is 18 cm wide and 42 cm long.

.....यकारिभिज्ञेय

.....तेन महाप्रतिहार सर्व्वदण्डनायक [भौम]

गुप्तेनविज्ञापितेन मयातामेव

करणार्थमेवो.....र्मवर्गाय प्रसाद [शिला]

प ट्टकं शासनमेवं¹

...केनचिदप्य...

...स्तामाज्ञामप्रमाणीकृत्यान्यथा कुर्यात्कारये [द्वा]

.....तमहमतितरान्त मर्षयाम्यस्मिश्च

.....राज्ये ये मदूध्वं राजानो भवितारस्तै

रपि.....कृत प्रसादानुवर्त्तिभिरिय

.....यत्यस्मिश्च प्रसाद

.....[महा] प्रतिहार महासर्व्वदण्डनायक

[भौ] मगुप्तः संवत् ४०० ७० ६ वैशाख मास कृष्णपक्षे त्रिथी

.....द्वादश्याम् ॥ ॥ अर्द्ध

...पन्नदी अर्द्धा भूय वुत्तुनदी [दक्षिण] अर्द्ध

...दक्षिणेन मिदिचो भूय खाहिचो भूय

भूय.....भूय तेगवङ्गतो दक्षि [ण]

.....पश्चिमेन केखा भूय

.....भूय.....अर्द्धचोभूय त्रेमगुंचो पश्चि

.....मन्तरेण मोगुंचो भू

.....भूय पश्चिमेन

.....तिलमकमिति

1. DV omits मेवं ।

XXXVIII. Another Chowkitar Inscription

(Gn XIX; DV 44; HJ 47) A slab of stone with inscribed space about 35 cm wide and 49 cm long lying in a deserted village called Chowkitar to the right of the so-called Thado-

dhungo below the Dahachok ridge in the Thankot area. The top of the slab is decorated with a relief showing chakra and two śankhas. Date: *Samvat 482 Āśvina śukla pratipadā*.

- १ ॐ स्वस्ति मानगृहाद् वप्पपादानुध्यातो भट्टारक म
- २ हाराज श्रीगणदेवः कुशली शीताटिकातले टेगवल् [ग्रा]
- ३ मे यथाप्रधान ब्राह्मणपुरस्सरान् सर्वानिव कु
- ४ दुम्बिनः कुशलम्पृष्ट्वा मानयति पूर्व्वराजभिर्भ्यु
- ५ ष्माकं कुथेर शुल्यधिकरणाभ्यान् प्रवेष्टव्यमित्य
- ६ नुग्रहः कृतकोधुना मया सर्व्वदण्डनायक
- ७ महाप्रतिहार श्रीभौमगुप्तानुज्ञापितेन लिङ्गवल्
- ८ माप्चोकाधिकरणाभ्यां पञ्चापराधद्वारेण च
- ९ तुर्भिरप्यधिकरणेन प्रवेष्टव्यमिति स्थितिपट्ट
- १० केन प्रसादः कृतस्त भूयमेवं विदित्वा यथै
- ११ व पूर्व्वमाज्ञा श्रवणविधेयास्तथैवावलगनप
- १२ राभूत्वा निर्व्वृतविश्वस्ताः सुखं प्रतिवत्स्यथ ये चा
- १३ स्मद्वंश्या राजानो भवितारस्तैरपि धर्ममगुरुभि
- १४ गुरुकृतप्रसादानुवर्त्तिभिरियमाज्ञा प्रति
- १५ पालनीयेति दूतकश्चात्र वव्भ्रुवर्मर्मा^२ ब्रह्मङ्
- १६ प्रसादगुप्त वार्त्ते व्यवहरतीति संवत्
- १७ ४०० ८० २ श्रावणशुक्लप्रतिपदि

1. Here the village is called Tegvala.

2. Gnoli reads the dūtaka's name as Vaṣṭravarmā.

Identical texts recur in 4 other inscriptions found in the same area in the villages of Kisipidi and Balambu with the same date. One lies in the ditch near a *linga* known locally by the name of Luku Mahādeo (hidden Śiva), just outside the village of Balambu. The second was traced in a locality known as Kulachheñtole in the village of Kisipidi across the road west of Balambu. The third which is published by Levi (L 7) is also in the village of Kisipidi. As Gnoli says 'In these last two inscriptions the name of the locality is no longer Sitāṭikā tegvalgrāma but Sitatikatale Kichaprichirgrāma', the latter is applied to Kisipidi, in the Deonani quarter of the village of

Satungal. Gnoli further says 'A comparison of these four inscriptions, which are in a very poor state of preservation, has enabled me to re-establish the text with certainty and fill in Levi's fragmentary reading. The first inscription of this type lies at Hitigā (a ditch of water conduit) in Balambu by the side of the temple of Mahālakṣmī.

XXXIX. Luku Mahādeo Stele of Balambu

(Gn pl. XXI; DV 45; HJ 44) A slab of stone at the site known as Lukumahādeo, a dith outside the village of Balambu. The inscribed part is 46 cm wide and 56 cm long. Date: 482 with the particulars of the preceding record.

- १ ॐ स्वस्ति मानगृहाद्वप्पपादानुध्यातो भट्टारक (महाराज)
- २ श्रीगणदेवः कुशली शीताटिकातले बु.....ङ्ग्रामे
- ३ यथाप्रधान ब्राह्मणपुरस्सरान्सर्वानिव [कुटुम्बिनः]
- ४ कुशलम्पृष्ट्वा मानयति पूर्वराजभिर्यु [ष्माकं कुथेरसुल्या]
- ५ धिकरणाभ्यां न प्रवेष्टव्यमित्यनुग्रहः [कृताधुनाम]
- ६ या सर्व्यदण्डनायक महाप्रतिहार श्रीभौमगुप्त विज्ञा
- ७ पितेन लिङ्ग्वल्माप्चोकाधिकरणाभ्याम्प (उच्चापराधद्वारेण च)
- ८ तुभिरप्यधिकरणैर्न प्रवेष्टव्यमिति स्थितिपट्टकेन प्रसादः
- ९ कृतस्तद्ययमेवं विदित्वा यथैव पूर्वमाज्ञाश्रवणविधेया
- १० स्तथैवावलगतपरा भूत्वा निर्वृत्तविश्वस्ताः सुखम्प्रतिवत्स्य (थ)
- ११ ये चास्मद्वंश्या राजानो भवितारस्तैरपि धर्मगुरुभिर्गु (रू)
- १२ कृतप्रसादानुवृत्तिभिरियमाज्ञा प्रतिपालनीयेति दूतक
- १३ श्चात्त्र वञ्चवर्मा बह्मङ्गप्रसादगुप्तवार्त्तं व्यवहरतीति
- १४ श्रावण शुक्ल प्रतिपदि १ संवत् ४०० ८० २

XL. Hitigā Stone of Balambu

(DV 46; HJ 48) A slab of stone in the village of Balambu in the courtyard of a water conduit called Hitigā. Date: 482 as in the preceding inscription.

In Newari the word *hiṭi* means a water conduit, and *gā* means a ditch or a pothole.

- १ ॐ स्वस्ति मानगृहाद् वप्पपादानुध्यातो भट्टारक म
- २ हाराज श्रीगणदेवः कुशली शीताटिकातले.....ग्रा
- ३ मे यथाप्रधानब्राह्मणपुरस्सरान् सव्वन्निव कु
- ४ टुम्बिनः कुशलं पृष्ट्वा मानयति पूर्व्वराजभिर्युष्माकं
- ५ कुथेर शौल्याधिकरणाभ्यां न प्रवेष्ट [व्यमित्य]
- ६ नुग्रहः कृतकोधुना मया सर्व्वदण्ड [नाय]
- ७ क महाप्रतिहार श्रीभौमगुप्त विज्ञा [पिते]
- ८ न लिङ्गवल् माप्चोकाधिकरणाम्पञ्चा [पराध]
- ९ द्वारेण चतुभिरप्यधिकरणैर्न प्र [वेष्टव्य]
- १० मिति स्थितिपट्टकेन प्रसादः कृत [स्तदयूय]
- ११ मेवम्वदित्वा यथैव पूर्व्वमाज्ञाश्रवण [विधेया]
- १२ स्तथैवावलगतपरा भूत्वा निर्व्वृतविश्व [स्ताः]
- १३ [सुखं] प्रतिवत्स्यय ये चास्मद्वंश्या राजा (नो भविता)
- १४ [रस्तै] रपि धम्मंगुरुभिर्गुरुकृत प्र [सादा]
- १५ [नुव] त्तिभिरियमाज्ञा प्रतिपालनी (येतिदूतक)
- १६ [श्वा] त्व बवभ्रुवर्म्मा ब्रह्मुङ्प्रसाद [गुप्तवार्त्ते]
- १७ [व्यवहर] तीति श्रावणशुक्ल प्रतिपदि [सं]वत् ४०० ८० २

In Śrāvaṇa, the 'ṇa' is placed below the line.

XLI. Kisipidi Stone of 482

(L 7; Gn pl. XXIII; DV 47; HJ 50) A slab of stone in Lhatol in Kisipidi (near Thankot) about 6 miles of Kathmandu in the west. The length and breadth of the inscribed part are 47 cm and 35 cm respectively and its date is the same as in the preceding inscription.

- १ [ॐ] स्वस्ति मानगृहाद्वप्पपादानु [ध्या]तो भट्टारक
- २ महाराज श्रीगणदेवः कुशली शीताटिका
- ३ तले किचप्रिचिङ्ग्रामे यथा प्रधानब्राह्मण

- ४ पुरस्सरान्सव्वनिव कुटुम्बिनः कुशलम्पृष्ट्वा
 ५ मानयति पूर्वराजभिर्युष्मा कं कुथेरणुल्य धिकर
 ६ णाभ्यान् प्रवेष्टव्यमित्यनुग्रहः कृतोधुनामया
 ७ सर्वदण्डनायक महाप्रतिहार श्री भीमगुप्त विज्ञा
 ८ पितेन लिङ्गवल्माप्चोका धिकरणभ्याञ्चापराधद्धा
 ९ रेण चतुभिरप्यधिकरणैर्न प्रवेष्टव्यमिति स्थितिप
 १० दृकेन प्रसादः कृतस्तद्ययमेवं विदित्वा यथैव पूर्वमाज्ञा
 ११ श्रवणविधेयास्तथैवावलगत [पराभूत्वा निर्वृतविश्वस्ताः]¹
 १२ सुखम्प्रतिवत्स्यथये चास्मद्वश्या [राजानो भवितारस्तै]
 १३ रपि धर्मगुरुभिर्गुरुकृतप्रसादानुवर्तिभिरियमा
 १४ ज्ञा प्रतिपालनीयेति दूतकश्चात्र बभ्रुवर्मा ब्रह्म
 १५ प्रसादगुप्तवार्त्ते व्यवहरतीति ॥ संवत् ४०० ८० २
 १६ श्रावणशुक्ल प्रतिपदि १

1. Conjectural reading based on a similar expression in other inscriptions. DV adopts the same.

XLII. Kisipidi Inscription of 482

(DV 48; HJ 52) A slab of stone lying in the Kulachhen locality of Kisipidi, a village across the road opposite to Balambu. The measurement of the inscribed part is 55 cm long and 43 cm wide but the date is the same as in the preceding stone.

- १ [ॐ स्व] स्ति मानगृहाद्वप्पपादानुध्यातो भट्टारक महाराज
 २ [श्रीग] णदेवः कु[शली शीता] टिकातले किचिप्रिचिङ्ग्रामे य
 ३ [था] प्रधान ब्रा [ह्मणपुर] स्सरान्सव्वनिव कुटुम्बिनः कु
 ४ [श] लम्पृष्ट्वा मानयति पूर्वराजभिर्युष्माकं कुथेरणुल्य
 ५ [धिकर] णाभ्यान् प्रवेष्टव्यमि [त्य] नुग्रहः कृतकोधुनाम
 ६ या सर्वदण्डनायक महा प्रतिहार श्रीभीमगुप्त
 ७ विज्ञापितेन [लिङ्गवल्माप्चोका] धिकरणाभ्याम्पञ्चापरा
 ८ धदारेण [चतु] भिरप्यधिकरणैर्न प्रवेष्टव्यमिति

- ६ स्थितिपट्टकेन प्रसादः कृतस्तद्युयमेवम्विदित्वा
 १० यथैव पूर्वमाज्ञाश्रवणविधेयास्तथैवावलगन
 ११ परा भूत्वा निर्वृतविश्वस्ताः सुखम्प्रतिवत्स्यथ ये चा
 १२ स्मद्वंश्या राजानो भवितारस्तैररि धर्मगुरुभिर्गु
 १३ रूकृतप्रसादानु वर्त्तिभिरियमाज्ञा प्रतिपालनी
 १४ या दूतकश्चात्त्र ववभ्रुवर्म्मा ब्रह्मुङ्प्रसादगुप्त
 १५ वार्त्ते व्यवहरतीति संवत् ४०० ८० २ श्रावणशुक्ल प्रतिपदि

XLIII. Kulāchhetol Stone of Kisipidi

(DV 48; HJ 51; Gn pl. XXII) The stone lies in the Kulachhetol quarter of the village of Kisipidi across the road opposite to Balambur. The text with the date is the same as in the preceding inscriptions. The inscribed part is 55 cm long and 43 cm wide.

- १ स्वस्ति मानगृहाद् वप्पापादा [नुव्यातो भट्टारक]
 २ [म]हाराज श्रीगणदेवः कुशली शीताटि [कातले]
 ३ कादुङ्ग्रामे यथाप्रधान ब्राह्मण [पुरस्सरान्]
 ४ पालक कुटुम्बिनः सर्वानिव [कुशल]
 ५ [स्पृष्ट्वा] मानयति विदितम्बोस्तु यथा [मया सर्वं
 ६ दण्ड] नायक महाप्रतिहार श्रीभौमगुप्त [विज्ञापि]
 ७ तेन युष्माकं लिङ्ग्वल्माप्चोकाधि करणाभ्या
 ८ पञ्चापराधद्वारेण न प्रवेष्टव्य [मिति]
 ९ [स्थितिपट्टकेन] प्रसादः कृतस्तदेवं (विदित्वा)
 १० [यथैवपूर्व]माज्ञा श्रवण विधेयास्त (थैवा)
 ११ [वलगनपरा] भूत्वा निर्वृत विश्वस्ता [सुखं प्रति]
 १२ [वत्स्यथ ये चा] स्मद्वंश्या [राजा] नो भवितार [स्तैरपि]
 १३ [धर्मगुरुभि] र्गुरुकृत प्रसादानुवर्त्ति[भिरिय
 १४ माज्ञा प्रतिपाल] नीयेति दूतकश्चा [त्र ववभ्रु
 १५ वर्म्मा ब्रह्मुङ् प्रसाद गुप्त वार्त्ते व्यवहरतीति संवत् ४०० ८० २]
 १६ ¹ [श्रावण शुक्ल प्रतिपदि]

1. The ण is engraved a little beneath the line.

As it appears the stones are scattered in different villages, which are situated in close proximity to one another in a larger locality called *sītāṭikātale* (valley). Perhaps the area now covered by the villages of Thankot, Satungal, Kisipidi, Balambu and Chowkitar with the river Balkhu flowing from the northern side below the hills, the river itself forming a bed outskirting the hilly bases, was known as *sītāṭikā* and because it was an expansive belt the name *tala* was given to it.

We know that the Chowkitar inscription was addressed to the inhabitants of Tegvalagrāma. But two others are not known fully because of the first letter missing. However, the Kisipidi inscription gives a very meaningful name, Kichaprinching-grāma. The present and past names look similar and one cannot doubt that the present name is derived from kichaprinchigrama but the names appearing in the *Satungal* and *Balambu* stones do not provide a clue to their past names judged from the nature of the present names.

XLIV. The Inscription of Sheraphat (Valley), Noakot

(DV in JNAS) A slab of stone in a field near the confluence of the Trisuli and Tadi rivers in the valley below the Noakot ridge. The top is adorned by a *chakra* flanked by *śankhas*. The inscribed part is 34 cm long and 36 cm wide.

- १ स्वस्ति मानगृहाद.....
- २ भट्टारक महाराज श्रीगण [देवः कुशली].....
- ३ ब्राह्मण पुरस्सरान् ग्रामकुटुम्बिनः कुशलमाभाष्य
- ४ समाज्ञापयति विदितमस्तु भवतां यथा सर्वदण्डनायक
- ५ महाप्रतिहार श्रीभौमगुप्त विज्ञापितेन.....
- ६ लिङ्गवल्माच्चोक.....धिकरणैर्न प्रवे(श)
- ७ करण.....
- ८ प्रवेशो नास्तु यदा अत्र म.....
- ९ बाहा अनीयन्ते.....प्रवेश.....
- १० कोट्ट.....निमित्तस्य च

- ११ प्रसादस्य चिरकालस्थितये शिलापट्टकशासनेन प्र
- १२ सादः कृतस्तदेवमवगत्य यूयन्निव्वृत विश्वस्ता सुखं
- १३ प्रतिवसतेति येपिच मदूढ्वं राजानो भवितारस्तैरपि
- १४ धर्मगुरुभिर्गुरुकृत प्रसादानुवर्त्तिभिरियमाज्ञा सम्य
- १५ वप्रतिपालनीयेति दूतकश्चात्र सर्व्वदण्डनायक
- १६ महाप्रतिहार श्रीभौमगुप्तो वरीवर्त्ति संवत् ४००
- १७ ८० ५ कार्तिकमासे शुक्ल दिवा द्वादश्याम् १२
- १८ राजपुत्र वन्धुजीवे व्यवहरतीति

XLV. Hari-Hara Pedestal Inscription

(Gn XX; DV 50 Sanskrit Sandeśa 1/8; HJ 53) The pedestal of an image of Hari-Hara wrongly known as Uma-Maheśvara in the small garden of a house in Ganchanani near the western gate of Paśupatināth. The inscribed part is about 68 cm wide and 30 cm long. Date: Samvat 489 prathamāṣāḍha śukla 2.

- १ ॐ पत्योन्नौ पश्य हे श्रीयुगलममिथुनं शूलभृच्छाङ्गं पाण्यो रेकैकस्यात्र
किन्तन्न सुकर मनयोस्तौ यदेकत्र पृक्तौ मूर्त्ति त्य^१...
- २ नूनं सखी मदन रिपोरेव मुक्त्वा भवान्या यो दृष्टो जातु तस्मै सततमिह
नमो स्त्वर्द्ध शौरीश्वराय ॥ सम्वत् ४०० ८० ७ प्रथमा षाढ^२
- ३ शुक्ल द्वितीयायाम्भट्टारक महाराजा श्रीगणदेव कालमपरिमितं
समाज्ञापयति परमदैवत श्रीभौमगुप्त पादानुध्यातो विदि
- ४ त विनयः शाश्वत्कुशलकर्मण्युपहित परमानुग्रहः प्रकृष्टकुलजन्मा
दिवमुपगतयोम्मतापित्रो रातमनश्च पुण्योपचितये
- ५ स्वामिवार्त्तः सकलभुवनसम्भवस्थितिप्रलयकारणमनादिनिधनं भगवन्त
मिह शङ्करनारायणस्वामिनम्प्रतिष्ठापित वानपि च
- ६ यो सौ सर्व्वत्रिभुवन गुरुः श्रेयसाञ्चाधिवासो यस्मिन्वद्धा नियमित
फलासम्पदः पुण्यभाजाम् । नानारूपम् भुवनमखिलं
- ७ धार्य्यते येन चेदम् तस्मिन्भक्ति न भवति वृथा शुद्धचित्ताशयानाम् ॥ भिन्ने
पुंसां जगति च तथा देवता भक्तिभावे पक्षग्राह भ्रमित
- ८ मनसां पक्ष विच्छिन्ति हेतोः इत्यर्द्धाभ्यां समुपरचितं यन्मुरारीश्वराम्या
मेकं रूपं शरदि जघन श्यामगौरं तदव्यात् ॥ पुण्यानि ये

- ६ प्युभयलोक सुखावहानि कुर्वन्ति हि प्रतिदिनं विगताभिमानाः कृत्वापि
चेत्त्र विधिवद्विषयोपभोगम् स्वेः कर्मभिः सुकृतिनो दिव
१० मा वसन्ति ॥ पुंसां पापकृतामधः सुकृतिना मुध्वंगतिर्द्धीमता मित्येवं
प्रविचिन्त्य निश्चितमतिः सम्प्रज्ञया प्रज्ञया दृष्टादृष्ट
११ विधिप्रयोग निपुणोवार्त्तः स्वपुण्याप्तये मूर्तिङ्के शवशङ्कराद्धं रचिता
मस्थापयन्निततः ॥

1. मूर्तित्य is visible but the next 2 letters are worn off, so Gn's त्यत्वेके might be correct as DV's त्यागेन ।
2. Gnoli reads 9 but as DV put it the symbol is for 7.
3. Gn निश्चिन्त ।
4. Gn reads स्थापेयद् and thinks that it is a mistake for स्थापयत ।
5. The metres used here are variously स्रग्धरा, मन्दाक्रान्ता, वसन्त-तिलका and शार्दूलविक्रीडिता (Sragdharā, Mandākrāntā, Vasantatilakā and Śārdūlavikrīḍitā).

XLVI. Chapaligaon Inscription

(L 8; Gn XXI; DV 51; HJ 54) A slab of stone, about 33 cm wide and 75 cm long, standing on the road in the village of Tsapaligaon, about 3 miles north of Kathmandu on the way to Budhānilakanṭha. Its top is decorated with a chakra and two śankhas. Date: Samvat 489 Śrāvaṇa śukla 12. At the present time the stone is totally damaged. My reading is based on the rubbing taken in 1940. The year symbol is clear.

- १ [ॐ स्वस्ति] मानगृहाद् वप्पपादानुध्यातो भट्टा
- २ रक महाराज [श्री]गङ्गादेवः [कुशली].....
- ३ ग्रामनिवासिनो.....
- ४ मनु.....कुशलमृष्ट्वा
- ५ समाज्ञापयति विदितमस्तु भवता
- ६ म् [सर्व्वं] दण्डनायक महाप्रतिहार श्री [भौ
- ७ म]गुप्त विज्ञापितेन मया शिला [पट्ट]
- ८ के[न] प्रसा[दः] कृत स्त.....

- ६
 १०
 ११ [प्र] तिमुच्य
 १२
 १३ करणीयमेवं माभूदेवं वृत्ति [भुजां]
 १४ मापहानिरिति
 १५
 १६ करण
 १७ न प्रवि
 १८ चिदपि कैश्चित् [इ]त्येव म्बदित्वाद्या
 १९ ग्रेन न केनचिदन्यथा करणीयम् यश्चेद^३
 २० मन्यथा कुर्यात् कारयेद्वा तस्याहम कृत्यका
 २१ रिणो वाढन्नमर्षयिष्यामीति भट्टारक
 २२ पादीयोप्यत्र दूतको वृषकर्म्म ॥ सम्बत्
 २३ ४०० ८० ६ श्रावण शुक्ल दिवा द्वदश्याम्^४

1. L blank, Gn गणदेव but DV reads as गङ्गादेव. However, the much damaged letter does not allow correct reading.
2. Gn दपि ि; L
3. L दन्य व्याकरण ।
4. The readings of L and Gn do not vary except that the conjectural reading of Gn is not to be found in L. But they have read in full only 18-23 lines. DV has tried to fill the gap partly by conjectural reading of the first 7 lines as I have done. My reading is based on the rubbing I took in 1940.

XLVII. Mangal Bazar (Patan) Water Conduit Stone

[DV 52; H. Sakya (Abhilekha Prakāśa, p. 5); HJ 55] A stele in the courtyard of a water conduit behind Manimaṇḍapa. The Manimaṇḍapa is an open platform with wooden pillars in front of a temple of Śiva, which stands by the right side of Bhimsena temple in Mangal Bazar, Patan. My reading is based on a rubbing taken in 1940. The date is 492 *Vaiśākha śukla 13*.

The inscribed part is 25 cm wide and 20 cm long. The verses are all in Śārdūlavikṛīḍita metre.

- १ प्रलयसम्भव कारणस्य.....कृतेस्तरूपा^१.....
 २ स्याति.....भवो दिशतु सन्तत मिष्टमी[शः]
 ३ नित्यं ख्यात गुणप्रभाव^२.....वंशेपि लब्धास्पदे^३.....
 ४ जातस्यात्र जनस्य जन्म विफलं कीर्त्या दिना जीवितः
 ५ दृष्टं सौख्यवताम्परत्र च सुखं प्राप्नोति.....कीर्त्या मया
 ६ तां कर्तुं न समुत्सुकः प्रयतते को नाम मूढः स्वय [म्]
 ७ कीर्त्तेः फलं स किल भारविरित्यवेक्ष्य मानुष्यकं क्षणिकमर्थवताञ्चल
 [ग्नः]^४
 ८ मातापितृस्वकृतपुण्यविवर्द्धनार्थं मेतां भिषग्प्रण्यचकार की[र्त्तिम्]^५
 ९ अक्षयणीयार्थञ्च यूपग्रामस्य दक्षिण पश्चिमेन^७
 १० क्षेत्रं दत्तयस्य पिण्डकं विशिकया मानिकाः पञ्चाशदिति^८
 ११ संवत् ४०० ६० २ वैशाखशुक्लदिवा १० ३

1. DV reads स्तम्भा कृते स्तरूपा । 2. DV adds चरिते after प्रभाव ।
 3. DV correctly adds स्पदे । 4. DV omits ल[ग्नः] ।
 5. DV reads स्वकृत rightly 6. DV भिषग्-प.....चकार ।
 but H. Sakya reads 7. DV's reading is correct.
 सुकृत । 8. DV's reading is correct.

XLVIII. Inscription of Sikubahi

(DV 53; HJ 56) The pedestal of an image of Umā-Maheśvara lying near the confluence of the river Bagmati and Maṇimati (Manoharā) at a site called Sikubahi (but there is no trace of Bahi, i.e. vihāra, here). Date 495 without particulars. The inscribed part is 76 cm wide and 28 cm long.

- १ ॐ बहिर्देशादशिणस्यां राजपुत्र वज्ररथनाम्नो.....
 २ आसीत्तद्गोत्रजेनैकेन याश्च वाग्वत्या मणिमत्याश्च सन्निवेशे.....
 ३ मातरः स्थापिता आसन् मृन्मयास्ताः कालक्रमेण चिरन्तनतयाति विशीर्ण
 भग्नपतित पाणिपादा जाता इत्थम्भूताश्च तामवलोक्य^१.....

- ४ नेन च पश्चात्परम धार्मिकेन वव्भ्रु वर्मनाम्नासामेव मातृणाम्प्रति
संस्कार क्रिया चिन्तितमासीदसम्भाव्यैव ताङ्क्रियां स काल धर्मवंशं....
- ५ फलोपभुक्तयेदिवन्नीतवां^२ तदधुना तद् भ्रातृपुत्रस्य नित्य धर्माभिरत
चेतस्कस्य परम भागवतस्य देशवर्मनाम्नो मात्रा पतिव्रतया
- ६ धर्मिष्ठया देशभट्टारिकया तस्यैव कालगतस्य वव्भ्रुवर्मणः स्वर्गान्त्याय
मातापित्रोर्भर्तु^३ श्चात्मनश्च पुण्याभिवृद्धये पुनरन्यथा
- ७ देव्यो मातरः शैल्याः कारिता इति संवत्^४ वर्षशत ४०० १० ५
1. DV ता अवलोक्य ।
 2. स is not there, but DV puts (स) after तवां ।
 3. DV रा in place of श्चा ।
 4. DV संवत् वर्ष ।

XLIX. Viṣṇupāduka Stele

(DV 54; HJ 57) A stele at the foot hill near Budhani-lakantha in the upper reach of the Visnumati river as it touches the slightly raised ground above the even ground level of the Valley. The stele is in the same spot as the Śivalinga inscription. The initial few lines and the top are lost. The inscribed part covers a space of 25 cm wide and 64 cm long. The date is 512 Jyeṣṭha śukla 10. This is the first inscription of Śivadeva I's reign without Amśuvarma's presence in it but with Bhaumagupta who seems to have continued as Chief Minister. The passage in verse is in Sragdharā metre.

- १
२ लाकुलाङ्ग.....
३ श्री जम्मीजनिकर.....ल.....
४ ...ली...व्जाजिविलासैरलसमृदुगति र्वासुदेवः स पातु
५ विद्यात्मरूपम्भवभयशमनङ्कोटिसंसर्गमाद्य [म्]
६ [स] र्वाकारं दृढन्तम्पुनरणुमनयं सर्वकल्पव्यतीतम्
७ दुर्भी क्षेण.....दमित रजसो वेधसः संश्रयी[यः]

- ८ वासन्तेनै स जयति सततं विश्वधामा स्मरारिः
 ९ [स्वस्ति मा] नगृहाद्वप्पपादानुध्यातस्सततमुपचीयमान
 १० [शशाङ्क] किरणामलयशः प्रतानो लिच्छविकुलकेतु
 ११ [भट्टारक महा] राज श्रीशिवदेवः कुशली थंतुरीद्रङ्ग
 १२ [प्रधानपुर] स्सरान्ग्राम कुटुम्बिनः कुशलमाभाष्य समा
 १३ [ज्ञापयति] विदितमस्तु वो यदे तत्पूर्वराजैरस्य द्रङ्गे
 १४[उ] प कम्मपरितुष्टेन मल्लकर करणीयङ्काषां
 १५ [पणा] दूद्धर्वन ग्रहीनव्यमिति प्रसादः कृत....देयं^२
 १६ प्रसादस्य दृढीकरणार्थं सर्वधदण्डनायक महाप्रतीहार^३
 १७ श्री भौमगुप्त विज्ञापितेन मया शिलापट्टकेन प्रसादः^४
 १८ कृतः इति समाज्ञापना दूतकश्चात्र महाबलाद्दक्ष
 १९ कुल प्रवीरः इति॥ संवत् ५०० १० २ ज्येष्ठशुक्ल दशम्याम्

1. DV adds [यः] hereafter.
2. DV omits देय ।
3. DV reads र in the next line.
4. DV omits श्री and thinks that Bhaumagupta enjoyed a less important status than earlier. But श्री is there, which goes to refute DV's theory.

L. Inscription of Chapagaon

(Gn XXXII; DV 55; HJ 58) A slab of stone standing on the main road in the village of Chapagaon near the temple of Vajra Vārāhī, south of Patan, on the way to Lele. The stone goes without the top as it is broken. The date is effaced. The inscribed part is 48 cm wide and 86 cm long. A few lines in the mid portion are also damaged.

- १ स्वस्ति मानगृहादपरिमितयशः [वप्पपादानुध्यातो लिच्छविकु]ल
- २ लकेतुभट्टारक महाराज श्रीशिवदेवः [कुशली....नि]
- ३ वासिनाः प्रधान पुरस्सरा न्कुटुम्बिनः कुशलमा [भाष्य] समाज्ञाप

- ४ यति विदितम्भवतु भवताम् यथेह¹ [स्थरु] द्रङ्गे
 ५ मत्स्योपक्रयङ्क्त्वा प्रतिनिवर्त्तमानानामेकस्य पु
 ६ शुल्कापह्नासेन काष्ठिकामत्स्यभारक एकस्मिंश्च त....[ताम्रि]
 ७ कपणत्रयञ्च भुक्कुण्डिका मत्स्य भारके दशभुक्कुण्डिका
 ८ त्रिपणाः राजग्रीवके दशराज ग्रीव मत्स्याः पणात्र (यं)
 ९ रीमत्स्य भारके..... त्रिपणाः मुक्ता मत्स्यभारके
 १० यम्.....पञ्चाशत्तम शुल्क न्तदस्य.....²
 ११ केतु.....कल्य प्राङ्नुपतिभि.....
 १२ व्यापियश.....
 १३ म स्मि न्प्रसादे
 १४ कोवेकै.....प.....
 १५[चिरकाल] स्थितये चारस्य प्र [सा]
 १६ दस्य.....[शिलापट्टन] शासनमि दम् दत्तम्
 १७ र भविभिश्चायम्
 १८ प्रसादः.....[भूप] तिभिर्द्वर्मगु
 १९ रुभिर्गुरु [कृतप्रसादनुवर्त्तिभि रियमाज्ञा सम्यक्यालनीये]ति समाज्ञापना
 २० दूतकाश्चात्त्र.....वैशाख शुक्ल पञ्चम्याम्
 1. DV स्थरुद्रङ्गे, but letters are damaged. Gn द.....
 2. DV [प]ञ्चाशत्तमशुल्क .. etc, but Gn त्रिमशुल्कन्तदस्य ।

LI. The Chyasaltol (Patan) Stele

(Gn XXII; DV 56; HJ 59) A slab of stone with inscribed part about 48 cm wide standing in the quadrangle of a water conduit in Chyasaltol locality in Patan. The top of the stone is broken and about a dozen lines are not readable. The lower portion is partially readable. The date is *Samvat 515 Phālguṇa śukla 5*.

12-13 lines are missing. The readable lines are numbered thus.

- १ चा स्मत्कृत प्रसादो¹
 २ न्यथा कुर्या त्कारये द्वा.....

- ३ य.....धर्मगुरुभि^२.....
 ४ प्रतिपालनीया
 ५ सुकृतिराद^३.....मति.....एवंश्रूयते.....
 ६ भूसम्प्रदान फलभाग सन्नित दान्तदा^४.....
 ७ स्वर्गो निरास्थो निवसेन्मनस्वी^५.....
 ८ तावच्च चिरक दुःख भाक् स्यात्.....
 ९ म् महीम्भुजाम् ह्यपहरे च्छलाद्वा.....
 १० पश्य सोज्ञो । जायेत पश्चान्निरयेषु स्थि.....
 ११ न गोमीति सम्बत् ५०० १० ५ फालुन शुक्ल दिवात्रयोद^६
 [श्याम्]

1. The letters cannot be deciphered. DV reads as above but Gnoli all blank.
2. Gn.....यहैस्तिन.....
3. DV omits सुकृतिराद and puts मती.....
4. DV reads फलभाक् स तदा तदा स्या(त्)
 Gn.....सम्प्रसाद-रिषत् तदा तदा.....
5. स्वर्गनिरास्थो नि- स- सन्मनस्वी.....
6. DV reads त्र[योदश्याम्] ।

LII. Bhadgaon (Kumhaletol) Stone

(DV 57; HJ 60) A stone inside a small temple near the public platform (dabali) of the Kumhale (Potters) tol (quarter) of Bhadgaon or Bhaktapur. The letters are much damaged and many are worn away including the date. The inscribed part is 35 cm wide and 48 cm long.

- १
 २ भट्टारक महाराज लिच्छवि कुलकेतु.....
 ३[कु]शली माखोदुलुं.....

- ४ णोत्तरतरं फुयुत्व.....
 ५ मार्गस्य हेली तिलं.....
 ६ उत्तरतः वि यरवोट्ट सूलपमार्ग.....
 ७ सङ्कोसन्जरासम्पात नद्याः प्रणालीश्चर.....
 ८ वृह [त्] पथस्य दट्टणदत्व सपूर्वोत्तर.....लमस्य.....
 ९ लदेवी मार्गे.....सीमापरिक्षि.....
 १० (प्रधान पुरस्सरान्).....कुशलमाभाष्य.....
 ११ भवतु[भ].....
 १२ [व]यथा.....तय.....
 १३ व.....
 १४
 १५
 १६
 १७ प्रसाद.....प्रवे.....ले
 १८ रव्यदान.....तिप्रसा.....
 १९ त दे[वं वेदिभि].....चास्मत्पादो पजीविभिः.....
 २० त.....दे

All the lines are not in the plate. The first line is totally lost, out of the eight lines preserved two are damaged, one a little and another (the first to be seen) ninety per cent.

LIII. Inscription in front of the Changu Nārāyaṇa Temple

(Gn XXXIV; DV 58; HJ 61) A slab of stone in front of the western gate of the temple of Changu Nārāyaṇa near the victory pillar of Mānadeva and behind the image of Garuḍa. The top of the stone shows a vessel bearing a bunch of flowers at the centre and on two sides a decorative design of flowers in full bloom, all in relief. Date illegible because of the last line being damaged. The inscribed part is 46 cm wide and 62 cm long. The inscription belongs to the reign of Śivadeva I.

१ स्वस्ति मानगृहात्प्रशस्तानेकगुणगणाधारो लिच्छवि कुलकेन भट्टारक महा

- २ राज श्रीशिवदेवः कुशली गुड्दीमक ग्राम निवासितः प्रधान पुरस्सरान्ग्राम कु
 ३ दुम्बिनः कुशल परिप्रश्रयन पूर्व समाज्ञापयति विदितम्भवतु भवतां यथाने
 ४ न स्वयशो मरिचिविस्तारव्याप्ताशेष दिङ्मण्डलेन प्रणत सामन्त शिरोमणि
 ५ मयूरव विश्रुति चरणारविन्द द्युतिना श्रीसामन्ताम्शु वर्मणा विज्ञापितेन
 ६ मयैतद् बहुमानाद् युष्मदनुकम्पया चानेनैव साकं समवाय्यपूर्व एव
 ७ [कृ] त्यवमान...दाहैर्यथाज्ञामनुतिष्ठ धिर्युष्म तपूर्वकै राराधितै
 रस्म द्गुरु
 ८ भिः कृतसीम निर्णयो योयं सर्वकोट्टमर्यादोपपन्नत्वाद चाटभटा प्रवेश्यो
 ९ वसतये कृषिकर्मणे च कोट्टो तः प्रतिपादित आसीद स्योत्तर पूर्वतो
 धस्ताद् दक्षिण
 १० राजकुल पुण्ड्र राजकुलयो भूमि क्षेत्रैः परिवर्त्य प्रीतसनसा मयापि
 पूर्वलब्धेन सहैकीकृत्य शि
 ११ लापट्टक शासनमिदं वो दत्त मङ्गारञ्च चक्र सरल काष्ठमेवं
 चान्यत्प्रसादश्च इदं
 १२ प्रागादि क्षिप्तस्त्वद ग्रे रस्ति...श्रो भो परिखा मोङ्खा...वाग्वत्या...
 त्य...ग्राम...महानु
 १३ द्य...परनद्याः पुरो युष्मद्...सैश्च क्रैश्चिद् विक्रेयताश्चिलकं च कश्चिद्
 प्यशेष
 १४ मविक्रेयं यथा प्रतिषिद्धवस्तु द्वयमज्ञाना द्दमं ददिञ्चस्तु
 १५ कृताङ्गारञ्च लका क्षेपोसौ भवद्भ्यो मुच्येत स्ववनादाहृत्य...गृह
 निवर्त...
 १६ चत्वारिंशद् सरल काष्ठं विक्रीणानां वो वस्कराधिकृतै...
 १७ स्मद् गौत्रजा ये कोट्टाद् वहिरन्यत्रनिवसेयुस्तेषा ङ्कार्य्य प्रयोजने
 स्वकोट्टा...
 १८ -व द्वारङ्कोट्टसीमा च ग्रामस्य पश्चिमतो दक्षिणतश्च दोलाशिखराट
 वी पप्य्य
 १९ त्तश्च तदुदल्लमलकसेतु शातुन्ती दुल्छिला गृहखिल भूमि बुर्द
 म्नादुल्नदीसङ्गम...
 २० ...श उत्तरतो मणिमतीम्पुरीनु सृत्य भारवी श्रमण स्थानस्य पूर्वतो...
 ...र...ट्ट...
 २१ पानीयस्त्रोतस्ततो रिष्वाङ्कोसेतु म्प्रोजम्बु प्रोङ्नि प्रङ्प्रोङ् प्रोवाङ्
 संक्रमेण ततः
 २२ पर्वतमूलन्ततो नदी पूर्वतो विह्वङ्कोस्त्रोतः पर्वतस्योपरि विह्वलङ्
 मार्गदक्षिणेव

- २३ पानीयपातस्ततो मार्गं शिलां सेतु सरल वृक्ष प्लक्ष मूलानि यथाक्रमन्तदे
 २४ तत्सीमं परिक्षिप्तेस्मिन् कोट्टे न कैश्चिदस्मत्पाद प्रसादोपजी
 भिरन्यैर्वा सूक्ष्मा
 २५ पि पीडा कार्याः यस्त्विमाजां विलैध्यान्यथा कुर्यात्कारयेद् वा तमहं न
 मर्षयि
 २६ ष्यामि येपि मदूर्ध्वं भूभुजो भवितारस्तैरपि धर्मगुरुभिर्गुरुकृत प्रसादा
 २७ नु वर्त्तिभिरीयमाजा सम्यक्प्रतिपालनीया यत्कारणं बहुभिर्व्वसुधा दत्ता
 राजभि
 २८ स्सगरा दिभिः यस्य यस्य यदा भूमि स्तस्थ तस्य तदा फलम् षष्ठि
 वर्षं सहस्राणि
 २९ स्वर्गो मोदति भूमिदः आक्षेप्ता चानुमन्ता च तावन्ति नरके वसेत्
 स्वदत्ताम् परद
 ३० ताम् वा [यो हरेत वसुधराम् स विष्टयां क्रिमिभूत्वा पितृभिः सह
 पच्यते] सम्बत्
 ३१ वार्तइति

LIV. Bhimsena Temple (Patan) Inscription

(Gn XXIII; DV 60; HJ 63) A slab of stone about 44 cm wide and 64 cm long lying in upturned position and being used as a bridge over a conduit in front of the temple of Bhimsena, Mangal Bazar, Patan. Now it is deposited in the National Museum. Date: *Samvat 516 Vaisākha śukla 10.*

- १ [ॐ स्वस्ति मानगृहात्] उपचीयभान कल्याणो निरुपमगुण
 २ [भ] द्वारक महाराज श्रीशिवदेवः कुशली
 ३[निवासि] नः प्रधान पुरस्सरा न्यामकुटुम्बिनः कू
 ४ [शलमाभाप्य समाजा] पयति विदितम्भवतु भवताम्यथाने
 ५ [न].....प्रणत.....चरण युगलेन प्रख्याता
 ६ [मल विपुलयशसा] श्रीसामान्तांशुवर्म्मणा विजापितेन मयैतद्गोपारवा
 शुष्म
 ७ [दनुकम्पया च] कुशेर्वृत्यधिकृतानां समुचित स्त्रिकरमात्रसाधना [यै]

- ८ [व प्रवेशो] स्मिन्द्रङ्गे प्रवेशेन^१ लिङ्गवल्शुल्लिपञ्चापराधादि निमित्त
न्त्व प्र [वे]
९ [श इति] प्रसादो वः कृतो लशुनं [प] लाण्डुकराभ्याम् प्रतिमुक्ता
श्चिर स्थितये चास्य
१० [प्र] सादस्य शिलापट्टक शासनमिदन्दत्तन्त देवं वेदिभि रस्मत्पा^२
११ दोपजीविभिरन्यैर्वा न कैश्चिदयम्प्रसादोन्यथा करणीयो यस्त्वे
१२ तामाज्ञां विलङ्घ्यान्यथा कुर्यात्कारयेडा तमह मतिनरान्न मर्षयिष्या^३
१३ मि भाविभिरपि भूपतिभि धर्म्मं गुरुभि गुरुकृत प्रसादानु
१४ वर्त्तिभि रियमाज्ञा सम्य कपालनीयेति समाज्ञापना दूतक श्चात्वं
१५ रामशील वार्त्तः सम्बत् ५०० १० ६ वैशाख मासे शुक्ल दिवा दशम्याम्^४

1. DV प्रवेशेन.
2. Gn, DV put त्पा in the next line.
3. Gn, DV put प्या in the next line.
4. Gnoli reads 7 while DV reads 6.

LV. Banepa Stele

(Gn XXXIII; DV 59; HJ; 62) A slab of stone in the village of Banepa. The inscribed part is about 35 cm wide and 67 cm long. The top is decorated by a relief of a chakra flanked by two śankhas. The date portion is damaged.

- १ [स्व] स्ति मानगृहादनवगीत.....
२ ताहितप्रतापधन्या.....[वप्पपादानुध्यातो लिच्छविकुलकेनु भट्टारक]
३ [म] हाराज श्रीशिवदेवः कु [शली][कु]
४ दुम्बिङ्कुशलमाभाष्य [समाज्ञापयति विदितम्भवतु भवतां यथानेनना]
५ नेक विद्यामय परिज्ञाना दचिरः...^१कले शाप हारि
६ ...विशेष वादेन दिगन्तरं विसारि यशः सामन्त समूह^२ शिरोमणि^३
७ प्रणताशेष सामन्तमण्डलेन महा[राजा]धिराज श्रीसामन्तां
शुवर्म्म[णा]....

- ८ नाङ्कु^४...सम्प्रधाव्येतदनु मतेन...कलेशाप हारि...
- ९ दोला शिखर स्वामिन [ना]^५...[चाटभ]टा प्रवेश्यकोट्टमर्याद[दोपपन्न]
- १० ग्रामः कृतोस्यचोत्तर ...[मा] गस्तमनुसृत्य
- ११ [देव]^६ कुलम् ततः पूर्व दक्षिणेन...[नु] सृत्य स्मशान वृहत्^७...
- १२ ...पूर्व्वेण तेखुं दुर्लभोत्तस्त...मार्गगोटान^८ क्षेत्रः...
- १३ ...पूर्व्वतमूलं दक्षिणेन...ततः पच्छिमेन...
- १४ ततो दक्षिणेन धेलन्ती नदी स...पश्चिम चन्द्रेश्वरस्य...
- १५ ...इ ग्रामस्त तदुत्तरेण दक्षिणेश्वर स्ततः पूर्व्वतमूलम् पूर्व्व...
- १६ ...पानीयमार्गः श्येतत्सीम परिक्षिप्तस्तस्यात्र चिरका [लस्थितये]
- १७ [शि] लापट्टक शासनन्तेभ्यो दत्तमिति क्रैश्चिदस्मत्पाद प्रसादोपजीवि
- १८ [भि]रन्यैर्वा नात्र सूक्ष्मा पि पीडा कार्या[ये] इ मामाज्ञामुत्क[म्या]
- १९ [न्य] था कुर्युः कारयेयुर्वा...
- २० ...लिच्छवि वडशक्रमागतो व्यंरक्षणीय...[धम्मगु]
- २१ [रुभि] गुरुकृत प्रसादानु वत्तिभिरियमा [ज्ञा सम्यक्प्रतिपालनी]
- २२ [येति] समाज्ञापना दूतक इचात्र...गोमी [सम्बत्] ५००...
- २३ श्रावण मासे शुक्ल पक्षे...

1. DV ज्ञान ।
2. Gnoli सामन्त...आशा but DV is correct.
3. DV misses this expression.
4. Gnoli's reading is correct but this is not full.
5. While correcting Gnoli's ना DV puts : (visarga) which does not exist.
6. DV ल ।
7. Gnoli शुशान-ह...but DV has corrected.
8. DV ट । Gn...मार्ग गोट नक्षेत्र...

LVI. Golmadhitole (Bhaktapur) Inscription

(Gn XXIV; DV 61; HJ 64; Ben I) A slab of stone at Golmadhitole, Bhaktapur. The inscribed part is about 50 cm

wide and 62 cm long. Its top is decorated with a chakra flanked by two śankhas. Date: *Samvat 516 Jyēṣṭha śukla divā daśamyām*. Bendall read the date symbol as Samvat 316 or 318. But he was wrong. The symbol for 500 is clear. Gnoli and writers following Levi have read it as 500, which is correct.

- १ स्वस्ति मानगृहादपरिमितगुण समुदयोद् भासितयशा व
- २ पपादानुद्धयातो लिच्छवि कुलकेतु भट्टारक महाराज श्रीशिवदे
- ३ वः कुशली माखोपृ^१ सतल द्रङ्ग निवासिनः प्रधान पुरस्सरा
- ४ न्याम कुटुम्बिनः कुशल परिप्रश्नपूर्वं समाज्ञापयति विदि
- ५ तम्भवतु भवतां यथानेन प्रख्यातामल विपुलयशसा स्वप^२
- ६ राक्रमोपशमितामित्रपक्ष प्रभावेन श्रीमहासामतांशु वम्म
- ७ णा विज्ञापितेन मयैतद् गौरवा द्युष्मदनुकम्पया च कुथेर्व
- ८ त्याधिकृता नामत्र समुचित स्त्रिकरमात्र साधनायैव प्रवे
- ९ शो लेख्यदान पञ्चापराधास्तर्हन्त्व प्रवेश इति प्रसादो वः
- १० कृतस्तदेवं वेदिभिरस्मत्पाद प्रसादोपजीविभिरन्यैर्वी न
- ११ कैश्चिदयमन्यथा करणीयो यस्त्वेतामाज्ञां विलङ्घ्यान्यथा कु
- १२ र्चात्कार येद्वा तमहमति तरान्न मर्षयिष्यामि येपि मदू
- १३ र्द्धम्भूभुजो भवितार स्तैरपि धर्मगुरुभि र्गुरुकृत प्रसा
- १४ दानुवर्त्तिभिरियमाज्ञा सम्यक्प्रतिपालनीयेति समाज्ञापना
- १५ दूनकश्चात्त्रभोगवम्मगोमी संवत् ५०० १० ६^३ ज्येष्ठशुक्ल दिवा
दशम्याम्

1. Ben पृंसत्सर.

2. Ben विपुल.....प.

3. Bendall read 300 10 6; Gnoli read 517, and DV 516.

LVII. Tulachhentole (Bhaktapur) Inscription

(L 9; Gn XXV; DV 62; HJ 62) A slab of stone at Tulachhentole, Bhaktapur. The inscribed part is about 40 cm wide and 75 cm long now deposited in the Bhaktapur Old Palace

Museum. The top of the stone has a relief with a chakra flanked by two śankhas. It also shows flowery designs outside the space covered by the śankhas and chakra. Date: Samvat 517 as read by Gnoli but DV read as 516, and DV is correct.

- १ स्वस्ति मानगृहाद परिमित गुणा समुदयो आसि
- २ तयशा वप्पपादानुध्यातो लिच्छविकुलकेतु भ
- ३ द्वा रक महाराज श्रीशिवदेवः कुशली खृपुङ्ग्राम
- ४ आसूर्य विध्वद्याग्रान्निवासिनः प्रधान पुरस्सरान्ग्राम
- ५ कुटुम्बिनः कुशलपरि प्रश्नपूर्व समाज्ञापयति विदि
- ६ तम्भवतु भवतां [यथा] नेन प्रख्यातामल विपुलयशसा
- ७ स्वपराक्र [मोपशमि] तापित्त्रपक्षप्रभावेन श्रोमहा
- ८ सामन्तांशु [वर्मणा] विजापितेन मयैतद्गौरवाद्युष्म
- ९ दनुकम्प या च कुथे वृत्त्याधि [कृता] नामत्र समुचितस्त्रि^२
- १० रमात्त्र साधनायैव प्रवेशो लेख्यदान पञ्चापराधा
- ११ द्यर्थन्त्व प्रवेश इति प्रसादो वः कृतस्तदेवं वेदिभि
- १२ रस्मत्पादप्रसादोपजीविभि रन्यैर्वा न कैश्चिदयमन्य
- १३ था करणीयो यस्त्वेतामाज्ञां विलङ्घ्यान्यथा कुय्यात्कारये
- १४ द्वा तमहमतितरान्न मर्षयिष्यामि येषि महद्वृद्धम्भू
- १५ भुजो भवितारस्तैरपि धर्मगुरुभि [गुरुकृ] तप्रसादा
- १६ नुवर्त्तिभिरियमाज्ञा स (म्यक्प) रिपालनीयेति समाज्ञा^३
- १७ पना [दूतक इचात्त्र भो] गवर्मगोमी सवत् ५०० १०
- १८ ६...शुक्ल दिवा पञ्चम्याम्^४

1. L प्रतिवद ग्राम नू ।

2. L ... कम्प...[कू] ठ...मू...

3. DV, Gn put जा in the next line.

4. L 500 10...क्ल...म्याम्; DV १० ६ [शु]क्ल दिवा [प]ञ्चम्याम् । He places 10 in the 18th line whereas in the stone it is in the 17th.

LVIII. Dharamsthali Inscription

(Gn XXVI; DV 63; HJ 66) A slab of stone standing in the village of Dharamsthali on the way to Jitpur. The top of the stone is of a chakra with śankhas on two sides. The inscribed part is about 44 cm wide and 54 cm long. Date: Samvat 518 as read by Gnoli but it should be read as 7 as read by DV. Other particulars of the date are *prathamāṣāḍha śukla diva dvādaśyām*. The year has an intercalary month.

- १ स्वस्ति मानगृहात्प्रथितामल विपुलयशा निरुपम गुण गणो
- २ [लि] च्छविकुलुकेतु भट्टारक महाराज श्रीशिवदेवः कुशली दु
- ३ ग्राम निवासिनः प्रधान पुरस्तरा न्याम कुटुम्बिन.....
- ४ [प] रिप्रश्नपूर्छ समाज्ञापयति विदितम्भवतु भवतां यथानेन....
- ५ पनमितानेक क्षितिपति शिरो विभूषणं मणि रूचा.....^१चर....
- ६ ण युगलेन सम्यक्प्रजापालन परिश्रमो पार्जित दिगन्तव्याप्त प
- ७ [रा] क्रम श्रीमहा सामन्तांशु वम्भणा युष्मदनुग्रहाय.....
- ८ कूथेर वृत्त्यधिकृतानामिह समुचित स्त्रिकर मातृ साधनायैव [प्रवे]
- ९ शो लेख्य दानपञ्चापराधादि निमित्त न्तच प्रवेशः इति प्रसादो वः
कृतस्त [दे]
- १० वं वेदिभि रस्मच्चरणोपजीविभि रन्यैर्वा न कैश्चिदयं प्रसादो
न्यथा (क)
- ११ रणीयो यस्त्वेतामाज्ञा मुल्लङ्घ्यान्यथा कुर्यात्कारयेद्वा तमहमति
- १२ तरान्न सर्वयिष्यामि येपि मदूर्ध्वम्भूभुजो भवितारस्तै रपि धर्मंगु
- १३ रूभिर्गुरु कृतप्रसादानु वृत्तिभि रियमाज्ञा सम्यक्प्रतिपालनीया
- १४ दूतकश्चात्त्र विप्रवर्म्मगोमी संवत् ५०० १० ७ प्रथमाषा^२
- १५ ढ शुक्ल दिवा द्वादश्याम्

1. The 5 lines in the beginning are damaged. Much of the reading here is based on conjectures as here and there stray letters come to notice. DV's reading also is conjectural. Gnoli reads the initial 5 lines as follows: 1. [स्वस्तिमानगृहाइ] अमल..... 2. श्रीशिवदेवकुशली.... 3. कु..... 4. ...क्षिपिपति... 5. लन.....
2. DV's reading 7 is correct.

LIX. Būdhānilakaṇṭha Stone Inscription

(Gn XXVII; DV 64; HJ 67) A slab of stone standing near the gate of the walled tank of Śeṣaśāyī Viṣṇu called Būdhānilakaṇṭha near the foot of the Śivapuri hill, 4 miles due north of Kathmandu. The top of the stone has a design of flowers. The stone is broken into two pieces. The piece giving the text up to 10 lines as published by BLI still exists. Another piece is missing. But there is a rubbing of this fragment from which the rest of the inscription is available. The inscribed space is 40 cm wide and 60 cm long. Date: Samvat 518 according to Gnoli, but following the preceding inscription it is safe to read it as 7. Probably both were issued on the same day.*

- १ ॐ स्वस्ति मानगृहाच्छ्रुतनयविनयगाम्भीर्यं धैर्यवीर्यं शेष
- २ सद्गुणगणाधारो लिच्छविकुलकेतु भट्टारक महाराज श्रीशि
- ३ वदेवः कुशली आङ्गलावक सपितानरसिहोभय पाञ्चाली¹
- ४ निवासिनो यथाप्रधानाङ्ग्राम कुटुम्बिनः कुशलमाभाष्य
- ५ समाज्ञापयति दिदितम्भवतु भवतां यथानेन पृथुस
- ६ मर सम्पातनिर्जयाधिगत शौर्यप्रतापोपहृत सक²
- ७ लशत्रुपक्ष प्रभावेन सम्यक्प्रजापालन परिश्रमोपाज्जि
- ८ तशुभ्रयशोभिव्याप्त दिङ्मण्डलेन श्रीमहासामन्तांशुवर्म³
- ९ णा युष्मद्वितविधानाय विज्ञापितेन मयैतद्गौरवा
- १० [द्युष्मदनुकम्प] या च कूथेवृत्त्याधिकृतानां समुचित⁴ स्त्री
- ११ करमात्र साधनायैव प्रवेशो लेख्यदान
- १२ पञ्चापराधादि निमित्तस्त्वप्रवेश इति प्रसादो वः कृ
- १३ तस्तदेवं वेदिभि रस्मच्चरण तलोपजीविभि रन्यैर्व्वी
- १४ न कैश्चिदयस्प्रसादन्यथा करणीयो यस्त्वेतामाज्ञां विलङ्घ्या
- १५ न्यथा कुर्यात्कारयेद्वा तमहमतितरा [न्त] मर्षयिष्या
- १६ मि भाविभिरपि भूपतिभि धर्मगुरुभिर्गुरुकृत प्रसा
- १७ दानुर्वर्त्तिभिरियमाज्ञा सम्यप्रतिपालनीया दूतकञ्चत्र
- १८ विप्रवर्म गोमी सम्बत् ५०० १० ७⁵ प्रथमाषाढ शुक्ल द्वादश्याम्

*Gnoli gives only the half portion of the stone in his photograph.

1. BLI वदेवः कुशली.....पिता नरसिंहोभय.....
2. BLI : प्रतापपेहत ।
3. म is engraved beneath the line.
4. This line in BLI reads.....न्यधिकृता नासमुचित. The dirgha स्त्री is a mistake for स्त्रि.
5. Gnoli reads 518 but DV's reading is correct.

LX. Inscription of Satungal

(Gn XXVIII; DV 65; HJ 68) A slab of stone on the outskirts of the village of Satungal near Balambu across the main road. Its top is adorned with chakra flanked by śankhas. Date: *Samvat 519 prathama pauṣa śukla*.

The inscribed part is about 34 cm wide and 66 cm long.

- १ [ॐ स्वास्ति मान गृहा] निरतिशय गुणसमुद यो [द्वासित्तयशा वप्प]¹
- २ [पादानुध्यातो]² [लि]च्छवि कुलकेतु भट्टारक महाराज[श्री]
- ३ [शिव]देवः कुशली काटुङ्ग्राम निवासिनः प्रधान पु[रस्स]
- ४ [रान्ग्रामकुटुम्बि] नः कुशलमाभाष्य समाज्ञापय [ति वि]
- ५ [दितम् भवतु भव] तां यथानेन शरदघनशशाङ्कमु [खेन]
- ६ [शत्रु] संख्याप्रमितवल पराक्रमेण श्रीमहासा [म]
- ७ [न्तांशु] वर्मणा विज्ञापितेन सता मयैतद्गौरवाद्यु
- ८ ष्म [दनु] कम्पया च शिलापट्टकशासनेभिलिख्य
- ९ प्र[सादो] यं वः कृतो युष्मद्ग्राम निवासिना मितः
- १० काष्ठ [घा] स पत्रार्हणाय सर्व्वत्रवनभूमि
- ११ ङ्गच्छतान्तदायागच्छताञ्चाध्वनि फेरङ्कोट्टनि
- १२ वासिभिरन्यैश्च न कैश्चिद्वात्त्रकट्टारक कुठार
- १३ काष्ठाद्याक्षेपो विधारणा वा कार्या यस्त्वेत्वामा
- १४ जामविगणयान्यथा कुर्यात्कारये द्वा स नि
- १५ [य]⁴ तन्नृपाज्ञातिक्रमनियमनमवाप्स्यति भ
- १६ [वि] प्यद्भिरपि भूपतिभिर्धम्मंगुरुभिर्गुरुकृत

- १७ [प्रसा] दानुवर्त्तिभिरयम्प्रसादो नुपालनीय
१८ [इति] समाज्ञापना दूतकञ्चिचात्र वार्तपुत्र गुणचन्द्रः
१९ [संवत्] ५०० १० ९ प्रथम पौषशुक्ल दिवा द्वादश्याम्

1. Gn समुद but DV सम्पद ।
2. DV keeps the space vacant. The integration by Gnoli as also incorporated here is based on a parallel expression of other inscriptions of the time, e.g. the two inscriptions of Bhadgaon.
3. Gn तो[र]ण सुपत्रहरणाय, DV as in the above text and is correct with काष्टघास etc.
4. य does not exist but as DV thinks, the engraver probably has omitted it by mistake.

LXI. Inscription of Tokha

(L 10; Gn XXIX; DV 66; HJ 69) A slab of stone standing in the village of Tokha, about 6 miles north west of Kathmandu. The inscribed part is 39 cm wide and 68 cm long. On the top of the stone is a chakra flanked by śankhas. Date: Samvat 519...śukla 12, probably prathama pauṣa as in the preceding one. The right side of the stone is considerably eroded and letters have worn away.

Lines 1 to 6 are illegible.

- ७ त्ययथे^१...परभोग परापर.....
८ गुल्म^२ दक्षिण पश्चिमेन.....
९ संगमस्ततस्तमेवति [लमकम्^३]
१० नुसारेण...सेतु.....ङ्ग.....
११ परि^४...स् ततो मार्गं मनुगृह्य.....
१२ शालवृक्षस्तस्य चाधस्ति लमक^५...

- १३ तदेव⁶ [मनु] सृत्यवासे...तस्मादुत्तर.....
- १४ रे⁷ उदक्पानीय पात्र स्तस्मादुत्त [र]
- १५ पञ्चकश्च ततो दक्षिणानुसारतो.....
- १६ तो⁹ तस्येव नासिका मनुसृत्यरिन्.....
- १७ स्य¹⁰ दक्षिणतो ज्ञातिखृन्नदीतस्या...
- १८ स्तदेव¹¹ परिक्षिप्त...
- १९ ...¹² [न कैश्चिद स्मत्पाद प्रसादोप जीविभि] रन्यैर्वा सूक्ष्मापिपीडा काथ्या
- २० ¹³ [यस्त्वेतामाज्ञां विलङ्घ्यान्यथा कुर्यात्कार] येद्वा तमहं न मर्षयिष्यामिये
[पि]
- २१ ¹⁴ [मध्वम्भू भुजो भविता रस्तैरपि धर्म] गुरुभिर्गुरु कृत प्रसादा नुव
[त्ति]
- २२ [भि रियमाज्ञा सम्यवप्रतिपालनीया] ...श्रूयते भूपालैर्व्वहु¹⁵ भि
- २३ ण्ड...त विक्रमाज्जित धनैदान...
- २४ सत्तोयावलीयं खला ये
- २५ तदा तस्य फलम् दत्तम्...आज्ञा...प्यानानि
- २६ रे...इ...दाता...चान्यग्रजति नरके दत्तामुपहरन्
- २७ नन्त...घ्नन् कर्तव्यम्भू...दत्तामुपहरन्
- २८ दूतकश्चात्र विप्रवर्म्म गोमी सम्वत् ५०० १० ६
- २९ ...शुक्ल दिवा दशम्याम्

1. Gn यथे... but DV reads upto पर भोग । 2. DV गुल्म दक्षिण पश्चिमेन । 3. Gn reads upto सङ्गमस्ततस्त while DV adds मेवतिलमकम् though letters are much damaged. 4. Gn..... सेतु-ङ्ग । 5. L and Gn omit शा । 6. Not in L. 7. DV [तीरे] । 8. Levi reads (line 15) as ...ततो दक्षिणानुसार । 9. L (line 16)... मनुसृत्य... 10. L (line 17) ...स्थदक्षिणतो जतिखिन्नदी... 11. L (line 18) ...परिक्षिप्त... 12. L (line 19) ...न्यैर्वा... 13. L (line 20) ...मर्षयिष्या... 14. L (line 21) प्रसादुनुव... 15. Gn ...यतो, DV's assumed reading is like ours.

LXII. Dharampur Inscription

(L 11; Gn XXX; DV 67; HJ 70) A slab of stone standing in the village of Dharampur near a small temple. Letters in the upper part of the stone are eroded and not legible. But the date figure along with the last 8 lines are preserved. The date is 520 Māgha śukla 12. Gnoli could not trace the inscription as he says. But Levi has published the rubbing. The inscription is still there near a water pipe and a small shrine. The inscribed part is about 25 cm wide and 66 cm long.

About 13 lines are totally damaged. The following numbers start from the readable word.

- १^१प्रसाद
- २
- ३ निवासितः
- ४ [प्र] धानपुरस्सरान् ग्रामकुटुम्बिनः कुश [ल]
- ५ [प्र] शनपूर्व समाज्ञापयति विदितम्भवतु भ[वतां]
- ६ [यथा] यङ्ग्रामः पूर्वराजकृतप्रसादा नुगृहित...
- ७ [चा] यभटा प्रवेश्यः सर्वकोट्टमय्यादोपपन्न.....
- ८ सी...
- ९ सि...
- १०
- ११
- १२
- १३
- १४ तेभ्यश्च मल्लकर...
- १५ [स] मुचितताम्रपण चतुष्टयादूर्ध्व [न्तग्रा]
- १६ ह्यमिति प्रसादद्वयं समविकन्दत्तंदे^२
- १७ वभ्वेदिभिर्नर्न कैश्चिदिदमप्रमाणङ्का य्यं
- १८ येप्यस्मदूर्ध्वम्भूभुजो भवितारस्तेर
- १९ पि धर्मगुरुभिर्गुरु कृत प्रसादानु
- २० रोधिभिरेव भाव्यमिति समाज्ञापना
- २१ दूतकश्चात्त्र वार्त्त भोगचन्द्रः सम्बत्
- २२ ५०० २० माघशुक्ल द्वादश्याम्

1. The upper portion is totally damaged but some letters and words can be read from an old rubbing and I have reconstructed the lines 4-7 that way. I think DV also has done the same thing in reading the record. Actually the undamaged portion starts from the 14th line and the text is clear upto the end. Levi and Gnoli cover lines 14-22. DV's conjectural reading is reasonable.
2. Gn, DV समधिकन्दत् ।

LXIII. Inscription of Khopasi

(L 12; Gn XXXI; DV 68; HJ 71) A slab of stone standing on a thoroughfare in a place called Khopasi, which lies in the south-east outside the Nepal valley about 4 miles to the south-east of Bhatgaon. The inscribed part is 34 cm wide and 54 cm long. Date: 520 Māgha kṛṣṇapakṣa 5.

Gnoli says 'It was not possible for me to examine this inscription on the spot. The characters of this inscription are very clearly engraved. The rubbing of the Bibliotheque Nationale of Paris, which I have compared, confirms in full Levi's reading.' But the stone was there standing on the main thoroughfare in 1953 when I visited the area and took the impression.

- १ स्वस्ति मानगृहादपरिमित गुण सम्पद विच्छवि कुलानन्द करो
- २ [भ] द्वारक महाराज श्रीशिवदेवः कुशली कुर्पासी^१ ग्रामनिवा
- ३ मितः प्रधानपुरस्सरान्कुटुम्बिनः कुशल मभिधाय समाजा
- ४ पयति विदितमस्तुवो यथानेन स्वगुणमणिमयूखालोक
- ५ ध्वस्ताजानन्तिमिरेण भगवद्भूवपाद पङ्कज प्रणामा नुष्टा
- ६ न तात्पर्यो यात्तायति हित श्रेयसा स्वभुजयुगवलोत्खाता
- ७ खिलवैरिवर्गणे श्रीमहासामन्तांशु वम्मणा मां विजात्य मदन
- ८ [जा] तेन सता युष्माकं सर्व्वधिकरण प्रवेशेन प्रसादः कृतः
- ९ स मुपस्थित विचारणीय कार्य्येषु स्वतलस्वामिनैव यूयं विचा
- १० रणीयाः सर्व्वकार्य्येषु चैकमेव वो द्वारं द्वारोद्घाटन कलास

- ११ [कूट] यात्रा योश्च भवद्भिः प्रत्येकं पञ्चाशज्जाति शुक्ल मृत्तिका देया
 १२ शिचर स्थितये चास्य प्रासादस्य शिलापट्टकेन प्रसादः कृतस्त
 १३ देवं वेदिभि रस्मत्पाद प्रसादोपजीविभिरन्यैर्वा नायं प्रसादो
 १४ न्यथा करणीयो यत्त्वेतामाज्ञा मुत्क्रम्यान्यथा कूर्यात्कारयेद्वा त
 १५ महं मथ्यादा भङ्गकारिण मतितरान्न मर्षयिष्यामि भाविभिर
 १६ पि भूपतिभिर्द्वर्म्मगुरुभि र्गुरु कृत प्रसादानुवर्त्तिभिरिय
 १७ माज्ञा सम्यगनुपालनीयेति समाज्ञापना ॥ दूतकश्चात्र
 १८ देशवर्म्म गोमी सम्बत् ५०० २० चैत्र कृष्णपक्षे तिथौ पञ्चम्याम्
 1. All writers up till now have read कुर्प्पासी ।

LXIV. Inscription of Dhāpāsi

(DV 69; HJ 72) A slab of stone lying near a large banyan tree in the village of Dhāpāsi, a village on the western extension of the raised level of Bansbari, a suburb of the capital in the northern sector. Dhāpāsi lies about 2 miles north west of the town of Kathmandu. Dhāpāsi is approached through a small route west of the Indian Embassy along the river Viṣṇumati for some distance and then an ascent to the right. The stone is now damaged but my reading is based on the rubbing I took in 1940. The top of the stone is adorned with a chakra flanked by śankhas. The inscribed part is 34 cm wide and 46 cm long. The date is 526 Vaiśākha śukla 5 as also read by DV.

- १ [स्वस्ति] मानगृहाद खण्डमण्डलेन्दु किरणावदातयशोवितानस्थगिता
 २ [खि] लदिङ्मण्डलो लिच्छवि कुलकेतुर्भट्टारक महाराज श्रीशिवदे[वःकु]
 ३ [श] ली प्रणाली दिमकग्रामनिवासिनः प्रधानपुरस्सरान्कुटु [म्बिनः]
 ४ कुशलमाभाष्य समाज्ञापयति विदितं भवतु भवतां यथाने [न]
 ५ पृथुसमरसम्पात निर्जयाधिगत पराक्रमोपनमितोन्य [क्षि]
 ६ तिपतिशिरोमणिप्रभाभासितचरणारविन्दयुगलेनाशेष [सा]
 ७ मन्तावगाहनिकृत...न्दच्चक्षुषा श्रीमहासामन्तांशुवर्म्मणा
 ८ मां विज्ञाप्य मदनज्ञातेन सता कुथेलिङ्क्वल्पञ्चापराधमात्र
 ९ शेनः वः प्रसादः कृतः समुचितत्रिकरमात्रसाधनाय तु तद
 १० धिक्कृतैः प्रवेष्टव्यमेव चिरस्थितये चास्य शिलापट्टक

- ११ मिदन्दत्तं तदेवंवेदिभिरस्म त्पादप्रसादोपजीविभिरन्यै
 १२ र्वा न कैश्चिदिदमप्रमाणङ्कायं यस्त्वेतामाज्ञां विलङ्घ्यान्यथा
 १३ कुय्यतिकारयेद्वा तमहमन्यायकारिणन्न मर्षयिष्यामि भा [वि]
 १४ भिरपि भूपतिभिर्द्वर्मगुरुकृतप्रसादानु वर्त्तिभिरि
 १५ यमाज्ञा सम्यक्प्रतिपालनीयेति समाज्ञापना दूतकश्चात्
 १६ लच्छागोमी संवत् ५०० २० ६ वैशाखशुक्ल दिवा पञ्चम्यापाम्

1. DV मितान्य ।

2. DV puts वे in the next line.

LXV. Lele Stele

(DV 70; HJ 73) A slab of stone in the village of Lele about 8 miles south of Kathmandu in the district of Patan. Lele is situated on the outskirt of the valley outside the inner mountain range. The date is 526 Āśvayuja (Asvina) śukla divā (no actual tithi). The inscribed part is 61 cm wide and 62.5 cm long.

The top is decorated in relief by a chakra just at the centre and linear designs around it as in Balambu Vihar stone.

- १ स्वस्ति मानगृहादपरिमितगुणसमुदयोद्भासित यशा वप्पपादा नुदध्यातो
 लिच्छवि कुलकेतु
 २ भट्टारक महाराज श्रीशिवदेवः कुशली लेम्बटीद्रङ्ग निवासिनः प्रधानपुर-
 स्सरान्कृन्दम्विनः कुश
 ३ ल प्रश्नपूर्व्व समाज्ञापयति विदितम्भवनु भवतां यथैतस्यां युष्मद्ग्राम
 सीमाभ्यन्तरम्
 ४ मौ पूर्व्वराजभिरन्यैश्च साधुभिः श्रेयोभिवृद्धये क्षेत्राण्यतिसृष्टकान्यासं-
 स्तेषामेव कैश्चि
 ५ दप्यनाक्षेपाय चिरस्थितिनिमित्तमनुपरतपुण्य सन्तानोपचीयमान
 विशदकीर्त्ति मालामो
 ६ दित दिगन्तरः श्रीमहासामन्तांशुवर्म्मस्मिदनुमोदनया शिलापट्टशासन
 मिदन्दत्तवान् क्षेत्र
 ७ परिमाणं सिंहमण्डपे भगवद्वासुदेव ब्राह्मण गौष्ठिकानाम्मा २० आरोग्य-
 शालायाः मा २००

- ८ माद्वयवशालायाः मा ७५ प्रदीपगौष्ठिकानाम्मा ६० पश्चिमशालायाः मा ६० पानीयं गौष्ठिकानाम्
- ९ मा ४० विश्वेश्वरस्य मा १० ब्राह्मण गौष्ठिकानाम्मा ¹ १० प्रदीप-
गौष्ठिकानाम्मा १० दौलम्पानीय गौष्ठिका ²
- १० नाम्मा १० मल्लयुद्ध गौष्ठिकानाम्मा ६८ धूपगौष्ठिकानाम्मा २ इन्द्र-
गौष्ठिका नाम्मा ४ उत्तरशाला
- ११ याः मा १२ वादित्त्र गौष्ठिका नाम्मा १०...स्य मा ४० प्रदीप-
गौष्ठिका नाम्मा ८ अर्चनीय गौष्ठिकानाम्
- १२ मा २ ध्वज गौष्ठिकानाम्मा १७ प्र...गौष्ठिकानाम्मा २० प्रणाली
गौष्ठिकानाम्मा ८ ब्राह्मण सा
- १३ नात्थ्यगौष्ठिकानाम्मा १० हिद्विमशालाया मा...प्रदीप गौष्ठिका
नाम्मा प्रवहण गौ
- १४ ष्टिकानाम्मा २० उत्तरशालायाः मा २०...³ध्वजगौष्ठिकानाम्मा ११
भूयोध्वजगौ
- १५ ष्टिकानाम्मा १० मल्लयुद्धगौष्ठिकानाम्मा ३ अर्चनीयगौष्ठिका
नाम्मा ४ इन्द्रगौष्ठिका नाम्मा ६
- १६ पूर्वशालायाः मा १० भगवतश्चूडिके श्वरस्य पाञ्चालिकै...मानङ्ग्रा-
मस्य पूर्वतः मा ४० पश्चिमनश्च
- १७ मा ४० तदेतेषां क्षेत्राणान्न केनचिदाक्षेपः पीडा वा कार्थो यस्त्वेनामाज्ञा-
मतिक्रम्यान्वथा प्रवर्ति
- १८ ष्यते तमहन्न मर्षयितास्मि दूतकश्चात्त्र प्रतिहार लच्छागोभी संवत्
५०० २० ६ आश्वयुज शुक्ल दिवा

1. DV puts it within brackets but the letters are readable.
2. DV reads पौलम्पानीय ।
3. DV पूर्वशालायाः मा १० but the letters are not at all legible.

LXVI. Inscription on the main road between Lagantol and Jaisideval

(BLI 4; Gn XL; DV 80; HJ 83) A slab of stone standing on the road to Lagan in front of a house near Jyabahal to the

east of Jaisideval in Kathmandu. The inscribed part is 38 cm wide and 58 cm long. The top of the stone is broken and lost. Date: Samvat 535 Śrāvaṇa śukla 7. The inscription is generally attributed to Śivadeva in view of the era used herein. But it seems to me that through the Na-bahil inscription was made a grant of land by Amsuvarma functioning as the main ruler. The word *deva* in our first line refers to a divinity and not to any king on the throne.

- १ देव.....
- २^१न पुण्यो.....
- ३^२यं वः प्रसादी कृ [तः].....
- ४^३नुज्ञः पृथूलक्षेत्रं पूर्व.....
- ५^४मङ्गलस्य क्षेत्रम् ततो भरताश्रम^५...
- ६^६तुलक्षेत्रम् ततस्तेग्वल् प्रा...
- ७ आदित्यगुप्तस्य क्षेत्रम् पूर्वदक्षि [णे] न...
- ८ ...भट्टाक्षेत्रम् तत स्त्रेग्वल् नारायण स्वामी^७...
- ९ -क्षिप्तम्^८...प्रदीप गौष्ठिकानाम् तस्या भूमेर्दक्षिण...
- १० ...दक्षिण राजकुलस्य दक्षिण पश्चिमेन...
- ११ पाञ्चलिकानाम् पश्चिमेन पूर्वत...
- १२ ...पश्चिमोत्तरेण पर्वत दक्षिणम्^९
- १३ ...परिक्षिप्तेयम्भूमि रित्यवगम्य न कैश्चिदस्म
- १४ त्पादोपजीविभि रयम्प्रसादन्यथा करणीयो य [स्त्वेता]^{११}
- १५ माजा मनादृत्या न्यथा कुर्यात्कारयेद्वा तमह मुत्पथ [गा]
- १६ मितं नियतमनुशासितास्मि भविष्यद्विरपिभूष तिभि [र्गु]
- १७ रुकृतप्रसादानुवर्तिभिरेव भवितव्यमिति दूतकाश्चा^{१२}
- १८ च राजपुत्र विक्रमसेनः सम्बत् ५०० ३० ५ आ [व]^{१३}
- १९ ण शुक्ल दिवा सप्तम्याम्

1. BLI omits ण । 2. BLI राया । 3. BL omits नु । 4. BLI omits मङ्ग । 5. Gn, BLI भरताश्रा । 6. BLI reads तुला ।

7. BLI नारायण; DV omits स्वामी । 8. DV reads -स्तेग्वल ।
 9. BLI भूमे दक्षिण....; DV omits दक्षिणम् । 10. BLI स्मत्पादो, स्म
 should have been placed in the upper line but he reads at
 the end of that line the letters दप्य । 11. BLI करणीयोय...
 12. BLI omits रू । 13. BLI दूतको ।

LXVII. Nabahil Stele

(DV 81; HJ 82; Ballinger 92 no text but just a photo) A slab of stone originally belonging to Nabahil, Patan is now deposited in the National Museum. Date symbols are missing except the symbol for 500. The inscribed part is 37 cm long and 30 cm wide.

- १ स्वस्ति [कैलाशकूट भवना] द्रवत्पशुपतिभट्टारकपादा
 २ नु^१ [ध्यातो] वप्प [पादानुगृहीत] श्री महासामान्तांशुवर्मा कु [श]
 ३ ली...ग्राम निवासोपगता न्कुटुम्ब
 ४ [नो यथा] कु[शलयाभाष्य] समा [ज्ञाप] यति [विदितम्भवतु]
 ५ भवताम्मिर्मे लीतिशङ्करनारायणस्य...
 ६ स सम्यक्प्रतिपालनात्पश्चिमा धि [करण]...
 ७ तक म्प्रतिमुच्य...मधिकरण...
 ८ श्यङ्कृत्वा प्रति संस्कृत्य मया वः स...
 ९ प्रसादः कृतस्तदेव मधिगतार्थे न [कैश्चिद्]
 १० पीडा विधेया यस्त्वेत्तामाज्ञा [मुम्मुल्लध्य]...[ता]
 ११ न्न मर्षयिष्यामि भविष्यद्भिरपि [भूपतिभिर्पूर्वराज]
 १२ कृत धर्माधिकार पालनावृते [दूतकोत्र]
 १३ महासामन्त भोगवर्मा ॥ संवत्^३ ५००.....

1. After पादानु DV adds ध्यात and वप्पपादानुध्यात a conjectural reading. 2. Hereafter follows the name of the king followed by कुणली । The record undoubtedly belongs to the reign of Amśuvarma. 3. The symbol 500 is distinct. At the initial stage of his independent career Amśuvarma used the old era.

The inscription bears a date of the old era but the charter is issued by Amśuvarmā. Śivadeva's name disappears. The inscription should be placed before the Bungmati charter in chronological order.

The witness is Mahāsāmanta Bhogavarmā. One Bhogavarmā Gomi figures as witness in the two Bhadgaon charters of Śivadeva. Could they be identified as one person? Perhaps Bhogavarmā Gomi was a follower of Amśuvarmā and was promoted to the rank of Mahāsāmanta at the date of the Nabahil inscription.

LXVIII. Bungmati Inscription of Amśuvarmā

(BLI 6; Gn XXXIX; DV 71; HJ 74) A slab of stone buried in the ground in the neighbourhood of the village of Bungmati, 6 miles to the south of Kathmandu in the district of Patan. The stone is now lost. According to BLI 'The stone is taken out every 12th year on the occasion of the 12 yearly festival of Machhendranath when his car is drawn from Bungmati to Patan and back.' The stone at the top has Buddhist symbols, viz. the wheel of the law flanked by two deer. Date: Samvat 29 Jyestha śukla 10 as rightly read by DV. Gnoli and many others wrongly read it as 34. As Gnoli says 'The rubbing published by BLI is the only rubbing for the decipherment of this inscription.' The inscribed part of the stone is 36 cm wide and 48 cm long.

- १ स्वस्वि कैलाशकूटभवना^१द्भगवत्पशुपतिभट्टारकपादा
- २ नुगृहीतो वप्पपादानुध्यातः श्रीमहा सामन्तांशुवर्मा कुशली
- ३ बूगायूमी ग्राम निवासोपगता^२ कटुम्बिनो यथाप्रधानङ्कुश
- ४ लमाभाष्य समाज्ञापयति विदितम्भवतु भवताङ्कुक्कुटसू
- ५ करार्णा^३ मल्लपोता नां मत्स्यानाञ्चावाधनेनपरितुष्टैरस्माभि
- ६ भट्टा धिकरणा प्रवेशेन वः प्रसादः कृतो युष्माभिरप्ये
- ७ त^५य...नीयंयदा च पुनर्भर्मसङ्कराणि

- ८ [कार्याणि] समुत्पन्ने⁶ तदा राजकुलं स्वयम्प्रविचार⁷
 ९ [णीयम्] तदेवमधिगतार्थं न कैश्चिदयं प्रसादोऽस्मत्प्र⁸
 १० [सादोप जीविमि] भिरन्यैर्वान्यथा कार्यो यस्त्वेता माज्ञां विलङ्घ्यान्यथा⁹
 ११ [कुर्चात्कारयेद्वा] वर्त्तिनो नियतम्पुष्कला मर्यादाव
 १२ भूपतिभिः पूर्वराजकृतप्रसादा
 १३ नुवर्त्ति [भिरेवभाव्य मिति] स्वयमाज्ञा दूतकश्चात्त्र महासर्व¹⁰
 १४ [दण्ड] नायक विक्र [मसेन] संवत् २० ९ ज्येष्ठशुक्ल दशम्याम्

1. DV fills the gap. 2. DV [न्] । 3. Gn कराणा.....नां । 4. Gn वधानेन । 5. Gnoli...यदा etc. 6. त्प is there but च is wrong as made out by DV. There is no place for 3 letters. 7. DV puts...after विचार but there is no letter after र । 8. Upto this Gnoli's line is blank. 9. Upto this Gnoli's line is blank. 10. Gnoli and others read 34. I also followed the usual reading. But DV is correct to read 29. The symbols for 20 and 9 are clear.

LXIX. Harigaon Inscription of Amśuvarma

(L 13; Gn XXXV; DV 72; HJ 75) A slab of stone standing near the platform of Dathutol in Harigaon, a suburb of Kathmandu, to the north east. The top of the stone has in a relief a water vessel with a śankha on the right and a chakra on the left. Date: Samvat 30 Jyeshtha śukla śaṣṭyām. The inscribed part is 36 cm wide and 62 cm long.

- १ स्वस्ति कैलासकूट भवनात्परहितनिरत प्रवृत्तितया कृतयुग
 २ ...कारानुकारी भगवत्पशुपति भट्टारक पादानुध्यातो¹
 ३ वप्पपादपरिगृहीतः श्रीमहासामन्तांशुवर्मा कुशली करिष्यमा
 ४ ण प्रसादां स्तन्मर्यादापण ग्रहणाधिकृतांश्च वर्तमानान्भवि
 ५ प्यतश्च समाज्ञापयति विदितम्भवतु भवतां सर्वत्र राज प्रासा²
 ६ देषु कृतप्रसादै मर्यादा निमित्तं यावन्तः पणा देयाभूत्तेषां³

- ७ यथोचित दानेन माभूदुभयेषाम् [पी]डेति⁴ मया पूर्वराजानुवृ
 ८ त्या यथोचितप्रदानाय शासनोपनिबन्ध...लिखितो⁵ यत्र⁶
 ९ श्रीदेव्या पु ३ प १ अग्नेः पु ३ प १ श्रीकुलदेवस्य...[पु] ३ प १ षष्ठीदे⁷
 १० वकुलस्य पु ३ प १ श्रीभट्टारकपादानाम् प्रत्येकम् पु २०⁸ महावलाद्ध्यक्ष⁹
 ११ स्य पु २० प्रसादाधिकृतस्य पु २० अभिषेक हस्ति [नः] पु ३ प
 १ अभिषे
 १२ काश्वस्य पु ३ प १ धावके गेच्छिजाकस्य¹⁰ पु ३ प १ भाण्ड ना
 [यक]¹¹ स्य पु २ प १
 १३ चामरधारस्य पु २ प २ ध्वजमनुष्यस्य पु २ प २ देवकुलानाम् पु २¹²
 १४ प २ पानीयकर्मान्तिकस्य पु २ प २ पीठाध्यक्षस्य पु २... पणां पु २¹³
 १५ प २ पुष्पभुवाक वाहस्य पु २ प २ नन्दीशङ्खवादयोः पु २५¹⁴ भट¹⁵
 १६ नायकस्य पु ६ प २ अश्वस्यार्धे पु ६ प २ दक्षिणद्वारस्य पु ३ प...
 १७ भट स्य पु १ प ४ प्रतोल्याः पु १ प ४ पश्चिमद्वारस्य पु १ प ४
 आ. स्य. पु.
 १८ प ४ मानगृहद्वारस्य पु १ प ४ मध्यमद्वारस्य पु १ प ४ उत्तर द्वारस्य
 पु १ प १
 १९ सम्मार्जयिन्याः पु १ प ४ यदि यात्रायाम् विश्वसिकनायकयोः पु २०
 २० प ५ तदेवं वेदिभिरस्मत्पादप्रसाद प्रतिवद्धा जीवनैरन्येर्वा न कैश्चि
 २१ दयम्प्रसादो न्यथा करणीयः भविव्यङ्गिरपि गुरुकृत
 २२ प्रसादानुवर्त्तिभिरेव भाव्यमिति स्वयमाज्ञा सम्बत् ३० ज्येष्ठशुक्ल
 षष्ठयाम्

1. L परिकारानु etc. 2. Gn प्रसा; L राजाप्रसा । 3. L येनस्त for यावना etc. 4. DV पी[डे]ति; Gn सा...ई; L दुन्कुयसा for दुभयेषाम् as above. 5. Gn omits this word. 6. L योत्र । 7. Gn अरोः; DV अग्नेः । 8. L omits these words. 9. L पु-प । 10. Gn ढा for जा and both missing in L. 11. L omits this word but Gn reads भारकस्य । 12. Gn देत्ता । 13. L रण-आं for पणां । 14. भट । 15. L प्र-टाना । 16. L omits.

LXX. Inscription of Bhatuwal

(DV 73; HS in AS, p. 13; HJ 77) Not far from the village of Tistung lies the village of Bhatuwal in the north east. The stone is standing in an open cultivated field. The inscribed part is 42 cm long and 34 cm wide. The top is decorated with a chakra flanked by śankhas amidst floral designs. The date is *Samvat* 31 *prathama* (month missing) *pañchamyām*. The stone is not well preserved, and many letters here and there are damaged.

- १ स्वस्ति नैपालेभ्यः सकल जगद्विसारिकीर्त्ति^१ रनतिवृत्तार्यमय्यां
- २ दा सेतुभगत्पशुपति भट्टारक पादानुगृहीतो वप्पपादानु
- ३ [ध्यातः] श्रीमहासामन्तांशुवर्म्मा कुशली कुण्डशुल्क^२ तापनाधिकृता
- ४ न्पुरतः कृत्वा पश्चिमद्वार प्रतिवद्धं विषयपतितदायुक्तक शौलिकक
- ५ गौलिमकादीङ्क शल माभाष्य समाज्ञापयति विदितम्भवतु भव
- ६ तां यथास्माभिरेषां...नग्रामीणानां लोहचामर मृगरो
- ७ मकस्तुरिकाकृत ताम्रभाण्डान्यनिर्हार्यणिष्य वास्य तदन्यद्रव्य ण्या
- ८ दायोपक्रयार्थमितोनिर्गच्छताम्प्रसाद्योपक्रयञ्चान्तः [प्रविश
- ९ तां शुल्कतापनादि] यथादेयम्प्रतिमुक्तमेवं वेदिभिरस्मत्प्र
- १० तिवद्ध जीवनैरन्यैर्वा न कैश्चिदप्ययम्प्रसादन्यथा कार्यो
- ११ यस्त्वेतामाज्ञामतिवत्त्यन्यथा प्रवर्तिष्यते तमहन्नरपतिकृत
- १२ मर्चादाभेदिनन्न मर्षयिष्यामि भविष्यद्विरपि भूपतिभिः
- १३ सुकृत विपाकोपनत...मिच्छद्विगुरुकृतप्रसादा
- १४ नुयायिभिरेव भवितव्यमिति [समाज्ञापना] दूतकोत्र महाराज
- १५ विप्रवर्म्मा संवत् ३१ प्रथम [पौष]^४ पञ्चम्याम्

1. Hereafter letters are totally damaged but DV reads रनतिवृत्तार्यमय्यां and obviously h₂ follows the line 1 of the following inscription.
2. DV adds तापनाधिकृता and in the 4th line न्पुरतः कृत्वापश्चिम द्वारप्रतिवद्ध but the passage cannot easily be read. However, this occurs in the next inscription. So this must be correct.

3. DV लोह चामर मृगरोम । I am, however, unable to read the letters but the guess-work can be correct in view of another inscription.
4. But it must be a month of Pauṣa as the Inayatol (Bhadgaon) inscription shows.

LXXI. Another Stele of Tistung

(DV 74; HJ 76) One of the two stones lying in the lawn of the primary school, east of the row of the bazar houses, in the village of Tistung. Together with that of Bhatuwal the two stones of Tistung form a class by themselves of which the contents are more or less similar. As the last line is completely damaged, the date symbols are missing. The same chakra flanked by śankhas adorns the top. The inscribed part is 54 cm long and 35 cm wide.

- १ स्वस्ति नैपालेभ्यः सकलजगद्विसारिकीर्त्तिरन
- २ निवृत्तार्चमर्चादा सेतु भगवत्पशुपति भट्टा
- ३ रक पादानुगृहीतो वप्पपादानुध्यातः श्रीमहासा
- ४ मन्तांशुवर्मा कुशली कुण्डशुल्कतापनाधिकृता
- ५ न्पुरतः कृत्वा पश्चिमद्वारप्रतिवद्धविषय प
- ६ तितदायुक्तकशौलिकक गौलिमकादिङ्कुशलमाभाष्य
- ७ समाज्ञापयति विदितम्भवतु भवतां यथास्मा
- ८ भिरेषां तेस्तुङ्ग ग्रामीणानाम् लोहचामरमृग
- ९ रोमकस्तूरिका कृत ताम्रभाण्डान्य निर्हार्याण्यवास्थ
- १० तदन्य द्रव्याण्यादायोपक्रयार्थमि^१तो निर्गच्छता
- ११ म्प्रसाध्दोपक्र^२ञ्चान्तः प्रविशतां शुल्कतापनादि यथा
- १२ देयम्प्रतिमुक्त मेवं वेदिभिरस्मत्पतिवद्धजीवन
- १३ रन्यैर्व्वा न कैश्चिदप्ययम्प्रसादन्यथा कार्योयस्त्वे
- १४ तिमाज्ञा मतिवर्त्त्यन्यथा प्रवर्त्तिष्यते तमहन्तरप
- १५ [ति] कृत मय्यादाभेदिनं न मर्षयिव्यस्यामि भविष्यद्भि
- १६ [रपि भू] पतिभिः सुकृत विपाकोपनत...
- १७

1. There should be no doubt about या which is superfluous.
2. DV adds (य) but there is no such letter. However it means क्रय । The omission was the error of the engraver.

LXXII. Inscription of Inayatol, Bhadgaon

(DV 75) A slab of stone placed near the temple of Māheśvarī at Inayatol in Bhadgaon. The upper portion of the stone is completely damaged. The inscribed part is 32 cm wide and 16 cm long. Date: *Samvat 31 dvitīyā pauṣa śukla aṣṭamyaṁ*.

- १ ...यस्त्वेतामाज्ञां विलङ्घ्यान्यथा प्रवर्तिष्यते...
 - २ मर्यादाज्ञाव्यतिक्रमकारिणो व्यधिति भाविभि¹
 - ३ रपि भूपतिभि र्धर्मगुरुतया गुरुकृतप्रसादानु [व]
 - ४ [त्ति] भिरेव भवितव्यमिति स्वयमाज्ञा दूतकोत्र राजपु
 - ५ त्र स्थितिवर्मा संवत् ३१ द्वितीय पौष शुक्लाष्टम्याम्
1. DV omits this word.

LXXIII. Chāṇḍgunārāyaṇa Image Inscription of Amśuvarma

(DV 76; HJ 78; DR in Ancient Nepal, p. 166 docc) Inscribed on a gold leaf attached to the golden coat of arms of the image of Narayana at Changu. The date is Ekatrimsāt Māgha śukla 13 in words and not in symbols. The inscribed part is 15 cm wide and 25 cm long. This is the only occasion when no symbols are used for the year in date particulars. For the first time we get a weekday and nakṣatra together here.

- १ ॐ एकत्रिंशत्तमे वर्षे वर्त्तमाने स्वसंस्थया माघशुक्ल त्रयोदश्या म्पुष्येण सवितुर्दिने
- २ कालेन शीर्णमवलोक्य समस्तमाद्यं हैमं हरेर्भगवतः कवचं सताक्ष्यम्
- ३ तस्मान्निर्दशनमवाप्य जगद्धितार्थं सञ्चस्कृतवान्तरपतिः पुनरंशुवर्मा

LXXIV. Another Inscription of Amśuvarmā at Harigaon

(L 14; Gn XXXV; DV 77; HJ 79) A slab of stone standing attached to a platform in the village of Harigaon. The inscribed part is 38 cm wide and 70 cm long. The top presents a chakra flanked by śankhas in relief. Date: *Samvat* 32 *Āṣāḍha śukla*.

- १ स्वस्ति कैलासकूट भवनाद.....
- २ नो भगवत्पशुपति भट्टारक पादानु [गृहीतोवप्पपादानुध्या]
- ३ तः श्रीमहासामन्तांशुवर्मा कु [शली].....
- ४ गृहिक्षेत्रिकादि कुटुम्बिनोय [थाहंम्प्रतिमान्यानु दर्शयति वि]¹
- ५ दितम्भवतु भवताङ्गृह क्षेत्रादि श्रावणिकादान.....²
- ६ भिरयम्मर्यादावन्धः कृतएत्तेन भवद्भिर्व्यवहर्तव्यं यत्र.....
- ७ तः पशुपतेः पु ६ प २ दोला शिखरस्वामिनः पु ६ प २.....³
- ८ गुंविहारस्य पु ६ प २ श्रीमानविहारस्य पु ६ प २ श्री [रा] ज⁴
- ९ ज विहारस्य पु ६ प २ खर्जूरिका विहारस्य पु ६ प २ म [ध्य]⁵
- १० म विहारस्य पु ६ प २ सामान्य विहाराणां पु ३ प १ रामेश्व
- ११ रस्य पु ३ प १ हंस गृहदेवस्य पु ३ प १ मानेश्वरस्य पु ३
- १२ प १ साम्वपुरस्य पु ३ प १ वाग्वतीपारदेवस्य पु ३ प १ धारा
- १३ मानेश्वरस्य पु ३ प १ पर्वतेश्वरदेवस्य पु ३ प १ नरसिंह
- १४ देवस्य पु ३ प १ कैलासेश्वरस्य पु ३ प १ भुम्भुविककाजलश
- १५ यनस्य पु ३ प १ तदन्यदेवकुलानाम् पु २ प २ श्रीभट्टारक
- १६ पादानां पु ६ प २ सपेलापाञ्चाल्याः पु ६ प २ सामान्य
- १७ पाञ्चाल्याः पु ३ प १ राजकुलवस्तुना नियुक्त मनुष्यस्य
- १८ पु २ प २ गौणिकाणां पु २ प २ कृतप्रसादस्य पु १ ब्राह्मणा [नाम्]
- १९ पु १ सामान्य मनुष्याणाम् पु ४.....रयं व्यवहार....
- २० न चायम्मर्यादावन्धः कैश्चिद [प्यन्य] थार क [रणी] यो यतः
- २१ प्रजाहितार्थोद्यत शुद्धचेतसां [शुवर्मणा श्री] कलहाभिमानिना
- २२ कथम्प्रजा मे सुखिता भवेदिति [प्रि] य व्यवस्थेय कारि धीमता
- २३ संवत् ३० २ आपाढ शुक्ल त्रयोदश्याम्

1. L in a note य (था प्रधानाना) भाष्या (नुदिचति) विदितं ।

2. L दानानि.....
3. Levi and Gnoli read 7, DV reads 6. The latter is correct.
4. L श्रीर ।
5. L खर्जुरिक ।
6. L भूम् ।

LXXV. Sanga Inscription of Amśuvārmā

(L 15; Gn XXXVII; DV 78; HJ 80) A slab of stone about 38 cm wide and 68 cm long in a locality on a hill called Sanga near the village of the same name due east of Bhadgaon forming the outskirt of the valley. The stone lies standing a little east of the village in a field. The top stone has two chakras in relief. The date Samvat 32 *Bhādrapada śukla divā*. The inscribed part is about 38 cm wide and 68 cm long.

- १ कर्णालङ्कार रौद्र श्वसदहि पवन व्यस्त पर्यस्त (के) शं^१
- २ प्रत्यग्रच्छेच तापा [न्वि] तरुधिर शिरोमालभारी....
- ३ उच्चैर्मुक्ता^३ दृहासम्परिविगल दसृङ् नाग चर्मोत्तरी यं^५
- ४ पायात्तद्रूपमैशं हिमगिरि तनया भीत भीतेक्षितं वः^६
- ५ स्वस्ति क्षितितल तिलक भूतात्कुतूहल जनता निमेष
- ६ नयनावलोक्य माना त्कैलास कूट भवना त्प्रजाहित
- ७ समाधान तत्परो भगवत्पशुपति भट्टारक पादा
- ८ नुगृहीतो वप्पपादानुध्यातः श्रीमहासामन्तांशुवर्मा
- ९ कुशली शङ्काग्राम निवासिनः कुटुम्बिनः प्रधान पु
- १० रस्सरा न्कुशल माभाष्य समाज्ञापयति विदितम्भव
- ११ तु भवता मस्माभिः^८ हाम्हुं वस्तु द्वादश तैलघटाः कूम्हुं^९
- १२ वस्तु च पञ्च भवताम्पीडाकर मित्यवगम्य युस्मत्पी^{१०}
- १३ डापनोदार्थं मद्याग्रेण प्रतिमुक्तास्तदेव मवसाय
- १४ नातः परेणैतद्वस्तु तैलङ्कस्यचिद्देयं भविष्यद्विरपि
- १५ भूपतिभि पूर्वराजकृतप्रसादानुवर्त्तिभिरेव भवि

- १६ तव्यमिति स्वयमाज्ञा दूतकश्चात्त्र सर्वदण्ड नायको
 १७ राजपुत्र विक्रमसेनः सम्बत् ३० २ भाद्रपद शुक्ल दिवा ६
 १८ तैल्यशालासु करणीयं इदस्तमधिकरण विवर्जि¹¹
 १९ तानि ॥¹²¹³¹⁴

1. Gn रोद्रेस्वर.....; L क-लंकार । 2. Gn पवनव्य.....; L.... 3. DV दतापा; Gn reads प्रत्याश्रम for प्रत्यग्र... रुचिर etc but after भा which L reads as परिविगल... प्रत्यय..... 4. L मुक्ताङ्कहा..... 5. Gn omits. 6. Gn reads onwards.....तिते; L reads.....तिता । 8. Gn ढह्मुं[वस्तु] । 9. L कुहम् । 10. L चे । 11. Gn omits. 12. DV omitted इदस्तम । 13. Gn विभाजितानि; L reads (18 line) तस्यगण्डश्च करणीयमिह चङ्गाधिकरणविगिरावतानि । 14. स्रग्धरा metre.

LXXVI. The Sundhara (literally a gold water conduit) Inscription of Amśuvarma

(BJN 2, Appendix 1, pp. 74-76; Gn XXXVIII; DV 79; HJ 81) A slab of stone in a place called Sundhara, Patan (now in the National Museum). The top of stone is decorated with a chakra flanked by two śankhas in relief. Date: *Samvat 34 prathama pauṣa śukla*. The inscribed part is 37 cm wide and 60 cm long.

- १ स्वस्ति कैलासकूट भवनाद्भगवत्पशुपति [भट्टारकपादा]
 २ नृगु [हीतो] वप्पपादानुध्यातः श्री [महासामन्तांशुवर्मा]
 ३ कुशली¹ वर्तमान भविष्यतो मां टिङ्ग्रामस्य.....कुटुम्बिनो [कु]
 ४ शलमाभाष्य³ समाज्ञापयति विदितम्भवतु भवतां [यथास्माभि]⁴
 ५ मांतिन्देवकुलमध्विनिपतितेष्टका पङ्क्ति विवर प्रविष्ट⁵
 ६ नकुलकुलाकुलितमूपिका सार्थदूर विघटित निरव⁶
 ७ शेषद्वारकपाट⁷ वातायनादि जीर्णदारुसंघातं यत्नतः
 ८ प्रतिसंस्कार्यं तस्य दी [र्घं] तर पश्चात्काल सौस्थित्य निर्मितं

- ६ तदक्षयनीविप्रतिवद्ध मेवं माटिङ्ग्रामस्य दक्षिणतो राज
१० भोग्यता मापन्नं विंशतिकया चतुः^८ पष्टिमानिका पिण्डकं^९ क्षेत्र
११ न्दक्षिण पश्चिमतश्च षण्मानिका पिण्डकम्माटिङ्ग्राम पा
१२ ञ्चालिकेभ्यः प्रतिपादित मेवं वेदिमिर्न कश्चिदस्मत्पाद
१३ प्रतिवद्ध जीवनैरन्यैर्वयिन्धर्माधिकारो न्यथा करणीयो^{१०}
१४ यस्त्वेता माज्ञामुलङ्घ्यान्यथा कुर्यात्कारयेद्वा तं वयन्न म
१५ पंयिष्यामो भविष्यद्भिरपि भूपतिभि धर्मगुरुभि धर्माधि
१६ कार प्रतिपालनादृतै र्भवितव्यम् सम्बत् ३० ४ प्रथमपौष
१७ शुक्ल द्वितीयायाम् दूतकोत्र महाबला द्यक्ष विन्दुस्वामी

1. Ben omits कुशली । 2. Ben omits मा but as Gnoli says, this can be restored as माटिङ्ग्रामकुटुम्बिनो यथार्थम् । 3. Ben omits शलमाभाष्य । 4. Ben omits the conjectural reading. 5. Ben मा.....नृपकुलमथ and the other portion of the line as above. 6. Ben पुर । 7. Gn & Ben कवाट । 8. Ben omits चतुः । 9. Ben text पिण्डकां but in the footnote पिण्डकम् । 10. Ben यः । Generally Ben makes many mistakes while Gn is correct.

LXXVII. Inscription of Taukhel (near Tistung)

(DV 82; HJ 84) A slab of stone lying in the village of Tistung about 3 miles south east of Tistung. The stone at the top bears in relief a chakra flanked by śankhas. The inscribed part is 36 cm wide and 48 cm long. The date is 37 *Phalguṇa śukla* 5. The stone is well preserved.

- १ ॐ स्वस्ति कैलासकूट भवनाद निशम शेष सत्वसुखस
२ मुदयोपपादनोदितचित्तसन्तति भृगवत्पशुपति भट्टा
३ रक पादानुगृहीतो वप्पपादानुध्यातः श्रीमहासामन्ताशुवर्मा
४ कुशली चुस्तु इग्राम कुटुम्बिनः प्रधानपुरस्सरान्कुशलमाभा
५ ष्य समाज्ञापयति विदितम्भवतु भवतां युष्मदीय ग्राम भू
६ सो महती महिषीपीडेत्यतस्तत्पीडा परिजिहीर्षया परिव
७ तंनिमित्तमस्माभि रियम्भूमिः पूर्वैण चुस्तुन्नदी दक्षिणेन

- ८ खातकः पश्चिमेन पर्वतचूडामुत्तरेण चुप्रिङ्गदीन्येतत्सीम
 ९ मध्योप निपातिनी भवताङ्ग्राम सन्निवेशार्थम्प्रसादीकृता भ
 १० वद्भिरपि तेस्तुशु ल्महंङ्ग्रह्मङ्ग्रणीयञ्जङ्गशतत्रयन्देय
 ११ न्तदेवं विदितार्थैरस्मत्पादप्रसादोपजीविभिरन्यैर्वा न कैश्चि
 १२ दयम्प्रसादन्यथा करणीयो यस्त्वेतामज्ञां विलङ्घ्यान्यथा
 १३ कुर्यात्कारयेद्वा तं वयन्न मर्षयिष्यामो भविष्यद्भिरपि भूप
 १४ तिभिर्धर्मगुरुतयापूर्वराजकृतप्रसादानुपालनावहितमा
 १५ नसैर्भवितव्यमिति स्वयमाज्ञापना दूतकश्चात्र युवरा
 १६ जोदयदेवः संवत् ३७ फाल्गुनशुक्ल दिवा पञ्चम्याम् ॥

LXXVIII. Otutol Inscription of Kathmandu

(Gn XLIII; DV 83; Sans. Sandesh 1.8; HJ 87) A slab of stone standing in the open ground before an image of Mṛtyunjaya in a locality known as Guchchatol, Otu, Kathmandu. The stone is not well preserved. The top is damaged, and the symbols are missing. The inscribed part is 42 cm wide and 60 cm long. The record belongs to the reign of Amśuvarma. The date can be read with difficulty as 38.

- १ ॐ स्वस्ति कैलाशकूट भवनात्.....
 २ दिङ्मण्डले भगवत्पशुपति भट्टारकपादा नु [ध्यातो]
 ३ [वप्प] पादपरिगृहीतः श्रीमहासामन्तांशुवर्मा कु [शली]
 ४ [पा]ञ्चालिकान्यथा प्रधानाङ्कशलमाभाष्य समाज्ञापयति....
 ५ ...शालाप्रणाली कर्मपरितोषिते रस्माभि.....
 ६ वासिनः^१...ब्रम्शाललपोतसूकर कराणां....
 ७ चाक....डम्मुक्त्वापञ्चापराधेनास्य
 ८ पण्यानि मृद्भाण्डानि^२ तथैव कर्तुं....
 ९ क...म्बहिरनति बाह्यवि....
 १० [व]: कृ [तस्तदे] वम्बेदिभि [रस्म] त्पादप्रतिबद्ध जीवनेर
 [न्यैर्वानि]
 ११ [कैश्चिदयम्प्र] सादन्यथा कर [णीयो] यस्वेतामाज्ञा मुल्लङ्घ्या
 [न्यथा]

- १२ कुर्यात्कारये [द्वा]^३.....नियतं पुक्कला म^४....
 १३ भविष्य^५ [द्वि रपि भूप] तिमिर्गुरुकृत प्रसादा [नुव]
 १४ [तिभिरे] व [भ] वितव्यमिति स्वयमाज्ञा दूतकश्चात्त्र युवरा [ज]
 १५ [उदयदेव सं] वत्^६ ३३० ६ आषाढ शुक्ल दिवा पञ्चम्याम्

1. Gn....ला....म् । 2. Gn omits मृद्भाण्डा तथैव कर्तुं....but DV is correct. 3. Earlier in S.S.I. 8.42 ff. DV tried to fill up the gap and this was followed by a conjectural parallel [तम्वयमनमर्षयिष्यामि]. 4. Here DV read म only but [यदादेयम्....] in S.S.I. 8.42 ff. 5. DV read in S.S. भाविभिर पि etc. but as he kept the place vacant against his reading in S.S. in the f.n. signs 3 and 4, he substituted भविष्यदि for भाविमि । 6. Also see DV. The year of the date was not read so far.

LXXIX. Gairidhārā Inscription of Kathmandu

(Gn XLII; DV 84; HJ 88) A slab of stone on the road just above the courtyard of a water conduit known as Bhansa hiti or Gairidhara in Kathmandu in its north eastern suburb. It has also the image of reclining bull on the top. The date is missing as the particular portion is in damaged condition. The inscribed space is 40 cm wide and 52 cm long.

- १ ॐ स्वस्ति कैलासकूट भवना दनन्य नरपति सुकरानति प^१
 २ र पुण्याधिकार स्थिति निबन्धनोन्नीयमान मनस्समाधानो [भ]
 ३ गवत्पशुपति भट्टारक पादानुगृहीतो बप्पपादानुध्यातः
 ४ श्री महासामन्तांशु वर्मा कुशली जोञ्जोन्दिङ्ग्राम निवासिनः प्रधा
 ५ न पुरस्सरा न्कुटुम्बिनः कुशलमाभाष्य समाज्ञापयति विदि
 ६ तम्भवतु भवतान्नीलीशाला प्रणाली कर्म परितोषितै रस्माभिः
 ७ लिङ्गवल् पण्डाशिवक वाहिकागन्त्रीवलीवर्दानाम प्रवेशेन वः प्रसा
 ८ दः कृतस्तदेव मधिगतार्थं न कैश्चिदेव प्रसादन्यथा कर

- ६ णीयो यस्त्वेनामाज्ञां विलङ्घ्यान्यथा कुर्यात्कारयेद्वा तं वयन्न
 १० मर्षयिष्यामो भविष्यद्भिः [रपि भूपतिभिः पूर्वरा] ज कृत प्रसा
 ११ दा नुवर्तिभि [रेव भवितव्यम् चिरस्थितये चास्य प्र] सादस्य
 १२ शिलापट्टक शासने [न प्रसादः कृत इति स्वयमाज्ञा दू] तकश्चात्र
 १३ शुवराजोदयदेवः [सम्बत्].....अष्टस्याम्

1. DV reads स; Gn [स] ।

LXXX. Inscription on the cross road near the western gate of Paśupati

(BLI 7; Gn XLI; DV 85; HJ 89) A slab of stone by the side of the open temple of Ganeśa on the cross road not far away from the western gate of the temple of Paśupati. The inscribed part is 34 cm wide and 68 cm long. On the top of the stone is a reclining bull supposed to be the carrier of Śiva. Gnoli says: 'I was unable to take a rubbing of the last part of this inscription (lines 19-22), which is deeply buried in the ground.' The rubbing published by BLI confirms his reading. But in 1953 when I took the rubbing and up till now (1977) it is exposed to its full length. The inscription is well preserved. The date is *Samvat 39 Vaiśākha śukla 10*.

- १ ॐ स्वस्ति कैलासकूट भवनाद निशि निशि चानेकशा
 २ स्त्रार्थ विमर्शा वसादिता सद्दर्शनतया धर्माधिका
 ३ रस्थितिकारण मेवोत्सव मनतिशयम्मामन्यमा
 ४ नो भगवत्पशुपति भट्टारक पादानुगृहीतो बप्प
 ५ पादानुध्यातः श्र्यंशु वर्मा कुणली पश्चिमाधिक
 ६ रणवृत्तिभुजो वर्त्तमाना न्भविष्यतश्च यथार्ह
 ७ इकुशलमाभाष्य समाज्ञापयति विदितम्भव
 ८ तु भवताम्पशुपतौ भगवाञ्छ्वर भोगेश्वरोस्मद्भू
 ९ गिन्या श्रीभोगवर्म जनन्या भोगदेव्या स्वभर्तुराज
 १० पुत्र शूरसेनस्य पुण्योपचयाय प्रतिष्ठापितो
 ११ यश्च तद्दुहित्वास्मद्भागिनेय्या भाग्यदेव्या प्रतिष्ठा
 १२ पितो लङ्घितमहेश्वरो यश्चैतत्पूर्वजैः प्रतिष्ठापि

- १३ तो दक्षिणेश्वर स्तेषामधः शाला पाञ्चालिकेभ्यः प्रतिपा
 १४ लनायातिसृष्टानामस्माभिः पश्चिमाधिकरणस्याप्र
 १५ वेशेन प्रसादः कृतो यदा च पाञ्चालिकानां यतिकञ्चन
 १६ कार्यं मेतद्गतं मुत्पत्स्यते यथाकालं च^१ नियमितं व
 १७ स्तु परिहापयिष्यन्ते तदा स्वयमेव राजभिरन्तरा
 १८ सनेन विचारः करणीयो यस्त्वेतामाजामतिक्रम्यान्वथा
 १९ प्रवर्त्तिष्यते तं वयन्न मर्षयिष्यामो भाविभिरपि भूप
 २० तिभिर्धर्मगुरुतया पूर्वराजकृत प्रसादानुवर्तिभि
 २१ रेवं भवितव्यमिति स्वयमाज्ञा दूतकाश्चान्न युवरा
 २२ जोदयदेवः सम्वत् ३० ६ वैशाखशुक्ल दिवा दशम्याम्

1. च is omitted by DV and Gnoli's plate omits the last 4 lines.

LXXXI. Inscription of Kisipidi

(Gn XLIV; DV 86; HJ 90) A slab of stone at Lachhitol, Kisipidi. The top of the stone has a reclining bull occupying the centre. The inscribed part is 43 cm wide and 58 cm long. The date portion is worn away.

- १ [स्व] स्ति.....
 २ यानुग्राह्या भिराधि [न] भगवत्प शुपति भट्टारक पादानु [गृही]
 ३ तो वप्प पादानुध्यातः [श्रयं] शुवर्मा कुशली भिगरि....प्रतिवद्ध....
 ४ निवासिनः कुटुम्बि [नो यथा] प्रधानङ्कुशलमाभाष्य समाज्ञापयति
 ५ विदि [तम्भवतुभ] वतां या....युष्मद्ग्राम सीमा.....द....
 ६ अस्माभिर्युष्मद्ग्रामेन प्र [साद] स....तदेवं वेदिभिर [स्म]
 ७ त्पादोपजीविभिरन्यैर्वा न कैश्चिदयम्प्रसादो [न्यथा] कर [णी] यो
 यस्त्वामा
 ८ ज्ञा मुल्लङ्घ्यान्यथा कुर्यात्कारयेद्वा मर्षयितव्यो भविष्यद्भि रपि भूप
 ९ तिभिः पूर्व [राजकृत प्रसादानुव] तिभिरेव भाव्यञ्चि [र] स्थि
 [तये] चास्य [प्र]
 १० सादस्य शि [लापट्टक शासन] मिदन्दत्तमि [ति स्व] यमा [ज्ञा दूतकश्चा
 ११ त्र युवरा] जश्री [उदयदेवः].....

LXXXII. Bankali Pedestal Inscription near Pasupatinatha

(Gn XLVI; DV 87; HJ 91) On the pedestal of the image of Goddess Ban Kali at Gausala (cowshed) near the temple of Pasupati. The inscribed part is about 58 cm wide and 6 cm long. The two lines are long from right to left. It is not wholly readable. The date is missing.*

- १ प्रासाद पिण्डं स्थलं सद्भित्यामृत वर्मणा... प.....शिलापट्टकम् ।
 २ [भर्तुः पुण्य] विवृद्धये भवगति व्लेश क्षयायात्मनः भार्य्या श्रीकल
 हाभिमानि नृपते लब्ध्वा प्रसादोदय [म्]

*Metre: Śārdūlavikriḍita.

LXXXIII. Fragmentary stone of Pharping

(DV 88; HJ 88) Lying in a field near the village of Pharping, situated 4-1/2 miles to the south west of Kathmandu on a ridge skirting the valley was an inscribed stone when I explored the region in 1952-53. Later it was traced in Guṅkhel by the side of the road near the Nakhu village. The stone wholly readable even though fragmentary is now in the Government Museum in Patan. There is no date because of damage. The inscribed part is 36-1/4 cm wide and 21 cm long.

- १ ॐ स्वतनु वसुशिरः करादिदानै रूपकृत मर्थिजनस्य येन सकल....
 २ सन्तप्तस्य कलीश्वरै रतिशठै नित्यङ्गुण द्वेषिभि लोकेस्यास्य सुखावहो
 म....
 ३ स श्रीमान्कलहाभिमानि नृपतिः सर्वज्ञता प्राप्तुयात् ॥ येनैकेन कला-
 वपिस्थिरधिया....
 ४ तेनेयं स्वयशोमरीचि विमल स्फीताम्भुवि स्यन्दिनीं राज्ञा श्री कलहा-
 भिमानि....
 ५ प्रविष्टा पातालम्पुनरपि परावृत्य तरसा द्रवीभूता कीर्तिः प्र चुरय
 ६ आर्यावासस्य भूषा प्रणिधि विरहिता नित्यमन्यार्थवृत्ति....
 ७ कुर्वाणे वोपमान इ क्षितितल शशिनस्तस्य राज्ञः कृपाया [ः]....
 ८ सकल जगदुदन्याशान्तये शीततोयामिहयति वरवासे पातयित्वा प्रणालीम्

LXXXIV. Another fragment of a stone in Pharping

(DV 90; HJ 93) We do not know whether these two fragments form one stone. This gives the date figure 43. The characters are not dissimilar and there is no doubt that both belong to Amśuvarma's regnal years. The inscribed part is 78 cm wide and 18 cm long.

- १
 २ (मा) त्वा जयवार्तिकया मान २ सुगृहीतनामा.....दायतनं शासितुश्च
 कुमारविजयिनः...लय.....
 ३ २० मानिका प्रयच्छे च्छत्राच्छादनपुष्पसिन्दूर दीपवादित्वाद्युपयोगाय
 द्वादश १२ मानिकाः यच्च दीप.....
 ४ यथा भिलिखितमासदिवसविपर्यये चासति.....प.....प्रत्यायेन कञ्चन
 करणीयं इति व्यजिज्ञपत् संवत् ४३ ज्येष्ठ कृष्ण.....

LXXXV. Degutale platform slab

(DV 91) A slab of stone forming a part of the platform in the temple of Degutale in the Hanumandhoka Palace complex.

- १ विविधशकुन्तप...ङ्कृतयुद्धरूह.....तक किरानवर्षधर...करः यः....
 २ चिरन्तनं लिच्छविराजकारितं [पुरा] तनैर्वृत्तिभट्टै^१रूपे[क्षितम]
 ३ रूहः
 ४ क्षेत्रम्भग्नक
 ५ पुनः पुनर्व्वसुः ॥
 1. DV वृत्तिभट्टै रूपेक्षित ।

LXXXVI. Inscription of Gokarna

(M. Khanal; DV 89; HJ 92) Gokarna known after the Sivalinga Gokarneśvara is a village about 3 miles to the north east of Kathmandu. The stone lies inside a small temple adjacent

to the Temple of Gokarṇeśvara, a little further northwest. The inscription is much damaged but letters here and there can be read. No dates are visible. But the characters belong to post-Amśuvarṃā period.

- १ यानु^१.....
 २ ज्रयानं
 ३ पादानुगृहीत
 ४ श्रयंशुवर्मा
 ५ नाङ्कुशल
 ६ तिबुद्धिभि
 ७ सम्पदा
 ८ भूचैत्यभट्टा
 ९ [र क].....गुज^२ दुग्रामा
 १० दिवम
 ११ भू.....ननं.....माद....
 १२ रपि प्रतिवर्ष.....
 १३ शुक्लपञ्चम्याम्प्रातरेव स्नातानु
 १४ गृहालङ्कार [भू तो]
 १५

1. DV misses यानु ।

2. DV misses गुजट्ट ।

LXXXVII. Inscription of Dumjā

(M. Khanal· DV 92; HJ 96) The stone lies by the side of the temple of Kumbheśvara near the confluence of the river Sunkosi, where it is joined by the stream Rosi in the village of Dumja. The inscription belongs to the regime of Amśuvarṃā but is considerably damaged. As I found totally damaged the stone in my exploration in 1953, I have relied on M. Khanal's reading.*

- १ कीर्त्तिमाला में दिगदिगन्तर.....

- २
 ३ श्रीकलहाभिमानी नृपती.....
 ४ क्षेत्रे पिण्डक मा ४०.....
 ५ श्वरस्य मा १०
 ६ [द्व]तकोत्र.....[स]वत.....

*Published by M. Khanal in his book 'Abhilekha Saṅkalan', pp. 1-3.

LXXXVIII. Ancient Water Tank Inscription of the year 45 'Amśuvarma'

(BLI 8; Gn XLVIII; DV 93; HJ 97) The stone water tank (*jaladroṇī*) of an ancient sprout, which lay on the road from Kathmandu to the British Residency near the Ranipokhari tank. Date: *Samvat 45 Jyēṣṭha śukla*. The inscription is now missing. The reading is based on the photograph published by Bhagwanlal Indraji.

- १ सम्वत् ४० ५ ज्येष्ठ शुक्ल.....
 २ श्रयंशु वर्ममा प्रसादेन पितुः पुण्य विवृद्धये
 ३ कारिता सत्प्रणालीयं वार्त्तेन विभुवर्मणा

LXXXIX. Harigaon Brick Inscription

On a rectangular brick found amidst the ruins of a dilapidated palace in the Harigaon quarter of Kathmandu in the north east near Dhumvārāhī where similar inscribed bricks were abundantly discovered.*

महासामन्तां शुवर्मणः

*Published by Thakurlal Manandhar, Journal of the Nepal Research Centre, Vol. I, p. 83 ff.

XC. Chapatol (Ilananhi) Inscription

(DV 95; HJ 34) The pedestal of an image of Buddha Sakyamuni flanked by two Bodhisattvas at Chapatol in the Ilananhi quarter of Patan. There is no date but the characters seem to belong to the period of Amśuvarma-Jisnugupta period. The inscribed part is 20 cm long and 80 cm wide.

१
 २

देय धम्मोयम्परमोपासिकायाः विशिष्ट धम्मपाल भोगिन्या मृगिन्याः
 यदत्र पुण्यं तद्भवतु समाता पितृ भर्तृ पूर्वज्जमानां सर्वसत्त्वानां

३ निश्शेष दुःख विनिवर्तये स्वात्मनश्चाग्र प्रवरतरामृतकाय प्रतिलाभाय
 भूयात् गन्धकुटी प्रतिसंस्करणाय तद्प्रयोजने च चातुर्विंश

४ महायान प्रतिपन्ताय्यं भिक्षुणी सङ्घपरिभोगायाक्षयणीवी प्रतिपादिता
 पनप्फुनाम पश्चिमप्रदे [शे]^२ भूमिशत १०० पिण्डमान्या पञ्चाश ५०

५ भूय ग्राम दक्षिण प्रदेशे भूमि षष्टि ६० पिण्डमान्या षट्त्रिंश ३६ गृह
^३
 प्रस्थषष्ठ शताय

1. DV व ।

2. There is no श । The engraver seems to have committed an error in omitting it. 3. DV शताय ।

XCI. Inscription on a Chaitya

(DV 98; HJ 86) On all four sides of the Chaitya in the courtyard of a Vahi in Tyagaltol, Eastern Patan. There are two lines on a slab placed one above the other where letters are engraved. The photograph will show the exact placing. The inscribed portion on each side is 15 cm in breadth and 7.5 cm in length.

North¹

१ ॐ अक्षोभ्यमक्षोभ्य शिताग्र मूर्ति न्त्थागतं स्तोम्यमितोभिरम्यम्

२ समन्तभद्रम्भुवि भद्रकारिण न्तथैव सन्निर्मलकीर्तिमालिनम्

West

- ३ यावत्.....म्भक्त्याद्य तन्नमत शाक्यमुनिम्मु...
४ मैत्र्याद्ध.....ङ्गुह्याधिपं विमलवज्रधरं सहाब्जम्

South

- ५ सद्धर्मरत्न कुसुमस्तवकाचिताङ्गम्बुद्धं समन्तकुसुमन्नमताब्जवत्याम्
६ मज्जुश्रियम्परमधर्मविदङ्कुमार नित्यञ्च सुस्थितमतिकरुणैकतानम्

East

- ७ महाप्रज्ञालोकक्षतभवमहामोहतिमिरं सुखावत्यां वन्दे सततममिता-
भञ्जिनरविम्
८ सलोकेशं लोकोद्भवभयहरम्पङ्कजधरम्महास्थामप्रा [प्त²] पास्ति-
ग्धमन [सम्]

1. In the plate the arrangement is a little disturbed. The eastern face has followed the southern, whereas it should have preceded.
2. Also see DV for conjectural reading which seems to be correct.

XCII. Bhimsena Temple Inscription of Patan

(Gn XLV; DV 99; HJ 94) A slab of stone was lying in the quadrangle in front of the temple of Bhimsena, Mangal Bazar, Patan until some years back but is now deposited in the National Museum. The inscribed part is about 30 cm wide and 48 cm long. The central part of the stone has Buddhist symbols with the Buddha sitting and two deer and there are also two kneeling men in devotion. The date is not available. Gnoli rightly says that 'The characters seem to me to belong to the time of Amśuvarma.' The stone is much damaged and many letters are mutilated.

- १ त्वोत्त्रसङ्घाय.....
२ अनादि निबन्धनम् संसारस्य.....
.....योः पूजार्थमाश्वयुजः कृष्ण.....
.....तपु.....रपदं य निमित्त.....

- ३^१डिविचमिहशे.....स्था.....^२
 ४ ज.....क्षेत्रवसा स्था.....

ना.....ति.....राजान.....
खितस्य
 ५ खितस्य.....
 ६
 ७ कूप.....त्वा खाद्यते
 मि.....
 ८^३श ज
 दशमानिका.....माद्यतो
 ९ त्र त तो मानेभ्या
हारस.....
 १० प्रदेशेक्षेत्र.....चतुर्विंशतिकया १०
खृड.प्रदेशे क्षेत्र.....
 ११ प्रदेशेक्षेत्र.....विशत्या दशमानि [का]

1. DV मित्र । 2. DV has no स्था । 3. DV omits माद्यतो ।

XCIII. Inscription of Bhwaginanitol in Patan

(DV 100; Gn XLVII; HJ 95) A damaged water tank of stone attached on a wall at Bhwaginanitol, Patan. The date is not available. Gnoli rightly says that the characters seem to belong to the time of Amśuvarma. The inscribed part is 30 cm wide and 8 cm long.

- १ कोत्र:.....^१पूर्व.....वा यथा
 २ मुङ्ग दिशां काम्बरमा.....न.....
 ३ एतां स्थिति यो विगणय्यभिना.....
 ४ स्फटिकमिव विलीनच.....
 ५^३हं.....

1. DV has not given this line. 2. DV एता । 3. Gn सङ्गिक ।

XCIV. Inscription of Thimi

(L 5; Gn XLIX; DV 101; HJ 98) There were two inscriptions on the southern outskirts of Thimi, a village situated between Kathmandu and Bhadgaon, about 4 miles from Kathmandu. Gnoli says that he was unable to find L 5 inscription but this was very much in evidence in 1952. The characters here as Gnoli says might belong to the time of Amśuvarma (cf., moreover, the expression svayamājñā, instead of the more ancient samājñāpanā). Gnoli says 'Levi assumes from the doubling of the consonants after the *repha*—which is however doubtful—that this inscription dates back to the time of Vasantadeva.' I agree with Gnoli that a reading of the rubbing taken by Levi confirms his transcription, excepting that of line 6. The inscription is missing at the moment. But my rubbing is similar to that of Levi.

.....

- १ यना.....
- २ मशेषनै.....
- ३ गुरो व्वसुदेवस्य.....
- ४ त्थे भूयादित्यस्मा [भि]:.....
- ५ णानुस्मरणमि.....
- ६ द्वि सर्वैरनुसमम ए^१.....
- ७ सतावदा कृष्टव्योयम्.....
- ८ वासौ न सम्पन्नातिक
- ९ तिक...धान्यमानि

Some lines here cannot be read and the right margin is effaced.

- १० द्विर पि...
- ११ स्वयमाज्ञा द्व [तकाश्वा] त्र देवप.....
1. L रङ्ग समसने ।

XCV. Naksāl Viṣṇu Pedestal

(DV 102; HJ 110) On the pedestal of the image of Viṣṇu over the ancient water conduit in Naksal but now deposited in

the National Museum. Out of the 4 lines only one line (the last) is preserved. The inscribed part is 55 cm wide and 10 cm long.

१

२

...सदृशमुच्छ्वास वातोद्भवात् मध्ये तोयनिधेः प्रचण्ड पवनेना प्रोद्धृत
चैलाग्रतो द...

XCVI. Chitlang Stone¹

(DV 104; HJ 101) On a slab of stone lying inside a small temple of Ganeśa not far from Chitlang, a village at the foot of the Chandragiri hill (7000 ft high) from the southern and western side. The inscription belongs to the reign of Udayadeva and is the only extant indigenous record in his name. The date symbol and letters in some lines are damaged. The inscribed part is 34 cm wide and 56 cm long. The date 40 is marked but another symbol can only be conjectural between 5 and 8.

१

२ ...भगवत्पशुपति भट्टारक पादानुगृहीतो व

३ [पपादा] नुध्यातो भट्टारक महाराजाधिराज श्रीउदयदेवः कु

४ [शली] ...निवासिनः कुटुम्बिनो यथाप्रधानङ्कशलमाभाष्य

५ [समा] ज्ञापयति विदितमस्तु वो यो युष्मदीयतल प्रतिवद्ध...

६ ...भट्टारक महाराजाधिराज शत्र्यशुवर्मपादै पतीप पाञ्चा

७ लिकानामग्रहारोयं प्रसादीकृतोभूतद रस्माभिरेष...पाञ्चा

८ लिकानां यथामुखम्परिभोगार्थमग्रहारत्वेन प्रसादीकृत [श्चिर]

९ स्थितये चाभिलेख्य...शासनमिदन्दत्तं सीमा चास्य...

१० ...तत्र...खातकः म वन्य गुंशिखिरा

११ न्येर्वा न कैश्चि [दल्पापि] पीडा विधेया य

१२ स्त्वेतामाज्ञामतिक्रम्यान्यथा कुर्या [त्कारयेद्वा...]

१४ ...[मर्षयिद्विरमो] भविष्यस्यापि भूपतिभिरस्मत्कृत प्रसादन्य

१५ [थान] करणीय इति.....दूतक श्वात्त्र सर्व

१६ ...संवत् ४०....[आ]^२ षाढकृष्ण द्वादश्याम्

1. Abhilekha prakasa by H.R. Sakya talks of this inscription more specially.
2. The 3 lines at the end are damaged specially the last portion. The symbol for 5 is hardly marked as made out by DV.

XCVII. Tavajhyā (large window) Inscription

(Gn L; BLI 9; DV 105; HJ 102) A slab of stone standing near the temple of Mummuro or Chinnamastikā Devī in the Tavajhyā (large window) quarter of Patan. The inscribed part is 43 cm wide and 64 cm long. At the top of the stone is a relief representing a fish. Date: *Samvat* 48 *Kārtika śukla* 2. This is the first inscription of Jīṣṇugupta issued with Dhruvadeva as sovereign.

There is a verse in upajāti of upendravajrā and Indravajrā in the second and third line.

१ ॐ स्वस्ति [मानगृहाद्]....दितचित्त सन्तति लिच्छविकुलकेतुर्भट्टारक
महाराज

२ श्रीध्रुवदेवः^२ सहितेन निरस्तमात्सर्यं विशुद्धबुद्धिः प्रजाहितैषी निर-
वृद्यवृत्तः

३ पुण्यान्वयादागतराज्यसम्पत्समस्तपौराचित्तशाशनो यः कैलासकूटभ

४ वनाद् भगवत्पशुपतिभट्टारकपादानुगृहीतो वप्पपादानुध्यातः श्रीजिष्णु-
गुप्तः

५ [कु] शली थम्बूगाङ्गुल^३मूलवाटिकाग्रामेषु निवासमुपगता न्कुटुम्बिनः
कुशल

६ माभाष्य समाज्ञापयति विदितमस्तु भवताम्भट्टारक महाराजाधिराज
श्रयंशु

७ वर्म्मपादैर्युष्मदीयग्रामाणां मुपकाराय योसौ तिलमक आनीतोभूत्प्र

- ८ तिसंस्काराभावाद्दिनष्टमुद्धीक्ष सामन्त चन्द्रवर्म विज्ञप्तैरस्माभिस्तस्यै
 ९ व प्रसादी कृतस्तेन चास्मदनुज्ञातेन युष्मद्ग्रामाणा मेवोपकाराय प्र
 १० तिसंस्कृततोस्य चोपकारस्य पारम्पर्या विच्छेदेन चिरतरकालोद्धहना
 ११ य युष्माकं वाटिका अपि प्रसादीकृता स्तदेताभ्यो यथाकालम्पिण्ड
 १२ कमपसंहृत्य भवद्भिरेव तिलमक प्रति संस्कारः करणीय एतद्ग्राम
 १३ त्रयव्यतिरेकेण चान्यग्राम निवासिनान्न केणाञ्चि न्नेतुं लभ्यतेस्य च
 १४ प्रसादस्य चिरस्थितये शिलापट्टक शासन मिदन्दत्त मेवं वेदिभिर्न
 १५ कैञ्चिदय म्प्रसादोन्यथा करणीयो यस्त्वेतामाज्ञामतिक्रम्यान्यथा तिलम
 १६ [क] न्नयेत्तस्यावश्यन्दण्डः पातयितव्यो भविष्यद्भिरपि भूपतिभिः
 पूर्वर
 १७ ज कृत प्रसादा नुवर्तिभिरेव भवितव्यमिति अपि चात्र वाटिकानामुद्देश्य
 १८ ...ग्रामस्य दक्षिणोद्देशे पूर्वोणारामं विमा २तिलमकस्य पश्चिमप्रदेशे मा
 १९ [दे] व कुलं पूर्वोण मा ४ सूलवाटिका ग्रामस्योत्तरतः अशिङ्कोप्रदेशे
 मा ६
 २० ...प्रदेशे मा १ गाड्शुलग्रामं पश्चिमेन कडम्प्रिङ्प्रदेशे मा ४कङ्कुलं प्रदेशे
 २१ मा ४ स्वयमाज्ञा सम्वत् ४० ८ कार्तिक शुक्ल २ दूतको युवराज
 श्रीविष्णुगुप्तः

1. DV दितचित्तसन्तति । This expression occurs in 3 inscriptions of Dhruvadeva. The expression might be correct if we had not deciphered otherwise. But this is not a conjectural reading. Letters are readable.
2. DV सहितोनिरत्समात्सर्यं विशुद्धबुद्धिः; BLI श्रीध्रुवदेव[स्य]... The expression सहित after ध्रुवदेव was used only once by Jisnugupta while he ruled. पुरस्सर has been the common expression.
3. BLI गाङ्गल ।
4. DV uses only भिर ।
5. BLI समवि ।
6. BLI गाङ्गल ।

XCVIII. Malitar Inscription

(BLI 9; Gn LI; DV 106; HJ 103) A slab of stone in Malitar, a village about 2 miles to the west of the village of Balambu, in the vicinity of Thankot. The top is damaged not to reveal any symbol. Date: *Samvat* 49 *Māgha kṛṣṇa* 12. The inscription is not well preserved. The inscribed part is 42 cm wide and 43 cm long.

- १ स्वस्ति मानगृहाद.....लिच्छवि [कु]
- २ [ल] केतु भट्टारक महाराज श्रीध्रुवदेव...या सन्निवेश वि
- ३ ...यितसु...सदनुवि...[कैलासकूटभ] वनाद् विशुद्धपुण्यो
- ४ दितचित्तसन्ततिः पराकृतापाय.....धर्मस्थितिभूतशासनः
- ५ समस्त.....[भगवत्पशुपति भट्टार]क पादानु गृहीतो व...
- ६ पपादानुध्यातः [श्रीजिष्णुगुप्त कुशली]...वृत्तिभुज स्तदाधिकृतांश्च
- ७ ...कुशल [माभाष्य] ...[विदितम्भवतु] भवतां माग्वलग्रामकुट्ट
- ८ [म्बि]नः ...पभुज्यमान मस्माभिः
- ९ व राय पातितां प्रणालीं
- १० तः ख...क्षि...प्रवेशेन माग्गोल ग्रामपाञ्चा
- ११ [लिकानां] प्रसाद...विदित...वान कैश्चिदस्मप्रसा
- १२ [द]...यो...स्मदा (ज्ञां) विलङ्घ्यान्यथात्वमापादयेत्तद
- १३ भवितारस्तैरपि पूर्व
- १४ गुरू...नुमोदनानुपालनीय
- १५ मवश्यं...न...य संवत् ४० ६
- १६ [मा] घकृष्ण द्वादश्यां दूतक...युवराज श्रीविष्णुगुप्त इति

XCIX. Bhairavdhokā (southern gate) Inscription in Kathmandu

(BLI 10; Gn LII; DV 107; HJ 104) A slab of stone standing by the side of the road near the southern gate of Kathmandu opposite to the temple of Viṣṇu called Minā-Nārāyaṇa. The stone is partially damaged. The top represents the relief of a chakra flanked by śankhas. The lines giving date symbols are missing. The inscribed part is 45 cm wide and 82 cm long.

The first 3 lines are in verse rendered in Sragdharā metre.

- १ ॐ देहा^१.....व-यावञ्चितो^२ दूरमात्मा पौरस्त्यमु^३ पन्न
 २ भिमुख हसित^४ मिति सौङ्गे रादिमे तञ्चान्य त्रिरत्न स्तवयि
 परवश.....
 ३ न्दन या स्व सन्ध्या^५ जलैर्वः स्वकर मप हरन्त्य [ब्धि] जासेश्वरा [श्रीः]
 ४ स्वस्ति मानगृ [हा]द्... दितचित्त सन्तति लिच्छवी कुलकेतु भट्टारक
 [महा]
 ५ राज श्री ध्रुवदेव पुरस्सरः सकल जननिरूपद्रवोपायसम्बिधानार्पित
 [मा]
 नसः कैलासकूट भवनाद् भगवत्पशुपति भट्टारक पादानुगृहीतो वप्प
 ७ पादानुध्यातः श्रीजिष्णुगुप्तः कुशली दक्षिणकोलीग्रामे गीटा पाञ्चालिका
 ८ गान्कुशलमाभाष्य समनुदर्शयति विदितम्भवतु भवताम्...
 ९ समधिगतनय विधिज्ञाना दुपात्तायती रूपेणानुपमो गुणी*
 १० मृश म्पूजितः इत्येवम्प्रथितोपि यः प्रियहितम्प्र त्याद
 ११ न्वि... क्षिति^७ भ्योशिन वलवन्तः शत्रुन्वभञ्ज स्वयमिच्छम्भू
 १२ [ते]ना स्मदनुमोदितेन तदात्वायति
 १३ ष्ठानं व्याप्रियमाणे [न]लो का नुग्रह प्रवृत्त चेतसा महासा [मन्त]
 १४ श्रीजीवदेवेन^८ यथायन्तिलमको भवतामन्येषाञ्चोपकारायमा
 १५ पिण्डक दशभागम्प्रत्याकलय्य भवद्भिरे वोप संहर्तव्यः...
 १६ श्वरस्वामिनः पूजा पाञ्चाली भोजनञ्च दिवस नियमेन य
 १७ था तिलमक प्रतिस्कारश्च कालानतिक्रमणैव कार्य इत्येषो
 १८ स्य पुण्याधिकारो व्यवस्था चास्मत्प्रसादोपजीविभि रन्यैर्वा न कैश्चिद
 १९ न्यथा करणीया यः कश्चिदेतामाज्ञामतिलङ्घ्यान्यथा कुर्यात्कारयेद्वा
 २० त...ज्ञातिक्रमकृतो वश्यमेव दण्डो विघातव्यो येप्यस्म द्कृत प्र[साद]*^{१३}
 २१ संभविष्यन्ति तैरप्यात्मीयः स्वपुण्याधिकारो स्मत्कृत प्रसाद
 २२ स्य रक्षाया मनुपालने च...हितैर्भवित [व्यम्]^{१४}
 २३ स्यदेव.....
 २४ दत्तातः इति^{१५}.....

1. BLI, Gn देवा । 2. Gn omits वण्या and L reads वन्याइरत्ता, BLI reads यावस्थिति in place of वञ्चितो । 3. BLI यन्त । 4. Gn भुख । 5. DV न्दनीयास्य सन्ध्या । 6. DV भृशम्पूजित; Gn has blank space after भृ । 7. Gn.....; DV.....न्वितेत.....क्षितौवलवतः but वलवन्त is distinct. 8. Gn omits जीव । 9. Not legible. 10. Legible. 11. DV तस्या[स्मदा] ज्ञाति but the letters are totally destroyed. 12. BLI has just क्रम । 13. Gn स्य....; DV [दूध्वं] but letters are not readable. 14. DV [सतत]मवहि । 15. DV त्र इति ।

*DV omits गुणी ।

**DV omits साद ।

C. Ādeśvara Śivaliṅga Inscription

(Gn LIII; DV 108; HJ 106) A slab of stone in the temple of Ādeśvara (Sk. Ādiśvara) near Kathmandu. On the top of the stone is a reclining bull in relief. The inscribed part is 50 cm wide and 48 cm long. The date figures are damaged. The letters are slightly damaged here and there in lines after 8.

- १ स्वस्ति मानगृहादनेक दिगन्तर प्रथित पृथु पराक्रमो लिच्छवि कुला-
लङ्कार भूतो भट्टार
- २ क महाराज श्रीध्रुवदेवस्तत्पुरः सरः कैलासकूट भवनाद् सुलभ नृपति
गुणावभासि
- ३ त सकल महीमण्डलो भगवत्पशुपति भट्टारक पादानुगृहीतो वप्पपादानु-
ध्यातः
- ४ श्रीजिष्णुगुप्तः कुशली छोगुंयुवीसामातलञ्जु ग्रामेषु निवासमुपगता
न्कुटुम्बिनः प्रधान पु
- ५ रस्सरान्कुशलमाभाष्य समाजापयति विदितम्भवतु भवतां राजपुत्र
नन्दवर्मणा
- ६ स्वपितुः राजपुत्र जिष्णुवर्मणो मातुर्वत्सदेव्या भ्रातृणाञ्च श्रीभीमवर्म
प्रभृतीनां स्व
- ७ लोक सुखोपभोग परंपराविच्छेदहेतो भंगवतो नाथेश्वरस्य प्रतिष्ठानं
यत्तदस्यै

- ८ व प्रतिपादनाय विज्ञप्तेरस्माभि स्तलञ्जुगामेषु^१...दक्षिणपश्चिमोत्तरा
 ९ णामद्रि श्रृङ्गाणास्पानीय^२...स...खस्...को
 १० दृङ् कृत्वा प्रति [पादि] तमेव [स्वेदि] भि...परिपालनीय
 ११ प्यत्रपा...त्र.....
 १२ प्रत...प्रतिप.....ञ्च...क्षयैरिति.....
 १३ विपाक.....तदनुष्ठा^३...ह...ति नियमोस्य
 १४[दूतक] श्चात्र युवराज श्री विष्णुगुप्तः इति

1. Gn सलञ्जु but DV correctly reads तलञ्जु ।
2. DV reads correctly, but Gn reads नामति [सृष्टेन] ।
3. DV after नुस्पृष्टान adds मर्हन्तीति नियमोस्य ।
 Gn तदनु-हं-ति-नियमोस्य ।

CI. Kevalpur Inscription

(Gn LIV; DV 109; Itihāsa Prakāśa I.i by Mahanta Naraharinath; HJ 107) A slab of stone lying in a field in the village of Kevalpur in west no. 1 district of Dhading on its southern part. The top shows a relief of a reclining bull. The date is lost as the last two lines are damaged. The inscribed part is 43 cm wide and 75 cm long. The stone is well preserved.

- १ ॐ स्वस्ति मानगृहात्सकलसत्त्वानुग्रहाहितमनोनिरभिमानर
- २ मणीयचरित लिच्छविकुलकेतु भट्टारक महाराज श्रीध्रुव
- ३ देव पुरस्सरः प्रजाहितोद्युक्त विशुद्धमानसः प्रभाव [शौर्य] प्र
- ४ णतारि मण्डलः गुणैरूपेतो नृपमैरिहात्मवान् प्रिय...
- ५ मपि चन्द्रमाइव सोयमित्थम्भूतः कैलाशकूट भवनाद्भगव
- ६ त्पशुपति भट्टारक पादानुगृहीतो वप्पपादानुध्यातः श्रीजिष्णु
- ७ गुप्तः कुशली नृप्पुन द्रङ्गनिवासिनः प्रधान पुरस्सरा न्कुटुम्बिनः
- ८ कुशलाग्रेसरं समाज्ञापयति विदितमस्तु वो भट्टारक महारा
- ९ ज श्रीवमुराज श्रीमहीदेव श्रीमानदेव श्रीगणदेवासमत्पिताम
- १० ह श्रीभूमगुप्त इत्येतैः पूर्वराजभि रस्मद्गुरुभिः परानुग्रह प्र
- ११ वृत्तितया शिलापट्टकशा [सन] तयेन वो यः प्रसादविशे [यै]

- १२ रनुग्रहं कृतोभूद्वान्व...निच द्वादश भाग वस्तुतो या
१३ नि प्रसादीकृतानि कै [शिच]...तया राजभोग्यतामापादितान्य
१४ स्माभिर्भवत्साहाय्यादि कर्म परितुष्टैः शतद्वय न्नुप्पुन्ने भगव
१५ न्नारायणास्वामिनो भवद्भिरेव कारणपूजादि प्रवर्तनार्थम्प्रतिपा
१६ दितन्दशशतानि भवतामेव पूर्वराजकृत व्यवस्थया प्रतिमुच्य
१७ दङ्खुट्टार्थादिकरणीय प्रतिमोचनार्थं लिङ्गवत्शोल्लादीनाम प्रवे
१८ शाय पूर्वराज शासनेषु ये प्रसादा स्तेषाम् सर्वेषामेव [युष्म]
१९ दतिसृष्टाना मनुमति शासन मिद मस्माभिरपि प्रसादी [कृत]
२० मेववेदिभि भवद्भि रस्मत्प्रसादप्रतिवद्वजीवनैरन्यैर्वा [न कैश्चि]
२१ दियमाज्ञान्यथा करणीया यस्त्वेतामाज्ञामुत्क्र [म्यान्यथा करि]
२२ प्यते कारयिष्यते वा तस्योत्पथ [गामिनः]^१.....
२३ दण्ड^२ ...वि...ये....

1. DV व [तिनः] ।

2. DV दण्ड, Gn ण् ।

CII. Balambu (Dhakasitol) Inscription

(Gn LV; DV 110; HJ 108) A slab of stone standing on a deserted place outside the village of Balambu near the dilapi- dated temple of Mahalakṣmī. The top is too much damaged to reveal any symbol. The inscribed part is 43 cm wide and 112 cm long. The date is Samvat 55 Āśvayuja (Āśvina) śukla 5.

- १ [ॐ स्वस्ति मानगृहाद्] तो नयनाभिरामो
२ [लिच्छवि] कुलकेतु भट्टारक महाराज श्रीभीमार्जुन
३ [देवस्त] तपुरस्सरः कैलासकूट भवनादतिमहापुण्य^१
४ पदाप लक्ष्मीपरिष्वङ्गो भगवत्पशुप
५ ति भट्टारक पादानुगृहीतो वप्पपादानुध्यातः श्रीजि
६ ण्णुगुप्तः कुशली गीनुङ् वृत्तिभुजो दिग्दार वृत्ति भुजश्च य
७ धार्हम्प्रतिमान्यानुदर्शयति विदितम्भवतु भवता
८ मस्साभिर्जोत्प्रिङ्ग्रामे स्वादु शुचिशीतल सलिलाम्भो^२
९ हजनि कीम्पातयित्वा प्रणालीमस्या एवानुपालन हेतोः गीनु [इ]^३

- १० भूमोसरलाराम ङ्कारयित्वा स.....ण्डुदेव कुलदिग्दार वस्तु स
 ११ हि [तं] जोलिप्रङ्ग्राम पाञ्चालिकानां चैलकरं^४ प्रतिमुच्य प्रसादीकृतं
 १२ तस्याश्च गीनुङ्गवृत्ते सीमा पश्चिमेन^५ त्वागुं मार्गं खातकः उत्तरे
 १३ ण तैश्चोस्थल दक्षिण खातकः पूर्वोण नतिदुल् दक्षिणेन^६ कंश्म
 १४ सान खातकः ततः.....मार्गं खातकः इत्येतत्सीम^७ परिक्षि
 १५ प्तायाम्भूमावस्मत्प्रसादोप[जीविभिरन्यै] वानि कैश्चिदप्यल्पापि पी [डा]
 १६ करणीया ये त्वेता मा [जामुलङ्] ध्यान्यथा कुर्युः कारयेयु
 १७ वां तानत्यर्थमेव वयन्न मर्षयिष्यामो भविष्यद्भिरपि भूपतिभिः
 १८ पूर्वं भूपति धर्माधिकारानुपालनादृतै र्भवितव्यं चिरकालस्थित
 १९ ये चास्य धर्माधिकारस्य शिलापट्टकशासन मिदन्दत्तमिति स्वयमाज्ञा
 २० दूतक इचात्र युवराज श्रीविष्णु गुप्तः संवत् ५० ५ आश्वयुज शुक्ल
 पञ्चम्याम्

1. DV दति....; Gn दभिमत् [पुण्य].... 2. Gn स्वावजनिकीम्, which also goes to the next line. 3. Not at all clear. 4. Gn तैलकर । 5. Gn न्हाकं । 6. Gn शुशुशान । 7. DV इत्येतत्सीम; Gn ततः स.....कडत्यैव etc.

CHH. Yengahiti (Kathmandu) Inscription

(Gn LVIII, DV: HJ III) A slab of stone standing in the courtyard of a water conduit called Yengahiti, Kathmandu. The inscribed part is 36 cm wide and 75 cm long. The top of the stone shows in relief a chakra flanked by two śankhas. The date is lost as the last lines are eroded. Some five lines are mutilated.

- १ ॐ स्वस्ति मातगृहादभिनवोदित दिवस करकराधिकतर
 २ दीप्त यशोम्यमाली लिच्छविकुलतिलको भट्टारक महाराज
 ३ श्रीभीमार्जुनदेव स्तत्सहितश्च नरपतिगुण सम्पद् भूषितो
 ४ भूरि जागत.....शशि शुभाङ्कीर्त्ति मुच्चैर्दधानः मुदितजन
 ५ न मान्य.....रायप्रमथित रिपुपक्षो देशमौरव्यैक
 ६ चित्तो भगवत्पशुपति भट्टारक पादानुगृहीतो वप्पपादानु

- ७ ध्यातः श्रीजिष्णुगुप्तः कुशली दक्षिण कोलीग्राम निवासनो
- ८ ब्राह्मण प्रधान पुरः सरान् सर्व पाञ्चाली कुटुम्बिनः कुशलमभि
- ९ धाय समाज्ञापयति विदितम्भवतु भवतां यो युष्माकम्
- १० ल्लकरः पूर्व.....श्चतुर्भिस्ताम्रिकपणैः प्रतिमु
- ११ क्तो भूदस्माभि.....[प] णाः प्रतिमुक्ता मल्लपोतकानाम
- १२ पि मर्यादा.....समलङ्कृत्य यन्तिष्क्रमणन्तदपि प्रतिमुक्त
- १३ म्भट्टाधिक [रण].....वस्तु ना च यूयन्नानुस्मर
- १४ णीया इत्य.....प्रसादीकृतं शक्त वाट करणीय
- १५ स्तु [चतु] भि [स्ताम्रिक] पणैः प्रतिमुक्तो.....¹त्पन नदी देवकुल प्रासाद
- १६ स्य.....त्य.....पुरुष.....कृ.....जातीव्य
- १७ कालधर.....यज्यते स.....द्विर.....कृता.....दे
- १८ धनीय.....सादाशी.....य इ-प.....
- १९ वः प्र [सादः] कृ [त].....[द]
- २० क्षिणकोली [ग्रामे].....
- २१ ष्यते.....
- २२ त्रिभि.....
- २३ नीय.....
- २४ ति इ.....

1. Gn जाजीत्य ।

CIV. Chaṇḍeśvara Pillar Inscription

(BLI II; Gn LIX; DV 112; HJ 112) A pillar of stone supporting a parasol against which leans a naked image of Chaṇḍeśvara standing a little to the south of the southern gate of the temple of Paśupati. The date is missing in the lines damaged. The inscribed part is 21 cm wide and 75 cm long.

The metre used is Sragdharā.

- १ सम्यग्ज्ञानादि युक्तः सक
- २ [ल] गुणगणं क्षोभयित्वा प्र
- ३ धानम् ब्रह्मादिस्थावरान्त
- ४ ऋजगदिदम खिलं यो सूज

- ५ द्विश्चरूपम् आजीव्यं सर्व्वं
 ६ पुंसाङ्गिरितरु गहनं यः करो¹
 ७ त्येक रूपम् पायात्सोद्य प्रस
 ८ न्नः स्मरतदनु वहन श्छत्र च
 ९ ण्डेश्वरो वः स्वस्ति श्री² जिष्णुगुप्त
 १० स्य प्रवर्द्धन मान विजयराज्ये आ
 ११ चार्य भगवत्प्रनर्द्धन प्राणकौ
 १२ शिकेन भगवतः श्छत्रचण्डेश्वरस्य
 १३ ताकू ग्रामेप्रणालीकाया श्च ख
 १४ [ण्ड] स्फुटित समाधानार्थमुद्दि
 १५ [श्य] मुण्डश्रृङ्खलिकपाशुपता चा
 १६ र्यं पर्षदि वाराहस्वामि धर्म⁴
 १७ सोम छत्रसोमखड्गुका नाञ्च अशी⁵
 १८ ति पिण्डक मानिकानां भू प्रतिपादि⁶
 १९ ताः [ता] सम्प्रदत्ता लिख्यन्ते पिखु
 २० ग्रामे मा १० शाफना दुलके मा २०
 २१ पागुमके मा ५ पोग्रामे मा २ खू
 २२ ल्प्रिङ्ग्राम मा ६ भूयो मा १५ वि
 २३ [ङ्] शतिक यैते अथान्या श्चतुर्विंशतिकया⁷
 २४ यच्च के...अत्र विंशति मानिकया
 २५ ६ मासवद...शेषाः श्रृङ्खलिकया¹⁰
 २६ मा...वाराहस्वामि प्रभृतिभिः...
 २७ योक्तव्या पालन योज्या देश
 २८ कि-न स्तम्भलिखित¹¹ ॥

There are 2 or 3 lines more which are not readable.

1. BLI गहनंय । 2. DV omits श्री । 3. Gn कुग्रामे, etc, BLI omits ता । 4. BLI धर्म; DV उमसोमक्रसोम; Gn उमसोमाक्रसोम etc. 5. BLI सोम etc. 6. DV डु । 7. Gn साफन etc; BLI सामन्त । 8. BLI लपेड । 9. BLI यैति । 10. BLI शेषाः । 11. BLI omits lines 27 and 28.

CV. Chaṇḍeśvara base Inscription

(BLI 11; Gn LIX; DV 113; HJ 113) On the pedestal of the image of Chaṇḍeśvara given above. The inscribed part is about 30 cm wide and 6 cm long. There is no date. There are only two lines in the inscription, which constitute a verse in Śārdūlavikrīḍita.

- १ ॐ सम्यग्धर्मपदानुरक्त मतिमद्वर्णाश्रमोद्भासितो आचार्यो भगवत्प्रनर्दन
 इह श्रद्धान्वितो चीकरत्¹
 २ ...पाति² गुणानु रक्षित जने श्रीजिष्णु गुप्ते महीम् शम्भोरावरण³ मुरासुर
 गुरो स्संसार पाशच्छिदः ॥

1. Gn reads परम..... instead of मतिमद्वर्णाश्रमोद्भासितो which is also DV's reading. 2. Gn कृत्वा पाणि...नु...ी...श्री । 3. Gn omits शम्भोरा ।

CVI. Thankot Inscription

(L 16; Gn LVI; DV 115; HJ 114) A slab of stone standing on the street at Narayantol in the village of Thankot. On the top of the stone is represented in relief a chakra flanked by śankhas. Date: Samvat 59 Kārtika śukla 2. The stone is not well preserved. The inscribed part is 43 cm wide and 100 cm long. As Gnoli says 'The date Samvat 57 still visible at the beginning of the last line, and the name of the king Bhīmārjuna-deva are erroneously read by Levi, 500, and the ruler's name as Mānadeva.'

The verse in 1 to 4 lines is in Sragdharā metre.

- १ ॐ तर्जन्या कर्णकण्डु¹मुपशमन सुखोन्मीलिता धेक्षणस्य²
 २ श्री निःसंगोपगूढ स्तन कलशयुगं स्पर्श³ रोमाञ्चितस्य
 ३ माया सुप्ती स्थितस्यस्फूट जलधि जल क्षालिताङ्गस्य शोरेः⁴

- ४ भूयात्पयं^५स्तहस्त^६ स्थगितं^७ मुखशशि श्रेयसां जृम्भितं वः
 ५ स्वस्ति मानगृहा त्सिङ्घासना ध्यासि कुलकेतु भट्टारक श्रीभीमा [जु]
 ६ न देवस्तत्पुरः सरः कैलास कूट भवनात्सोमान्वय भूपणो
 ७ भगवत्पशुपति भट्टारक पादानुगृहीतो वप्पपादानुध्यातः श्री
 ८ जिष्णु गुप्तदेवः कुशली थेञ्चो^९ग्रामनिवासिनः कुटुम्बिनो^{१०} यथा
 ९ प्रधानङ्कुशलमाभाष्य समाज्ञापयति विदितम्भवतु भवतां
 १० अस्मत्पुत्र्ये प्रपितामहं^{११} मानगुप्त गोमि कारित पुष्करिणीमु
 ११ दिश्य^{१२} ग्रामस्योत्तरेण पर्वतभूमि श्चोख्परानाम धेय चैलकर^{१३}
 १२ म्प्रतिमुच्य दत्ता तस्याश्च कालान्तरेण शासनान्तर्भाव मभूत्
 १३ [द] वेत्य^{१४} प्रपितामह कृतज्ञतयास्माभिरिदं शिलापट्टक शास
 १४ [नञ्चि] रतरकाल स्थितये दत्तं सीमा चास्योत्तर पूर्वो^{१५} पूर्वो
 १५ ण शिखरो पर्यधोगोमिखातक मनुसृत्य पश्चात्पानीय
 १६ पातः^{१६} पूर्व दक्षिणैव येब्रंखरो दक्षिणेन थम्बिदुल्^{१७} ततोनुसृत्य
 १७ दक्षिणैव सुरिसिवत्ती^{१८} दक्षिणेन नदी दक्षिण पश्चिमेन श
 १८ लङ्गा पश्चिमेन खातक स्ततो नुसृत्य पहञ्चो^{१९} ततो लुम्बञ्चोत्तरे
 १९ ण तत्पर्वत शिखर मूर्धनि^{२०} खातक स्ततो यावत्स एवोत्तरपूर्व^{२१}
 २० खातक इति अन्यश्चास्माभिः प्रयोजनान्तराराधितै भवतां ग्राम
 २१ निवासिनां कुटुम्बिनाम्प्रसाद विशेषो दत्तो दक्षिण कोलिग्रा [मे]
 २२ गोयुद्धे गोहले गोहले यद्देयमासीत्तस्यार्धम्प्रति मुक्तम्^{२२} सिंतु
 २३ करेच येन कार्षापण न्देयन्तेनाष्टौ पणा देया येनाष्टौ
 २४ पणा देयं तेन पण चतुष्टयं मल्लकरे च पण चतुष्ट
 २५ यन्देयमिति यस्त्वेतामाज्ञामुल्लङ्घ्यास्मत्प्रसादोपजी^{२३}
 २६ व्यन्यो वा कश्चिदन्यथा कुर्यात्कारयेद्वा तम्बयन्न म
 २७ पयिष्यामो भविष्यद्भिरपि भूपतिभिः पूर्वराज [क]
 २८ तज्ञतया धर्मपिक्षया चेदं शासनं प्रतिपालनी^{२४}
 २९ यं दूतकश्चात्त्र युवराजः श्री विष्णुगुप्तः
 ३० संवत् ५० ७.....शुक्ल दिवा द्वितीयायाम्^{२५}

1. DV कण्डूम् but the other letters in the line read by him are correct. Gn तर्ज-कर्णकण्ड-प-ह सुखोन्मीलिता....., L आजाकरण कण्ड...सुखे..... 2. Gn reads after युग letters स्थान...., L युगस्ता गरो.... 3. L omits स्थित; Gn स्थित....जलधि etc upto शो । 4. L स्थगोप । 5. L omits भूयात्पर्य । 6. DV correctly reads but Gn....त्पर्या....सुख । 7. DV reads मुखशशि । 8. L reads श्रीमानदेव । 9. L काचणस्त । 10. L न कुटुम्बिनो should be in the 8th line but he puts it on the 9th. 11. L स्वप्रपितामह । 12. L साधच । 13. Gn नैत्यकां; L स्तरवरंनामयाचेलक । 14. शासनं तदुडमस्यत्त-त्य beginning from the upper line. 15. L reads beginning from the end of the upper line पूर्व पूर्वम् । 16. L पञ्चपानीययता । 17. L धारिग्मदेल । 18. L वास्तरिसिवत्ती । 19. L लम्पञ्चो । 20. L तुपर्वत । 21. L सववोनर । 22. Gn सि, L सिंह, DV सि and ends the line but joins it with कर of the next to make it one word but there is another letter after सि in the same line which DV did not notice. 23. L उल्लंध्या; Gn डल्लंध्या । 24. L पूर्वराजाजातया । 25. L reads the year figure as 500.

CVII. Maligaon Stone Inscription

(Gn LVII; DV 116; HJ 115) A slab of stone in a place called Maligaon, Kathmandu (now in the National Museum). The top of the stone which is now badly damaged is decorated with a chakra and two śankhas. Date: Samvat 59 as read by Gnoli and 57 as read by DV. The inscribed part is 39 cm wide and 62 cm long. As for the date DV is correct.

- १ [ॐ स्वस्ति] कैलासकूट भ [वना] द्.....
- २ वय.....
- ३
- ४
- ५
- ६
- ७

- ८
 ९ ...मा... कारेण.....
 १० ...व केवलमि...भिः...हित....
 ११ ...व्यवस्थेय मुपदा...त...पत्यावुपरते नष्टे प्रव्रजितेपि वा पतितेपिपत्या^१
 १२ दृष्टे योषितामपरः पति इत्येव.....मादिभिः कारणैरपरैरपि का^२
 १३ रणान्तरै विवाहात्पतन कालं सङ्ग्रहणेनापरं^३ पतिमुपयाता^४ नि
 १४ रपत्या योषितो जाति भिः व...या...यदि परिभ्रश्यान्यत्पत्यन्तर
 १५ मुपाददत एवं द्वितीयं सङ्ग्रह [मुप] याता निः [पु] त्रवत्यो भविष्यन्ति
 तां मा
 १६ प्चोकाधिकारोयं यथाव्यवस्थम्प्रवर्तयितव्य स्तास्वप्य तासु यतीसारूप्य
 १७ कन्तन्नाम्ना परिभाषिताञ्च धनं तम्माप्चोक वृत्तिभुजा ग्राह्यं ततोपि
 पुरुषप
 १८ रितीप मभावयित्वा बहुशोपि व्यपेतलज्जाप्रखलस्वभावा इचारित्र धर्मा पग
 १९ ता युवत्यः सन्तोषहीना प्रथमे विरक्ता रागानुपक्ताः पुरुषं भजन्ते*
 २० तापि यदि पुत्रवत्यो भविष्यन्ति नैव माप्चोकाधिकार भागधेया
 २१ यास्त्वेतामतीतानेक नरपतिकृत व्यवस्था नुगामिनी मसमद्वयवस्थामन्य
 २२ था कुर्यात्तं वयमत्यर्थं न मर्षयिष्यामो भाविभिरपि भूपतिभिरिदमस्म
 २३ कृतं देशपीडापरिहारनिष्ठं शासनमात्मीयमिव पूर्वराजगुरुतया
 २४ सम्यगनुपालनीयमिति समाज्ञापना संवत् ५० ७ फाल्गुन शुक्ल
 २५ सप्तम्यां दूतकोत्र श्रीयुवराज श्रीधर गुप्तः

*Metre upajāti of Indravajrā and upendravajrā, a mixture of the two.

1. DV correctly reads but Gn has त-रिप-य-ष्टे-प्रश्रवि-पि-पति-पि ।
2. DV is correct but Gn leaves out the का of the end....मादि-कारणैरपरै.... 3. Gn संग्रहयेनापरं । 4. DV puts न्य in the next line, which is wrong.

CVIII. Inscription of Bhimārjuna and Visnugupta at Yangahiti

(Gn LXI; DV 117; HJ 116) A slab of stone in the courtyard of a water conduit called Yangahiti in the south of the city

of Kathmandu. The top shows a chakra flanked by śankhas. The inscribed part is 43 cm wide and 75 cm long. Date: Samvat 64 Phālguna śukla dvitīya.

- १ ॐ अनन्तनागाधिपभोग भासुरे जलाशये शान्ततमम्मनोहरं
- २ मुरारिरूपं यदशेत देहिनां शिवाय तद्वो विदधातु मङ्गलं*
- ३ स्वस्ति मानगृहात्सकल जन निरूपद्रवोपायसम्बिधानैक
- ४ चित्तसन्तानो लिच्छविकुलकेतु भट्टारक महाराज श्रीभीमार्जुन
- ५ देवस्तत्सहितः श्रीमत्कैलासकूट भवनाद परिमिता भिमत
- ६ नृपति गुणकलापाविष्कृत मूर्तिरनववदात ज्ञानमयू^१
- ७ खापसारित सकलरिपु तिमिर सञ्चयो भगवत्पशुपति भट्टार
- ८ क पादानुगृहीतो वप्पपादानुध्यातः श्रीविष्णु गुप्तः कुशली भवि
- ९ प्यतो नेपाल भू भुजो यथार्हम्प्रतिमान्यानु दर्शयति विदितम
- १० स्तु भवतां सकलजगद वसानोदयैक कारणस्योदारतरम
- ११ हिमावाप्ति निधान भूतस्य भगवतो विष्णोर्जलशयनरूपनि
- १२ प्पादन योग्य बृहच्छिलाकर्षण व्यापार परितुष्टैरस्माभिर्दक्षिण को
- १३ लीग्रामस्य पूर्वमेव द्रङ्ग चतुर्भागत्येन प्रविभक्तस्यै तत्सीम निवा
- १४ सिनाम्पदक केयूर नूपुरा न्वर्जयित्वान्यैः प्रसादाभरणपरिभो
- १५ गैः प्रसादः कृतो येषाञ्चैतत्स्थान निवासिनाम्प्रसादाभरणानि पूर्वं
- १६ प्रभृत्यैव विद्यमानानि तेषामयमधिकोऽस्मत्प्रसादो ये वा पुनरे
- १७ तद्द्रङ्ग चतुर्भागीसीमाभ्यन्तर वर्तिनश्चौर परदार हत्या राजद्रोहका
- १८ पराधम वाप्नुयु स्तेषामेवामुनापराधेन दोषवतां यदात्मी
- १९ यमेव गृहक्षेत्रगोधनादि द्रव्यं [त] देव राजकुला^२...मेतद्दो
- २० पाभिश्शप्तानां ये दायदास्तेभ्यो...न्यायेनायमल्पमपि^३...ऋ
- २१ ष्टव्य मित्येष च भवता...स्मत्कृत प्रसादोप [कारा]
- २२ र्थो भविष्यद्भिरपि भूप [तिभिः]...स्वकृत निर्विशिष्ट प्टादिनां
- २३ मन्यमानै...नुपालनीयः...रनियमास्तैरपि नैषं...
- २४ मल्पापि [वाधा] विधेया यदि पुनरे तदाज्ञा रतिक्रमेणान्यथा^४ प्र [वर्ति]
- २५ प्यन्ते नि [तरामे] व ते न मर्षयितव्या इति प्रति[पालना]^५
- संवत् ६० ४
- २६ फाल्गुन शुक्ल द्वितीयायाम् दूतकश्चात्तत्र श्रीयुवराज श्रीधरगुप्तः

*The metre is Vamsasthavila.

1. DV रनवदात । 2. Gn राजकु...रे । 3. Gn.....न्यायेनायमपि;
DV as in our text. 4. DV तिक्रमेणदान्यथा; Gn नान्यथा । 5. Gn
प्रति[पालना] ।

CIX. Bhṛṅgāreśvara Temple Inscription

(Gn LXII; DV 118; HJ 117) A slab of stone placed in front of the western gate of the temple of Bhṛṅgāreśvara in the village of Sonaguthi about 2 miles from Patan. The top of the stone has a floral design. The inscribed part is 42 cm wide and 56 cm long. Date: *Samvat 65 Phālguṇa śukla dvitīyā*.

- १ ॐ सम्यक्प्रभाव गुण विस्तर मन्त्रभाजां न ज्ञेयता मुपगतो नृसुरा
सुराणाम्^१
- २ तोयाशये^२ भुजग भोगवर प्रसुप्तो विष्णुः सवो दिशतु दिव्य सुखानि
नित्यम्*
- ३ स्वस्ति मानगृहादमलिनकुशलविपाकोपनत सम्पल्लिच्छवि कुलकेतु
भट्टार^३
- ४ क महाराज श्रीभीमार्जुनदेवस्तत्सहितः कैलासकूट भवनादतिमात्र
वस्तुपरि
- ५ प्रापणोत्सवोपगत हर्षाभिनमस्यमान चरणयुगलो भगवत्पशुपति भट्ट^४
- ६ रकपादानुगृहीतो वप्पपादानुध्यातः श्रीविष्णुगुप्तः कुशली भविष्यतो
नेपाल^५
- ७ [भूभु.] जो यथार्हं प्रतिमान्यानुदर्शयत्यस्तु वः समधिगतमसुरासुरं
नमस्कृतात्य
- ८ गुणसमधिरूढ प्रसाद वेगैरस्माभिराश्चर्यं भूत
- ९[रू] पनिष्पादन योग्य शिलाकर्षणम्प्रतिनियुक्ते भू.ङ्गार^६
ग्रामपाञ्चा
- १० [लिकै] परया तुष्टया कशष्ठी विष्टि भारा नयन प्रति रा
- ११ मप्रवेशेन प्रसादः कृतो माप्चोक वस्तुना य
- १२ ...त...स्ततोपि पाञ्चालिका...वप्रति...या...गु

- १३ हीतव्य^९...न्य...विचारणीयमत्वाधिकरण...णान्त...वक्ता
 १४ ...मन्तरेण सर्वकार्याणामेवास्मरण मित्येव...प्रसादो दत्तश्चौर परदार ह
 १५ त्या राजद्रोहकापराधांश्च प्राप्नुवतो^{१०} यदचिन्त्यङ्कुर...लीप्रतिवद्गृह क्षेत्र
 १६ गवादिना स्वद्रव्येणैव...जयितव्य स्तद्दायादेभ्यो नात्त्रापहारः कर्तव्य^{११}
 १७ वः प्रसादो दत्त एवं वेदिभि रेतेष्वधिकारेष्वधिकृतैर्तेषा मत्पापि बाधाविधे
 १८ [या] ये पुनरे तदाजा समतिक्रमेण प्रवर्तिष्यन्ते तान्वयन्त मर्षयिष्यामो
 येपि मदू
 १९ ऋग्भूजो^{१२} भविष्यन्ति तैरप्येते धर्माधिकारोपयोगपरितोषकृताः
 प्रसादविशे
 २० पाः स्वकृताः इव मन्यमानैरस्माभिर्यथानुपाल्यन्ते तथैवा नुपालनीया
 इति प्रति
 २१ मानना संवत् ६० ५ फाल्गुन शुक्ल द्वितीयायाम् दूतकश्चात्र^{१३}
 श्रीयुवराज श्रीधरगुप्तः

*The metre is Vasantatilakā.

1. Gnoli does not read सम्यक् and then keeps space vacant after स्तर upto सुरा । 2. Gn omits तोयाशये and also after वर upto दिव्या । 3. Gn विनालो । 4. Gn स्था । 5. Gn भ । 6. Gn नम्रसी for मनस्य । 7. Gn गुणो for युगलो । 8. Gn नृङ्मरि for भृङ्गार । 9. DV हीत for Gn's प्य...न्य... 10. DV प्राप्नुवतो but Gn वतो वि... ये...ङ्गरम् । 11. DV is correct but Gn does not read. 12. Gn reads भूपा but DV reads भूजो which is correct. 13. Gn reads पालना; DV reads प्रति मानना and this is correct.

CX. Changu Temple Stone

(DV 119; HJ 118) A slab of stone inside the temple of Changu Narayana, which talks of Vishnugupta as a ruler (*rājā*). The inscribed part is 48 cm wide and 12 cm long.

- १ ॐ निर्भेदं यद्विकारैः समनुगतमिवोपाधिभेदोपचारादज्ञान भ्रान्तिभाजा
 मविषयमवहिः साधनाधीनतृप्ति

- २ भक्तिश्चद्धाप्रसादस्थिरकरण मनोभावनाभ्यासगम्यम्पायात्तद् भूतभर्तुः
 सकलगुणगुणातीततत्त्वम्पदं वः
- ३ याङ्कीर्तेः केतुभूतां सरितमिह पुरानीतवान्भोगवर्मा द्वारे दोलासुरेन्द्र
 क्षितिधर शिखराध्यासिनः शार्ङ्गपाणेः
- ४ दृष्ट्वा कालेन जीर्णा विषमगिरितटेष्वध्वनौ विप्रकर्षात्संस्काराधानवित्त
 व्यय विधुरतया छिन्न वारि प्रवाहाम्
- ५ भूयः शैलेन्द्र कुक्षेरमृतरसपयोवाहिनीमापशान्तामाकृष्यातिप्रयत्ना-
 त्सकलजनहिताधान निम्नान्तरात्मा
- ६ राज्ञे श्रीविष्णु गुप्त क्षितितलशशिने कल्पयामास पित्रे...ी...प्रणाली
 द्वितय...विष्णुगुप्तः ॥*

*The metre is Sragdharā.

CXI. Tebahal Inscription

(Gn LXIII; DV 120; HJ 119) A slab of stone attached on the southern wall, which is a water reservoir in the large quadrangle of Te-Bahal to the right of the temple of Sankatā (it is very close to the New Road) in the eastern side. The inscribed part is about 23 cm wide and 26 cm long. The inscription lacks date. The characters seem to belong to the later Lichhavi period. There are only two lines, and the object is a gift of a Buddhist layman.*

- १ रत्नत्रयम्भगवदाय्यं सुदार वर्णं मुद्दिश्य सत्त्व परिभोगनिमित्तमेतौ^१
- २ कूपञ्जल द्रवणिका ऋच शुभाय पित्रोः शाक्यो यतिर्विहितवान्प्रियपाल
 नामा

1. Gn, DV तां ।

*The metre is Vasantatilakā.

CXII.

A seal discovered in the excavation site at Dhumvārāhi, a suburb of Kathmandu in the north east.

- १ धर्मा हेतुप्रभवा
- २ हेतु स्तेषान्तथागतो ह्यव
- ३ दत्तेषाञ्च यो निरोधः एवं
- ४ वादी महा श्रमणः

CXIII.

A seal discovered at the excavation site of Dhumvārāhi.

ये धर्म हेतु प्रभवा हेतु स्तेषा न्तथागतो ह्यवद तेषाञ्च यो
निरोध एवं वादी महा श्रमण

CXIV. Inscription of Chobar

(HJ 105) Chobar is the name of the gorge cut by the river Bagmati through the rocky plateau, near which a shrine of Ganeśa amidst a cluster of houses is situated. Here a site known as charghare (four houses) bears a large stone rock-like in appearance on which the following lines are engraved. But the letters are heavily damaged, and it is difficult to assign a meaning to them. Perhaps this is a charter, as names of two offices of State occur and it could be guessed that their entry was barred in a certain locality. The inscription also does not show any date.

- १ लाल.....कुप...
- २ भी अदृश्य वी.....ण...
- ३ भोल्ल भु.....
- ४ मंन.....री.....सर.....मित.....कुलकेतुना.....राजा

- ५ प्रजाहितायविधानसम्प्रत्य [स] चात्र पार्थीव...
- ६ ...नमि भवतु [का] मपराधीनादपि ...माता स्व...
- ७ ...दि...विज...म...बहुमानाद्य...
- ८ ... पर शोल्ल लिग्वल...पू...
- ९ ...म ...वद...न प्रवेष्ठव्य...श्रीवर्मरेव
- १० ... पाञ्चालि...ता माज्ञापयत
- ११ ...म्भू भु जे...श्रीजेन...
- १२ धर्मलोकस्य तथा
- १३ कोत्तरां...
- १४

CXV. Yampibahi (Patan) Inscription

(Gn LXIV; HJ 120; DV 122) A water conduit slab of stone being a reservoir (now not in use) placed in the quadrangle of the Karunachok in Yampibahi (old monastery) in the north east of the city of Patan. The inscribed line is just one and is about 40 cm wide and 3½ cm long.

१ ॐ महाप्रतिहार वार्त्त सुजातप्रभु^१ विहारस्य

1. DV प्रभ; Gn प्रभु ।

CXVI. Luñjhya (Patan Palace) Inscription

(Gn LXVII; DV 123; HJ 123, Sans. San.) A slab of stone in the courtyard of Luñjhya (golden window), a part of the old palace, in Patan. The top of the stone shows a chakra flanked by two śankhas. The inscribed part is 33 cm wide and 45 cm long. The date is *Samvat 67 Pauṣa śukla pañchamyām (5)*.

१ [ॐ स्वस्ति] कैलासकूट भवनाद् भुवनप्रकाशाज्ज्योत्स्ना वमृष्ट
हिमवन्निष्ठ

- २ [राग्र] दीप्ते^१ आसागर प्रसृत शुभ्र यशो ध्वजानां राजाङ्कुलाम्बर
शशी भु
- ३ [वि लि] च्छवीनाम् ॥ बल्लदवीरपदातिकुन्तविशि ख प्रोताश्वनागा
कुले शक्त्यान्य
- ४ स्पृहिणीयया रणमुखे संजावशेषा द्विपः कृत्वा लोक हितोद्युम प्रभ
- ५ [वया] कीर्त्या दिशो भासयन्नन्योन्या विहता नृजा सुविदध ढर्मार्थं
कामान्मुदा*
- ६ भगवत्पशुपति भट्टारक पादानुगृहीतो वप्पपादानुध्यातो भट्टारक
- ७ महाराजाधिराज श्रीनरेन्द्रदेवः कुशली इहत्यान्भूमिभुजो वर्तमाना
- ८ न्भविष्यतश्च प्रतिमान्यानुदर्शयति विदितमस्तु भवतां कस्मिंश्चिद्वस्तुन्युप
- ९ कृतमवेत्या तत्प्रत्युपकारोत्कण्ठित मतिभि रस्माभिर्यूपग्रामद्रङ्गस्य स
- १० वतल सहितस्य भट्टामाप्चोकाधिकारियोः प्रा [व] ल्यादवश्यं जनस्य
महती
- ११ पीडेत्यन योरे वाधिकारयोरप्रवेशेन प्रसादः कृतस्तदेवं विदितार्थे रे
- १२ तदधिकार द्वयाधिकृतै रन्यैवस्मिन्पाद प्रतिवद्ध जीवनै रल्पापि वाधा न का
- १३ र्या यस्त्वेतामाजामनादृत्यान्यथा कुर्यात्कारयेद्वा तस्यावश्यमस्मदस्ती
व्रतरो
- १४ दण्डः पतिष्यत्यस्मदूर्ध्वम्भाविभिरपि^२ भूपतिभिस्सुकृतकरणैकसाधना
- १५ मूर्जिताम्प्रतिजन्म राज्यश्रियस्समनुबुभूषद्भिरिह कीर्त्यायुरारोग्यकल्याण
- १६ राज्यश्री समुदय मोहमानैः प्रेत्य च शाश्वतन्दिव्यमिच्छद्भिः सुखमनु
- १७ भवितुं दिक्षु चाभित शरदाप्यानोडुराजामल किरणमाला वभास्यमान
प्रालेयम
- १८ हीधरोत्तुङ्ग शिखरामलं यशस्तन्वद्भिरा चन्द्रार्क स्वप्रतिपादितानां
शासनानां स्थिति
- १९ मिच्छद्भिः पूर्वभूपतिषु सगौरवैर्भूत्वेयमाजा सम्यक्प्रतिपालनीयापि
चेत
- २० त्रत्युपकृतन्त बहुमन्यमानै रस्माभिः पुनरप्येषां पीटलजाधिकार म्प्रति-
मुच्य
- २१ प्रसादीकृत मेवमर्थं विदित्वै नदधिकृतैर्न कैश्चिदेतद्गता पीडा कर्तव्या
यस्तु कु
- २२ र्यात्सोस्माभि नं मृष्यते तथैव भूपतिभिरप्यनुमोदनीयं चिरस्थितये
चास्य

- २३ प्रसादस्य शिलापट्टक शासनेन प्रसादः कृतः^४ इति स्वयमाज्ञा दूतकश्चात्र
२४ [कुमारा] मात्य प्रियजीवः संवत् ६०^५ ७ पौष शुक्ल पञ्चम्याम्

1. Gn, DV दिप्तेः । 2. Gn reads भावद्भि and thinks that it is a mistake for भाविभि or भविष्यद्भिः । 3. Gn reads दिप्यम् and a mistake for दिच्यम् । 4. DV कृतः इति, Gn कृत इति । 5. Gnoli reads the year symbol as 69.

*Metre: Śārdūlavikriḍita.

CXVII. Yangahiti Inscription of Narendradeva

(Gn LXVI; DV 124; HJ 120) A slab of stone standing in the water conduit of Yangahiti, Lagan Tol, Kathmandu. The top of the stone shows in relief a chakra flanked by two śankhas. The inscribed part is about 40 cm wide and 32 cm long. Date: *Samvat 67 Bhādrapada śukla dvitīyā*. Inscription is well preserved.

- १ ॐ स्वस्ति कैलासकूट भवनाच्छरदाप्यानशशाङ्कामल मयूरवानिकरा
व भाष्यमति हिमव
२ दुत्तुङ्ग शिखरा वदातयशो मालानतं सिताशेष दिङ्मण्डलो य एष शौर्य-
नीति गुणैर्गुणं
३ रकलितै रान्मानमुद् भासिभिः शक्त्या बाहुवलं मति स्मृतिमतीं शास्त्रा-
गमै र्भूरिभिः मयादास्थि
४ तिभिर्दिशोपि यशसा राज्यश्रिया मेदिनी र्जात्या लिच्छविराज वङ्^१शमन
घयोलङ्करोत्युच्चकैः
५ भगवत्पशुपति भट्टारक पादानुगृहीतो वप्पपादानुध्यातो महाराजाधिरा
६ ज श्रीनरेन्द्रदेवः कुशली भविष्यतो नेपालराजान्सम्यक्प्रतिमान्यानु
दर्शयति विदित
७ मस्तु भवतां यथा दक्षिण कोलीग्राम द्रङ्गस्य सर्वतलग्रामैः सहितस्य
पूर्वराजभिमनिश्व
८ रे भुवनेश्वर देवकुलं यथा कल्पिताग्रहारादि प्रत्यायम्पालनोप भोगाय
प्र [तिपादित] म्

- ९ केनापि च हेतुना श्रीभुमगुप्तेनाक्षिप्तं राजकुल भोग्यमभूत्तदिदमधुना
पूर्वमयादा
- १० स्थितिप्रवर्तनादृतमनोभि रस्माभि कृताभि^३ प्रजानां श्रेयसेस्यैव सर्वतल
ग्रामसहि
- ११ तस्य दक्षिणकोलीग्रामद्रङ्गस्य तदेव भुवनेश्वर देवकुलं यत्रतत्रावस्थित
क्षेत्रवा
- १२ टिका गृह पण्याकारै^४ र्यथापूर्वं भुज्यमानसीमभिस्त्रिभिः कङ्कविल्वमार्ग
हुस्प्रिन्ऱदुङ्ग्रामैरेभि
- १३ रग्रहारत्वेनोत्सृष्टैश्चाट भटा प्रवेश्यैः^५ सर्वकोट्टमर्चादा स्थिति मवभिश्च
सहितम्प्रतिमुक्त
- १४ मित्येवञ्च विदितार्थे रप्ये तदग्रहारत्वन निवासिभिर्यथा कल्पितं पिण्ड-
कादि प्रत्यायम
- १५ स्योपनयद्भिर कुतोभयैराज्ञाश्रवण विधेयै र्भवितव्यम्भूयोपि अनेनैव
न्यायेन शीताद्याम्
- १६ शिवगलदेव [कुले] यथा पूर्वकल्पितक्षेत्रपिण्डकादिप्रत्यायम्पालनो
पभोगायैव सर्वत
- १७ ल[ग्रा] म सहितस्यैवास्य द्रङ्गस्य [प्र] ति [मु] क्तमेवं विदितार्थेन
हीनानवमन्यमानैरन्योन्य
- १८ प्रीतिदृढीकृतं^६ स्नेहानुवद्धै र-नू...पुरुषै स्तलं^७ समेतैस्त दुभयमेव प्रतिपा
- १९ पालयद्भिः सततमस्म^८ वर्तित व्यन्य कैश्चिदस्मत्पादोपजीविभिरन्यैर्वा
स्वल्पा
- २० पि पीडा कार्या यस्त्वेतामाज्ञामुलङ्घ्यान्यथा कुर्यात्कारयेद्वा तस्य
वयं राजशासन व्यतिक्रम का
- २१ रारिण स्तीब्रं दण्डम्पातयिष्यामो भाविभिरपि भूपतिभि रिह यशः
कल्याणायुरारोग्य राज्य
- २२ श्रियां वृद्धिमहिमानै रमुत्र च स्वर्गे शाश्वतीं स्थितिमिच्छद्भिः पूर्व-
राजकृतेषु प्रसादेषु पा
- २३ लनादृतं भव्यञ्चिरस्थितयेचास्य प्रसादस्य शिलापट्टक [शासनेन
प्रसादः] कृतं इति
- २४ समाज्ञापना दूतकश्चात्त्र कुमारामात्य प्रियजीवः संवत् ६० ७ भाद्रपद
शुक्ल द्वितीयायाम्

1. DV वंश । 2. DV कुल; Gn तल । 3. Gn रस्माभि; DV सततञ्च ।
 4. DV पण्या कारै; Gn घण्याकारैः । 5. DV प्रवेशै; Gn स्नेहानुग्रहै ।
 6. Gn वृद्धि; DV वृद्धिः । 7. DV समेतैस्त दुभयमेव; Gn पुरुषैस्त...
 त्रयमेव । 8. Gn पालयद्भिः सततमस्य । 9. Gn reads वृद्धिमिह and
 takes it as a mistake for वृद्धिम् । But वृद्धि can be easily read.

CXVIII. Deopatan Inscription

(Gn LXV; DV 125; HJ 124) The pedestal of a linga situated in the private garden of a house in Deopatan, near the western gate of Paśupati temple. The inscribed part is about 75 cm wide and 21 cm long. Date: 69 *Jyestha kṛṣṇa divā* 7. According to Gnoli 'The characters of this inscription are not very carefully carved and are in a poor state of preservation.' But this is not so.

- १ संवत् ६० ६ ज्येष्ठकृष्ण दिवा सप्तम्यां परम भट्टारक श्रीनरेन्द्रदेवस्य
 साग्रवर्षशतं समाजापयतः चुहुङ्गपेड्याय^१...
 २ नरप्रिग्रामस्य दक्षिण तस्तिलमकस्य च दक्षिण पूर्वतः क्षेत्रं^२...
 शालङ्का वास्तव्यब्राह्मण विश्व सेनस्य पत्न्या सुवर्ण^३
 गोमिन्या ७ प्रत्याय^४ म्महाबलाद्व्यक्ष प्रसादविलेख्यं रामस्वामिना दूतकेन
 दानपाशुपताचार्यदक्षिणतिलडुकस्य
 ४ तेनापि दान श्रृङ्खलिकपाशुपतानां ग्लान भैषज्यार्थं^५ दत्तं वर्षक स्तत्रैव
 ग्रामे...म्पिडक विशतिकया धान्यमा
 ५ १४ पु ७ अस्य^६ करणीयम्...धान्यकुडा १ गिच्छिजानामिलगतविल
 वाहिकगुप्त...शारिकावास्तव्य ग्रामात्य भगवचन्द्र^८
 ६ तत्रैव निवासिन चन्दकस्य अत्रं साक्षिक जेय चुहुङ्गपेडा^९ नियुक्तश्च
 धनवृद्धिसहितेन ॥

1. Gn ग्रामेज्ज्याय... । 2. Gn कुटुम्बि etc. 3. Gn तस्य प्रसादाधिशान्त
 स्यपत् । 4. Gn गोमिन्या । 5. Gn नैस्यारिदत्त । 6. Gn प्रत्यस्य ।
 7. Gn गि for गि and onwards छिज जानामि... । 8. Gn
 ऐवनिवासिचन्दस्य । 9. Gn जेयावृडग्रामे ।

CXIX. Kasaitol Inscription

(Gn LXVIII; DV 126; HJ 125) A slab of stone standing in front of a mound close to the temple of Nārāyaṇa in Kasaitol (Deopatan, Paśupati). Its top is decorated with a chakra at the centre. Date: Samvat 71 Kārtika śukla dvitīyā. The inscribed part is 44 cm wide and 36 cm long.

Lines from 1-10 are worn away.

- ११ भगवत्पशुपति भट्टारकपादानुगृहीतोवप्पपादानु
१२ व्यातः परम भट्टारक महाराजाधिराज श्री नरेन्द्रदेवः कुशली^१.....
१३ वृत्ति भुज.....^२धिकृत.....भविष्यतश्च.....यथा [हंङ्कुशलमभिधाय]
१४ समाज्ञापयति विदितम्भवतु भवतां^३ स
१५ नव [गृह].....स्थिति मयादो [त्पन्न] त्व [ञ्चाट भटानाम]^४
१६ प्रवेशश्च प्रसादः कृत स्तदित्थं^५.....श्रम्वेदिभिर्भवद्भिरन्यैथैधि.....धि
१७ रस्मत्प्रसाद प्रतिवद्ध जीवनेः कैश्चिदपि नवगृहम्प्रविश्या
१८ लपतरापि वाधा न कर्तव्या यस्तित्वमामविलङ्घनीया मास्माकीनामाज्ञा मना
१९ दृत्यान्यथा कुर्यात्कारयेद्वा तं वयं राजाज्ञा प्रतीपगामिनामत्यर्थन्न मर्पयि
२० व्यामो येपि चास्मद्वध्वम्भूपतयो भवितारस्तैरपि सम्यक्प्रजानुपालना
२१ तसुचरितमभीष्टानां मसम्पदां कारण मन्यमानैरिह कल्याणरायुरारोग्य
२२ राज्यश्रिय मुपचयायाद्यमुत्रापि चाभ्युदयाय धर्मगुरुतया पूर्वैराज प्र
२३ सादानुवर्तनम्प्रतिसततमवहित मनोभिर्भाव्यञ्चिरकालस्थितये चास्य
२४ प्रसादस्य शिलापट्टक शासनञ्च प्रसादीकृतमिति स्वयमाज्ञापि चात्म
२५ दिह यात्किञ्चिन्महत्कार्यं^६ मुत्पद्यते तच्च स्वयम्पाञ्चालिकैर्निर्णेतुन्न
शक्य [ते] त
२६ दा तदन्तरासनेन विचारयितव्यं याश्च गोष्ठयो नवगृह प्रतिवद्धाश्च
२७ चाटभटानाम प्रवेश्या एव याचव्यवस्थाताग्रशासने लिखिता भूतये^७
२८ व व्यवस्थया वृजिकरथ्या निवासि मधुसूदन स्वामी पाञ्चालिक सामान्य
इति^{१०}

२६ [दूत]¹¹ कोत्र दण्डनायको नृपदेवः संवत् ७० १ कार्तिक शुक्ल द्वितीया-
याम्

1. DV सर्व after कुशली, Gn leaves the letters even thereafter unread. 2. Gn ...धिकृत...च...क...ण । 3. Gn reads onwards as ...यसायु...इ... 4. Gn च्चर...सु...तो...स्थितिः ...प...ञ्चहततत्व... 5. DV न्यतरान्यतराधिका; Gn प्र...प्रसाद...चस्त...इ...र्थमेवेदिमिभवच्च । 6. DV राधिकृतस्तथान्यैरस्म etc. 7. Gn इतसुचरितम् । 8. Gn ...य ...ञ्चि...रह । 9. Gn याश्चाव्यस्था । 10. Gn ...वस्तव्या...इका । 11. DV दूतकश्च । He omits च. So does Gn.

CXX. Naksal Road Inscription

(Gn LXIX; DV 127; HJ 126) On the front of the water conduit tank meant for storage attached to the wall before the temple of Bhagavatī at Naksal on the way to Pasupatinatha. The inscribed part is about 49 cm wide and 25 cm long. Date: Samvat 78 Kārtika śukla navamī.

- १ ॐ शौर्योत्साह पराक्रमा वयनय त्याग प्रतापा दिभिः
श्लाघ्यैः स्वामिगुणै रनन्य सुलभैः संस्पर्धये वान्विते
- २ पृथ्वीं [पातिसनरे] न्द्र¹ देव नृपतौ वंशक्रमा भ्यागतं
संत्यक्त्वना स्वसुखेद्यमे परहित व्यापार निम्नात्मनि²
- ३ तत्पादाब्ज³प्रसादादुपनतविभवोविष्णुदेवः कृतात्मा
लोकस्य ब्राह्मणादे स्त्रिपवण विधिव न्मार्जनादि प्रपूत्यै
- ४ पाषाण द्रोणमेनां सुविहित सलिलोद्धार यन्त्रोदपानम्
कृत्वा तत्पुण्यवीजाद्बहुतर सुकृतारम्भमाशस्त भूयः*
- ५ संवत् ७० ८ कार्तिक शुक्ल नवम्याम् प्र युगादौ⁴

*Metre: Śārdūlavikriḍita and the later portion Śṛagdhārā.

1. Gn पृ[थ्वी] पा[तिनरे]न्द्रदेव । 2. Gn reads निम्नात्मनि and thinks that it is a mistake for निम्ना । 3. Gn सः [तत्पादाब्ज] ।

4. DV reads onwards प्रयुगा दौ while Gn omits. The letters are quite illegible, but can be made out.

CXXI. Gairidhara (deep water conduit) Inscription of Patan

(Ben 3; Gn LXX; DV 128; HJ 130) A slab of stone lying at Gairidhara, Patan (now in the National Museum). The top of the stone shows a reclining bull. Date: Samvat 82 as read by Gnoli and 83 as read by DV, which is correct. The inscribed part is 40 cm wide and 70 cm long.

Bendall could not read upto 6th line.

- १ स्वस्ति कैलासकूट भवनाद.....¹ [भग
- २ वत्पशु] पति भट्टारक पादानुगृहीतो वप्पपादानु [ध्यातः]
- ३ पर[म भट्टा] रक महाराजाधिराज श्रीनरेन्द्रदेवः कुशली
- ४ न सर्वाधिकरणाधिक [कृता....²
- ५ वर्तमानान्भविष्यतोपि यथार्हं^३ शुल
- ६ [माभाष्य] समाज्ञापयति विदितमस्तु [भवतां यथा³
- ७ महाप्रतिहार चन्द्रवर्म विज्ञापितैरस्माभि [स्तत्प्रतिमान्य⁴
- ८ ⁵वाग्वती पूर्वकुले भगवद् ज्येश्वर मण्ड⁶
- ९ ल्यां.....सर्वाधिकरणानामप्रवेशेना⁷.....प्र
- १० गण प्रसादीकृत मनेनास्यास्मदनु⁸
- ११ ज्ञातेनात्मनः श्रेयोभिवृद्धयेधार्मिकगणानामतिसृष्टम्⁹
- १२ प्रतिपालनम्प्रतिज्ञान कर्मयोगरतैः शीलाचार¹⁰
- १३ परैर्वैस्तव्यन्तै रपियथा काल मनतिक्रम्य देवाना [म्]¹¹
- १४ स्तपनगन्धपुष्प धूपप्रदीप वर्षवर्धन वर्षाकाल¹²
- १५ वा दित्त्र जपकादिका कारणपूजा कर्तव्या मण्डल्याञ्च¹³

- १६ उपलेपन सम्मार्जन प्रति संस्कारादिक ङ्कु त्वा यद्यस्ति
 १७ परिशेषन्तेन द्रव्येण भगवन्तं वज्रेश्वर मुद्दिश्य
 १८ पाशुपतानाम्ब्राह्मणानाञ्च यथासम्भवम्भोजनाङ्कुर
 १९ णीय न्तदान्यच्च कालान्तरेण यदि कदाचिद्दानपति
 २० त्वेन प्रार्थयन्ते आपत्सु तत्कालम्बुध्वा दानपतीनां
 २१ धान्यानाञ्चतु विंशतिर्मानिकादेया ततोधिकन्दानप
 २२ तिभिर्नग्राह्यम्यदि चात्र कार्यमुत्पद्यते परमासने
 २३ न विचारमात्रङ्कुरणीय न्न तु द्रव्यस्याक्षेप स्तदेव
 २४ मवगत्य सर्वाधिकरणाधिकृतैरन्यैर्वा न कैश्चिदय
 २५ मस्मत्प्रसादन्यथा कर्तव्यो ये त्वस्मदाज्ञा व्यतिक्रम्य वर्तन्ते
 २६ वयन्तेपान्त मर्षयामो येष्यस्म दू ध्वम्भवितारो राजा
 २७ नस्तैरपि पूर्वनृपतिकृत प्रसाद प्रतिपालनाद्
 २८ तैनन्यथा करणीयो स्वयमाज्ञा दूतकश्चात्त्र भट्टार
 २९ क श्रीयुवराज स्कन्ददेवः संवत् ८० ३ भाद्रपद शुक्ल
 ३० [प] ष्ठयाम् २०

1. Gn's actual reading starts from the 8th. Ben drops 7 lines and starts also from the 8th. 2. Gn इ.... 3. Gn य....
 4. 5. पशुपतौ etc. 6. Ben लेभगवद्वज्रेश्वर प्रण । Also see DV filling the gap to some extent. 7. But Gn....सर्वाधिकरणा-
 नानामा प्रवेशेना, Ben अप्रविधातव्य नुप्र etc. 8. Gn reads अनेनास्य....
 ...न्तु । 9. Also see DV for correct reading, where Gn agrees but Gn omits ज्ञात । 10. DV is correct, but Gn प्रतिज्ञा ..
 ...कमयोगर । Ben reads योगुर for योगुर and the rest as in Gn.
 11. Also DV but Gn न यश्चि...कालमनति क्रम्यप्रधान । 12. Ben omits स्तपन । 13. Also DV but Gn काल । 14. Ben मन्त्रजपकादिप्रकरण before पूजा etc. 15. Ben करणीय; DV करणीयो;
 Gn करणीयम् । 16. Ben omits स्त्री and reads [क] । 17. Gn reads 82, DV reads 83 correctly. 18. Ben has only the last letter म् ।

CXXII. Inscription of Anantalingeśvara

(DV 129; HJ 128) This stele with the inscription of the time of Narendradeva lies near the temple of Anantalingeśvara situated on a hill being the lower part of the inner range of the mountain skirting the valley, to the immediate south of Bhadgaon. The date is missing in particulars but the year 80 is distinctly visible.

The inscribed part covers a space of 34 cm wide and 92 cm long. The top shows in relief a sitting bull.

- १ ॐ स्वस्ति कैलास शृङ्गा भान्नयनोत्सव कारिणः कैलासकूट भवनात्
- २ रम्याञ्जगति विस्तृतात् राज्ञां मणि लिच्छवि वङ्गजातां योभूद्गुणै
स्सर्वजनाति गर्णैः
- ३ शक्तित्रया पूरित मण्डलश्रीः शशीव संलक्ष्यतरो नृपाणाम् सविनयनयप
- ४ राक्रमालङ्कृत मूर्तिर्भगवत्पशुपति भट्टारक पादानुगृहीतो वप्पपादानु-
ध्यातो भ
- ५ द्वारक महाराजाधिराज श्रीनरेन्द्रदेवः कुशली नेपालसीमान्तः पातिनः
सर्वाधिकाराधिकृ
- ६ तान्वर्तमानान् भविष्यतश्च समाज्ञापयति विदितमस्तु भवतां हंसगृह
द्रङ्गस्य...पश्चिमको
- ७ ...ग्राम सहितस्य चाटभटाप्रवेशः शरीरकोटो भयानेक मर्यादोपपन्नः
कश्चित्प्रसा
- ८ दशासनपट्टकोभूत्स च पूर्वराजा [ज] विभ्रमतो नष्टोधुनास्माभि
श्चिरन्तन व्यवस्थानुपाल
- ९ न ज्ञातादरैः स एव प्रसादश्चिरस्थितये शिलापट्टका भिलेख्येन प्रसादी
कृतोत्र
- १० च मर्यादा कुलपतिना देया कार्तिकशुक्लैकादशशम्याम्मागं संस्कारा थन्त
- ११ ण्डुल मानिका ४ द्वादश्याम्भगवतो लोकपालस्वामिनः प्रतिष्ठादिने तत्रै
- १२ व ब्राह्मणजनस्य शान्त्युदकम्पणानां पुराणम् २५ द्रङ्गसीमाम्यन्तरस्था
- १३ नाम्ब्राह्मण प्रमुखानाम्मा चाण्डालेभ्यो घृतासन सामतादि भोजनम्
- १४ स्तम्भानामैकैकस्य संस्थापनार्थम् तण्डुलमानिका ५४ गोयुद्धपताका वस्तु
- १५ पुराण २५ क्रियाकरणम्भगवतो लोकपाल स्वामिनः पावनार्थंघान्य
मानिकाः
- १६ ४० देवस्थापकस्य मुक्तिका धान्यमानिका.....दक मुक्तिका धान्य-
मानिकाः

- १७ २४ देवभृत्या नान्दशानामेकतो भुक्तिका धान्यमानिका १४० दासीनां
 विशती
- १८ नामेकतो मानिकाशतत्रयं पण्युत्तर...त...मानिका शतद्वयं चत्वारिण द्या
- १९ निकाधिकं भास क्षेत्रेणैव...च यत्पुरणीय ममानिका
- २० शतं त्रिशदुत्तरं तत्कुलपते...न्देव भृत्यानाम्पुराण १२०
- २१ दासीनाम्पुराण ८० मृत्तिका...का ४ पण पुराण ६०
- २२ अङ्गनशोधनार्थन्तडुल मा ...शोधनार्थङ्कोङ्कोग्राम पाञ्चा
- २३ लिकाना न्तण्डूलमानिका...१ माघशुक्ल द्वादश्वाम्
- २४ द्रङ्गसीमाभ्यन्तरस्थानां...यथाग्रयफा
- २५ ल्पुन मासेन क्षेत्रमणि...ज्येष्ठ शुक्लेका द
- २६ श्यां वराहयात्रायां सीमाभ्यन्तर...
- २७ सीनान्तण्डुल मानिका...
- २८ मण्या तन्धि...
- २९ अर्चना निमित्तम्...
- ३० काः १२ इन्द्रो...
- ३१ यज भवन...
- ३२ दक्षिण...
- ३३ ...
- ३४ ...
- ३५ पालनीयं...
- ३६ ...
- ३७ पूर्वराज प्रसाद...पालनपरैरेव...
- ३८ शास्त्रानुशीं...यतः पूर्वदत्तां द्विजातिभ्यो य [त्नात्रक्ष] युधिष्ठिर
- ३९ महीं महीभुजां श्रेष्ठ दानाच्छ्रेयोनुपालन मिति संवत् ८०...
- ४० कृष्ण दिवा दशम्याम् दूतकश्चात्र श्रीयुवराज...देवेति

CXXIII.

On a small bowl-shaped stone lying in a courtyard near the temple of Bhairavanatha in Bhatgaon.* The date is Samvat 88.

१ ८० सम्बत् ८० ८ पौषशुक्ल द्वितीयायाम्...उमा तेजसा ल

२ लित महेश्वराय ॥ पुण्यवाप्तयेता

३ अ कलस दत्तम् ॥.....

*Also published by M. Khanal in Madhyakalin Nepala ka Abhilekha (inscriptions).

CXXIV. Baṭuka Bhairava Temple Inscription

(Gn LXXI; DV 130; HJ 131) A slab of stone, inscribed part of which is about 40 cm wide and 54 cm long, is lying in the courtyard of the temple of Baṭuka Bhairava at the end of Lagankhel in Patan southern extremity of the city. The top shows in a relief a dharmachakra with two deer one on each side. Date: Samvat 89. The stone is much damaged except for a few letters here and there and the date figure at the end without its month and fortnight (lunar).

- १ प्र...सरङ्ग-मोपौतशि...तौ-स-भ
- २ न...वलै-म्- स्थितं यस्य वः पायात्
- ३ र...सरङ्ग...स्म...दूराद...राजनि
- ४ धि धरणिमण्डल...स-भा-द...स्थि-राज्य
- ५ भद्राधिवास शिल...वा...
- ६ ...पला...जि...कृत...
- ७ प्रसम्क.....
- ८ ...पतिना.....
- ९ भट्ट.....
- १० बे.....
- ११
- १२
- १३
- १४ दोप-रिभि
- १५ त्रभ त्व...
- १६ स्मदूध्वं भ
- १७ ...यत...एवं स्थित मित्यस्म

- १८ ...द्रक्षासंविधानं...शासनं पूर्वं नृपतेः
 १९ ...ति-स्म महीपति...पुण्य--निष्ठानां स्थैर्यम्प्र
 २० ...दा...दूतकश्चात्र राजपुत्र जनार्दन वर्मा
 २१ संवत् ८० ६.....दिवा त्रयोदश्याम् ॥

CXXV. Balambu Vihara Stone

(DV 131; HJ 132) A fragment of a stele now deposited in a Vihara at Balambu. Its other fragment which should be the upper part of the stone is not available. The date is 90 *Vaiśākha śukla dvādaśyām*.

A few lines in the beginning are lost.

- १ भवन्निः परि[पालनीयो].....¹
 २ इत्येवं विदितार्थे [रस्म] त्पादोपजीविभि [रन्यैर्वीर्यं प्रसादोनान्य]²
 ३ था करणीयो यस्त्वेतामाज्ञा मुत्क्रम्यान्यथा कुर्यात्कारयेद्वा तमह
 ४ मत्यर्थेन्न मर्षयिष्यामि ये वास्मदूर्ध्वम्भवितारो भूमिपतय
 ५ स्तैरपि पारम्पर्यं मेवं स्थित मित्यस्मत्प्रसाद प्रतिपालनं स
 ६ विधानं परैरेव भाव्यमिति स्वशासनं चिरस्थित्यै लोक
 ७ द्वयविशुद्धये रक्षितव्यं नृपैर्यत्नात्पूर्वं भूपतिशासन
 ८ मिति स्वयमाज्ञा दूतकश्चात्र रुद्रचन्द्र गोमीति
 ९ संवत् ९० वैशाख शुक्ल दिवा दशम्याम्

1. DV does not give the first line.
2. The conjectural reading (also of DV) might not be incorrect.

CXXVI. Chyasaltol Inscription

(Gn LXXII; DV 132; HJ 134) A slab of stone, about 42 cm wide and 44 cm long, standing with its face towards a

small temple of Ganeśa at Chyasaltol, Patan. The stone lies in such a position as to make it difficult to get the tracing. The first few lines can only be read but they are all destroyed. The top of the stone shows in relief a reclining bull. Date: *Samvat 95 Pauṣa śukla daśamī*.

- १ ॐ स्वस्ति भद्राधिवास भवनात्^१.....
 २ ...गृहीत वप्पपादानुध्यात...
 ३ ...कुशली ...वर्तमान...
 ४
 ५
 ६
 ७
 ८ धिकारी...भूमिकरल...^२
 ९ ...वर्तमान भविष्यतश्च भूमुजो [कुश]
 १० [ल] माभाष्य समाज्ञापयति भवतु [भव]
 ११ [तां य] थैषाप्रङ्गणि गुल्मकोमालिहि...माशी...
 १२ ...ञ्चाट भटानाम प्रवेशेन ..
 १३ ...सन्तुष्टैः^३ प्रसादःकृत एव मधिगतार्थे
 १४ [र] स्मत्यादोपजीविभिरन्यैर्वा न कैश्चिदयम्प्रसा
 १५ [दो] न्यथा करणीयो यः ममाज्ञामुल्लङ्घ्यान्यथा [कु]
 १६ र्या त्कारयेद्वा सोस्माभिर्न मर्षणीयो ये चास्मद् [ध्व]
 १७ [भ] वितारो भूमिपालास्तैरपि पूर्वराजप्रसाद सं
 १८ रक्षण प्रवण मानसैरे व भाव्यमिति स्वयमाज्ञा
 १९ दूतकश्चात्त्र श्रीयुवराज शौर्यदेवः संवत् ९० ५
 २० पौष शुक्ल दिवा दशम्याम् ॥

1. Lines 1-14 are not clearly readable in the plate except a few letters here and there but these allow conjectural decipherment. 2. Gn, DV करल । Lines 4 to 7 are totally unreadable. 3. Gn, DV तश्च...कुश, DV तुष्टैः without सन् ।

CXXVII. Yanmugal or Yanamugal Inscription

(Levi 20; Gn LXXIV; DV 133; HJ 136) A slab of stone, about 42 cm wide and 80 cm long, placed in a small street known as Tah Galli, within an area called Yangu Bahal or Yanmugal tole, near the Patan Durbar, a little to the east. The date is illegible.

- १ [ॐ स्वस्ति भद्राधि] वास भवनाद प्रतिहत शासनो भगव [त्पशुपति भट्टारक पादानुगृहीतो]
- २ [वप्प] पादानु ध्यातो लिच्छवि कुलकेतुः परममाहेश्वर पर [म भट्टारक महाराजा धिराज]
- ३ [श्री न] रेन्द्रदेवः^१ कुशली गुल्लंतङ्गग्रामनिवासिनः प्रधानपुरस्सरा न्सर्वं कुटुम्बिनः [कु]
- ४ [श] लभाभाष्य समाज्ञापयति विदितम्भवतु भवतां यथायंग्रामो [भगवत्पशुपतौस्व]
- ५ [कारित]^२ महाप्रणालीनाम शाठ्येन सर्वेत्तिकतंव्यानामनुष्ठानार्थं विष्टघा जानु [विघायित्वे]
- ६ न चाटभटानाम प्रवेश्येन शरीर कोट्ट मर्यादोपपन्नः सर्वकर [णीयप्रति]
- ७ मुक्तः कुटुम्बी^३ वहिर्देशगमनादि सर्वविष्टिरहितो गुविणी मरणे गर्भोद्धरणा [य]
- ८ [प] णशतमात्रदेयेन सक्षतगोष्ठापमृगापचारे^४ सपणापुराणत्रय [मात्र देयेन च]
- ९ युक्तश्चो परदार हत्यासम्बन्धादिपञ्चापराधकारिणां शरीरमात्रं राजकु [लाभा]
- १० व्यन्तद्गृहक्षेत्रकलत्रादिसर्वद्रव्याण्यार्यसङ्घस्येत्यनेन च सम्पन्नः श्रीशिवदेव वि [हा]
- ११ [रे] चतुर्दिशार्यं^५ भिक्षुसङ्घायास्माभि रतिसृष्टः सीमा चास्य पूर्वोत्तरेण विहार
- १२ स्य प्रणालीभ्रमस्ततो दक्षिण मनुसृत्य गोमिभू धञ्चोप्रदेशे वाग्वती नदीम
- १३ नुसृत्य गोतिलमक संगमस्तत उत्तरङ्गत्वा श्रीमानदेव विहार खर्जुरिका [वि]

- १४ [हा] रक्षेत्रयोः संधिस्ततः पश्चिमङ्गत्वा खारे वाल्गञ्चो ततः पश्चिमनु
[सृत्य]
- १५ [म] ध्यम विहारस्य पूर्वदक्षिणकोणपार्श्वालिमार्गेणोत्तरङ्गत्वा प्रणाल्याः
पू [वौ]
- १६ [त्त] रानुसारेण कुण्डल^६ क्षेत्रस्य दक्षिणपूर्वकोणो महापथस्ततो मार्गानुसा
[रे]
- १७ णोत्तरङ्गत्वाभयरुचि विहारस्य पूर्वप्रा [कार] सात पूर्वोत्तर मनुसृत्य
वार्तक
- १८ ल्याण गुत्तविहारस्य दक्षिण पूर्व प्रा [कार] स्ततः पूर्वोत्तरमनुसृत्य
चतुर्भा
- १९ वदादुन^७ विहारस्य पूर्वदक्षिणकोण तदुत्तरं पश्चिम रानुसृत्योत्तरप
- २० श्चिमकोणो बृहत्पथ स्तत्पूर्वोत्तरङ्गत्वा कम्बिलम्प्राततः उत्तरपूर्वमनु सृत्य
- २१ श्रीराजविहारेन्द्र मूलकयोः पानीयमार्गसंघात [खातक स्तस्योत्तरपूर्वेण]
- २२ [वृ] हन्मार्गस्य दक्षिणवाटिकाया दक्षिणाल्य नुसारेण पूर्व दक्षिणञ्चा
नुसृत्यप
- २३ थस्ततो यावत्स्वल्पप्रणाल्यां^८ परिगे स्पुल्ली पार्श्वे मार्गस्ततस्तमेवमार्गं
दक्षिणे
- २४ [ना] नुसृत्य सएव विहारस्ततः प्रणालीभ्रम इत्येतत्समीपं परिक्षिप्तेस्मि
न्नग्र[हा]
- २५ [रेय] दि कदाचिदार्थसंघस्यशवचं^९ कार्यमुत्पद्येत तदा परमासनेन विचा
[रणी]
- २६ [यमित्येव मवगताथैरस्म] त्पादोपजीविभिरन्यैर्वयिम्प्रसादन्यथा नक
[र]
- २७ [णीयो यस्त्वन्यथा] कुर्यात्कारयेद्वा सोस्माभिस्सुतरान्न मपंणीयो
- २८ [ये चास्म दूध्वम्भवितारो भूमिपा] लास्तैरप्यु भय लोक निरवद्य
सुखार्थिभिः पू
- २९ [वंराजवि] हि [तोयं विशिष्टः प्रसाद इ] ति प्रयत्नत [स्सम्यक्परि]
पालनीय एव यतो [ध]
- ३० मंशास्त्रव [च] नं [बहुभि] वंसुधा दत्ता [राजभि] स्म
[गरादिभिः । यस्य यस्य यदा भूमिस्त]
- ३१ स्य तस्य तदा [फलम्]
- ३२ संवत् [१००]^{१०} ३ ज्येष्ठ [शु] क्ल सप्तम्याम्

1. L ..देव । 2. L पशुपतं .. रितुः । 3. L reads कुटुम्बि । 4. L puts this at the beginning in continuation from the end of the last line. 5. L देयैनमुक्त । 6. L कुणल । 7. Gn, DV लट । 8. L has त्य । 9. L आर्यवयम् । 10. Gn reads...3 while DV reads [100] 3.

Levi omitted 30-32 lines.

CXXVIII. Vajraghar Inscription

(BLI 13; Gn LXXIII; DV 134; HJ 137) A slab of stone standing just outside the southern gate of the temple of Paśupatinātha, before a house named Vajraghar but now kept in the National Museum. Date: *Samvat 103 Jyestha śukla 13*. The inscribed part is 38 cm wide and 86 cm long. Gnoli says 'As BLI's reading is extremely fragmentary and erroneous, I have omitted to annotate all his reading. My reading is confirmed by the inscription no. 20 of Levi. Instead of *Samvat 103* BLI reads *Samvat 143*.' But we have our own rubbing, which is read without difficulty in full except in cases as done by Levi.

- १ ॐ स्वस्ति भद्राधिवास [भवनादप्रतिहतशासनोभगवत्प]शुपति
भट्टारक पादानु
- २ गृहीतो वप्पपा [दानुध्मातो लिच्छवि कुलकेतुः प] रम माहेश्वर
परमभट्टा
- ३ रक महाराजाधि[राज श्रीनरेन्द्रदेवः कुशली]...ञ्चगर्तशामे प्रधान-
पुस्सरा
- ४ न्सर्वं कुटुम्बिनः कुशल [माभाष्य समाज्ञाप] यति विदितम्भवतु भवतां
यथाय
- ५ इग्रामो भगवत्पशुपतौ स्वकारित महाप्रणाली नाम शाठ्येन सर्वैतिकर्त-
व्याना
- ६ मनुष्ठानार्थं विष्ट्याज्ञानुविधायित्वेन चाटभटानामप्रवेश्येन शरीर कोट्ट
भर्या
- ७ दोषपन्नः शरीर सर्वकरणीय प्रतिमुक्तः कुटुम्बी वहिर्देशगमनादि सर्ववि

- ८ ण्ठिरहितो गुविणीमरणे गर्भोद्धारणाय पणशतमात्रदेयेन सक्षत गोष्ठापम्
 ९ गापचारे सपणपुराणत्रयमात्र देयेन च युक्तश्चौर परदारहृत्या संवन्धादि
 १० पञ्चापराधकारिणां शरीरमात्रं राजकुलाभाव्यन्तद्गृह क्षेत्र कलत्रादि
 सर्वद्रव्या
 ११ ण्यार्यसंघस्येत्यनेन च सम्पन्नः श्रीशिवदेवविहारे चतुदिशार्यभिक्षु-
 संघायास्मा
 १२ भिरति सृष्टः सीमा चास्य पूर्वोत्तरेण श्रेष्ठि^१ दुल्मूर्ध्नि^२ प्रीतु ब्रूमध्यमाली
 तस्या किञ्चित्पू
 १३ वेंण बृहदाल्या दक्षिणमनुसृत्य चुह्वङ्गभूमिम्पूर्वदक्षिणेन वेष्टयित्वा
 ह्वप्रिङ्गामी
 १४ मार्गस्तन्दक्षिणमनुसृत्य सरलवनगामी मार्गस्तम्पश्चिममनुसृत्य ह्युप्रि-
 म्पाञ्चा
 १५ लिकक्षेत्र पश्चिमकोणादक्षिणपश्चिममनुसृत्य श्रीखर्जुरिका विहारस्य
 सर्वो
 १६ परिप क्षेत्र पश्चिमाल्या दक्षिणङ्गत्वापृच्छि ब्रूदक्षिणेश्वराम्बु तोर्य
 क्षेत्राणां सन्धिः
 १७ ततश्च दक्षिणमनुसृत्य शशिक्षेत्रपूर्वदक्षिण कोणात्किञ्चित्पश्चिमङ्गत्वा
 मित्तम्ब्रू
 १८ वाल्या दक्षिणमनुसृत्य तत्सर्वदक्षिणाल्या पश्चिमङ्गत्वा किञ्चिदुत्तरञ्च
 ततः पश्चिम
 १९ मनुसृत्य च निम्बू दक्षिणपश्चिमकोणादक्षिणङ्गत्वा लोप्रिङ्ग्रामेन्द्र-
 गौण्टिक क्षेत्र पूर्व
 २० दक्षिणकोणात्किञ्चित्पश्चिमङ्गत्वा ह्युप्रिम्पाञ्चालिक क्षेत्रपश्चिमाल्या-
 दक्षिणमनुसृत्य
 २१ भूमेरुत्तर पूर्वकोणो ह्युप्रिङ्गामी बृहत्पथस्तम्पश्चिम मनुसृत्य
 ह्युप्रिलो
 २२ प्रिङ्ग्रामे^३ स्तिस्रोतो धोनुसृत्य मेकण्डिदुल् तिलमक सङ्गम स्तत्पश्चिमोर्ध्व
 मधिरुह्य कन्दर
 २३ नुसारेणोत्तर पश्चिममनुसृत्यपानीयपातोयावल्लोप्रिङ्गामिनमार्ग.....
 २४ [नुसृत्य]...शिखर क्षेत्र सर्वदक्षिणाल्या पश्चिमङ्गत्वा लोप्रि.....
 तक्षेत्रन्ततः
 २५ प[श्चिमम] नुसृत्योत्तरञ्च बृहदारामस्य पूर्वमुखे महापथस्तत [उ]
 त्रङ्गत्वावृह

- २६ दा [राम] स्य पूर्वोत्तरकोणा दधोवतीर्य वनपर्यन्तमुपादाय फंशिन्प्रल-
लस्रोतस्तदु
- २७ त्तरमनुसृत्य स्रोत.....मतस्रोतोनुसाण ब्रह्मतीर्थसंवेद्यन्नदी वाग्वती-
पूर्व
- २८ मनुसृत्य [उत्त] राज्ञत्वा कन्दराग्रानुसारेण श्रेष्ठिदुलमूर्ध्नि सैवप्रीतुब्रू-
मध्यमालीत्ये
- २९ [तत्सीम परिक्षिप्तेस्मिन्न] ग्रहारे यदिकदाचिदार्यसंघस्याशक्यह्कायं
मु [त्प] छेत
- ३० तदा परमा [सनेन वि] चारणीयमापणकरोधिकमासतुलादण्डादिश्च
पूर्वं एवा
- ३१ र्यभि [क्षुसंघस्ये] त्येवमवगतायै रस्मत्पादोपजीविभिरन्यैर्वायम्प्रसादो-
न्यथा न
- ३२ कर [णीयो यस्त्वेता] माज्ञामुल्लङ्घ्यान्यथा कुर्यात्कारयेद्वा सोस्मा
[भि] स्मृतरा न्न मर्षणीयो
- ३३ ये चास्म [दूर्ध्वम्भवि] तारो भूमिपाला स्तैरप्यु भयलोक निरवद्य
सुखार्थिभिः पूर्व
- ३४ राज विहितोयं विशिष्टः प्रसाद इति प्रयत्नतम्यकपरिपालनीय एवं
यतो
- ३५ धर्मशास्त्रवचनम्वहुभिर्वसुधा दत्ता राजभिस्सगरा दिभिः यस्य यस्य यदा
भूमि
- ३६ स्तस्य तस्य तदा फल मिति स्वयमाज्ञा दूतकश्चात्त्र भट्टारक श्रीशिवदेवः
- ३७ संवत् १०० ३ ज्येष्ठ शुक्ल दिवा त्रयोदश्याम्^४

1. DV ष्ठ, Gn श्रेष्ठी but also says it is perhaps श्रेष्ठी । 2. Gn ध्नि; DV reads ध्नि । 3. Gn, DV प्रि...स्ति । 4. Gn and DV read 103, which seems correct. BLI reads 143.

CXXIX.

(L 17; Gn LXXV; DV 136; HJ 139) A piece of stone in a street corner in the village of Sanku about 6 miles north east of Kathmandu. The inscribed part is 26 cm wide and 4 cm long.

The characters belong to the later Lichhavi period (according to Gnoli after Narendradeva) but it might as well belong to any time in the post-Amśuvarma period. It is a two-line inscription which begins with Buddhist Mahāyāna invocation.

- १ देय धर्मोयं श्रीधर्मराजिका मा^१त्ये पु
२ सांघिक भिक्षुसंघस्य.....

1. L, Gn, DV मात्य ।

CXXX. Chikandeo Stone

(DV 137; HJ 138) A flat stone supporting the pedestal of an image called Balarama or Chikandeo (Oil God). The inscribed part is 72.5 cm wide and 12 cm long. The stone is damaged. The date symbol in the first line is also not clear but DV reads 109.

The first line is completely destroyed.

- १ सप्तम्याम्भट्टारक महाराज [धिराज]....देवस्य राज्यम्
संवत् १०७ शुक्ल द्वितीया
२ संसृष्टवानालवर्मणा भये गीताद्या म नाभर....
३ रस्य भवति तदाभक्षामवं ग्राम प्रदेश त्र....पिण्डकं
४ द्रव्यं.....६ मानिका.....मानिकात्रयम्.....

CXXXI. Nala Inscription

(DV 138; HJ 140) An ancient water tank of stone attached to the wall near the temple of Bhagvati at Nala, 2 miles north west of Banepa. The date is 118 *Jyēṣṭha śukla daśamī*. The inscribed part is 36 cm wide and 7 cm long. The record belongs to the reign of Śivadeva II.

- १ ॐ संवत् ११८ ज्येष्ठ शुक्ल दशम्याम् राजाधिराज श्रीशिवदेवस्य राज्यम्
 २ उपरिमनालङ्ग ग्रामस्योपभोगम्^१ तत्रैव ग्रामाधिवासी हं ध्रुवशीलस्य
 ३ तद्भ्राता हं अणङ्गशील सहितेन पुण्याधिकार प्रणाली कृतम् ।

1. DV भो[गा]र्थम् ।

CXXXII. Lagantol Inscription

(Gn LXXVII; DV 139; HJ 141) A slab of stone leaning against the wall of a small temple of Viṣṇu situated in Lagan tol, Kathmandu. The top of the stone is decorated by a relief showing a reclining bull. Date: *Samvat 119 Phālguṇa śukla daśamī*. This inscription is now lost but a rubbing published by BLI serves the purpose and confirms the existence of the inscription wherever it might be.

- १ ॐ स्वस्ति श्रीमत्कैलास भवनाल्लक्ष्मीलतालम्बन कल्पपादपो
 २ भगवत्पशुपति भट्टारक पादानुगृहीतो वप्पपादानुध्यातः परम भट्टार
 ३ क महाराजाधिराज श्रीशिवदेवः कुशली वैद्यग्रामके प्रधानाग्रेसरान् सकल
 ४ निवासि कुटुम्बिनो यथार्हं^१ शूलमभिधाय समाज्ञापयति विदितमस्तु भव
 ५ तां यथायङ्ग्रामः शरीरकोट्टममर्यादो [पपन्न]^१ द्वाट भटानाम प्रवेशयेना
 चन्द्रार्का
 ६ वनिकालिको भूसिच्छिद्रन्यायेनाग्रहारतयामातापित्रोरात्मनश्च विपुलपु
 ७ ण्योपचयहेतो रस्माभिः स्वकारित श्रीशिवदेवेश्वरं भट्टारक न्निमिस्ती-
 कृत्य
 ८ तद्देवकुलखण्डस्फुटितसंस्कार करणाय वशपातुपताचार्येभ्यः प्रति
 ९ पादितः तदेवमवगतार्ये भवद्भिः समुचित देयभागभोगकर हिरण्यादि
 १० सर्वप्रत्यायानेषामुपय [च्छ] द्विरेभिरेवानुपाल्यमानैरकुतोभयैः स्वक
 ११ मानुविधायिभिरिति कतंव्यता व्यापरेषु च सर्वेष्टामीषामाज्ञा श्रवण-
 विधे
 १२ यैर्भूत्वा सुखमत्र स्थातव्यं सीमा चास्य पूर्वोण बृहन्मार्गो दक्षिणपूर्वतश्च
 १३ शिवी प्रणाली तामेव चानुमृत्य स्वल्पः पन्था दक्षिणश्च तेज्ज् पश्चिमे

- १४ नापि तेह्नु उत्तरस्यामपि चिश्मिण्डातिलमकः उत्तरपूर्वतश्चापि सहस्र
 १५ मण्डलभूमिस्ततो यावत्स एव वृहन्मार्ग इत्येव सीमान्त भूतेस्मिन्न ग्र
 १६ हारे भोट्ट विष्टिहेतोः प्रतिवर्ष भारिकजनाः पञ्च ५ व्यवसायिभिर्ग
 १७ हीतव्या ये त्वेतामाजां व्यतिक्रम्यान्यथा कुर्युः कारयेयुर्वा तेस्माभिर्भूशन्न
 १८ क्षम्यन्ते ये वास्मदूर्ध्वम् भूभुजो^२ भ [विष्यति तैरपि प] र स्वहिता
 पेशया पूर्वराज
 १९ कृतोयं धर्मसेतुरिति तदा [वगत्य] वा....संरक्षणी
 २० यस्तथा चोक्तं पूर्वदत्तां द्विजातिभ्यो यत्नाद्रक्ष युधिष्ठी [र महीम्महीम]
 २१ तां श्रेष्ठ दानाच्छ्रेयोनुपालनं षष्टि वर्ष सहस्राणि स्वर्गे मो [दतिभू]
 २२ मिदः आक्षेप्ता चानुमन्ता च तान्येव नरके वसेत् इति स्वयमा
 २३ जा दूतकश्चात्र राजपुत्र जयदेवः संवत् १०० १० ६ फाल्गुन
 २४ शुक्ल दिवा दशम्याम्^३

1. BLI मर्यादो [पयुक्त] । 2. Gn म् भूभुजो । 3. BLI has included the letters of the 24th line into the 23rd.

CXXXIII. Sonaguthi Stone of Śivadeva II

(Gn LXXVIII; DV 140; HJ 142) A slab of stone, about 47 cm wide and 74 cm long, standing to the left of the western gate of the temple of Bhṛṅgāreśvara situated in the village of Sonaguthi. The top of the stone has a beautiful floral design. Date: *Samvat* 125 as read by Gnoli and not 121 as read by DV.

Gnoli has failed to decipher many letters in this inscription because of the damage, and also due to bad rubbing. But others show much improvement.

- १ [स्वस्ति कैलास] कूट भवनाद^१ व्याहत शासन रसु विहित गुण वर्णा
 श्रम स्थिति लिच्छवि कुल
 २ केतुभंगवत्पशुपति भट्टारक पादानुगृहीतो बप्पपादानुध्यातो परम
 भट्टारक

- ३ महाराजाधिराज श्री शिवदेवः [कुशली] नेपालान्त वर्त्तिन्यः^२ समधि-
करणा नामस्मद्पाद*
- ४ प्रसादोपजीविन्याश्च यथार्हं^{**} शुलभाष्य समाज्ञापयति विदितम्भवतु
भवतां
- ५ मपरिमित जलाशयो^३ देशतया.....पाञ्चालिकानां
- ६ क्षेम जीवेन विज्ञापितैरस्माभिश्च प्रसादानु वर्त्तिभि धर्मधिकार[तया]
- ७ द्युपयोगायासौ^४ ब्राह्मणपुरस्सराणाञ्च पाञ्चालिकानां प्रकामोपभोगनि^५
- ८ मित्तमाज्ञानुक्रम ध्याय भृङ्गारेश्वर देवकुलस्थितये सर्व^६ तिलमक....
- ९ प्रवर्त्तनीया^७ स्युरिति तद्देवकुल पाञ्चालिक.....गोल^८ ग्राम^९
- १० पानीय^{१०} प्रणाली तिलमकस्य.....तालपत्र
- ११ भृङ्गारेश्वरपाञ्चा [लिकानां]^{११} क्षेत्र.....
- १२ मुपभोगत्वादस्य^{१२} राय.....
- १३ दस्माभिरपि^{१३} निर्वा.....
- १४ विचारयितव्यास्तेपि^{१४} द्रव्यमपि.....
- १५ द्विपणा^{१५} पुराणम्.....
- १६ कृत.....
- १७ पिण्डक मानिका^{१६} नि.....
- १८ पणां पुराणत्रयं दण्डनीया विदित्वैव^{१७} भवद्भिरपि....
- १९ कर्त्तव्यः कारयितव्यो वा ये त्विमामाज्ञाम् [ल्लङ्घ्या]न्यथाकुर्यु
- २० वकारयेद्वा भूपन्न मर्षयितव्याम्.....भावद्भिरपि....
- २१ भिः पुरातनराज^{१८} यं.....द.....
- २२ नीय^{१९} श्रूयते बहुभिर्वसुधा दत्ता राजभिः
- २३ सगरादिभिः यस्य यस्य यदा भूमिस्तस्य तस्य यस्य तदा फलम् पूर्वदत्तां
- २४ द्विजातिभ्यो यत्नाद्रक्ष युधिष्ठिर महीम्महीभुजां श्रेष्ठ दानाच्छेयो-
नुपालनम्
- २५ स्वयमाज्ञा दूतकश्चात्र राजपुत्र जयदेवः
- २६ संवत् १०० २० ५ भाद्रपद शुक्ल पञ्चम्याम्^{२०}

*Gn omits नेपालान्त and then after करण keeps the place vacant.

**Gn यथाहि ।

1. Gn भवनाद्...विहितगुण-स्थ-लिच्छवि । 2. DV नेपालान्त वर्तिनः, Gn कुशली...वर्तिन्यः समधिकरणा.... 3. Gn मपरिमित जलाशयो देशतया । 4. Gn ...ताय । 5. Gn प्रकामपभोग । 6. DV omits this word. 7. DV is correct but Gn reads ...प्र-ते ी यस्मादिति । 8. Gn कुल आगुलस्यादिग्राम । 9. DV is as above, although the unreadable portion marked is incorrect, but Gn reads ...यू...ही... लीतिलमकस्य । 10. DV as above but Gn omits तिलमकस्य । 11. DV omits द्रव्यमपि; Gn ...यसोपि... 12. Gn ...द्वि... रांणां... 13. Gn ...न...य...नि । 14. Gn ...प...दण्डेन य...श्चित्त... मि... 15. Gn राज-इ-ह-इ-यरस्तम्... 16. Gn reads 125 and DV 121 but the former is correct as the symbol for 5 is evident.

CXXXIV. Inscription of Gorkha

(DV 141; HJ 143) A slab of stone at the entrance of the cave of Gorakhnath. The inscribed part is 30 cm wide and 70 cm long. The stone is much damaged. It is a charter. The date is just 122 without other particulars. But the reading of the date figure is doubtful.

- १ ॐ स्वस्ति कैलासकूट [भवनाद्].....
- २ ...[पादा] नुध्यात.....परम
- ३ [भ]ट्टारक महाराजाधिराज [श्रीशि] वदेवः कु[शली]....
- ४ समाज्ञाप
- ५ यति विदितम्भवतु भवतां.....
- ६ वज्रभैरव भट्टा[रक].....
- ७ कारण पूजा.....
- ८ भूमि.....
- ९ समापन्न.....
- १० ...पण.....
- ११ वं भोग दत्त.....
- १२ वादित्वञ्च प्रत्ये[क].....
- १३ क्षेत्र.....
- १४ कृत...मतो-दान....

- १५ कृत प्रतिदिन.....
 १६ प्रतिदिन दान.....
 १७ मिमूल्य.... पशा.....
 १८ पणद्वयं प्रत्येक.....
 १९ ग्राहक.....
 २० ततो द्वादश.....
 २१ मानिका: पा.....
 २२ स्फटिक व.....
 २३ द्वादश मानिका....वादित्व... पणपुराण....
 २४ पञ्चरङ्ग चित्रकर्मण....मानिका त्रयं....
 २५ प्रतिमानिका.....
 २६ पणपुराणा-पञ्च.....मानिका
 २७ करण.....
 २८ वेद्यानि भगवतो दत्तानि.....
 २९ पूजास जल.....
 ३० हेतो.....रकल्पना.....
 ३१ रिति संवत् १०० २० २.....

CXXXV. Thimi Inscription (II)

(L 19; Gn LXXXII, DV 142; HJ) A slab of stone, about 40 cm wide and 16 cm long, near an ancient water conduit situated outside the village of Thimi which is situated midway between Bhadgaon and Kathmandu. This inscription does still stand. Gnoli says 'A reading of the rubbing reproduced by Levi confirms his transcription. The date of inscription is illegible.' He also thinks that as Jayadeva is a witness, the record must belong to the reign of Śivadeva II. He is correct. I have based my reading of the text on my own rubbing.

Some lines in the beginning are worn away.

- १ हिरण्यादिप्रत्याम.....
 २ पदिचमे नि.....
 ३

- ४ गामी....भूतो तस्मात्¹
- ५ तदियमेतत्कोट्टमयादावन्ध.....²
- ६ तश्च पश्चिमेन च तदेवं.....³
- ७ तदन्तरेणापि ते माप्रहरणस्य....
- ८ खातम्पल्ली ततो याव च्चैव⁴
- ९ ग्र....क.... विष्टिमनुष्य सम्बन्धेन प्रतिवर्षं यत्पुराणशतं देयं⁵
- १० तेभ्य एव ग्रामीणैर्दातव्यम् राजकुलीय व्यवसायिभिस्तु न कदाचिद
[न्यथा]
- ११ [कर्त] व्यं ये तु केचिदस्मत्पादप्रसादोपजीविनोपरेचान्यथा कुर्युः
कारयेयु [र्वा]
- १२ ..तेतितरान्न क्षम्यन्ते भविष्यद्भिरपि वसुधाधिपतिभिरात्मनः करुणाति-
शयं
- १३ पूर्वपार्थिवप्रणीतोयं दान धर्मसेतुरिति तद्गौरवात्सम्यगेवानुपालनीय
स्तथा [चोक्तं]
- १४ पूर्वदत्तां द्विजातिभ्यो यत्ताद्रक्ष युधिष्ठिर । महीं महीभुजां श्रेष्ठ दाना-
च्छ्रेयोनुपा
- १५ लनम् ॥ षष्टि वर्षं सहस्राणि स्वर्गे मोदति भूमिदः । आक्षेप्ता चानुमन्ता
च ता....
- १६ नरके वसेत् । इतिस्वयमाज्ञा दूतकश्चात्त्र राजपुत्र जयदेवः ॥
- १७ सं[वत्]....आश्वयुजि कृष्णपष्ठयाम् ।

1. Gn, DV गामी.... 2. Gn, DV यमेत.... 3. Gn, DV
चतदा.... 4. Gn, DV ततोयाव.... 5. Gn, DV omit देयं ।

CXXXVI. Another Inscription of Balambu

(Gn LXXVI; DV 143; HJ 145) A slab of stone, about 50 cm wide and 84 cm long, standing in the open ground on the right bank of a rivulet Indramatī also called Mulakhu near the dilapidated temple of *Mahālakṣmī pītha* in the village of Balambu. Date: *Samvat 109* as read by Gnoli and 129 as read

by DV, but the symbol 100 and 20 are hardly legible while 9 is clear. The inscription is, however, well preserved. As it belongs to the time of Śivadeva II the year can be between 109 and 139.

- १ ॐ स्वस्ति श्रीमत्कैलासकूटभवनात्सम्यग्वि रचित सकलवर्णाश्रम व्यवस्थः
समस्त सामन्त शिर^१
- २ सा रवरिकृत चरणनरवमग्रूखसमूह^२ भगवत्पशुपति भट्टारक पादानुगृहीतो
वप्प
- ३ पादानुध्यातो लिच्छविकुलानन्दकेतुः^३ परमभट्टारकमहाराजाधिराज
श्रीशिवदेवः कु
- ४ शली नेपाल भुक्तौ यथास्वमधिकारान धिष्ठितः सर्वराजा [ज] पुरुषां
तटवृत्ति भुजश्च यथार्हं^४ङ्कु
- ५ शलमभिधाय समाज्ञापयति विदितमस्तु भवतां यथा पुत्तिनारायण^५
देवकुल प्रतिवद्धदा
- ६ वाकोट्टाभिधानोग्रामः पूर्वयावद्राजकुलेन विच्छेदक्रमेणोपभूयमान
इत्यवगम्य
- ७ स्माभिरिदानी मयङ्ग्रामः कोट्टमयादोपपन्नश्चाटभटानामप्रावेश्येन
फलन्जु^७ विण्द्या च विनिर्मुक्तः
- ८ सतलशीताटीद्रङ्गनिवासिनां पालनोपभोगार्थप्रसादी कृतोस्य च देवकुल
स्परवण्ड स्फुटित सं
- ९ स्कार कारण पूजादिक्रमेभिरेव कर्तव्यं कारणपूजा व्यवशिष्टेन च
द्रव्येण^८ भगवतः श्रीपशुपति भट्टा
- १० रक्तस्य प्रतिवर्षमस्मत्पुण्याधिगम निमित्तं शोभनच्छत्रारोपणा करणीया
तमुद्दिश्य शोभना यात्रापिक
- ११ रणीया तद्रूपयुक्त शेषमपि प्रत्यायजात मेतैविभज्य स्वयमुप भोक्तव्य
मेप च ग्रामः फवद्रङ्ग्राम^९
- १२ स्य दक्षिणपश्चिमेन गंग्रोन्द्रिङ्ग्रामस्यापि पश्चिमोत्तरेण गणिदुङ्ग्रामस्य
चोत्तरपूर्वतोनूपुनग्रा^{१०}
- १३ मस्यापि दक्षिणपूर्वोन्मीषा ऊचतुण्णाङ्ग्रामाणांसीमा सत्वीमालम्बा संज्ञके
प्रदेशे समावास

- १४ यितव्यः सीमा चास्य प्राक्तनी आराम खर प्रदेशे शोभानाम्नाम्र वृक्ष
दक्षिणपश्चिमतः पाण्डुर
- १५ मृत्तिका स्रोतसश्च दक्षिण पश्चिमेन यावद्विमानदीस्रोत उत्तीर्य किञ्चि-
दारूह्य स्वकीयां च सीमा
- १६ नां वेष्टयित्वा गवां लवणदानस्व दक्षिणालिका समीपे आम्रवृक्ष
स्तत्पश्चिम तो लुन्जु स्रोतस
- १७ मुत्तीर्य दायम्बीगम्प्रोद्विन्दावा कोट्ट सीमा मध्ये^{११} त्रिसन्धि संज्ञकः प्रदेश-
स्तस्योत्तरतः पुत्तिनदी^{१२}
- १८ तस्या एवो परिष्टा द्यवत्पुत्तीर्यवदुनदीसंगमस्तमुत्तीर्य किञ्चिदारूह्य च
प्राच्या दिशिभूचन^{१३}
- १९ क्षेत्रस्योत्तरतः सीमनो यावत्सलम्बुराज वासकस्योत्तरेण न [द्या] स्रोतो
वृहत्साल वृक्षस्तत्पूर्वंदक्षिण
- २० तः पाशवृक्ष स्तत्पूर्वतोपि राजवासके पानीयारोपित एवोपभिधिसि—
खोट्ट क्षेत्रो त्तरेणाम्रपादप
- २१ स्तत्पूर्वतोपि गोल्लस्रोतसो धस्ताद्यावद्गौतमाश्रम सरित्सङ्गमस्तस्य
चाधस्तादुत्थिमानदी सम्बैद्यस्ताम
- २२ वतीर्यारूह्य च दण्डङ्गु वृहत्पथस्य त्रिसन्धि संज्ञकात्पल्लिचमेनारूह्य
किञ्चित्पलानास्य च दक्षिणतो
- २३ वृहद्वनं तद्दक्षिणतोपि वस्तु क्षेत्रं तस्यैव दक्षिणेन चम्पक वृक्षस्तद्
दक्षिण पश्चिमतश्च स
- २४ एषा शोभना म्नाम्रवृक्ष इत्येतत्सीमान्तः पातिन्यस्मिन् ग्रामे स्मत्प्रति-
वद्ध जीवनोपभोगिभि रन्यै
- २५ वानि कैश्चिदल्पापि पीडा कर्तव्या कारयितव्या वा ये त्वेता मास्माकी
माज्ञा मवज्ञाया न्यथा कुर्युः कार^{१६}
- २६ ये युर्वा तेस्माभिर वश्यन्त क्षम्यन्ते येचास्म दुर्द्धम्भवितारो मेदिनी नाथ
स्तैरपि पूर्वं पार्थिव
- २७ कृतोयं विशिष्टः प्रसाद इति स्वहितोदयापेक्षिभिस्तद्गौरव [वा]
न्तित तरान् संरक्षणीयो यथो स्तथा चो^{१७}
- २८ क्त म्पुरातनानां पृथिवीश्वराणा ङ्गद्विताया विरतो द्यमाना ये
सर्वदाज्ञामनुपालयेयुस्ते
- २९ पां नृपति भियताभि वृद्धि इति स्वयमाज्ञा दूतकश्चात्र श्रीजयदेवो^{१८}
भट्टारकः संवत्

३० १००.....¹⁹.....दिवा पञ्चम्याम्

1. Gn भवनाद्..... 2. Gn.....चरण.....भगवत्पशुपति etc. 3. Gn कुला.....
 4. Gn भु.....सराज.....इन्.....य । 5. DV पुत्तिनारायण but Gn भवतां.....
 6. Gn ग्राम.....ज्यामान; Gn also reads नोजा for कोट्टा in the beginning; DV omits यावद् before राजकुलेन । 7. Gn भलन्दु but DV फलन्दु । 8. Gn कर्मभि-कारणपूजा-वशिष्टेनेदप्र-ण । 9. Gn एष्टमपि ।
 10. Gn दिङ्ग्रामस्य । 11. Gn कोट्टसी.....त्रिसन्धि । 12. Gn स्योत्तरतः ।
 13. DV reads किशि । 14. Gn गोलण, DV is correct. 15. Gn सा.....
 - स्मिन् । 16. DV मवधूया; Gn मवज्ञाया । 17. Gn रक्षणीयोयथा ।
 18. Gn नृपश्री नियता-इ-इति । 19. Gn 109.....; DV १२९.....
- पञ्चम्याम्; but the symbol for 20 or any figure is completely effaced.

CXXXVII. A Slab of Stone of Narayanachaur (Naksal)

(Gn LXXXIV; DV 144; HJ 148) The stone is one of the two inscriptions found at a site called Narayanachaur in the Naksal area of the city of Kathmandu. Naksal is the north-eastern part of the suburb of the city. The stone is much damaged in the middle portion. The symbol for the year is missing. The inscribed part is 47 cm long and 37 cm wide.

Lines 1 to 8 are totally damaged.

१ ॐ स्वस्ति कैलासकूट भवनाद्.....

२ महाराजाधिराज श्रीशिवदेवः कुशली¹.....

Lines 3-8 are not at all legible.

६[यस्ति] समाज्ञामतिक्रम्यान्वया कुर्युः कारयेयुर्वास्माभि

१० भूपतिभिः पूर्वराजकृत प्रसादानुपालनस्य व्यवहित

११ दृढ.....या इति स्वयमाज्ञा दूतकश्चात्त्र भट्टारक श्रीजयदे

१२ [व].....पौषशुक्ल पञ्चम्याम्

1. DV has read these two lines.

CXXXVIII. Inscription of Musubahal (Kathmandu)

(HJ 127; DV 135) The periphery of a mandala at the top. The lines are two. The inscribed part is 86 cm wide and 3 cm long.

- १ सर्वसत्त्व हिताय.....
 २ तस्य संस्कार पुजार्थम् भिक्षुणीसंघ मणितपणाः पुराण सहिता.....प्रकल्प-तत्

CXXXIX. Chyasaltol Inscription

(L 18; Gn LXXIX; HJ 134; DV 145) A slab of stone standing in the courtyard of an ancient water conduit called Nayohiti at Chyasaltol, Patan. Date: Samvat 137. The inscribed part is 55 cm wide. The first 11 or 12 lines of the inscription are lost and not readable.

About 11-12 lines in the beginning are destroyed. Gnoli starts from the 12th line.

- १ वप्प
 २ पादानुगृहीत.....महाराजाधिराज परमेश्वर श्रीज
 ३ यदेवः कुशली.....
 ४
 ५
 ६
 ७
 ८
 ९
 १०
 ११
 १२ दक्षिणेन तर्वाटिकायाश्च दक्षिण.....
 १३ पश्चिम.....
 १४[द]क्षिण.....स्थान सहस्र.....दि... नम

- १५ स्तन् नदीमुत्तीर्णं यावच्च... पश्चिमतः पानीयपात....
- १६ वंमनुसृत्यदक्षिणापिर्णपश्चिमेन... ण्णङ्गक्षेत्रेण किञ्चिदक्षिणेन पश्चिम
शङ्कर
- १७ टावै शिरसा पश्चिमतः उत्तरङ्गत्वा अपोवतीर्य नदी लङ्घयित्वा
नवगृहमण्डल
- १८ पश्चिमोत्तरङ्गत्वा महापथेन च पश्चिमंगत्वा शिलासङ्क्रमस्य
पश्चिमतः रेता पाञ्चाली
- १९ न च पूर्वोत्तरङ्गत्वा लोप्रिपाञ्चालिवाटिका पश्चिमोत्तरङ्गत्वा
दोला-शिखर
- २० पूर्वोत्तरङ्गत्वा पुनुपाञ्चालिका क्षेत्रस्य च पश्चिमोत्तरङ्गत्वा लोप्रि-
पाञ्चालिका क्षेत्र
- २१ स्य पश्चिमेनोत्तरंगत्वानारायणादेवकुल दशमीगौष्ठिक क्षेत्रस्याप्यु-
त्तरङ्गत्वा
- २२ लोप्रिग्रामेन्द्र गौष्ठिक क्षेत्रस्योत्तरं गत्वोमातीर्थ क्षेत्रस्य चोत्तरंङ्गत्वा
ततो यावत्स
- २३ पुष्पवाटिका विहार क्षेत्रस्य सीमावधि रित्ये तत्सीम....
- २४ ल प्रासादमण्डलाभ्यन्तरे च कोट्टमयादास्माभिः प्रसादीकृता....जान
- २५ धिरस्मत्पादप्रसाद प्रतिवद्धजीवनै रन्यैर्वा न कैश्चिदयम्प्रसादो व्यति-
क्रमणीयो
- २६ नामास्मदीयामाज्ञाःमवधूयान्यथा कुर्वीरन् कारयेयुर्वा तेस्माभिर्न ..
- २७ नराधिपतिभिः पूर्वमहीपाल कृतप्रसाद परिरक्षणैकतानै....
- २८ तितरान्न मर्षणीयाः स्वयमाज्ञा दूतकोप्यत्र भट्टारक श्रीविजयदेवः सं
- २९ वत् १०० ३० ७ ज्येष्ठ शुक्ल पञ्चम्याम्

CXL. Minanātha Water Conduit Stone Inscription

(Gn LXXX; BLI 14; DV 146; HJ 152) A slab of stone standing near the courtyard of a water conduit close to the temple of Minanātha or Manjughosa, Patan. Date: *Samvat 145* as read by Gnoli and 148 as read by DV, but the year symbol indicates 100 40 8. Some portions of the inscription in the beginning are worn away and illegible. The inscribed part is 41 cm wide and 48 cm long.

Many lines in the inscription are totally lost due to damage.

- १^१णैद.....मपूर्वो.....
 २ ज्य.....
 ३^२स्तस्यान्तरेप्यमुं जानद्भि रस्माकमन्यथा.....^३निरूप्य.....
 ४ ... रूपमपल.....^४दत्तमाद्यप्रसादं विशुद्धमनसा.....शासन.....
 ५ षा.....^५यूपग्रामे.....लिम प्रतिपादित स्त.....^६कुर्पासद-
 ६ त्पुरोरणनस्तस्यान्तरे चाग्रत वने मत्तिकां चोत्पाट.....
 ७^८विधमिममपराधं कृत्वा प्रपलायितः कोट्टस्थानम.....^९
 ८ ... निवेद्य यथापूर्वमनुष्ठातव्यं तिलमक समीपे च .. ^{१०}क.....
 ९ रात्रौ दिवा वाविशत् कैश्चित्तत्परिपन्थिभिरन्यैर्वा न विरोधनीयस्तद्वि-
 रोधक.....
 १० प्राप्तिरेव गृहीत्वा राजकुलमुपनेतव्याः तिलमक सम्बद्धं कार्यञ्च
 यदुत्पद्यते [तदन्तरास]
 ११ [ने] नैव विचार्य निर्णेतव्यं तिलमकश्च सप्तधा विभज्य परिभोक्तव्यो
 गीग्वल्पाञ्चालिकै रे [को भा]
 १२ गो ग्राह्यो जाज्जेपाञ्चालिकैरेको भागस्तेग्वल्पाञ्चालिकैरेको भागो
 यूग्वल्पाञ्चालिकै स्त्रयो [भागा]
 १३^{११}लपाञ्चालिकै स्त्वेको भाग इत्येव मवगतार्थैर्भवन्निरनुमन्तव्यमेतत्
^{१२}शासनं प्रदा.....[म]
 १४ नागपि न लङ्घनीयो ये त्वेतामस्मदीयामाज्ञामतिक्रम्यान्थथाकुर्युः
 कारयेयुर्वा [तेस्मा]
 १५ भिद्वन् क्षम्यन्ते ये चास्मदूर्ध्वमवनिपतयो भवितारस्तैरपि पूर्वराजस्थिति
 परिपाल [न]
 १६ व्यवहित ^{१५}मनोभिर्भविं तथा ^{१६}चाह । ये प्राक्तनावनिभुजां जगतो
 हितानां धम्म्यां स्थिति स्थितिकृताम
 १७ नु पालयेयुः लक्ष्म्या समेत्य सुचिर न्निज भावयेव प्रेत्यापि वासवसमा
 दिविते वसेयुरिति स्वयमाज्ञा
 १८ दूतकश्चात्र ^{१७}युवराज श्रीविजयदेवः संवत् १०० ४० ८ पौषशुक्ल दिवा
 तृतीयस्याम् ॥

3. निरुध्य is missing in BLI. 4. BLI प्यमुपलपनंचकुमार्या प्रसादं वि...सास...; Gn रूपयमपलद...तमा-प्रसादं वि...शसु । 5. BL यूपग्रामे युधिमा; Gn onwards ग्रामाम् । 6. Gn adds आ before कु; BL blank after दित । 7. Gn चाग्रतवनेपत्तिकाचात्पाट; BL reads झेत्यारगन । 8. BL पिधं...मपराधं । 9. Gn adds ते but BL omits. 10. BL omits; Gn [ग] हयाञ्जापाञ्चालिका etc. 11. BL गद्या साञ्जापाञ्चा etc. 12. BL omits ल्ल । 13. BL, Gn and DV omit प्रदा । 14. BL स्मामि etc. 15. BL adds नि before व्य whereas this should go as न at the end of the upper line. 16. BL त्यथा । 17. BL just दूतक ।

CXLI. A Water Conduit Inscription near Jaisideval

(Ben 4; Gn App. 2; DV 147; HJ 153) The inscribed lines are on the reservoir of a deserted water conduit of stone, which lies a little further to the east of Jaisideval. The date is 151.

- १ ॐ संवत् १०० ५० १ वैशाख शुक्ल द्वितीयायाम्
- २ लञ्जगवल्पाञ्चालिकानां नित्योपभोगार्थम्
- ३ अतीतलम्भस्य भार्यया भोजमत्या दत्तम्
- ४ जलद्रोणेन सह...मा २

CXLII. The Paśupati Stele of Jayadeva II

(BLI 15; Gn LXXXI; DV 148; HJ 155) A slab of stone, about 109 cm wide and 98 cm long, standing near the western gate inside the temple precincts of Paśupati. The top of the stone is decorated with fully blown lotus with 8 petals. Date: Samvat 159 as read by Gnoli but seems to be 157 as read by DV. Gnoli says: 'The inscription consists of 34 stanzas. The metres used are: stanzas 1, 3, 5, 19, 20, 23, 30, 32, sragdharā; stanzas 2, 4, 6, 7, 12, 15, 17, 21, 25, 27, 33, 34, śārdūlavikridita;

stanzas 8, 11, 16, vasantatilakā; stanzas 9, 24, 31, upajāti of indravajrā and upendravajrā; stanzas 10, 18 anustupa.'

- १ ॐ त्र्यक्षस्त्रचव्ययात्मा त्रिसमय सदृश त्रिपती स्त्रिलोकी त्राता त्रेतादि-
हेतुस्त्रिगुणमयतया त्र्यादिभिर्व्वर्णिणतोलं । त्रिस्रोतो घीतमूर्द्धा त्रिपुर-
जिद जितो निर्व्विबन्ध त्रिवर्गो यस्योत्तुङ्ग
- २ स्त्रिशूल स्त्रिदशपतिनुतः स्त्रि द^१रित्रोटनो नः । राजद्रावणमूर्धपङ्क्ति
शिखर व्यासक्त चूडामणि श्रेणीसङ्गति निश्चलात्मकतया लङ्काम्पुनानाः
पुरीं.....द्व न्ध्यपराक्रमा
- ३ सङ्गताः श्रीवाणासुरशेखराः पशुपतेः पादार्णवः पान्तु वः ॥
सूर्याद् ब्रह्म प्रपौत्रान्मनुरथ भगवाञ्जन्म लेभे ततोभूदिश्वक्कुश्चक्रवर्ती
नृपतिरपि ततः श्रीविकुक्षिर्बभूव ।
- ४ जातस्तस्मात्ककुत्स्थः पृथुरिति विदितो भूमिपः सावर्भौमो भूतोस्मा
द्विश्वगश्चः प्रवल निजवल व्याप्त विश्वान्तरालः ॥ राजाष्टोत्तर
विङ्शति क्षितिभुजस्तस्मा द् व्यतीत्य क्रमात्संभूतस्सगरः पतिः
- ५ सागरायाः अभूद क्षितेः । जातोस्मादसमञ्जसो नरपति स्तस्मादभू-
दङ्शुमान् स श्रीमन्त मजीजनन्नरवरो भूपन्दिलीपाह्वय ॥ भेजे जन्म
ततो भगीरथ इति ख्यातो नृपौत्रान्तरे भूपालान्प्रविल [ङ्घ्य]^२
- ६ रघुर्जातो रघोरप्यजः^३ । श्रीमत्तुङ्गरथ स्ततो दशरथः पुत्रैश्च पौत्रे-
स्समं राजोष्ठावपरान्विहाय परतः श्रीमानभूल्लिच्छविः ॥ अस्त्येव
क्षितिमण्डलैक तिलको लोक प्रतीतो महानादि [त्य]^४
- ७ प्रभवः^५ प्रभाव महतां मान्यः सुराणामपि । स्वच्छं लिच्छविनाम विभ्रदपरं^६
वंशः प्रवृत्तोदय श्रीमच्चन्द्र कलापधवलो गङ्गाप्रवाहोपमः ॥ तस्मा-
ल्लिच्छवितः परेण नृपतीन् हित्वा प
- ८ रान्द्वादशः श्रीमान्पुष्पशराकृतिः क्षितिपतिर्ज्जातः सुपुष्पस्ततः । सार्धं
भूपतिभि स्त्रिभिः क्षितिभूतां त्यक्त्वान्तरे विङ्शति ख्यातः श्रीजयदेव
नाम नृपतिः प्रादुर्व्वभूवा परः ॥ एकादश क्षिति
- ९ पती [न] परञ्च^७ भूपं हित्वान्तरे^८ विजयिनो जयदेवः नाम्नः श्रीमान्व-
भूव वृषदेव इति प्रतीतो राजोत्तम सुगत शासन पक्षपाती ॥ अभूत्ततः
शङ्करदेव नामा श्रीधर्मदेवो प्युदपादि तस्मात् ।
- १० श्रीमानदेवो नृपतिस्ततोभूत्ततो महीदेव इति प्रसिद्धः ॥ वसन्त इव
लोकस्य कान्तः शान्तारिविग्रहः । आसीद् वसन्तदेव स्माद्वाप्त
सामन्त वन्दितः ॥ अस्यान्तरेप्युदयदेव इति क्षितीशाज्जातस्त्रयो

- ११ दश इतश्च नरेन्द्रदेवः । मानोन्नतो नतसमस्त नरेन्द्र मौलिमालारजो-
निकर पाङ्गुल पादपीठः ॥ दातासद्द्रविणस्य भूरिविभवो जेता
द्विषत्संहतेः कर्त्ता बान्धवतोषणस्य
- १२ विधिवत्पाता प्रजानामलं हर्त्ता । संश्रित साधुवर्गं विपदां सत्यस्य वक्ता
ततो जातः श्रीशिवदेव इत्यभिमतो लोकस्य भर्त्ता भुवः ॥ देवी बाहु-
बलाढ्य मौरवरिकुला श्रीवर्म्म
- १३ चूडामणिख्याति ह्येपित वैरिभूपतिगण श्रीभोगवर्म्मोद्भवा । दौहित्री
मगधाधाधिपस्य महतः श्र्या दित्यसेनस्य या व्यूढा श्रीरिव तेनसा
क्षितिभुजा श्रीवत्सदेव्योदरात् ॥
- १४ तस्माद्भूमिभुजोप्यजायत जितारातेरजय्यः परै राजा श्रीजयदेव इत्यवगतः
श्रीवत्सादेव्यात्मजः । त्यागी मानघनो विशालनयनः सौजन्यरत्नाकरो
विद्वान्सत्कविराश्रयो
- १५ गुणवतां पीनोरुवक्षः स्थलः ॥ माद्यदन्तिसमूह दन्तमुसल क्षुण्णारि
भूमृच्छिरो गौडो द्वादिक लिङ्गकोसलपति श्री हर्षदेवात्मजा । देवी
राज्यमती कुलोचित गुणैर्युक्ता प्रभूता
- १६ कुलैर्येनोढा भगदत्तराजकुलजा लक्ष्मीरिव क्षमाभुजा ॥ अङ्गश्रिया परि-
गतो जितकामरूपः काञ्चीगुणाद्यवनिताभिरुपास्यमानः । कुर्वन्सुराष्ट्र-
परिपालन कार्यचिन्तां यः सार्व्व
- १७ भौमचरितं प्रकटीकरोति ॥ राज्यं प्राज्यसुखोजित द्विजजन प्रत्यर्पिता-
ज्याहुति ज्योतिर्ज्जाति शिखा विजृम्भणजिता शेष प्रजापद्रुतं । विभ्रत्कण्ठक
वर्ज्जित न्नजभुजा पष्टम्भ विस्फूर्जितं
- १८ शूरत्वात्परचक्रकाम इति यो नाम्ना परेणान्वितः ॥ स श्रीमान् जयदेवा-
ख्यो विशुद्धवृहदन्वयः लब्धप्रतापः सम्प्राप्त बहुपुण्य समुन्वयः ॥ मूर्त्ती-
रष्टाभिरष्टौ महयितुमतुलैः
- १९ स्वैर्दलैरष्टमूर्त्तं पातालादुत्थितं किं कमलनभिनवं पदमनाभस्य नाभेः ।
देवस्यास्यासनायोपगतमिह चतुर्व्वक्त्रसादृश्य मोहाद् विस्तीर्णं विष्टरं
किं प्रविकसित सिताम्भोजमम्भोज
- २० योनेः ॥ कीर्णा किम्भूतिरेषा सपदि पशुपते नृत्यतोत्र प्रकामं मौलीन्दोः
किम्मयूखाः शरदमभिनवां प्राप्यशोभामुपेताः भक्त्या कैलासशैला
द्विमनिचयरुचः सानवः किं
- २१ समेता दुग्धाब्धेरागतः किं गलगरसहजप्रीतिपीयूष राशिः ॥ राज्ञः देवं
वन्दितुमुद्यतो द्युतिमतो विद्योतमान द्युतिः किं ज्योत्स्ना धवला फणाबलि-
रियं शेषस्य सन्दृश्यते ।

- २२ अन्तर्दूर रसातलाश्रितगतेर्देव प्रभावश्रिया किं क्षीरस्तपनं विधातुमुदिताः
क्षीराणां वस्योर्मयः ॥ विष्णोः पातालमूले फणिपतिशयनाक्रान्ति लीला
सुखस्था दाज्ञां प्राप्योत्प
- २३ तन्त्यास्त्रिपुर विजयिनो भक्तितोभ्यर्चनाय । लक्ष्म्याः संलक्ष्यते
प्राक्करतल कलितोत्फुल्ललीलासरोजं किं वेतीत्यं वितर्कस्पदमतिरुचिरं
मुग्धसिद्धाङ्गनानां ॥ नालीनालीकमेत्तन्न खलु समुदितो राजतो¹³
- २४ राजतोहं पद्मापद्मासनाज्वे कथमनु हरतो मानवा मानवाभे । पृथ्व्यां
पृथ्व्यान्यन् मादृग्भवति हृत जगन्मानसेम नसे वा भास्वान् भास्वान् विशेषं
जनयति नहि मे वासरो वा सरोवा ॥ इतीव
- २५ चामीकर केशराली सिन्दूर रक्त द्युति दन्त पङ्क्त्या राजीवराजीम्प्रति
जीवलोके सौन्दर्यदर्पादिवसप्रहासं ॥ एषा भाति कुलाचलैः परिवृता
प्रालेय संसर्गिभिर्व्वेदी मेरुशिलेव काञ्चन मयीदेव
- २६ स्य विश्रामभूः । शुभ्रैः प्रान्तः विकासिपङ्कजदलैरित्याकलय्य स्वयं रोप्यं
पद्मचीकर तपशुपतेः पूजार्थमत्युज्ज्वलं ॥ राज्ञः ॥ यं स्तौति प्रकट
प्रभाव महिमा ब्रह्मा चतुर्भिर्मूर्खै र्यञ्च इलाघ
- २७ यति प्रणम्य चरणे पङ्भिर्मूर्खैः षण्मुखः । यन्तुष्टाव दशानतोपि दशभि
र्व्वक्त्रैः स्फुरत्कन्धरः सेवां यस्य करोति वासुकिरलं जिह्वा सहस्रैः
स्तुवन् ॥ ख्यात्या यः परमेश्वरोपि बहते वासो
- २८ दिशाम्मण्डलं व्यापी सूक्ष्मतरश्च शङ्करतया ज्ञातोपि¹⁴ संहारकः । एकोष्पष्ट
तनुः सुरासुर गुरुर्व्वीतत्रपो नृत्यति स्थाणुः पूज्यतयो विराजति गुणैरेवं
विरुद्धै रपि ॥ राज्ञः ॥ तस्येदं प्रमथा
- २९ धिपस्य विपुलं ब्रह्मावजतुल्यं शुभं राजद्राजतपङ्कजं प्रवितत प्रान्त-
प्रकीर्णदलैः । पूजार्थम्प्रविधाप्य तत्पशुपतेर्यत्प्रापि पुण्यम्मया भक्तया
तत्प्रतिपाद्य मातरि पुनः संप्राप्नुयां निर्वृतिं ॥
- ३० राज्ञः ॥ किं शम्भौरूपरि स्थितं ससलिलं मन्दाकिनीपङ्कजं स्वर्गाद्
भिन्ननवाम्बुजे क्षणधिया सम्प्राप्त मम्भोरुहं । देवानां किमियं शुभा
सुकृतिनां रम्याविमानावली पद्मं किं करुणाकरस्य करतो
- ३१ लोकेश्वर स्यागतं ॥ राज्ञः ॥ श्रोतः स्वर्गपिगायाः किमिदमवतरल्लोक-
कल्लोलरम्यं किं ब्रह्मोत्पत्तिपद्मं तलकमलवर प्रेक्षणायोपयातं । सम्प्राप्त
ञ्चन्द्रमौलेरमल निजशिरश्चन्द्रविम्बं
- ३२ यद्वीक्ष्य शङ्कां बहति भुविजनो विस्मतोत्फुल्लनेत्रः । श्रीवत्सदेव्या
नृपतेर्ज्जनन्या समं समन्तात्परिवारपद्मैः । रोप्यं हरस्योपरि पुण्डरिकं
तदादरैः कारित मत्युदारं ॥ पुण्यं पुत्रेण दत्तं शशिकर विमलं

- ३३ कारयित्वाञ्ज मुख्यं प्राप्तं शुभ्रं शुभञ्च स्वयमपि रजतैः पद्मपूजां
विधाय । सर्व्वं श्रीवत्सदेवी निजकुल धवलाञ्चितवृत्ति दधाना प्रादा-
त्कल्याण हेतोश्चिर मवनिभुजे स्वामिने स्वर्गताय ॥ कः कुर्या¹⁵
- ३४ त्कुलजः पुमान्निजगुण श्लाघामिति ह्रीच्छया¹⁶ राज्ञा सत्कविनापि नो
विरचितं काव्यं स्ववंशाश्रयं । श्लोकान्पञ्च विहाय साधु रचितान्प्राज्ञेन
राज्ञा स्वयं स्नेहाद्भूभुजि बुद्धकीर्तिरकरोत्पूर्वामपूर्वामिमां ॥ योगक्षेम
विधान बन्धुर
- ३५ भूज स्संवद्धं यन् बान्धवान् स्निह्यत्पुत्र कलत्र भृत्यसहितो लब्ध प्रतापो
नृपः दीर्घायुन्नितरामय वपु न्नित्य प्रमोदान्वितः पृथ्वीं पालयतु प्रकाम
विभवस्फीतानुरक्त प्रजाम् ॥ संवत् १०० ५० ७ कार्तिक शुक्ल
नवम्याम्¹⁷

1. N. Nath (S.S.I. p. 1) त्र्यम्बकत्रयाव; Gn स्त्रय.....त्रोटनोतः; DV
स्तादरि etc. 2. Also see DV but Gn भूपालान्.... 3. NN भू
पालाञ्चरघुर भूज्जातो रद्योप्याजः । 4. Gn महा.... but DV is correct.
5. Gn....but DV प्रमव which is correct. 6. Gn परो; DV परो ।
7. Gn पतिञ्चपरञ्चभूप । DV पतिनपरञ्चभूप.... Gn's first ञ्च is
actually न and it also makes no sense in having two ञ्च in
two words coming one after the other in the same context.
8. BLI एकादशक्षिति....[त्यक्तवान्तरे] 1.9. BLI जातस्त्रयोदशततश्च, NN
reads इतश्च, Fleet follows BLI (CIII-3, p. 186). 10. BL यम्बत ।
11. BLI राज । 12. BLI श्रीयाय । 13. BLI समुदितम् । 14. BLI
स्यातो । 15. Omitted by BLI. 16. BLI भायिरितो । 17. BLI
reads 153, Gnoli 159, but DV with 157 is correct.

CXLIII. Naksal Nārāyaṇa Chaur Inscription

(L 21; Gn LXXXIII; DV 149; HJ 157) A slab of stone
standing in a locality called Narayana Chaur in Naksal part of
Kathmandu. The stone is now deposited in the National
Museum. The date is illegible. Lines 1-9 are completely lost.

Lines upto 18 are also almost unreadable except a few letters.
The inscribed part is about 28 cm wide and 122 cm long.

(L omits lines upto 19. The lines 1-9 are worn away.)

- १० पाञ्चा^१.....
 ११ श्रवद.....
 १२ मदुवे
 १३ धिकरण र् र.....
 १४ दान.....प्रयग.....
 १५ दा.....नि.....
 १६ क्ष.....य.....स्य.....स.....
 १७ प्र.....पह.....शि.....शि.....शि.....ते
 १८ त्रयथायुक्त विचारणीय^२.....दिव.....तत्पूर्वपा^३.....दौ
 १९ वारिकैर्यथायुक्त विचारणीय^४.....दश पणं [पु] राणा.....मध्यकह.....श्री
 पूर्वाधिकरणस्य देया^५
 २० य.....वप.....पुत्रककार्येण^६ श्रीपश्चिमाधिकरणस्य^७ श्रीपूर्वाधिकरणस्य
 दक्षिणगत.....अधि
 २१ करणस्य.....चरण.....पुरो दौवारिकेणापि यथाशास्त्रानुगतं विचारणीयं^८
 तथा^९
 २२ कदूतो^{१०}.....भट्टाधिकार प्रभृतीनां सर्वाधिकाराणाम प्रवेश^{१२}
 २३ सीमनि समुपस्थित कार्याणां च स्वयं पाञ्चालिकानामेव न्यायावलोकन
 पश्चिमे^{१३}
 २४ न-यंकात्परि र्याकुसविवर्त क अपरिहारगे.....पणे.....प^{१४}
 २५ को दोलने^{१५} पणापुराणाः पञ्च । निबन्धलंघने^{१६} पणपुराण चतुष्टयं ।^{१७}
 साक्षिनिर्देशे पणपुराण^{१८}
 २६ द्वयं सार्द्धं । मुद्रयाप्युद्गारे^{२०} विंशतिपणाश्चात्रोपस्थित साक्षिणां दण्डः^{२१}
 पणशत् चतुष्टयं लिखित^{२३}
 २७ भावन्ते पणशतम् ॥ संप्रतिपत्तौ पणापुराणाः सद्धिपणाः । प्रीवन्ते^{२५}
 पणपुराणाः पञ्चवि^{२७}

- २८ शतिः अयक्षिकाङ्का²⁸ दशपणपुराणाः सार्द्धं²⁹ च उत्तमकाये । मध्यमा वरकायेषु
च षट्³⁰ पणपुराणाः
- २९ संह्रिपणाः सपणं³¹ पणपुराणा त्रयमिति³² निर्णिणक्त व्यवहार भग्नस्य³³ सपणं
पुराणशतं पञ्चासत्प³⁴
- ३० ञ्चविंशतिश्च³⁵ पणपुराणाः कल्पितो दण्डः । व्यवहार परिनिष्ठित जातं
द्रव्यस्य षड्भागं³⁶ पाञ्चालिकानां³⁷ दातव्यं
- ३१ यस्तु द्रव्यं न प्रयच्छेत्स्वस्थान वास्तव्य स्यान्न्य स्थानीयस्य च धारण
कस्यात्त्रैव³⁸ रोधोपरोधो भवेत् । यस्तु कुट्ट
- ३२ षट्मिति³⁹ कार्यमस्य ततो रोगमाचौदवारिकस्यावेदनीयं⁴⁰ तेनापि श्रीम-
त्पादीयान्तरासन करणे यथा⁴¹
- ३३ मासं रोपणीयः सगर्भनारीमरणे पणशतमेकम् । आत्मघातकाना मुच्छि-
ष्टदत्ताम्⁴² सकलह मरणे
- ३४ दौवारिकस्यावेद्यं मृतशोधनं तदर्थमागतस्य तस्य संह्रिपणाः षट्पणपुराणा
देयाः । सक्षत गोरूप वि
- ३५ वासे सपण पुराण त्रयं यथाधिकारिणां देयं । प्रासादरथचित्रणे सिन्ध्रि-
दौवारिकस्याशीतिः पण⁴⁴
- ३६ पुराणाः देयाः रथोत्तोलने प्रासाद संस्कारे च सर्व्वपरिच्छदने प्रतिवर्षं⁴⁵
वेत्र दौवारिक स्याशीतिः पणः
- ३७ पुराणाः एवं चेलकरस्य च षट्पणपुराणाः संह्रिपणः । २२ घटिका क्रये
दौवारिकेण पञ्चभिः⁴⁷
- ३८ पणपुराणैर्देया मण्डिपीयात्रायां शाचेलपट्टायुगमुत्तमञ्च पञ्चाभरणकम्⁴⁸
प्रतिवर्षं स्थानदौवा⁴⁹
- ३९ रिक्स्य पणपुराण सहस्रमेकं पाञ्चालिकैर्देयं⁵⁰ । ताम्रकुट्टशाला मानेश्वर ।
साम्बपुर ह्यग्रिग⁵¹
- ४० पुठम्प्रिङ्ग जमयम्बी पुंदट्टग्रामाणां द्रङ्गत्व मात्रमेव प्रसादीकृतमत्र शिला-
पट्टकोत्कीर्णाः श्रीस⁵³

- ४१ इधादि प्रसाद विशेषाः समाविष्टा इति । परिगताथैर्यथोपरि लिखित
नियोगा धिक्कृतैस्तदधि
- ४२ कारिभिः स्वव्यापार व्यपदेशेन मनसापि प्रसादात् क्रमसाहसाध्यवसायो
न कर्तव्य इत्यादि ज्ञात्वा
- ४३ येन्यथा कारिणस्तेषामतिदारुणदण्डं पातयिष्यामो भाविभिरपि नरा-
धिनाथैः पूर्व्वनृपक
- ४४ त प्रसाद पालन परैः प्रजाप्रमोददान जैस्सुतरां न मर्षणीया स्तथा च⁵⁴
पालनानुशन्सा श्रू⁵⁵
- ४५ यते । ये शीतांशुकरावदातचरितः सम्यक्प्रजापालने नो जिह्वाः प्रथमा-⁵⁶
वनीश्वर कृतां रक्षन्ति धर्म्यां स्थितिं
- ४६ तेवज्ञांविजितारि चक्ररुचिरां संभुज्य राज्यश्रियं नाके शक्रसमान मानवि⁵⁷
भवास्तिष्ठन्ति धन्याश्चिरम् सीमा
- ४७ चास्य स्थानस्योत्तर पूर्व्वस्यां दिशि अजिकाविहार पूर्व्वं द्वारा दाधि-⁵⁸
ङ्काण्ठको ततो दक्षिणाभिमुखेन महापथानु⁵⁹
- ४८ सृत्य मणिनागाट्टिकस्योत्तरतो बृहद्ग्रामं यावत् ततोत्तर पश्चिमाभिमुखेन⁶⁰
वलसोक्षि देवकुलस्य दक्षि
- ४९ ण तिरस्मिमनुसृत्यबोद्धविषय अरघट्टस्योत्तरेण माशानुसृत्य पश्चि⁶¹
[मा] भिमुखेन लंखुलउट्टणे ततस्ता⁶²
⁶³
- ५० त्मनट्टणकमनुसृत्य नडपटा वाटिका मनुसृत्य पश्चिमाभिमुखेन महाप्रति-⁶⁴
हारस्य गृहमंडलस्य द⁶⁵
- ५१ क्षिणस्य कण्ठानुसारेण महारथ्यायां स्तम्भितशिला ततस्तेन रथ्यामूलस्य⁶⁶
यद्दुद्वारं प्रविश्य दक्षिणं गृहमादाय पश्चिमके⁶⁷
- ५२ धंभागमाक्रम्य दक्षिणगृहाग्रतः पश्चिममनुसृत्य द्वार गृहमण्डलं प्रविश्य⁶⁸
दक्षिणं गृहमादाय पश्चिमक⁶⁹
- ५३ च्छं लङ्घयित्वा यावीग्राम मध्येन तवैचेवानुसारेण पश्चिमाभिमुखेन⁷⁰
मार्गस्ततस्तन्मार्गेण उत्तरमुखा⁷¹
- ५४ नुसारेण द्रुमकुटीमार्गस्ततः पश्चिमाभिमुखेन परिक्रम्योत्तरामुखमनुसृत्य⁷²
पोन्दिमण्डपिका समी⁷³

- ५५ ⁷⁶ पेन उडणेहुशस्ततस्तन ⁷⁷ पश्चिममवतीर्य ताम्रकुट्टशालागमन मार्गानुसारेण
जखिखसंक्रमाभिमुखेन ⁷⁸
- ५६ ⁷⁹ ताम्रकुट्टशाला लखमक स्ततोत्तराभिमुखेन मानेश्वर राजाङ्गणाली
दक्षिणेन प्रेक्षणमण्डपी पृष्ठतः पूर्वो
- ५७ ⁸⁰ ततं गत्वा पूर्वद्वारेण प्रविश्य राजाङ्गणमध्येन पश्चिमद्वारेण ततस्त्वोत्तरं
गत्वा प्रवर्द्धमानेश्वरस्याग्रतः ⁸¹
- ५८ पश्चिम मार्गमनुसृत्य यावत्त्वोत्तरितोकारित प्रणाल्यग्रतः ⁸² व्यति य मस्ता
तद्दक्षिणेन साम्बपुर
- ५९ वाटिका [या] ⁸³ श्चार्घं ततः ⁸⁴ मार्गस्योत्तल्याः पश्चिम (म) ⁸⁵ नुसृत्य
दक्षिणमनुसृत्य दक्षिण यष्टि ⁸⁶
- ६० ⁸⁷ गामी पश्चिमद्वारेण ⁸⁸ जीववर्म विहारस्य दक्षिण ⁸⁹ हद्वाटिकाया
दक्षिणाली
- ६१ पश्चिमा ⁸⁹ (तिल) मकादुत्तर पश्चिमेन ⁹⁰ मनुसृत्य कम्प्रोयम्बी
- ६२ ⁹¹ मार्गोत्तर ⁹² [भट्टा] रक प्रतिबद्ध क्षेत्रखण्ड ⁹³ विहारभूमेः प
- ६३ श्चिमात्याव [तीर्य] ⁹⁴ बृहन्नदीमध्यानुसारेण ⁹⁵ मान-नति मध्या
- ६४ ⁹⁴ दुत्तरमनुसृत्य ⁹⁵ दीपेका ततो दक्षिणमार्गं ⁹⁶ ग्रामगामी मार्गं तिविद्वा यथा
- ६५ ⁹⁶ स्ततो ⁹⁷ मार्गा नुसारेण विड्वोचामण्डपि पश्चिमे यकुस्ततो काम
स्वामि कार्त्ति
- ६६ ⁹⁷ के[य] ⁹⁸ करगोष्ठिभूमेः पूर्व तश्चैव सप्तमी गोष्ठिभूमे पू (वं) ⁹⁹
विहारभूमे
- ६७ ⁹⁹ पश्चिमालीमा ¹⁰⁰ रपाञ्चालिभूमेश्च पूर्वालीततुनु सारेण श्रीतुकाण-
पूर्वालीततो
- ६८ ¹⁰¹ नुसारेण तैत्तिरीशाखा गोष्ठिभूमे ¹⁰² पश्चिमाली ततोनुसारेण
- ६९ ¹⁰³ नुसारेण अष्ट ¹⁰⁴ गतं भेगस्ततः पूर्वानुसारेण कङ्कावत्तिखा ततोनुसारेण
- ७० ¹⁰⁴ मार्गस्ततो नदी प्रोल्लंघ्य वातं कुटी पूर्व पङ्कुटी प्रविश्य सर ¹⁰⁵
परिमितः

७१ सारेण सामन्तः...गोष्ठिभूमेः पूर्वालीतिलमक¹⁰⁵

७२ पूर्वाली ततो.....

७३ ...नुसारेण प.....¹⁰⁶

7 to 8 lines at the end cannot be read.

1. Gn, DV पञ्च । 2. Gn नायुक्त विवारण । 3. Gn, DV तत ।
4. Also see DV. But Gn....दश । 5. DV but Gn मण्यक दलन...., L तास....नदन पणपुराण-काम व्याक.... 6. DV पश्चिमा । 7. DV but Gn कार्येण.... 8. L लकोणस्यश्रीपूर्वाधिकरण.... 9. Gn नुगत....; DV विचारणीय....; L omits विचारणीयतथा । 10. Gn, DV क....णान । 11. Gn दत्त णोन....रि etc. He omits धिकाभट्टाधिकारी and other letters are correct. 12. Also DV but Gn सर्वाधिकरण....
13. शि-रि....प्रज्ञान....कार्याशां....न्त; L श्रीतिसमकापृस सरेकारे....णाम् समम्....कानामेवव्याप....; DV leaves शिचमे । 14. Gn, DV न र्याकापरि.... ि....यकिुस....हार पणेप....; L मियाकु-प....तो हार औपणे । 15. Levi कादलने । 16. L प.... 17. Also DV correctly reads but Gn नि-क्षले-ङ्ग....; Levi नियकाला.... 18. DV but correct Gn यो-इ-नि....पणपुराणम् । 19. Levi अजति-सेपा । 20. Gn देयसार्धमुद्रयाघाङ्ग; Levi देयं तार-पदप घानाने । 21. DV correct but L and Gn वेत्रो ।
22. DV correct but Gn दत्ता; Levi also दत्ताः । 23. DV correct but Gn omits त and Levi reads कान । DV reads लिखित but Gn only लिखि । 24. Gn ना-श; Levi आवने, DV is correct. 25. L दिपा । 26. DV प्री-वणे; Gn क्षिवणे; Levi प्री-श्रावणे । 27. Gn omits पञ्चिर्वि; L just प and DV is alright. 28. L अयति । 29. L स्मार्य ।
30. Gn काये....प्र-रि; L कारे व्यमंवरआव्य-वाम । 31. DV शक्ति etc. as in our text but Gn शतिपण-स and then as in our text, L सतिपणस पण त्रयेन । 32. DV correctly reads but Gn क्ष ।
33. DV but Gn भागस्यगण....ण....भवेश्चा....च for the rest of the line. 34. DV पञ्चा । 35. DV correct but Gn पुराणा ि ि द आ, L विशति-त्रिपणपुराण तैर्दत्तां । 36. DV correct but Gn reads जपग्र in place of षड्भाग । 37. L द्रव्यस्य बहु सम्पदनी [यम्] । 38. L कस्यतेन ।
39. DV correct but Gn क....मिति and L परोधो [स] म्वत आय । 40. Gn रोगमासौ; L तत्पर मावो । 41. DV correctly reads but Gn क for न्त । 42. L पादीयोन्तरा-सनकरणे; Gn पादीयाकरासनकरणे । 43. Gn

नापृच्छिपटुभाषकण-मरणे, DV is alright except for कानाच्छिस्; L घातेकाव्य-विषवृत्तासकल-यं.... 44. Gn निवासे, DV विनाशे, L सकृतगो.... परिवार्य । 45. L सि....पर.... 46. Gn स्तपने, L परिक्षालये । 47. Gn, DV एवञ्चेलकरस्य, L एवं and further as in Gn. 48. L पुराणादेयाः । 49. Gn मण्डपायावाया-साचेलपट्टा etc., L आरोपेयासाम् । 50. L पासोरिक । 51. Gn, DV शाम्भपुर but L साम्भपुर । 52. L रहासपिंग । 53. L यथायमृग जमण । 54. L दान-स्-एस्तराम् । 55. L पालनानुशस्सा । 56. L राजि-आः । 57. DV, Gn स्थिरम् । 58. L omits अव and स्याम् after पूर्व in the next line. 59. DV द्वाराद्रङ्कण्टको; Gn द्वारा....ङ-कण्टका । 60. L वलसैकि । 61. DV निरश्चिअनु and also Gn but L reads तिधि । 62. L अरघतस्यो । 63. Gn मोशा but DV is correct, L मार्ग । 64. DV reads मा but there is no such letter. However this letter has been omitted erroneously by the scribe. 65. L लंखुलम् ॥ डडिणि; Gn लंखुलम् ड द्ण । 66. L न....पट्टा । 67. Gn omits स्य; L भस्-आ । 68. L क्षि-स्य । 69. L स्थवित । 70. L मूलस्यद्वारंपश्चिमेन चे । 71. L omits द्वार । 72. L omits ड । 73. Gn गोवी; L योवि । 74. L तः-चेवा । 75. DV क्षुम; Gn कुमुद्वती; L कुमुद्वती । 76. L यो-तं निमा....पिका । 77. In Gn the last word is स्नान; L धन-ने-च-सने । 78. DV जप्ति; Gn जाप्तिखु; L जप्ति 5 सकम । 79. L क्षुणमृत्तानि । 80. DV ि....त्तरं, Gn द्वारेणा....; L ि....नरे । 81. L स्याग्रतः । 82. DV ति-य, the rest as above; Gn -ति यमस्ता etc, L यावत्-आम्....साकारितष्ट and the rest as in Gn. 83. DV is right; Gn टिका....श्चार्व.... 84. Gn मार्गस्योत्मा, but DV is right, L मार्गस्य.... 85. Gn पश्चिम-स.... 86. Gn, DV omit यष्टि । 87. DV, Gn गामी । 88. DV is right but Gn जातवत्स, L गामीप....विहारस्य....काइ । 89. L पश्चिम । 90. Gn कघप्रायम्मी, L कण्टयम्पी but DV is correct in his reading. 91. DV leaves space vacant up to भट्टारक । 92. DV is correct but Gn ...ण .. रकप्रतिवद्धतत्रकुन्चो, L as in Gn but he reads खरो for कुञ्चो । 93. Gn line 63 just नदीमध्ये....मान...., DV's reading after मान is नतिभि-हुडिखुमध्यातिमि हेम-र् भूमध्य; Levi reads भूमध्य तिमिहृत्ति.... 94. DV is correct but Gn दिपेका । 95. Gn दक्षिणमार्ग...., but DV corrected the end portion. 96. DV is correct but Gn नुसारेपि.... 97. Gn स्ततो....पिका, DV fills the

gap but omits some letters like यथा etc. 98. Gn and DV तत्रैव । 99. DV correctly reads but Gn just मालि । 100. DV correct but Gn प्रणाली । 101. Gn एतुरिष.... 102. DV correct but Gn फिमालितत । 103. DV's and my reading same. Gn तमा....अप्र.... त्त....म....पूर्वानुसारेण च आवति । 104. Gn after नदी has पल्लवार्त-दिपूर्व प-फि ते...., DV omits भिसा of the end. 105. DV alright but Gn त्पि....पूर्व....विल.... 106. DV corrected the two 70-71 lines. L does not read 70-73 lines. Gn omits the last two lines.

CXLIV. Inscription of Jñāneśvara

(HJ 124; DV 150) A slab of stone lying in a locality (eastern extension of the city) of Kathmandu called Jñāneśvara. The top is decorated with a chakra and śankhas. The date is missing as the inscription is not well preserved. The inscribed part is 60 cm wide and 76 cm long.

- १ कैलासकूट भवनाद प्रतिहत धर्मशासनो लिच्छवि [कुलकेतु]....
- २ परम भट्टारक
- ३^१निवासिनो यथास्वमधिकरण.....
- ४ यथार्हङ्कुशलमभिधाय समाज्ञापयति
- ५ भवतां वर्णोत्तमा भूमिदेवा सस्मार्त शास्त्राणाम्.....
- ६ रनु पाल्यमान सुप्रक्षोम्मा.....
- ७ पूर्वस्थित्या परिपालन निमि [त्त].....
- ८ अस्माभिस्तत्र वसतां.....
- ९ सीमापरिच्छिन्तस्यास्य स्थानस्य पूर्व.....
- १० विधारणादि पीडा हेतोर्न कैश्चिद्.....
- ११ वर्हिगतानाञ्च देहिनां धनिक मनुष्यैरपि.....
- १२ विषादसापराध कारि स्वराज्य.....
- १३ त पाञ्चालिकै रेव गृहीतो राजकुलस्यापणीय —
- १४ पणपुराण एको मध्यकं हंसेषु^३ श्रीपूर्वाधि [करणेषु].....
- १५ पूर्वकार्येषु ब्राह्मणानां मा ४० प्रसादानां वृद्धि.....
- १६ दक्षिण राजकुलस्य [पू] वर्धाधिकरण.....र्ध

- १७ करणीयं मात्रं यकरणत्रयस्य ...
 १८ न्यपूर्वाधिकरणानाम् यच्च करणत्रयं
 १९ पण दि कार्येण
 २०
 २१ स्थानोत्पन्नानि कार्याणि ...
 २२ हंस्य च दण्डार्हस्य उत्तम साहस कार्याणि ...
 २३ धिकार पञ्च पणा
 २४ रेवप्ररण^४ पित्रोर्दण्डः शरीरापराधं च प
 २५ तेषां पणपुराणा देया
 २६ पाञ्चालिकानां प्रदातव्या यस्तु द्रव्यं न प्रयच्छेत
 २७ पणद्वयम् षट्पणपुरादेया
 २८ लभ स्वद्वारावगतं दक्षिणराजकुल
 १९ पणशत मात्रं सक्षेत्रं
 ३० देयं र स्थान चेद्वीना
 ३१ करणिकावाहैरपि पण पुराणा^५
 ३२ तण्डुलमानिकाद्वयं दातव्यं मानिका^६
 ३३ मानिका^७ स्वाधिकार सम्बन्धेन पीडा कार्या
 ३४ कुर्युस्ते स्माभिर्भावि विश्व भूतार्थैः पूर्वराजकुल
 ३५ पूर्वेषां पृथिवीन्द्राणां प्रजार्थैर्करतात्मनां
 ३६ दूतकोत्र युवराजा (ज) श्रीविजयदेवः^९
 ३७

1. DV नेपालमण्डलान्तर्गत । 2. DV कारण । 3. DV हंस-श्री । 4. DV रिक्के । 5. DV पण 6. DV omits मानिका । 7. DV मात्रस्य । 8. DV तेस्माभि । 9. DV युवराज ।

CXLV. Taṅgabahāhiti Stone

(DV 152; Gn LXXXV; HJ 148) One of the two slabs of stone lying near the courtyard of an ancient water conduit

known as Tangahiti lying in front of the main gate of the temple of Mīnanātha or Manjughoṣa in Patan. The top has a chakra flanked by two śankhas. The stone is much damaged. The inscribed part is 45 cm wide and...cm long.

- १ ल....द....रा.....
- २ श्रीविजय.....
- ३ हरशा.....परम भ
- ४ द्वारक.....महाराजाधिराज परमेश्वर श्रीजयदेवः
- ५ कुशली.....(य)
- ६ थार्हङ्कुशलमाभाष्य.....
- ७ ...द्व.....यि.....
- ८ परिजिह.....
- ९ श्रीम.....
- १० ण...यदि स्य.....
- ११ ऊच द.....
- १२
- १३ नारीण.....

CXLVI. Kumbheśvara Inscription

(Gn LXXXVI; DV 157; HJ 159) A stone forming a slab on the front portion of a platform in the temple of Kumbheśvara in Patan.

- १ ॐ स्वस्ति पर मंकारण.....भगवतः [प्र] तिष्ठानादस्ति परपुण्यमिति
मत्वा भगवन्त न्त्रैलोक्यगुरुम्

CXLVII. Vārāhī Image Inscription

(DV 154) The pedestal of the image of Vārāhī inside a small temple of Ganeśa in the Mahabauddha quarter of Kathmandu.

१ ब्राह्मणः शक भ [ट्ट]^१.....

२ पुत्रा^२ न्यजठराग्रेति.....

1. DV ट्टस्य ।

2. DV पुत्रस्य र-स्य कृतिः ।

CXLVIII. Patan Adalat (Court) Water Conduit

(DV 170; HJ 160) Water Conduit Inscription in front of the old judicial court house at Patan. This inscription on a dilapidated water conduit previously kept stuck to a raised platform in front of the old district court at Patan is engraved on two sides of the sprout with the wide open crocodile bulge. The inscribed part is 7-1/2 cm wide and 39 cm long. Date 170 Kārtika...divā 12.

One side

१ संवत् १०० ७० का [तिक]

२ दिवा दशम्याम्

३ शुद्ध प्र णाल्या.....^१

४ णाम्

Other side

१ दिवाकरेन^२ दत्तम्

२ ...हितम् ध्वोलवास

३ प्रदेशे महापथे

४ दक्षिणे चुल्लंखूप

५ छिम कलोपिग्राम

६ पाञ्चालिकाणाम्

1. DV ...णा ।

2. DV २ ।

CXLIX. Fragmentary Inscription of Bungmati

(DV 164) A fragment of a stone inside the bāhā (within the courtyard of a monastery) of Machhendranatha in the village of Bungmati, about 3 miles south of Patan.

- १ कदा कारूण्य^१ प्राश्रेष्ठे प्राणिहि
 २ यश्चावाप्या समस्त भूमिपति ता
 ३ कुलवतां जात्यादि दुःख क्षय...
 ४ नादमुखराद्वर कामिनी...

1. DV क-कारूण्य...प्राणिहि ।

CL. Gaṇabahal Image Pedestal Inscription

The pedestal of an image in the collection of Gaṇa-bahal, a newly discovered site in southern Kathmandu at its outskirt.

- १ पूर्वङ्गमङ्कृत्वा सर्व्वसत्त्वा नाञ्च अनुत्तरज्ञानावाप्तये सं....

CLI. Dvākhābahā Image Inscription

(DV 165; HJ 133) The pedestal of the Buddha image on the Chaitya of Dvākhābahā or Henākara vihāra.

[ये धर्मा] हेतु प्रभवा हेतु तेषाञ्च तथागतो ह्यवदत् तेषाञ्च यो
 निरोध एवं वादी महा श्रमणः

CLII.

At an unknown site in Patan on a stone.

- १ एते द्वे प्रतिमां याग्रहः मण्डल द्वयम् ।

CLIII. Bhwanginanitol (Patan) Inscription

(DV 181; Gn LXXXVI; HJ 158) Water conduit tank attached to the wall of a lane at Bhwanginanitol, Patan. The inscribed part is about 40 cm wide and . . . cm long. No date is visible. The area lies in the eastern extremity of the city of Patan.

- १ पौनपान्या भिक्षुणी सद्योभोग^१ दया स्वयम्
२ दत्ता एषा शिलाद्रोणी सत्वानां हितहेतवे ॥

1. DV सु....क्या ।

CLIV.

On a stone reservoir at an unknown site in Patan. This is different from the preceding one.

पौन पान्यां भिक्षुणी सद्यो भोगदया स्वयम्
दत्ता एषा शिला द्रोणि सत्वानां हित हेतवे

CLV. Inscription of Tānābahā (Kathmandu)

(DV 173; HJ 165) On the pedestal of Nārāyaṇa image at Tānābahā in the Makhantol quarter of the central part of the city of Kathmandu.

- १ ...आषाढ कृष्ण सप्तम्याम्... [महाराजाधि]
२ राजपरमेश्वर श्रीमानदेवराज्ये । ...यत परम्य निहिजित
३ यथा मयं संग्राम शत्रो मुख मोचनाय च
४ ...जगतात्मनः चरणराज...
५ पुण्य स्वस्मृति कृत्यये...^१

1. DV reads only 2 lines.

CLVI. Lokeshvara Pedestal Image of Patan

(DV 172; HJ 167) The pedestal of the image of Lokeśvara inside a small temple in Yangubahi, Patan with date 100 80 Māghakṛṣṇa dvitiya.

- १ एतद्ग्रामलहृग्वले प्रतिवसं हूँधर्मजीवः स्वयम् प्राकार्षीदवलोकितेश
ममलम्पाषाणमत्यद् भूतम् ।
- २ सत्त्वानाम विकल्पमुत्पथगता म्प्रज्ञार्थं^१ चित्तात्मनाम् संसारार्तिमलान्धकार^२
गहनान्तिर्मुक्तये सर्व्वदा ॥
- ३ राज्ये श्रीमानदेवस्य वर्षे शीत्युत्तरे शते । माघकृष्ण द्वितीयायाम्प्रतिष्ठास्य
गुणोदधेः

1. DV ताम्प्रा-न्ध ।

2. DV मला-कार ।

CLVII. Chaitya Inscription of Su-bahal (Patan)

(DV 174; HJ 168) A Chaitya in the platform of a water conduit courtyard near Su-bahal in Patan.

१

२ संवत् १८२ आषाढ़ शुक्ल त्रयोदश्याम्

CLVIII. Royal Palace Nasalchok (Kathmandu)

(DV 177; HJ 179) On the deserted water sprout (Jaladroni) of a stone to the south west of Nasalchok at the old palace in Kathmandu.

१ ॐ भक्तया विष्णोः समुद्दिश्य.....

२ आषाढकृष्णसप्तम्याम् दत्तं ममृतवर्मणा.....पुनः पुनर्दे.....

३ संवत् २०७

CLIX. Inscription of Lubhu-Motitar

- १ ॐ पञ्चाशता समधिके सम्वत्सरशतद्वये
 २ प्रथमाषाढ मासस्य द्वितीया दिवसे शुभे
 ३ जलद्रोणिरियं शैली पातिता दाक्षिणामुखा
 ४ श्री मताथ वलीराज्ञा राज्ञा पुण्याभिवृद्धये

CLX. Changu Nārāyaṇa Gate Śivaliṅga Base Inscription

(Gn LXXVIII; HJ 161; DV 180) Around the Jalahari (base) of Śivaliṅga placed at the entrance door of the temple of Changu Narayana. The inscribed part is about 85 cm wide and 8 cm long. Date: Samvat 200 + 70 + 2, but Gn reads 172.

- १ ॐ संवत् २७२ वैशाखशुक्ल दिवापञ्चम्यां... राज श्रीवरदेवराज्येलङ्घ्वा
 ग्रामनिवासि कर्भुसत प्रभिकरन...म्प्रभृति...प्रतिष्ठापित भगवतो प्रति व
 लस्वामि
 २ देवस्थापक तेषां कुमारस्वामि...प्रदत्तं भुक्ति पुण्य^२...म हुं दीनार
 लम्भेण कारितक मिति..... मानिका ८० पु ५
 ३ पश्चिमेन

1. DV and Gn read वल । 2. Gn मुक्ति...म हुं हार, DV मुक्ति...
 म हुं हार ।

CLXI. Colophon of Sahottaratantra

(DV 190) The colophon of the manuscript Sahottaratantra. The page giving the colophon is 33 cm wide and 4 cm long. The metre is Śardūlavikrīḍita.¹

The book was copied, on Samvat 301 Vaiśākha māsa, bright fortnight (śukla), 7th day puṣya rikṣe (constellation) Sunday and siddha yoga, by Vaidya Vasuvarma in Gvala (Deopatan), while

Mānadeva with great fame like the light of the moon, and pleasing everybody was ruling over the country.

समाप्तञ्चेदं सहोत्तर तन्त्रमिति
राजि श्रीमान देवे पृथुनितयत्सि प्रोद्य दिन्दु प्रकागे ।
काले पुण्याज्जीतस्य सकलजनमनो ह्लादिरम्ये वसन्ते ।
वर्षे चैकोत्तरेस्मिं स्त्रितय शतगते माधवे मासि शुक्ले
सप्तम्यां पुष्यऋक्षे दश (श)² तकि रणे वासरे सिद्धयोगे ॥
उत्पत्त्या द्यम्बु वेलाकुल विविधरुजा ग्राह ...तिरोद्रे
संसारे सागरेस्मिं ज्जगदिदं मखिल ग्लानिनं सम्प्रवीक्ष्य ।
तस्माच्छ्री हर्षचन्द्रा निरतिशय घृणा भावितो मोक्तुकामः
प्रीत्या चे.....तंप्रालिखत्सु श्रुताख्यम् ॥
श्रीगणदेव देवकुलदूरी ग्वलक निवासिनो वैद्य वसु वर्मणः पुस्तक
मिदं पठित्वार्थमवगम्य सर्वसत्त्वानामुपदेशं विधातुं.....

1. Kaiser Library no. 699. 2. The श within brackets has to be introduced, because there is only one श ।

CLXII. Bhuvaneśvara Stone

(DV 181; HJ 170) A slab of stone near a small temple of Bhuvaneśvara within the precincts of the Paśupati-nātha temple.

१ प्रद्युम्न प्राणस्य कीर्ति

CLXIII. A Small Stele in Paśupati Temple Area

(DV 185; HJ 166) One line inscription of another slab within the confines of the temple of Paśupati-nātha.

१ लोकोत्तर.....हृषिकेश्वरागभूधर वक्¹...महाभैरव

1. DV... कविक..... ।

CLXIV. Palanchok Wall Line

A slab of stone on a part of a wall in Palanchok temple
on an ancient water sprout of stone at Dupet tol in Patan.

ॐ अनन्त देविच एतौ

APPENDICES

I

Lumbini Pillar

The village in the south west of Nepal in the plain of the Terai is known as Lumbini or Rumendei.

- १ देवान पियेन पियद सिन लाजिन विसति वसा भिसितेन
- २ अतन आगाच महीयते (१) हिदबुधे जाते सक्क मुनीति (१)
- ३ सिलाविगडभी चाकालापित सिलथमे च उस पापिते (;)
- ४ हिद भगवं जातेल्युं मिनिगामे उवलिके कटे
- ५ अठ भागियेच (१)

According to Hiuen Tsang the horse and the capital fell down being hit by lightning.

Sanskrit rendering from Pāli

- १ देवानां प्रियेण प्रियदर्शिना राज्ञा विंशतिवर्षो भिसितेन
- २ आत्मना आगत्य इह बुद्धजातः शाक्यमुनिः इति ।
- ३ शिलाविष्कृत गर्दभि च कारिता शिलास्तम्भः च उत्थापितः ।
- ४ इह भगवान्जातः इति लुंविनीग्रामः ५ द्वलिकः
- ५ अष्टभागिकः च

II

Niglihava (Nigali Sagar) Pillar

The pillar in this area is broken and there are differences about the whereabouts of the stūpa. Niglihava lies about 15 miles west of Lumbini.

- १ देवानपियेन पियद सिना लाजिन चोदस वसा (भिसितेन)
- २ बुधस कोनाकमनस थुवे दुतियं वडिते (१)
- ३ (विसत्तिव) साभिसितेन च अत आगाच महीयिते
- ४ (सिलाथव) (च) (उस) पापिते (१)

Sanskrit rendering

- १ देवानां प्रियेण प्रियदर्शिनी राज्ञाचतुर्दश वर्षाभिसिक्तेन
- २ बुद्धस्य कनक मुनेः स्तूपः द्वितीयं वद्धितः
- ३ विंशति वर्षाभिसिक्तेन च आत्मना आगत्य महीयतं
- ४ शिलासाभा च उच्छापितः

III

Inscription of Musum-bahal

It is a slab of stone by the side of a modern water tap in the vicinity of the temple in a former monastic area called Musumbahal. The inscription is mutilated and is not readable except a few letters.

We do not know as to the lines inscribed. But the following can be made out. The latter part is totally destroyed.

- १ ॐ स्वस्तिमानगृहाद्
- २
- ३
- ४ लिच्छवीकुलकेतु भट्टारक
- ५

IV

Sitāpailā Rock Inscription

(Gn App. 3; DV 176)

- १ परम स्वामिनः
- २ ॐ सम्वत् १०० ८० ४ पशुपतिभट्टारकः
- ३ चन्द्रेस्वर कारितः णापकः

Gn reads कारिकमितिः णापकः ।

BIBLIOGRAPHY

- Bendall: A Journey of Literary and Archaeological Research in Nepal & N. India, 1884-85, Cambridge Univ., 1886
- Bhagvanlal: Twenty Three Inscriptions from Nepal, Bombay, 1885
- Sylvain Levi: Le Népal etude historique dun Royaume Hindou, III, Annals Musée Guimet, Paris, 1908
- R. Gnoli: Nepalese Inscriptions in Gupta Character, ISMEO Roma, 1956
- Thomas O. Ballinger: An article in Journal of the American Oriental Society, n. 4, 1958
- Sanskrit Sandeśa: A monthly magazine in Sanskrit published in 1954 (12 issues)
- Itihāsa Prakāśa, another Sanskrit magazine, Kathmandu, 1955 (only 3 issues)
- Dhanavajra Vajrāchārya: Lichchhavi Kala kā Abhilekha (Inscriptions), Kathmandu, V.S. 2030
- Hariram Joshi: Nepala Ko Prāchina Abhilekha, Kathmandu, V.S. 2030
- Shankarman Rajavamsi: Several articles written in 'Ancient Nepal', a quarterly of the Archaeological Department of Nepal, Kathmandu

INDEX

(A)

- Akṣobhya 88
 Agni 72
 Agrahāra 97
 Archā Gauṣṭika 67
 Archanīya Gaustika 67
 Aja 145
 Ajikā Vihāra 151
 Atitalambha 144
 Adhah Śālā (Pāñchālīkā) 83
 Adhikarādhikritan 121
 Adhikamāsa Tulādandādi 130
 Adhikārayoh 113
 Adhikrit 113
 Adhahśālā Pāñchālīkā 83, 116
 Akṣayanivī pratipādita 54
 Ardhasāuriśvara 43
 Anangaśila (Hum) 132
 Anantalingeśvara 121
 Anantadevī 162
 Anuparama 25
 Anuparameśvara 33
 Antarāsana 83 (Rajabhih),
 117, 150 (Śrī matpādīya)
 Aparādhakārinām 155
 Abjavatī 89
 Abhayaruchi Vihāra 127
 Abhilekhaka 31
 Abhilekhya 31
 Abhiṣekahasti 72
 Abhiṣekāśva 72
 Ā(A)mātya Bhagavachchan-
 dra, 116
 Amitābha 89
 Amṛita Varmā 84, 166
 Ambutīrtha 129
 Araghaṭṭa 151
 Arundhati 4
 Avalokiteśvara 34, 89, 161,
 147
 Aśinkopradeśa 94
 Amśuvarma 52, 53, 54 (up to
 this sāmanta)
 Amśuvarma (mahāsāmanta) 56,
 57, 58, 59, 60, 64, 65, 66,
 69, 70, 71, 76, 77, 78, 79,
 80, 81, 87
 Amśuvarma (Śrī) 82, 83, 87
 Amśuvarma (Mahārājādhi-
 rāja) 92, 93, also a coin,
 Walsh (I.6)
 Amśumān 145
 Asamanjasa 145
 Aṣṭādaśaprakṛti 30
 Asmatpādopajivinah 31
 Asmatpādaprasāda padopajiv-
 nonyaścha 134

- Amātya Bhagabachchandra 116
 (Ā)
 Ānlāvakasapitā Pāñchālī 59
 Āchārya 102
 Ādityagupta 68
 Ādityasena 146
 Ādinārāyaṇa 19
 Ādeśvara (Śivaliṅga) 97
 Āpaṇakara 130
 Ābhiri Gomini 33
 Ārāmakhara pradeśa 139
 Ārogya Śālā 66
 Āryaghat Mandala 30
 Āryaghat (to the left of the ascent to Mṛgasthali) Śivaliṅga 34
 Āryamaryādā 76
 Āryasaṅgha 127, 129, 130
 Āryāvāsa 84
 Āyuktaka 73, 74
 (I)
 Ikṣāku 145
 Indra Gauṣṭikā 67
 Indronāma Divākara 12
 Ināya Tole (Bhadgaon) Abhilekha 75
 (U)
 Udeṇehuśa 152
 Udra 146
 Uśanasa 28
 Utkala 146
 Uttamakāya 150
 Uttama Sāhasa 156
 Uttaravāra 72
 Uttarśālā 67
 Uthimanadi (a river called Uthima) 139
 Udayadeva Yuvarāja 79, 81, 83
 Udayadeva (Mahārājādhirāja) 92, 145
 Umātirtha 142
 Umāmaheśvara (Sikubahi Image) 46
 (Ē)
 Ētaṅgrāma 162
 (Ka)
 Kakustha 145
 Kaṅkul Pradeśa 94
 Kanko Bilva Mārga (a path) 115
 Kankobattikhā 152
 Kadaṇṇpiṇ Pradeśa 94
 Kara (a tax) 20, 25, 102, 132
 Karaṇa traya 156
 Karuṇādikātāna 89
 Kalahābhīmānī 76, 84, 86
 Kalyāṇa Gupta Vihāra 127
 Kaliṅga 146
 Kalopigrāma 158
 Karaṇaikatāna 89
 Kaṣaṣṭi Viṣṭi bhārānayana 108
 Kasai Tole (Deopatan) 117
 Kāñchi (allegorical) 146
 Kādun Grāma 41, 60
 Kāmarūpa 146
 Kāraṇapūjā 12, 25, 99, 119, 135, 138
 Kārṣāpaṇa 104
 Kāṣṭikā Matsyabhāraka 49
 Kinnarvarmā 14
 Kinnarijātaka 13
 Kirāta Varśadhara 85
 Kichaprichiṇ Grāma 40

- Kisipidi Abhilekha 83
 Kisipidi Śilā 25
 Kīrti 35, 46, 109
 Kukkuṭa Sūkarānām Mallapota-
 kākā nām 70
 Kuṇḍa 74
 Kuṇḍa Śulka tāpanādhikṛiṭ
 73, 74
 Kundala Chhetra 127
 Kumatibhih 28
 Kutārkibhih 28
 Kuthera (an office) 31, 37, 38,
 39, 40, 65
 Kuthera Vṛityādhikritāṇ 38,
 53, 56, 57, 59
 Kuthera Vṛityādhikaraṇa 59
 Kumārāmātya 115
 Kumāra Vijayina 85
 Kumbheśvara Abhilekha 157
 Kumāra Vijayinah 85
 Kumarasvāmī 162
 Kumārāmātya Prīyajīva 114,
 115
 Kurpāsi grāma 64
 Kuladeva 72
 Kulapati 121
 Kulpravira (A mahābalā-
 dhyakṣa) 48
 Kumhalé Tole Inscription 50
 Kuhmn̄ Vastu 77
 Kevalpur Abhilekha 98
 Keltol Abhilekha 15
 Kailāsakūṭa Bhavana 69, 70,
 71, 73, 76, 77, 78, 79, 80,
 80, 81, 82, 83, 95, 96, 97,
 98, 99, 104, 105, 107, 108,
 109, 110, 119, 121, 132,
 133, 135, 138, 140, 155
 Kailāsakūṭa Yātra 64, 65
 Kailāseśvara 76
 Koṭṭa 52, 54
 Koṭṭamaryādā (Sarvva) 20,
 115, 126, 132
 Koṭṭa Maryādopapanna 55,
 138
 Koṭṭa Maryādābandha 137
 Konko Grāma 115
 Kośala 146
 Kramalilah 31, 34
 (Kha)
 Khakamprīṇ grāma 5
 Khapinche Tole (Patan) 25, 26
 Kharjūrīkā Vihāra 76, 126
 Khātampalli 137
 Khārē Valgancho (Pradeśa)
 127
 Kharhincho 36
 Khuḍu Svāmīnah 34
 Khaḍḍukānām 102
 Khūlpriṇ Grama 102
 Khaināṣpu Pradeśa 10
 Khopāsi Abhilekha 64
 Khṛṇ pradeśa kṣetra 90
 Khṛpṛṇ grāma 57
 Khopṛṇ grāma pradeśa 10
 (Ga)
 Gaṇprōṇ diṇ (Trisandhi) 139
 Gaṇgadeva 44
 Gaṇadeva 36, 37, 38, 42, 98
 Gaṇiduṇ Grāma 138
 Gaṇḍakī 5
 Gaṇabahāl 159
 Gandhakuṭī 88
 Gammé (Bhūmi) 33
 Grāma Pāṇchālīkebhyaḥ 79
 Gāṇśul Grāma 94
 Gīgval Pāṇchālīkā 143

- Gīṭā Pāṇchālikā 96, 115
 Giṇuṇ Vritti bhujo 99
 Guṇ Vihāra 76
 Guṇḁimaka grāma 52
 Guṇḁulantara Pradeśa 22
 Guṇachandra (Vārtaputra) 61
 Guṇavatī (a queen of Māna-
 deva) 14
 Guṇpad śum pradeśa 12
 Gurovāsudevasya 91
 Gulmaka 20 (Śīṭāṭī)
 Gullataṅga grāma 126
 Guhamitra 12
 Gṛhapati 15
 Gṛhaprastha 88
 Gechchhijākasya (Dhāvaka) 72
 Gairigaon (Narke Mahadeva
 north of Budhānilakantha)
 32
 Gairidhāra (Kathmandu) 81
 Gairidhāra (Patan) 119
 Gokaṛṇa grāma Abhilekha 85
 Goṭānachhetra 55
 Gokaṛṇeśvara 86
 Gotilamaka 126
 Gomi bhu 127
 Gomikhātaka 104
 Godhana 107
 Gorkhā 135
 Golmadhi Tole (Bhaktapur)
 56
 Gorlaṁśrotaso 139
 Goṣṭhi (different kinds of) 66,
 67
 Goṣṭhi (Svajana) Kādhinām
 32
 Goyudha 104, 121 (Patākā)
 Gohale 104
 Gauḇa 146
 Gautamā śraṇa 139
 Gaulmika 73, 74
 Gausthikānām 76
 Gigvala 162, 63
 (Cha)
 Chaturdiśārya Bhikṣu Saṅgha
 126, 129
 Chaturbadāduna Vihāra 127
 Chaturṣvadhikarṇeṣu 24, 40
 Chaṇḁeśvara pādapītha 103
 Chhanḁakasya 116
 Chandravarmā Gomī 119
 Chandravarmā (Sāmanta) 93
 Chandravarmā (Mahāprati-
 hāra) 119
 Chandreśvara 55
 Chapatola Buddha 88
 Chapali Gaon 44, 45
 Chāṅgu Nārāyaṇa Kavacha
 Image 75, 76
 Chāṅgudvāra Śivalinga 162
 Chāṅgudvāra Yugalamūrti 17
 Chāṅgu Sthambha (Pillar) 1, 6
 Chāṅgu Śīlāpatra (Stele) 10, 75,
 109 (inside the Temple)
 Chāṭa Bhaṭa (non-entry of
 chāṭa and bhaṭa) 20, 55,
 117, 121, 128
 Chāturvimśa Mahāyāna Prati-
 pannārya Bhikṣuṇī Saṅgha
 88
 Chābahil stone 13
 Chāmara (Flywhisk) 73
 Chāmara Dhārasya 72
 Chikaṇḁeo 131
 Chitlang 92
 Chobār 111
 Chūḁikā (parvata) 20
 Chūdikeśvarasya Pāṇchālikā 67

- Chupriṅg Nadi (a river) 86
 Chulankhu (Pradeśa) 158
 Chustuṅ Grāma 79
 Chustunadi (a river by name Chustun) 80
 Chulankhu 158
 Chuhuṅga Pedā 116
 Chaitya near Guhitabahi (in a courtyard) 88
 Chailakara (tax on cloth) 104
 Chovāra 111
 Chokhaparānāma 104
 Chowkitar Śilālekha 30, 31, 36
 Chyāsāl Tola (Nāyahiti) 125, 141

 (Chha)
 Chhatra Chaṇḍeśvara Sthambha 101, 103
 Chhatra Chaṇḍeśvara Petikā (Pedestal) Śilā 19
 Chhatra Chaṇḍeśvara Stambha pedestal Abhilekha 103
 Chhatrasoma 102
 Chhinnamastikā (or Tava-jhyā) Śilā (Stone) 93
 Chhonguyūbisāmā Talaṅju-grāma 97

 (Ja)
 Jalaśayana form of Viṣṇu 107, 108
 Jammi Janikara (Śrī) 47
 Jaṅga 80
 Janārdana Varmā 124
 Jamayambi (grāma) 150
 Jayadeva (Yuvarāja) 133, 135, 137, 139, 140
 Jayadeva 141, 146, 157
 Jayadeva Paśupati Śilā 144
 Jayapallikā Grāma 19
 Jayavārtikā 85
 Jayalambha 12
 Jayasundarī 19, 24
 Jayesvara Liṅga 12
 Jarikhā Sankramaka 152
 Jajje Pāṇchālikā 143
 Jatiśukla mṛttikā 65
 Jina 89
 Jiṣṇugupta 93, 95, 96, 97, 98, 99, 101, 102, 103, 104
 Jivadeva 96
 Jivavarmma Vihāra 15
 Jiṣṇu Varmā 97
 Jaisideval 22 (by the side of the temple), 144
 Jaisideval Lagan Tole Śilā (Stone) 67
 Jonjondīn Grāma 81
 Jolpriṅg Grāma 11
 Jyābahāl 67

 (Ṭa)
 Ṭistuṅga Abhilekha 21, 73, 74, 79
 Ṭuṇḍāldevī Abhilekha 9
 Ṭundikhel Sthita lupta (iso) water conduit 87
 Tegval grāma 37
 Ṭebahāl 11
 Tebahāl Wall 110
 Teṣṭuṅga Stele 21, 73, 74
 Ṭokhā 61
 Ṭhimī 91, 161

 (Ḍa)
 Ḍulusiṅju Pradeśa 24

Ḍha

Dhokabahā or Henākara-
 mahāvihāra Image 149
 Dhāmarājikāmātyeṣu 131

(Ta)

Taṅgabahā water conduit
 stone 157
 Tadābhaksyābhabam Grāma
 52
 Tadudalmalakasetu 52
 Tavajhyā (a large window) 93
 Tala (a low ground) attached
 to Śītaṭikā 37-42
 Tala Makhoprin satala 56
 Tala sarvva (sahitasya) 113, 114
 Talaswāmi 64
 Taṇḍosthala 100
 Tānābahā 160
 Tāpanādhikrit 73, 74
 Tavajhyā or Chinnamastā śilā
 (a slab of inscribed stone)
 93

Tāmrakuṭṭa śālā (Grāma) 150,
 152
 Tāmrapaṇa 63
 Tāmrikapaṇa 101
 Tāmrahāṇḍāni 73, 74
 Tilgāṅgā (a water course of
 that name) 7
 Tilamaka 36, 3, 96, 143, 153
 (Purvālī)
 Tukāṇato (Śrī) Purvālī 152
 Tulachhhen Bhadgaon Abhi-
 lekha 57

Tekhundul Śrota 55
 Tegvaṇto 36
 Tegval Pāṇchālīkā 143
 Tegval Nārāyaṇa 132

Teṅkhu 55

Testuṅg 79, 80
 Testuṅg grāma 21, 74
 Tepula (a government officer)
 19
 Taitāriya śākhā Goṣṭhibhūmi
 152

Taila Ghaṭa 19, 77
 Taila 77
 Tailaśālāṣu 78
 Taukhel slab of stone 79
 Tyagaltol Inscription (on a
 chaitya in the courtyard of
 Tyagal Tole, a locality in
 the city of Patan) 88-89
 Trikara (three taxes) 53, 54,
 55, 56, 58, 59, 65
 Trisandhi Sajñaka pradeśa
 139
 Trivikrama Mūrti (Incarnation
 of Viṣṇu) 7, 8

(Tha)

Thāṅkot (Ādinārāyaṇa Temple)
 19, 33, 34
 Thanturidraṅga 48
 Thambū, Gaṇśul, Mūlavaṭikā
 grāmeṣu 93
 Thambidul 105
 Thambūgrāma 93
 Thāṅkot Nārāyanasthāna 103
 Thencho Grāma 20

(Da)

Dakṣiṇag 11a1h5
 Dakṣiṇakoligrāma 26, 95, 101,
 104, 107, 114-15
 Dakṣiṇadvāra 72

- Dakṣiṇa Rājakuḷa 52, 68, 155, 156
 Dankṣiṇeśvara 55, 83, 129
 Daṅkhuṭṭarthidikaraṇiya 99
 Dandaṅguṇ Bṛhatapatha 139
 Daṇḍanāyaka 118
 Daśamī Goṣṭhi 142
 Daśaratha 145
 Dahachok 30
 Dadhrinkāthako 151
 Dānapāśupatāchhāryyadakṣiṇa tilaḍukasya 116
 Dāna Śṛṅkhalika 139
 Dāyambi 139
 Dāvākoṭṭa (a village) 138
 Dāsī (a temple maid) 122
 Dātrakūṭhārakaṭṭaraka 60
 Digvāravastu 99
 Dināralambha 162
 Dilīpa 145
 Dulaṇ grāma Pradeśa 10
 Dumjā Abhilekha (of Dumja) 86-87
 Dumpraṇ Grāma Pradeśa 10
 Dumlaṇ Grāma Pradeśa 10
 Degutale (Kathmandu) 85
 Devadāsa (bhṛtya) 122
 Devadāsī 122
 Devī (Queen) 145
 Devakulānām or Devakula 72, 76, 132, 134
 Devapātan Abhilekha (at the cross road, west of the temple compound) 116
 Deśa Varmmā Gomī 65 (as Dūtaka)
 Deśa Bhaṭṭārikā 47
 Devabhṛtya (a temple slave) 122
 Devalābha 18
 Dommāna Kṣetra 5
 Dolādri (the hill called Dolā) 2
 Dolāmpāniya Goṣṭhikā 67
 Dolāśikhara 52
 Dolāśikhara Svāmī 55, 76, 141
 Dolā Surendra 110, 142
 Dobāgrāma 34
 Dauvārika (door keeper) 149, 150
 Dauvārika (Sindri) 150
 Dauvārika (Vetra) 150
 Dranga (market place) 48, 54, 56, (satala) 121-22, 150
 Drumakūtīmārga 151
 Dvārodghāṭana yātrā 25
 (Dha)
 Dhando Chaitya 13
 Dharmadeva 2, 145
 Dharmapāla Bhoginī Mṛgī (wife of Dharmapāla) 88
 Dharmapur Abhilekha (at Dharmapur) 63
 Dharmasāstra 130
 Dharmasthali (a slab in the village of that name) 58
 Dharmasoma 102
 Dharmasankarāṇi (Samutapanne) 70
 Dhāding Zillā (district) 94
 Dhānya kuḍā (paddy measure) 116
 Dhāpāsī 65
 Dhārmarājikāmātya 131
 Dhārmikagaṇa 119
 Dhāvaka Gechehhijākasya 72
 Dhārāmāneśvara 76
 Dhūpa Gauṣṭhika 67

- Dhumvārāhī 87
 Dhelanti Nadī (a river of that name) 55
 Dhvolābāsa 158
 Dhruvadeva (Mahārāja) 93, 95, 96, 97, 98
 Dhruvaśila (Hun) 132
 Dhruvasaṅgha 31
 Dhruvasena 26
 Dhvaja Gauṣṭhika 67
 Dhvaja mānuṣya 72
 (Na)
 Naxal 91, 140
 Naxal Nārāyaṇa Chaur 118, 140, 148-55
 Naxal Road Water Conduit 118
 Naḍapaṭā Vātikā 151
 Natidul 100
 Nandiśankha Vādayoh 72
 Nandavarmā (Rājapura) 97
 Narasimhadeva (a deity) 76
 Navagrha Maṇḍala 142
 Nabahil Abhilekha (stele) 69
 Narke Mahadeo (in a village north of Budhanilakaṇṭha) 32
 Naravarmā 6
 Narasimha Pāṇchhālī 59
 Narendradeva 113, 114, 117, 118, 119, 121, 125, 126, 128
 Nātheśvara 31*, 97
 Nārāyaṇadevakula 142
 Nārāyaṇaswāmī 68, 99
 Nārāyaṇa Chaur 140
 Nālānga Grāma 131
 Nālavarmā 131
 Nālā 131-32
 Nāsalchok (Courtyard, Old Palace, Kathmandu) 162
 Niglihabā Sthamba (pillar) 165-66 Appendix (II)
 Nimbū 129
 Niyogādhiḥṛt 151
 Nirapekṣa 17
 Niliśālā (modern Naksal) 81
 Nupunna 99
 Nupunnadraṅga 98
 Nṛpadeva (Daṇḍanāyaka) 118
 Nepālāntavartinah 134
 Nepāla Rājānah 114
 Nepālabhukti 138
 Nepāla Maṇḍala 155
 Nepālasimānta Pātinah 121
 Naipālebhya 21, 73, 74
 (Pa)
 Paṅkuṭī 152
 Pañchāparādha 9, 31, 56, 57, 58, 59, 65
 Paṇa 19, 72, (pa) 76, 121, 122, 135, 151
 Paṇapuraṇa 105, 150, 155, 156
 Puraṇa or Purāṇa 19, 72, 76, (pu) 116, 121-22, 135, 137, 151
 Patipa Pāñchālikā 92
 Paṇapphumnāma Paśchima Pradeśa 88
 Parachakra kāma 146
 Paramadaivata 19, 21, 22, 24
 Parama Bhaṭṭāraka 116, 117, 119, 126, 128, 132, 138, 157
 Paramābhimānī 33
 Parama Māheśvara 126, 128
 Paramāsana 120, 127
 Parameśvara 157 (Mahārājā-dhirāja Śrī Jayadeva)
 Parvateśvara 76

- Parigespulli 127
 Palanchok 14
 Palanchok Bhagavatī Nikata
 Śilā (near the temple) 14,
 164
 Palaṇḍukara 54
 Paśupati (kṣetra)—all Śiva-
 lingas 7, 10, 33, 43
 Paśupati Temple precinct Tri-
 dent (Triśūla) 12
 (Bhagavat) Paśupati Bhaṭ-
 tāraka 69, 70, 71, 73, 74,
 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82,
 83, 92, 93, 94, 95, 96, 97,
 98, 99, 100, 104, 105, 108,
 113, 114, 117, 119, 121,
 126, 128, 132, 133, 138
 Paśupatau (settlement around
 the shrine) 76, 82, 126,
 128
 Paśupati—a stele in the nor-
 thern part of courtyard
 144-47
 Paśchimadvāra 74
 Paśchimsālā 67
 Paśchimādhikaraṇa 82 (Brit-
 tibhujo), 83, 149 (Śrī)
 Prasādagupta (Brahmung) 37,
 41
 Pāgumake 102
 Pāñchālī 59, 76 (Sapsta), 76
 (Sāmānya)
 (Grāma) Pāñchālikebhyah 79
 Pāñchālikā Sāmānya 117
 Pāñchālikā 80, 83, 100
 Pāñchālikā grāma (referring to
 the village of Bhṛngāreś-
 vara) 108
 Pāñchālī Kutumbinah 101, 117,
 155
 Patan Law Court Platform
 slab of Stone 158
 Pāndurmṛttikā Śrota 139
 Pāñiya Karmāntika 72
 Pāñiyā Gauṣṭhikānām 67
 Pārthiva śilā 30
 Pāśupatānām 120
 Pāśupatāchārya parṣadi 102
 Pikaṅkulaka Pradeśa 26
 Pikhugrāme 102
 Pitālājādhikāra 113
 Piṭhādhyakṣa 72
 Piṇḍaka (a levy or tax) 11, 19,
 33, 79, 116, 134
 Piṇḍamānyā 88
 Puthamprīn grāma 156
 Puṇyagominā 30
 Puttinadī 118
 Puttinārāyaṇa 138
 Puṇḍatta grāma 150
 Punu Pāñchālikā 142
 Purvādhikaraṇa (Śrī) 145,
 155, 156 (without Śrī)
 Pūrvvarājakula 156
 Pūrvaśālā 67
 Pumdatta 130
 Purāṇa 19, 72, 76, 116, 121,
 126
 Puṣpavāṭikā Vihāra 141
 Puṣpa Bhuvākavāha 72
 Puṇḍrirāja Kula 52, 156
 Pundrimandapikā 151
 Pogrāme 102
 Paura (who lives in a town)
 93
 Praṇprīn Pradeśa 11
 Praṇālī Gauṣṭhikā 67
 Praṇalīdimaka Grāma 65
 Pratibalaśwāmī (Bhagavat)
 162

Pratolyā (Highway) 72
 Pratihāra Lachāgomī 67
 Prathama Pauṣaśukla 61
 Prathamāṣaḍha 162
 Pradyumna Prānakīrti 162
 Pradīpa Gauṣṭhikānām 67
 Pradhāna Brāhmaṇa purassā-
 rān 37, 38, 39, 40, 42
 Pradhāna purassārān 48, 52,
 53, 56, 57, 58, 59, 60, 63,
 65, 66
 Praṇardana Prāṇa Kauśikena
 102
 Prabhukeśvara 11
 Prabhusaṅgha 11
 Prayittikhā 11
 Prabardhamāneśvara 152
 Prabahaṇa Gauṣṭhikā 67
 Prasādādhikṛt 72
 Prasāda Maṇḍala 142
 Priyajīva 114, 145
 Priyadarśi 168
 Priyabalaswāmi 162
 Priyapāla 110
 Prītubru (Madhyamālī) 129
 Prichimbru Dakṣiṇeśvara 129
 Pṛthu 145
 Pṛthul Kṣetra 68
 Proṇni 52
 Preksaṇa Maṇḍapi 152
 Promgyambu 52
 Proṇ Proṇ 52
 Probān 52

(Pha)

Phaṇsina Prala Śrota 130
 Pharping (Kochutol) 36
 Pharping 85
 Pharping Śilākhaṇḍa (Frag-

mentary Stone) 84, 85
 Phalanjuviṣṭi 138
 Phavadraṇ Grāma 138
 Pheriṅkoṭṭa Nivāsibhih 60

(Ba)

Banepā 54
 Bandhujīva (Rājaputra) 43
 Bappapādānudhyāta or Grihita
 37, 38, 39, 40, 41, 48, 56,
 57, 58, 60, 66, 69, 71, 73,
 74, 76, 77, 78, 79, 80, 81,
 82, 83, 92, 93, 94, 95, 96,
 97, 98, 99, 100, 104, 105,
 108, 113, 114, 117, 119,
 121, 126, 128, 132, 133,
 138
 Bappabhaṭṭāraka Mahārāja
 Śrīpāda 19, 21, 22, 24
 Balambu 38, 39, 60, 99, 124,
 138
 Balirāja 162
 Bāṇāsura 145
 Bahālukhā 21
 Bendall 55, 78, 119
 Bilvamārgagrāma 115
 Bilibikṣa Pradeśa 10
 Bodhisatva 88
 Bugāyumigrāma 70
 Bhukkikā dhānya 121
 Buṅgmāti 70, 71
 Buddha Kanakamuni 166
 Buddha Śākyamuni 165
 Buddha Kīrti 148
 Bunlu Nadī (river) 36
 Būḍhānilakaṇṭha Sthāna 9,
 32, 44, 47, 59
 Būḍhānilakaṇṭha Temple
 Śilālekha 59

- Burdrum nādī (a river) 52
 Bempāyām (in Bempa) 10
 Braṁśā Mallapotasūkarkarā-
 nām 79
 Bramhatīrtha 130
 Bramhā 101
 Brahmuṇ 23, 37-41, 80
 Brādul Nādī (river) 52
 Brāhmaṇa 24, 122 and other
 references as in Pradhāna
 Brāhmaṇa Sānāthya Gauṣ-
 ṭhikā 67
 Brāhmanānām Pāsupatānāmcha
 120
 Bridhiṣena Brāhmaṇa 26
 Bṛhaspati 28
 Brihadārāma (large garden)
 127, 129
 Bṛhatmārga 132-33
 Brhatpatha 127
 Brihachchhīlākarṣaṇa 107
 Bremaguñcho 36
 (Bha)
 Bhaktapur or Bhadgaon 55,
 56, 120-21 (Bhairavanatha
 Mandir)
 Bhaktapur (Inaya tole) 75
 Bhagavachandra (Amātya)
 116
 Bhaṭanāyaka 72
 Bhatuwal Abhilekha 73-74
 Bhaṭṭādhikaraṇa 70, 101, 113
 Bhaṭṭādhikāra 113, 149
 Bhaṭṭāraka 14, 19, 21, 22, 24,
 31, 35-42, 45, 47, 48, 50,
 166
 Bhaṭṭāraka Pādānām 76
 Bhaṭṭāraka pādiya (servant of
 the crown) 45
 Bhaṭṭāraka Pādānudhyāta 24
 Bhatuwal Abhilekha (inscrip-
 tion) 73
 Bhadrādhivāsa bhavana 125,
 126, 128
 Bhadreśvara 31
 Bhavagupta 31
 Bhaṣmeśvara Śivalinga Abhi-
 lekha 31
 Bhagadata Rājyakulajā 147
 Bhāgabhogakara (3 kinds of
 taxes) 19
 Bhāgyadevī 82
 Bhagiratha 145
 Bhakṣābhavam grāma Pān-
 chālikā 131
 Bhāṇḍanāyaka 77
 Bhārata 28
 Bhāravi (water conduit) 35
 Bhāraviśramaṇasthāna 52
 Bhīmavarmmā 97
 Bhīmasentan 89
 Bhīmārjunadeva 99, 100, 104,
 107, 108
 Bhikṣusaṅgha 130, 131
 Bhṛṅgāreśvara Pāñchālikā 134
 Bhṛṅgāreśvara Devakula 134
 Bhṛṅgāreśvara Devakula Pāñ-
 chālikā 134
 Bhṛṅgāra grāma Pāñchālikā
 108
 Bhogachandrā (Vārta) 63
 Bhogadevī 82
 Bhogavarmā (mother of) 82
 Bhogavarmā (Mahāsāmanta)
 69, 109
 Bhogavarmmā Maukhari 146
 Bhoga Varmmā Gomī 56, 57
 Bhogini (Śrī) 18
 Bhogyananhi Tole 90, 160
 Bhojamatī 144

- Bhvankhā parikhā 52
 Bhoṭṭaviṣṭi 133
 Bhojamati 144
 Bhuktikādhānya 122
 Bhukkundikā (a species of fish) 49
 Bhumbhukkikā Jalaśayana 76
 Bhūmagupta (Bhaumagupta) 98, 115
 Bhū 26
 Bhūmi 10, 11, 13, 19, 88
 Bhūchaitya bhaṭṭāraka 86
 Bhūmichhidranyāya 132
 Bhuvaneśvara Devakula 114-15
 Bhuvaneśvara Temple Stone Slab (within the shrine near Paśupati) 163
 Bhairava Dhokā Slab (Kathmandu) near the South Gate 95
 Bhaumagupta (Śrī) 33, 37, 38-43, 44, 48
 (Ma)
 Manjuśrī 89
 Maṇḍapi yātrā 150
 Maṇināgāṭṭikā 151
 Maṇigupta 35
 Maṇimatī 46, 52
 Madhyamāvara(kāya) 72
 Matsyānāchābāadhanena 70
 Matsyabhāraka, a load of fish, referred to for tax at a customs office 49
 Matsya Kāṣṭhika 49
 Madhyamāvarakāyeṣu 150
 Madhusūdana swāmī 117
 Manu 25, 145
 Manudeva 32
 Mallakara (a tax on some unidentified animal) 48, 63, 101, 104
 Mallapota (a baby animal) 80
 Mallapurī (the name of a town) 3
 Mallapotakānām (pratimuktā) 101
 Malla yudha Gauṣṭhikānām 67
 Mānadeva Vihāra 127
 Māna Vihāra 16, 76
 Māni (the same as mā) 5, 11, 22
 Mānikā (the same as māni) 11 (dhānya), 54, 79, 85, 90, 91, 121 (Tandula), 129, 156
 Mā 12, 19, 66-67, 94, 102, 116, 155
 Māneśvara (Rājaṅgaṇāli) 151-52
 Māneśvara 46, 156
 Māpchok (Adhikaraṇa) 37, 38, 39, 40, 106, 113
 Māpchokādhikārayoh 113
 Māpchoka Vastunā 108
 Māpchoka bṛttibhujā 106
 Mālītār 95
 Mālīgaon 106
 Māśānusritya 151
 Miṅkobhū 33
 Mittambū 129
 Mindicho 36
 Mirmeli Śaṅkaranārāyaṇa 69
 Mīnanātha (on the platform) 95, 136, 142-43
 Moguncho 36
 Muṇḍaśrinkhalikā Pāśupatā-
 chārya paṛṣadi 102

- Mudrā 150
 Maharṣi 21
 Mahākālāsthāna (Shrine) 11
 Mahāpatha 20, 127, 129
 Mahāpraṇālī 126
 Mahāpratihāra 22, 23, 25, 31,
 36, 37-42, 44, 48, 112, 119,
 151 (Grihamandala)
 Mahābalādhyakṣa 72, 79, 116
 Mahabauddha quarter of Ka-
 thmandu 157 (on the body
 of the image of Vārāhī in
 a small temple of Gaṇeśa)
 Mahāpraṇālī 126
 Mahārāja (Bhaṭṭāraka) 14, 19,
 21, 22, 24, 25, 31, 32, 33,
 35, 36, 37-42, 45, 47, 48,
 50-66, 93, 95, 96, 97, 98,
 99, 100, 104, 107, 109
 Mahārājādhirāja 92, 93 for
 Amśuvarmā, 113, 115, 116,
 117, 119, 124, 126, 128, all
 for Narendradeva, 132, 134,
 135, 138, 140 for Śivadeva
 II and 141, 157 and the
 rest for Jayadeva
 Mahāsarvvadaṇḍanāyaka 71
 Mahāsāmanta 31, 56, 57, 58,
 59, 60, 64, 65, 66
 Mahāyāna 131
 Mahideva 98, 156
 Mahīśila 23
 Mahendramatī 35
 Mākhopriṇsataladraṅga 56
 Mākhoduluṇ 51
 Māguñcho 55
 Māggol grāma Kutumbinah 95
 Māggol grāma 95
 Māghavarṣakāle 14
 Mātīn Grāma 78
 Mātīn Devakūla 78
 Mādhyavaśālā 67
 Mānagupta Gomi 104
 Mānagrha 19, 21, 22, 31, 37,
 38, 39, 40-42, 44, 45, 48,
 51, 53, 54, 55, 56, 58, 59,
 60, 64, 65, 66, 93, 94, 95,
 98, 99, 100, 101, 107, 108
 Mānagrhadvāra 72
 Mānadeva 1, 3, 7, 8, 9, 10, 11,
 12, 14, 15, 16, 17, 98, 145
 Mānadeva (II) 160
 Mānadeva (III) 161
 Mānadeva (IV) 163
 Mānamatī 34
 Mudrāpyudgāra 149
 Murāri 43
 Mūlavāṭikāgrāma 93
 Musumbahal 141
 Mṛgaroma (hair of deer) 73, 74
 Mṛgiṇī 88 (Dharmapāla bho-
 ginyā)
 Mekaṇḍidul 129
 Maisajja deśa 11
 Mindicho 36
 Motitar-Lubhu 162
 Maukhari kula 146
 (Ya)
 Yaṅgāhiṭi (Yangal) 99, 107,
 114
 Yaṅgubahi (Patan) 126, 161
 Yatīsārupyaka 106
 Yadu dvāra 151
 Yāmpi bahi 111
 Yāvadu nadī (river) 139
 Yarabotta Sūlpa Mārga 51
 Yājñika Virochana 19
 Yājñika Viprasena 25

Yābigrāma 28
 Yūgval Pāñchālīkā 142
 Yudhiṣṭhira 122, 137
 Yūbisāmā grāma 104
 Yūpa grāma 10 (Chhetra Pra-
 deśa), 46
 Yūpagrāmadrāṅga 113
 Yebrāṁkhara 104

(Ra)

Raghu 145
 Ratnasaṅgha (Sārthavāha) 10,
 11
 Ratnatraya 110
 Ratneśvara 10
 Ravigupta (Mahāpratihāra
 and Sarvvadaṇḍanāyaka)
 22, 24, 25, 31
 Raviśvara 31
 Rājakula 52 (Pundri), 52
 (Dakṣiṇa)
 Rājakula (in general) 71, 107,
 115, 126, 129, 143, 155
 Rājakoṣa (Royal Treasury) 31
 Rājagriba (species of fish) 49
 Rājadrohaka Pañchāparādha
 (crimes like treason, mur-
 der, etc) 109
 Rājaputrī Vijayavatī 18
 Rājaputra 68, 78
 Rājaputra Janārdana Varmā
 125
 Rājyavatī 7, 8
 Rājavihāra (Śrī) 76
 Rājabiharendra (Śrī) Mūla-
 kayo 127
 Rājyavatī (Dharmadevasya
 patnī) 3, 7, 8
 Rājyavardhanadeva 19

Rāmadeva (Bhaṭṭāraka Mahā-
 rāja) 34
 Rāmaśila Vārta 35, 54
 Rāmaswāmi 116
 Rāmeśvara 76
 Rāvaṇa 145
 Ripśanko setu 52
 Rudrachandra Gomī 124
 Reṭā Pāñchālī 142
 Rogamachau Dauvārika 150

(La)

Lakhamaka 152
 Lagantol 132-33
 Lankhuttaṇa 151
 Lankā 145
 Lagantol (on the base of
 Avalokeśa Image, South
 of Bhimsen Tower) 34
 (Rāmadeva's reign), 132
 (date lost)
 Lanjagvala Pāñchālī 144
 Laḍita Maheśvara 82, 123
 Lankhā Grāma 162
 Lachhā Gomī (Pratihāra) 66, 67
 Lasunakara (a tax on garlic) 54
 Lahugvala 161
 Lazimpat (Trivikrama Image) 7
 Lazimpat Śivaliṅga Abhi-
 lekha 6
 Liṅgval (Government office)
 37, 38, 39, 40, 54, 65, 81,
 99
 Lichhavi (name of a king) 145
 Lichhavi (Rājavarṁśa) 114, 121
 Lichhavi Kulaketu 48, 50, 51,
 54, 56, 57, 58, 60, 64, 65,
 67, 93, 95, 98, 99, 126, 127,
 133

- Lichhavi kula tilaka 100, 107, 108
 Lichhavi Kulānandakara 64
 Lichhavigulānanda Ketu 138
 Lichhavi Kulāmbara Pūrṇa-chandra 18
 Lichhavi Kulālankāra 97
 Lichhavi vaṁśa 12
 Lichhavi Kulāmbara Śaśi 113
 Lichhavi Vaṁśakramānugata 55
 Lichhavi Rājakārīta 85
 Luṅju Śrota 139
 Luṅjhyā (Gold Window, a name of a particular Patan Royal Palace Courtyard) 113
 Lumbancho 104
 Lumbini grāma 105
 Lumbini Sthambha (pillar) 105
 Lubhu Motitar 162
 Lekhyadāna 56, 57, 58, 59
 Lendu Pradeśa 33
 Lembaṭi Dranga 66
 Lele stone Abhilekha (Inscription) 66
 Lokapāla Svāmi 121
 Lokeśvara 89, 147
 Lokeśvara Mūrti pādapiṭha (Yangubahi, Patan) 162
 Lopriṇ Grāmendra Goṣṭhikā 139, 141, 142
 Lopriṇ Pāñchālikā 142
 Lopriṇ Pāñchālīvātikā 142
 Lopriṇ Pāñchālikā Kṣetra 142
 Lankhu 15
 Lankhā grāma 132
 (Va)
 Vajra Bhairava 135
 Vajraghara 128 (South of the Pasupati temple site)
 Vajraratha Rājaputra 46
 Vajreśvara 119
 Vatsadevī 97, 146 (mother of Jayadeva)
 Vatsalādevī 30
 Varṇāśrama (Sthiti) 103, 132
 Vanakālī Pedestal Abhilekha 84
 Vaṭuka Bhairava temple courtyard slab 123
 Otu Tole 80
 Varadeva (. . . Rāja) 162
 Vārāhayātrā 122
 Vārāhī Mūrti Abhilekha 157
 Valala Pradeśa 10
 Valasokṣi Devakula 151
 Vasapāśupatāchārya 132
 Vaṁśakramābhyāgata 118
 Vasantadeva 19, 21, 22, 24, 26, 31, 148
 Vasuraja (Mahārāja Śrī) 98
 Varṣākālē 119
 Varṣavardhana 119
 Vātaṁkuṭi 152
 Vāgvatī Nadi (river) 46, 126, 130
 Vāgvatī Pūrvakule 119
 Vāgvatī Pāradeva 76
 Vagvati Para Pradeśa 10
 Vāṇāsuraśekhara 145
 Vāditra Gausthika 67
 Varṇāśramasthiti subihita 133, 138 (Vyavasthah)
 Varṇāśramodbhāsitah 105
 Vārta Kalyāṇagupta Vihāra 127
 Vārtaputra Guṇachandra 61
 Vārta Bhogachandra 63
 Vārāhaswāmī 102

- Vālasa . . Kuladeva 151
 Vālagancho (Khāre pradeśa) 126
 Varṣabandha 5
 Vāsudeva 46
 Vāsudeva Brāhmaṇa Goṣṭhi 66
 Vihliṇ mārgga 52
 Vihlinkho Srota 52
 Vikrāntamūrti 7, 8
 Vikramasena (Rājaputra) 68
 Vikramasena Mahāsarvvaḡaḡ-
 ḡaṇāyaka 71
 Vikramasena (Sarvvaḡaḡḡaṇā-
 yaka) 78
 Vikukṣi 145
 Vijayadeva 143
 Vijayavati (Rājaputri) 18
 Vijayaswāminī 15
 Vijayaśvrī (Vijayeśvari) 15
 Vijayeśvara 18
 Viṇḡduswāmi (Mahābalāḡhya-
 kṣa) 79
 Vipravarmṡā Gomī 58, 59, 62
 Vipravarmṡā (Mahārāja) 73
 Viprasena (Yājñika) 26
 Vibhuvarmmā 86
 Virochanagupta (Yājñika) 20
 Vilvamārga 115
 Vinvochāmaḡḡapī 152
 Viśvaga 145
 Viśvesvarasya 67
 Viśvasena Brāhmaṇa 116
 Viśvasika Nāyaka 72
 Viṣṇugupta (Yuvarāja) 94, 95,
 98, 100, 104
 Viṣṇugupta (Śrī) 105, 107, 108
 Viṣṇudeva 118
 Viṣṇupadukā hill stele 47-48
 Viṣṇuvikrānta mūrti 7, 8
 Viṣṇu Jalaśayana 107, 108
 Viṣayapati 73, 74
 Vihlaṇkho Srota 52
 Vetradauvārika 150
 Veda Bhaṭṭa (Yājñika) 26
 Vedam 25
 Vodda Viṣaya 151
 Vaidyagrāma 132
 Vaiśampāyana 26
 Votvoru Pradeśa 11
 Voskarādhikṛt (a forest offi-
 cer) 52
 Vṛjīkarathyā 117
 Vṛddiṣena 26
 Vṛṣadeva 2, 145
 Vṛṣavarmṡā 45
 (Śa)
 Śaktabāṭa Karaṇiya 101
 Śaṅkaradeva 2, 46, 145
 Śaṅkara Nārāyaṇa 69
 Śaṅkara 145
 Śaṅgāgrāma 77
 Śaṭammibhūmi 33
 Śarīrakotṭa 121
 Śākyamuni 89
 Śālagambi kṣetra 34
 Śālaṅkā 116
 Śākya Yati 110
 Śilāpaṭṭakābhilekhyena 121
 Śivaka Devakula 20
 Śivagal Devakula 115
 Śivī Praṇāli 132
 Śivadeva 48, 51, 53, 54, 55,
 56, 57, 58, 59, 60, 61, 63,
 64, 65, 66
 Śivadeva (II) 132, 134, 135,
 138, 140
 Śivadeva Vihāra (Śrī) 129

- Śivadeveśvara 132 (Śa)
 Śītātī 20 (gulma)
 Śītātī Jolpring Pradeśe 11
 Śītāṭikātale . . . Grāme 37-42
 Śivapurī 51
 Śivaliṅga of Naravarmā 6 (Sa)
 Śivaliṅga of Kṣemasundarī 8
 Śilāpattakena 54, 55, 60, 84, 94, 117
 Śubheśvara 31
 Śulkatāpanādi 73-74
 Śūrabhogeśvara 82
 Śūrsena (Rājabputra) 82
 Śulka 49
 Śulhamuṇ 80
 Śulli 38, 54
 Śeṣaśāyī Viṣṇu 59
 Śaileśvara Swāmī 96
 Śolla (same as Śulli) 31, 37, 99
 Śollādhikaraṇa 31, 37, 99
 Śauryadeva (Yuvarāja) 125
 Śaulkika 74
 Śulyādhikaraṇa 40
 Śrāvaṇikā dāna 76
 Śrikalahābhīmānī 76, 84 (Śrī-mān), 87
 Śrīdevī 72
 Śrīdharagupta 105, 107, 108
 Śrī Bhaṭṭāraka Pādānām 72
 Śrīpāda (Bhaṭṭāraka Mahārāja) 19, 20
 Śrīpāda (Bappa Bhaṭṭāraka Mahārāja) 22, 24
 Śruti Dharmaśāstra 15
 Śrṅkhalika Pāsupatānām 116
 Śreṣṭhidulmūrdhni 129
 Śmaśāna 55
 Śaṣṭhīdevakula 72
 Śāphnādulaka Pradeśa 102
 (Sa)
 Sagara 145
 Sanko saṅjārsampāta Nadi 51
 Satalaśītāṭidraṅga 138
 Sativrata 5
 Satuṅgal 41, 60-61
 Satyanārāyaṇa Sthāmbha (Pillar) 26-30
 Satvaumālambā saṅnyake Pradeśe 138
 Sapelā Pāṇchāliya 76
 Saptamī Goṣṭhī (Bhūmi) 152
 Samantabhadra 88
 Sammārjanīyah 72
 Samrāt Gṛhapati 15
 Sarvakotṭa Maryādā 52, 63
 Sahasramaṇḍala Bhūmi 133
 Sarvvādhikaraṇa 64, 119
 Svatala Swāmī 64
 Salamburājavāsaka 139
 Sahottaratantra (based on Suśruta) 162
 Sāṅkhu 33
 Sāṅgā 77
 Sāmbapura 76, 150, 152 (vāṭikā)
 Sāmanta 5, 53, 54, 55, 65
 Sāmanta maṇḍala 54
 Sāmānya Pāṇchāli 76
 Sāmānya Vihāra 76
 Sārthabāhu Guhamitra 12

- Sārthabāha Ratnasamgha 11
 Sārikā Vāstavya 116
 Sikubahi 46
 Sintukara 104
 Sitāpaila Stele 24
 Sindrira Dauvārika 150
 Simha Maṇḍapa 66
 Sihāsanā dhyāsi Kulaketu 104
 Sukhāvati 89
 Sujāta Prabhu Vihāra 112
 Sundhārā (Patan) 78
 Supuṣpa 145
 Subahāl Chaitya 162
 Subraṅko (Pradeśa) 33
 Surisinbatti 104
 Suvarṇa Gominī 116
 Sūkarakara (tax on pigs) 80, 82
 Sūrya 145
 Sūryaghat Śivalinga 18
 Sonāguṭhi or Bhṛṅgāreśvara-
 grāma 133
 Somānvayobhuṣaṇa (dynasty
 of the moon) 104
 Saugatādibhi (followers of the
 Buddha) 28
 Skandadeva yuvarāja 120
 Stharudranga 49
 Svajana Gauṣṭhikā 32
 Svoyapupāropita Kṣetra 34
 Svayambhunātha śilā 15
 Sthiti Paṭṭakena 38, 39
 Sthitivarmā 75
 Sthiteśvara 31
 Svalpa Praṇālī 127
 Sthānadauvārika 156
 Svāmivārta 53
- (Ha)
- Hanuman Dhoka 85
- Haṁsagr̥ha Dranga 121
 Haṁsagr̥hadeva 76
 Harigaon Abhilekha I (Hari-
 gaon Stele I) 71-72
 Harigaon Abhilekha II (Hari-
 gaon Stele II) 76
 Harigaon Brick Inscription 87
 Hastimārga 19
 Harṣachandra 165
 Harṣadevātmaajā (daughter of
 Harṣadeva (146 (married to
 Jayadeva)
 Hāmhumvastu 77
 Hārāguṇ Śikhara 24
 Hidhimaśālā 67
 Himanadī Śrota 139
 Humdharmā Jiva 161
 Hulmārga 24
 Hulaṅgrāma 11
 Husprindun 115
 Hnāgu Mārgakhātaka 100
 Hyāspriṇ Grāma 150
 Hmupriṇ 129
 Hnupr̥ṅgāmi 129
 Hnupriṇ Pāṇchālīkā 129
 Hrinko Pradeśa 22
 (Kṣa)
 Kṣemajīva 134
 Kṣemasundarī 8
 (Tra)
 Trailokyanātha 19
 Triakara (three taxes) 56, 57,
 58, 59, 65
 (Jña)
 Jñātikhu nadī (a river by name
 Jñātikhun) 62
 Jñāneśvara Abhilekha 155

CORRIGENDA AND ADDENDA

Ins. n. VI	P. 10 read in the 3rd line हयास्त्रिङ् for प्रङ्
„ IX	P. 11 read in the second line उरुधि: for रुधि:
„ XII	P. 13 add in the introductory second line <i>close to Dhando Chaitya</i> after <i>reclining</i>
„ XIII	P. 14 remove चाक्षय मस्त्विति in the 3rd line
„ XX	P. 20 last line read ँ for ए
„ XXI	P. 21 third line with brackets read तेषुङ्ग for तेषु
„ XXVI	P. 25 read in the title (<i>Patān</i>) in between Khapinche and Inscrip- tion
„ XXXII	P. 33 second line read मि for भि after भू
„ XXXIII	P. 33 read 462 for 402 in the last line of the introductory portion
„ XLIII	P. 41 read <i>Deonanitol stone of Satungal</i> in place of <i>Kulachhetol stone of</i> <i>Kisipidi</i>
„ XLVI	P. 44 line 1 end with ध्यातो line 2 begin with भट्टा and end with तुञ्चतु line 3 start with तुनु and add ब्राह्मण पु line 4 begin with रस्सरा and delete मनु and put समा at the end. line 5 ज्ञापयति in the beginning and end with यथानेन line 6 remove the brackets for सर्वं line 7 end with केन

- line 8 begin with प्रसादः then
 कृतोघुनाइत्येव
 line 9 टुम्बिनो कस्यचिद्...यत्करं
 line 10 भवद्भूः देयं...
 line 11 नित्ये व करणीयमुक्तम्
 line 13 There is no vacant space in
 the line.
 line 14 मापहानिरिति...राजक्षेत्रम्
 line 15 दत्तं ...
 line 16 add अशीति initially
 line 17 put केन at the end
 line 20 begin with वं and then (अ)
- „ XLIX P. 47 in the title add hill between
 Viṣṇupādukā and stele
 P. 48 line 11 read थंतुरी in place of थंतुरी
- „ P. 48 line 15 read ग्रहितव्यम् in place of
 गहिमव्यम्
- „ LIV P. 53 line 6 read सामन्तांशु in place of
 सामन्ताशु
- „ LV P. 55 line 14 read घेलन्ति in place of
 घेलन्ति
- „ LVI P. 56 line 6 read सामन्तांशुवर्म in place of
 सामन्ताशुवर्म
- „ LXIII P. 64 read धिकरणाप्रवेशेन for धिकरणप्रवेशेन
- „ LXV P. 64 line 16 read पश्चिमतश्च for पश्चिमनश्च
 line 18 read गोमी for गोभी
- „ LXVI P. 68 end of line 8 and beginning of 9
 read स्वामिभूमेः भट्टाक्षेत्रम् in place of
 क्षिप्तम्
 line 18 read व for च
- „ LXVII P. 69 line 5 read मीर्म for मिर्म
- „ LXVIII P. 70 line 1 read स्वस्ति for स्वस्वि
- „ LXIX P. 72 read धावक for धावके
- „ LXX P. 73 line 4 read ङ्कुशल for ङ्कुशल
- „ LXXV P. 80 line 4 read ङ्कुशल for ङ्कुशल
- „ LXXV P. 80 line 15 read तुञ्जराप्रणाली for शाला-
 प्रणाली
 line 12 read after नियतम् the word
 पुष्कलामा

- line 14 the last letters are युवरा.
There is no ज, which is pushed to the next line thus.
line 15 जोदय देवः [सं]वत् 30 etc.
footnote line 7 last letter read मिः for मि
- „ LXXXV P. 85 footnote read (तं) at the end
- „ LXXXVIII P. 87 read in the third line of the introduction after Kathmandu the words *Through Tundikhel* which is a parade ground since last century
- „ XC P. 88 footnote line read the letters without *double brackets*
- „ XCIV P. 91 line 11 within brackets read इचा in place of श्रव
- „ XCVII P. 94 line 19 read at the end 8 in place of 9
- „ XCIX P. 96 line 1 at the end read मयंर in place of भुत्पन्न
- „ XCIX P. 96 line 3 at the end read व्हिराजेश्वराय line 16 in the beginning read [शैले]श्वर etc.
- „ CI P. 99 line 22 read at the end वर्त्तिनः line 23 at the end येतेच line 24 is completely damaged
- „ CII P. 99 line 8 read मस्सामि in place of मस्सामि and at the end लाम्मो for लाम्भो
- „ CII P. 99 line 8 read हा (ह)जनि etc.
P. 99 add at the end of the record गीनुङ्
line 14 ततः एव ह्लागुं in place of.....
- „ CII P. 99 There is one more line at the end but letters are all damaged.
- „ CIII P. 100 Intro, add at the end a few more letters are effaced
line 4 read भूरि.....जाग्रत
line 7 read एव
ह्लागु in line 14 and vacant
add at the end मुदितदान

line 14 read शक्तवाटकरणीयं

line 15 remove the brackets only for च and स्ता

line 15 brackets only for रण

line 16 read in the appropriate place कृति...पुरुष...जातीयतु and in the beginning etc. as in the text.

line 17 कालधरेण for कालवर and then सः पूज्यते एव दिमर...

line 19 read वः प्रसाद कृ[त]... द

line 18 read दानी यतं राशिसहितं.....

line 20 read दक्षिण कोलीग्रामनिवासिभिः

line 21 read...प्यते रू.....र्धक

line 22 read त्रिभिः मा...

line 23 read नीयते

- „ CVI P. 104 line 10 add ष्ठ after ज्ये
line 19 make मूर्ध्नि in place of मूर्धनि
- „ CXVII P. 114 line 12 remove र and read हुस्प्रिङ्
हुन् ग्रामे
line 9 read भूमगुप्त in place of भुमगुप्त
- „ CXVIII P. 116 line 6 read चुहंगपेडा
- „ CXXII P. 121 line 40 read भुक्तिका for मुक्तिका
- „ CXXIII P. 122 add in the title portion of the
Inscription *Bhairavanatha Temple
Stele (Bhadgaon)*
P. 123 line 2 laḍita after maheśvarāyah
- „ CXXVI P. 125 line 11 remove प्र between येषा and
झणि
- „ CXXVII P. 126 read in the title portion also
Yaṅgavahi after Yanmugal
- „ P. 127 line 18 read गुप्त after कल्याण in
place of just गुत्त

INSCRIPTIONS OF ANCIENT NEPAL

D R REGMI

